ᨶᨾᩮᩣ ᨲᩔ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᩁᩉᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ

ᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠᨶᩥᨠᩣᨿᩮ

ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥᨷ᩠ᨷᨠᩁᨱ-ᨭᩦᨠᩣ

ᨣᨶ᩠ᨳᩣᩁᨾ᩠ᨽᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩈᩴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᩁᨾ᩠ᨽᩮ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᨭᩦ᪨ ᪑᪨ᨣᨶ᩠ᨳᩣᩁᨾ᩠ᨽᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ; ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᨭᩦ᪨ ᪑᪨᪑ ᨣᨶ᩠ᨳᩣᩁᨾ᩠ᨽᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ; ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᨭᩦ᪨ ᪑᪨᪑᪨᪑ ᨣᨶ᩠ᨳᩣᩁᨾ᩠ᨽᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ) ᩁᨲᨶᨲ᩠ᨲᨿᩅᨶ᩠ᨴᨶᩣ ᩈᩴᩅᨱ᩠ᨱᩮᨲᨻ᩠ᨻᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᨷᨽᩅᨶᩥᩔᨿᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨷᨭᩥᩅᩮᨴᨶᨲ᩠ᨳᩴ, ᨲᩴ ᨷᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᩴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᩈᩩ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩪᨶᩴ ᨻᩉᩩᨾᩣᨶᩩᨷ᩠ᨷᩣᨴᨶᨲ᩠ᨳᩴ, ᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᨴᩮᩅ ᨲᩮᩈᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᨱᨵᩣᩁᨱᩣᨴᩥᨠ᩠ᨠᨾᩃᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩉᩥᨲᩈᩩᨡᨶᩥᨷ᩠ᨹᩣᨴᨶᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᨽᩣᩅᨲᩮᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩥᩁᩥᨿᩣᩈᩩ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨠᩥᨧ᩠ᨧᨽᩣᩅᨲᩮᩣ, ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨧᩁᩥᨲᨽᩣᩅᨲᩮᩣ, ᩋᩣᨿᨲᩥᩴ ᨷᩁᩮᩈᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩩᨣᨲᩥᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨶᨲᩮᩣ ᨧ ᩈᩴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿᩴ ᩁᨲᨶᨲ᩠ᨲᨿᨷᨱᩣᨾᨠᩥᩁᩥᨿᩣ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᩁᨲᨶᨲ᩠ᨲᨿᨷᨱᩣᨾᨠᩁᨱᩴ ᨷᩪᨩᨶᩦᨿᨷᩪᨩᩣᨷᩩᨬ᩠ᨬᩅᩥᩈᩮᩈᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨶᨲ᩠ᨳᩴ, ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨿᨳᩣᩃᨴ᩠ᨵᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᨻᩃᩣᨶᩩᨷ᩠ᨷᨴᩣᨶᨲ᩠ᨳᩴ, ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣ ᨧ ᨲᩔ ᩋᩈᨦ᩠ᨠᩮᩣᨧᨶᨲ᩠ᨳᩴ, ᨲᨴᩩᨽᨿᩴ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᩮᨶ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ ᨷᩁᩥᩈᨾᩣᨷᨶᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᩍᨴᨾᩮᩅ ᨧ ᨷᨿᩮᩣᨩᨶᩴ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᨶ ᩍᨵᩣᨵᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲᩴ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩅᨠ᩠ᨡᨲᩥ “ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ…ᨷᩮ… ᨲᩔ ᨲᩮᨩᩈᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨲ᩠ᨲᨿᨷᩪᨩᩣ ᩉᩥ ᨶᩥᩁᨲᩥᩈᨿᨷᩩᨬ᩠ᨬᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᨲᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᩋᨷᩁᩥᨾᩮᨿ᩠ᨿᨷ᩠ᨷᨽᩣᩅᩮᩣ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥᩈᨿᩮᩣᨲᩥ ᨻᩉᩩᩅᩥᨵᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᩮᨷᩥ ᩃᩮᩣᨠᩈᨶ᩠ᨶᩥᩅᩣᩈᩮ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᨶᩥᨻᨶ᩠ᨵᨶᩈᨠᩃᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᩅᩥᨴ᩠ᨵᩴᩈᨶᩣᨿ ᨷᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨽᨿᩣᨴᩥᩏᨷᨴ᩠ᨴᩅᨬ᩠ᨧ ᨶᩥᩅᩣᩁᩮᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣᩉ –

“ᨷᩪᨩᩣᩁᩉᩮ ᨷᩪᨩᨿᨲᩮᩣ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᨿᨴᩥ ᩅ ᩈᩣᩅᨠᩮ”ᨲᩥ᪨ (ᨵ᪨ ᨷ᪨ ᪑᪙᪕; ᩋᨷ᪨ ᨳᩮᩁ ᪑᪨᪑᪐᪨᪑) ᨧ,

ᨲᨳᩣ –

“ᨿᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᨷᩈᨶ᩠ᨶᩣ, ᩋᨣ᩠ᨣᩮ ᨲᩮ ᨷᩈᨶ᩠ᨶᩣ, ᩋᨣ᩠ᨣᩮ ᨡᩮᩣ ᨷᨶ ᨷᩈᨶ᩠ᨶᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩅᩥᨷᩣᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪔᪨᪓᪔; ᩍᨲᩥᩅᩩ᪨ ᪙᪐) ᨧ,

ᨲᨳᩣ –

“‘ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ’ᨲᩥ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᨿᨶ᩠ᨲᩔ, ᨠᩣᨿᩮ ᨽᩅᨲᩥ ᨿᩣ ᨷᩦᨲᩥ;

ᩅᩁᨾᩮᩅ ᩉᩥ ᩈᩣ ᨷᩦᨲᩥ, ᨠᩈᩥᨱᩮᨶᨷᩥ ᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨷᩔ;

“‘ສເຍ໌າ’ຕິ...ເປ... ‘ນເຊ໌າ’ຕິ...ເປ... ຊີປຍ໌າ”ຕິ (ຊີ ນິ ອຊ຺ຊ ໑໌໙; ຊຸຕິຕຸ ອຊ຺ຊ ໘໐; ຊີ ນິ ຊີ ໑໌ກນ຺ຖາຣຸກ຺ກຂາຕຸ໌ນຸ໌ກາ; ຍ ນິ ຊີ ໑໌໑; ອ ນິ ຊີ ໑໌໓໌໑໓) ຈ,

ຕຂາ –

“ຍສ຺ມິ, ມຫານາມ, ສມເຍ ອຣິຍສາວເກາ ຕຖາຄຕໍ ອນຸສ຺ສຣຕິ, ເນວສ຺ສ ຕສ຺ມິ ສມເຍ ຣາຄປຣິຍຸຊ຺ຊິຕໍ ຈິຕ຺ຕໍ ເຫາຕິ, ນ ເຊາສ...ເປ... ນ ເມາຫປຣິຍຸຊ຺ຊິຕໍ ຈິຕ຺ຕໍ ເຫາຕີ”ຕິ (ອ ນິ ໙໌໑໐; ໑໑໌໑໑) ຈ,

ຕຂາ –

“ອຣເຍ຺ຍ ຣຸກ຺ຂມູເລ ວາ...ເປ...;

ພຍໍ ວາ ລຸມ຺ຫຕ຺ຕໍ ວາ, ເລາມຫໍເສາ ນ ເຫສ຺ສຕີ”ຕິ (ສໍ ນິ ໑໌໒໔໙) ຈ;

ຕຕ຺ຖ ຍສ຺ສ ຣຕນຕ຺ຕຍສ຺ສ ວຕ຺ຕໍ ກຕ຺ຕຸກາເມາ, ຕສ຺ສ ຄຸນາຕິສຍເຍາຄສຕ຺ສສ຺ສນຕ຺ຖໍ “ມຫາກາຣຸນິກ”ນ຺ຕິອາຊິນາ ກາຂາຕ຺ຕຍມາຫ ຄຸນາຕິສຍເຍາເຄນ ຫິ ວຕ຺ຕາຣຫການິ, ວຕ຺ຕາຣເຫ ຈ ຄຕາ ວຕ຺ຕາ ຍຂາຊິເປຕປ຺ປເຍາຊນໍ ສາເຂຕີຕິ ຕຕ຺ຖ ຍສ຺ສາ ສໍວຸ໌ນໍ ກຕ຺ຕຸກາເມາ, ສາ ເນຕ຺ຕິ ວິເສສເຕາ ຍຂານຸເລາມສາສນສນ຺ທິສ຺ສຍາ, ຕສ຺ສ ຈ ວິວິຕ຺ຕາການປ຺ປວຕ຺ຕິວິກາວິນີ ຕຂາ ຫິ ສຸຕ຺ຕນ຺ເຕສຸ ນ ວິນເຍສຸ ວິຍ ກຣຸນາປ຺ປສາຊາ, ນາປິ ອພິຂມ຺ເມສຸ ວິຍ ປຕ຺ຕາປ຺ປສາຊາ, ອຂ ເຂາ ກຣຸນາປຕ຺ຕາປ຺ປສາຊານາຕິ ຕເຊຸພຍປ຺ປສາຊເນສຸ ນາວິເສສວິກາວນໍ ຕາຍ ສມ຺ມາສມ຺ພຸຊ຺ຊສ຺ສ ເຂາມນໍ ກາຕຸໍ ຕມ຺ມຸລກຕ຺ຕາ ເສສຣຕນານໍ “ມຫາກາຣຸນິກໍ ນາຂ”ນ຺ຕິອາຊິ ວຸຕ຺ຕໍ

ຕຕ຺ຖ ກິຣຕີຕິ (ຊີ ນິ ຊີ ໑໌ກນ຺ຖາຣຸກ຺ກຂາວຸ໌ນຸ໌ກາ; ຍ ນິ ຊີ ໑໌໑; ສໍ ນິ ຊີ ໑໌໑໌໑; ອ ນິ ຊີ ໑໌໑໌໑) ກຣຸນາ, ປເຣສໍ ຊຸກ຺ເຂ ວິກ຺ປຕິ ອປເນຕີຕິ ອເຕ຺ຖາ ອຂ ວາ ກິນາຕີຕິ ກຣຸນາ, ປເຣສຸ ເຂ ສຕິ ກາຣຸນິກໍ ຫິໍສຕິ ວິນາເສຕີຕິ ອເຕ຺ຖາ ກປ຺ປໍ ກເຣາຕີຕິ ວາ ກຣຸນາ, ປເຣສຸ ເຂ ສຕິ ສາຊຸໍ ຫຊຍເຂຊໍ ກເຣາຕີຕິ ອເຕ຺ຖາ ກມິຕິ ວາ ສຸຂໍ, ຕໍ ຣຸນ຺ຊຕີຕິ ກຣຸນາ ເອສາ ຫິ ປເຣສຸ ຊຸກ຺ຂາປນຍນກາມຕາລກ຺ຂນາ, ອຕ຺ຕສຸຂນິຣເປກ຺ຂຕາຍ ກາຣຸນິການໍ ສຸຂໍ ຣຸນ຺ຊຕິ ວິພາຊ຺ຊຕີຕິ ອເຕ຺ຖາ ກິຣິຍຕິ ຊຸກ຺ຂິເຕສຸ ປສາຣິຍຕີຕິ ວາ ກຣຸນາ, ກຣຸນາຍ ນິຍຸເຕ຺ຕາຕິ ກາຣຸນິເກາ ຍຂາ “ເຂາວາຣິເກາ”ຕິ (ອ ນິ ສີ໌໙ສີ) ຍຂາ ຫິ ຊ຺ວາເຣ ຊ຺ຊາເນາ ອຍ຺ຍຕ຺ຖ ວຕ຺ຕມາເນາປິ ຊ຺ວາຣປຊິພຸຊ຺ຊິວິເກາ ປຸຣິເສາ ຊ຺ວາຣາເນຕິວຕ຺ຕວຸຕ຺ຕິຕາຍ ຊ຺ວາເຣ ນິຍຸເຕ຺ຕາຕິ “ເຂາວາຣິເກາ”ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ, ເອວໍ ພເວາ ເມຕ຺ຕາຊິວເສນ ກຣຸນາວິຫາເຣາ ອຍ຺ຍຕ຺ຖ ວຕ຺ຕມາເນາປິ ກຣຸນານຕິວຕ຺ຕວຸຕ຺ຕິຕາຍ ກຣຸນາຍ ນິຍຸເຕ຺ຕາຕິ “ກາຣຸນິເກາ”ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ ມຫານິຊີຫາເຣາ ປຊ຺ຊາຍ ຫິ ຍາວ ມຫາປຣິນິພ຺ພານາ ເລາກຫິຕຕ຺ຖເມວ ເລາກນາຂາ ຕິຊ຺ຊນ຺ຕີຕິ ມຫນ຺ເຕາ ກາຣຸນິເກາຕິ ມຫາກາຣຸນິເກາ ສຕິປິ ພເວາເຕາ ຕເຊ຺ຍາຄຸນານປ຺ປ ວເສນ

មហត្តការេន ការុណិកសទ្ទស្សត្ថនិទ្ទេសតោ វុត្តត្តា ករុណាវិសេសេនេវ មហត្តការោ វេទិតព្វោ យថា “មហាវេយ្យាករណោ”តិ។ ឲចត្ថ កត្វា “មហាការុណិកោ”តិ ឋបិតា បទេន បុគ្គលាធិដ្ឋានេន សត្ថុ មហាករុណា វុត្តា ហោតិ។

អបរោ នយោ – អត្តាធីនតោ ករុណំ ករុណាយតិ ករុណាយ សម្បយុត្តន្តិ អនុគ្គហតីតិ ការុណិកោ។ ករណតោ ហិ សព្វញ្ញុតាយ អត្តសមានតោ សត្តានំ ហិតំ, ហិតុបាយញ្ញូ ញាណតោ, តត្ថ ច អកិលាសុតោ ហិតេសិតា សត្តិកា, ន តថា អញ្ញេសន្តិ។ អថ វា ករុណា ករុណាយតំ សីលំ បកតិ សភាវោ ឯតស្សាតិ ការុណិកោ។ ករណា ហិ បធិបស្សាទយោ វិយ កល្យាណមិត្តាទិសភាវា ករុណាសភាវា សភាវភូតករុណោតិ អត្ថោ។ សោ បន បុរិមសទិសមេវ។ អថ វា មហាវិសយតាយ, មហានុភាវតាយ, មហព្ពលតាយ ច មហតី ករុណាតិ មហាករុណា។ ករណតោ ហិ ករុណា និរវសេសេសុ សត្តេសុ បវត្តតិ, បវត្តមានា ច អនញ្ញសាធារណា បវត្តតិ, ទិដ្ឋធម្មិកាទិភេទញ្ច មហន្តមេវ សត្តានំ ហិតសុខំ ឧបត្ថម្ភេតោ និព្ពានេតិ, មហាករុណាយ និយុត្តោតិ មហាការុណិកោ, តំ មហាការុណិកំ។ សោ បន សត្ថា វុត្តនយេនេវ វេទិតព្វោ។ សុមាកាទិបទានំ វិយ វេទិតព្វោ សង្គហិតំ វេទិតព្វោ។

តាទីតិ តាទិសោ, វេនេយ្យានំ ហិតសុខំ អាសីសតិ បវត្តតីតិ អត្ថោ, មេត្តាយនតោ វេទិតព្វំ ហិតសុខាសីសនំ វេទិតព្វំ, ន ករុណាយនតោ បដិបទេន វុត្តត្តា។ អថ វា តាទីតិ វេនេយ្យានំ កិលេសទុក្ខំ វូបសមេតីតិ តាទី, តាទីតិ វា តាទិ, នាទីតិ អត្ថោ។ ករណា ហិ “នាគោ, កិញ្ចនំ, កិញ្ចិ កាលេន កាលំ អត្តសម្បត្តិំ បច្ចវេក្ខិតា”តិអាទិនា (អ៑ និ៑ ប៉៑លិ, ប៉) វុត្តានំ តំ តំ ហិតប្បដិបត្តិំ នាទិត្វាបិ មហាករុណាយ សមុស្សាហិតោ តេ តត្ថ និយោជេតិ។ បរេហិ វា ទិដ្ឋិសុទ្ធិយា សមត្ថាកតោ, សព្ពសត្តេ វា សីលាទិគុណេហិ ជ្ញាបតិ អភិភវតីតិ បរមិស្សរោ ករណា “តាទិ”តិ វុច្ចតិ, តំ តាទិំ។

ញាតព្វន្តិ ញេយ្យំ, អតីតាទិភេទភិន្នំ សព្វំ សង្ខតំ, អសង្ខតញ្ច សក្ករណខេត សាគរោ, បតិតបតិតានំ អត្ថេនោ បុគ្គលកម្មិករោគហិ សំសីទនំ និមុជ្ជនំ ករោតីតិ អត្ថោ។ សំ-សទ្ទស្ស វេត្ត “សាគរោ, សាគរកា”តិអាទីសុ (ឆ៑ ន៑ ១៦៥, ១៦១) វិយ និរុត្តិនយេន ទដ្ឋព្វោ។ សក្ករណខេតាតិ វា សក្ករណខេត, ទិតឆមុតាយ “អយំ មេ មរិយាទា, ឋាយំ វេលំ នាតិក្កមាមី”តិ លោកេន សក្ករំ សង្កតំ ករោន្តោ វិយ ហោតីតិ អត្ថោ។ សក្ករណំ វា សមត្តតោ គហណំ សគ្គកំ ឋានខេត ករោតីតិ សាគរោ។ កប្បវុដ្ឋានការេន ហិ មហាសមុទ្ទោ ឋិតោ ជិតោ ច បច្ឆិន្ទិត្វា សកលំ លោកធាតុំ ឲកោឈំ ករោតីតិ។ លោកិយា បន វទន្តិ “សាគរស្ស រញ្ញោ បុត្តេហិ សាគរេហិ និព្ពត្តិតោ ខតោតិ សាគរោ, បុរត្ថិមោ សមុទ្ទប្បទេសោ, តំសម្ពន្ធតាយ រុឡ្ហិវសេន សព្ពោបិ សមុទ្ទោ តថា វោហរីយតី”តិ។

សាគរសទិសត្តា សាគរោ, ញេយ្យមេវ សាគរោតិ ញេយ្យសាគរោ។ សទិសតា វេត្ថ បុគ្គលគុណក្កមិទាតាទិកាលិកតាហិ វេទិតព្វា, និហីនំ វេតមោបម្មំ។ តថា ហិ ញេយ្យស្សេវ សាតិសយា បុគ្គលា អបរិមាណលោកធាតុព្យាបនតោ, សព្វញ្ញុតញ្ញាណស្សេវ នលីយតាយ គុត្តតោ, គម្ភីរតោ, អាទិកោដិរហិតា ច បវត្តិ, ន ឋាតស្ស បរិច្ឆិន្នទេសត្តា ធាហិរកធិតរាគហិបិ ឋាត្តនេន គលោត អតិក្កមិតព្វត្តា, បរិមិតគម្ភីរត្តា, បរិមិតកាលត្តា ច។ ញេយ្យសាគរស្ស បារំ បរិយន្តំ គតោតិ ញេយ្យសាគរបារគូ, តំ ញេយ្យសាគរបារគុំ។

គមនន្ត្វេត្ថ ញាណគមនមេវ, ន ឥតរំ ញេយ្យគ្គហណតោ, តំ បន ញាណំ ទុវិធំ សម្មសនបដិវេធភេទតោ, តថា ហេតុផលភេទតោ។ តត្ថ “កិច្ឆំ វតាយំ លោកោ អាបន្នោ”តិអាទិនា (ទី។ និ។ ២។៥៧; សំ។ និ។ ២។៤, ១០; បេដកោ។ ២២) ករុណាយតនេសុ តេសុ អភិនិវិសិត្វា អនេកាការវោការេ សង្ខារេ សម្មសន្តិ ភគវតោ សម្មសនញាណំ ឆត្តឹសកោដិសតសហស្សមុខេន ញេយ្យសាគរំ អជ្ឈោគាហេត្វា តស្ស បិ តំ បរិយន្តំ អគមាសិ, យំ “មហាវជិរញាណ”ន្តិ វុច្ចតិ។ បដិវេធញាណំ បន សព្វញ្ញុតញ្ញាណបទដ្ឋានំ អាសវក្ខយញាណំ, អាសវក្ខយញាណបទដ្ឋានញ្ច សព្វញ្ញុតញ្ញាណំ, យំ “មហាពោធី”តិ វុច្ចតិ។ បរិកម្មត្តា តស្ស កិច្ចសិទ្ធិយា, សមត្តតាយ ច វេទិតព្វំ។ តថា យថាវុត្តំ សម្មសនញាណំ ហេតុ, ឥតរំ ផលំ។ សហ សម្មសនញាណេន វា អាសវក្ខយញាណំ ហេតុ, សព្វញ្ញុតញ្ញាណំ ផលំ តទានិសំសភាវតោតិ វេទិតព្វំ។

វត្ថុតិ នយាបិ, អភិធាវាបិ វា។ សណ្ហដ្ឋេន និបុណា, អនុបចិតញាណសម្ភារានំ អគាធដ្ឋេន គម្ភីរា, ឯកត្តាទិភេទតោ នន្ទិយាវដ្ដាទិវិភាគតោ ច វិវិធា វិសិដ្ឋា នានាវិធា នយា ឯតិស្សាតិ និបុណគម្ភីរវិវិធនយា, និបុណគម្ភីរវិវិធនយា ទេសនា អស្សាតិ និបុណគម្ភីរវិវិធនយទេសនោ, តំ និបុណ...បេ... ទេសនំ។ នយតីតិ វា នយោ, បាឡិគតិ, សា ច វុត្តនយេន អត្ថតោ និបុណា, អត្ថតោ ព្យញ្ជនតោ ច គម្ភីរា, សង្ខេបវិត្ថារានុលោមាទិប្បវត្តិយា នានាវិធតាយ វិវិធា។ តថា ហិ បញ្ញត្តិអនុបញ្ញត្តិអាទិវសេន, សំកិលេសភាគិយាទិលោកិយាទិតទុភយវោមិស្សតាទិវសេន, កុសលាទិខន្ធាទិសង្គហាទិសមយវិមុត្តាទិឋបនាទិកុសលមូលាទិតិកបដ្ឋានាទិវសេន ច អនេកវិធា បាឡិគតីតិ។

តត្ថ (ទី។ និ។ ដី។ ១។គន្ថារម្ភកថាវណ្ណនា) ទ្វីហាការេហិ ភគវតោ ថោមនា វេទិតព្វា អត្តហិតសម្បត្តិតោ, បរហិតប្បដិបត្តិតោ ច។ តេសុ អត្តហិតសម្បត្តិ អនាវរណញាណាធិគមតោ, សវាសនានំ កិលេសានំ អច្ចន្តប្បហានតោ ច វេទិតព្វា, បរហិតប្បដិបត្តិ លាភសក្ការាទិនិរបេក្ខចិត្តស្ស សព្វទុក្ខនិយ្យានិកធម្មទេសនតោ, បដិវិរុទ្ធេសុបិ និច្ចំ ហិតជ្ឈាសយេន ញាណបរិបាកកាលាគមនតោ ច វេទិតព្វា។ សា បនេត្ថ បយោគតោ, អាសយតោ ច ទីបិតា, បរហិតប្បដិបត្តិ, យថាវុត្តេហិ ទីបិតា ច អត្តហិតសម្បត្តិ បកាសិតា ហោតិ។ កថំ? “មហាការុណិក”ន្តិ ឥមិនា អាសយតោ, “និបុណ...បេ... ទេសន”ន្តិ ឥមិនា បយោគតោ, “នាថ”ន្តិ ឥមិនា បន ឧភយថាបិ ភគវតោ បរហិតប្បដិបត្តិ បកាសិតា ករុណាកិច្ចទីបនតោ, “ញេយ្យសាគរបារគុ”ន្តិ ឥមិនា សាតិសយំ អត្តហិតសម្បត្តិ បរមុក្កំសគតញាណកិច្ចទីបនតោ។

អថ វា តីហាការេហិ ភគវតោ ថោមនា វេទិតព្វា ហេតុតោ, ផលតោ, ឧបការតោ ច។ តត្ថ ហេតុ មហាករុណា, សា បន បឋមបទេន សរូបេន ទស្សិតា។ ផលំ ចតុព្ពិធំ ញាណសម្បទា បហានសម្បទា អានុភាវសម្បទា រូបកាយសម្បទា ចាតិ។ តាសុ បធានភូតា ញាណបហានសម្បទា “ញេយ្យសាគរបារគុ”ន្តិ ឥមិនា បទេន បកាសិតា។ បធានេ ហិ ទស្សិតេ អវិនាភាវតោ ឥតរម្បិ ទ្វយំ ទស្សិតមេវ ហោតិ។ ន ហិ ពុទ្ធានំ អានុភាវរូបកាយសម្បត្តីហិ វិនា កទាចិបិ ធម្មកាយសិទ្ធិ វត្តតីតិ។ ឧបការោ អនន្តរំ អពាហិរំ ករិត្វា តិវិធយានមុខេន វិមុត្តិធម្មទេសនា, សា “នាថំ, និបុណ...បេ... ទេសន”ន្តិ បទទ្វយេន បកាសិតាតិ វេទិតព្វា។

តត្ថ (ទី. និ. ដី. ១.គន្ថារម្ភកថាវណ្ណនា) “មហាការុណិក”ន្តិ ឯតេន សម្មាសម្ពោធិយា មូលំ ទស្សេតិ។ មហាករុណាសញ្ចោទិតមានសោ ហិ ភគវា សំសារបង្កតោ សត្តានំ សមុទ្ធរណត្ថំ កតាភិនីហារោ អនុបុព្ពេន បារមិយោ បូរេត្វា អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធិំ អធិគតោតិ ករុណា សម្មាសម្ពោធិយា មូលំ។ “ញេយ្យសាគរបារគុ”ន្តិ ឯតេន បុព្ពភាគប្បដិបត្តិយា សទ្ធិំ សម្មាសម្ពោធិំ ទស្សេតិ។ អនាវរណញាណបទដ្ឋានញ្ហិ មគ្គញាណំ, មគ្គញាណបទដ្ឋានញ្ច អនាវរណញាណំ “សម្មាសម្ពោធី”តិ វុច្ចតិ។ វុត្តប្បភេទំ បន សមុទាគមនំ សហ បញ្ញាបារមិយា តស្សា បុព្ពភាគបដិបទា។ តស្សា ហិ អានុភាវេន

លីនុទ្ធច្ចបតិដ្ឋានាយូហនកាមសុខល្លិកត្តកិលមថានុយោគសស្សតុច្ឆេទាទិអន្តទ្វយវិរហិតា ឧក្កំសបារមិប្បត្តា មជ្ឈិមា បដិបទា ភាវនាបារិបូរិំ គតា។ “នាថ”ន្តិ ឥមិនា សម្មាសម្ពោធិយា ផលំ ទស្សេតិ លោកត្តយនាយកភាវទីបនតោ។ តថា ហិ សព្ពាកត្ថបរិហារបុព្ពង្គមាយ និរវសេសហិតសុខវិធានតប្បរាយ និរតិសយាយ បយោគសម្បត្តិយា, សទេវមនុស្សាយ បជាយ អច្ចន្តុបការិតាយ អបរិមិតនិរុបមភាវគុណវិសេសសមង្គិតាយ ច សព្ពសត្តុត្តមោ ភគវា អបរិមាណាសុ លោកធាតូសុ អបរិមាណានំ សត្តានំ អត្ថការវដ្ឋានភូតតាយ ច “នាថោ”តិ វុច្ចតីតិ។ “និបុណ...បេ... ទេសក”ន្តិ ឥមិនា សម្មាសម្ពោធិយា បយោជនំ ទស្សេតិ។ សំសារមហោឃតោ សត្តសន្តារណត្ថញ្ហិ ភគវតា សម្មាសម្ពោធិ អភិបត្ថិតា, តញ្ច សត្តសន្តារណំ យថាវុត្តទេសនាសម្បត្តិយា សមិជ្ឈតិ តទធិគតាភាវតោ។ ឥមិនា ភគវតោ សាតិសយា បរហិតប្បដិបត្តិ ទស្សិតា, ឥតរេហិ អត្តហិតសម្បត្តីតិ តទុភយេន អត្តហិតាយ បដិបន្នាទីសុ ចតូសុ បុគ្គលេសុ ភគវតោ ចតុត្ថបុគ្គលភាវំ ទីបេតិ, តេន ច អនុត្តរទក្ខិណេយ្យភាវំ, ឧត្តមវន្ទនីយភាវំ, អត្តនោ ច វន្ទនកិរិយាយ ខេត្តង្គតភាវំ ទីបេតិ។

ឯត្ថ ច យថា “មហាការុណិក”ន្តិ ឥមិនា បទេន ភគវតោ មហាករុណា ទស្សិតា, ឯវំ “ញេយ្យសាគរបារគុ”ន្តិ ឯតេន មហាបញ្ញា ទស្សិតា។ តេសុ ករុណាគ្គហណេន លោកិយេសុ មហគ្គតភាវប្បត្តាសាធារណគុណទីបនតោ ភគវតោ សព្ពលោកិយគុណសម្បត្តិ ទស្សិតា ហោតិ, បញ្ញាគ្គហណេន សព្ពញ្ញុតញ្ញាណបទដ្ឋានមគ្គញាណទីបនតោ សព្ពលោកុត្តរគុណសម្បត្តិ។ តទុភយគ្គហណសិទ្ធោ ឯវ ចេត្ថ នាថសទ្ទេន បកាសីយតិ។ ករុណាវចនេន ឧបគមនំ និរុបក្កិលេសំ ទស្សេតិ, បញ្ញាវចនេន អបគមនំ។ តថា ករុណាគ្គហណេន លោកសមញ្ញានុរូបំ ភគវតោ បវត្តិំ ទស្សេតិ លោកវោហារវិសយត្តា ករុណាយ, បញ្ញាគ្គហណេន សមញ្ញាយ អនតិធាវនំ។ សភាវានវពោធេន ហិ ធម្មានំ សមញ្ញំ អតិធាវិត្វា សត្តាទិបរាមសនំ ហោតីតិ។ តថា ករុណាគ្គហណេន មហាករុណាសមាបត្តិវិហារំ ទស្សេតិ, បញ្ញាគ្គហណេន តីសុ កាលេសុ អប្បដិហតញាណំ, ចតុសច្ចញាណំ, ចតុបដិសម្ភិទាញាណំ, ចតុវេសារជ្ជញាណំ។ ករុណាគ្គហណេន មហាករុណាសមាបត្តិញាណស្ស គហិតត្តា សេសាសាធារណញាណានិ, ឆ អភិញ្ញា, អដ្ឋសុ បរិសាសុ (ម. និ. ១.១៥១, ១៥២) អកម្បនញាណានិ, ទស ពលានិ, ចុទ្ទស ពុទ្ធញាណានិ, សោឡស ញាណចរិយា, អដ្ឋារស ពុទ្ធធម្មា (មហានិ. ៦៩, ១៥៦; ចូឡនិ. មោឃរាជមាណវបុច្ឆានិទ្ទេស ៨៥; បដិ. ម. ៣.៥; ទី. និ. អដ្ឋ. ៣.៣០៥; វិភ. មូលដី. សុត្តន្តភាជនីយវណ្ណនា; ទី. និ. ដី. ៣.៣៤១), ចតុចត្តាលីស ញាណវត្ថូនិ, សត្តសត្តតិ ញាណវត្ថូនីតិ (សំ. និ. ២.៣៤) ឯវមាទីនំ អនេកេសំ បញ្ញាប្បភេទានំ វសេន ញាណចារំ ទស្សេតិ។

តថា ករុណាគ្គហណេន ចរណសម្បត្តិំ, បញ្ញាគ្គហណេន វិជ្ជាសម្បត្តិំ។ ករុណាគ្គហណេន សត្តាធិបតិតា, បញ្ញាគ្គហណេន ធម្មាធិបតិតា។

ករុណាគ្គហណេន លោកត្ថចរិយា, បញ្ញាគ្គហណេន អត្តត្ថចរិយា។ តថា ករុណាគ្គហណេន ពុទ្ធការកធម្មា, បញ្ញាគ្គហណេន ពោធិញ្ញាណ។ ករុណាគ្គហណេន អបរត្ថបតា, បញ្ញាគ្គហណេន អតតត្តបតា។ ករុណាគ្គហណេន ចា ពុទ្ធករធម្មសិទ្ធិ, បញ្ញាគ្គហណេន ពុទ្ធភាវសិទ្ធិ។ តថា ករុណាគ្គហណេន បរេសំ តារណំ, បញ្ញាគ្គហណេន សយំ តារណំ។ តថា ករុណាគ្គហណេន សព្វសត្តេសុ អនុគ្គហចិត្តតា, បញ្ញាគ្គហណេន សព្វធម្មេសុ វិរត្តចិត្តតា ទស្សិតា ហោតិ។ សព្វេសញ្ច ពុទ្ធគុណានំ ករុណា អាទិ តំនិទានភាវតោ, បញ្ញា បរិយោសានំ តតោ ឧត្តរិ ករណីយាភាវតោ, ឥតិ អាទិបរិយោសានទស្សនេន សព្វេ ពុទ្ធគុណា ទស្សិតា ហោន្តិ។ តថា ករុណាវចនេន សីលក្ខន្ធបុព្វង្គមោ សមាធិក្ខន្ធោ ទស្សិតោ ហោតិ។ ករុណានិទានញ្ហិ សីលំ តតោ បាណាតិបាតាទិវិរតិប្បវត្តិតោ, សា ច ឈានត្តយសម្បយោគិនីតិ។ បញ្ញាវចនេន បញ្ញាក្ខន្ធោ។ សីលញ្ច សព្វពុទ្ធគុណានំ អាទិ, សមាធិ មជ្ឈេ បញ្ញា បរិយោសានន្តិ ឯវម្បិ អាទិមជ្ឈបរិយោសានកល្យាណា សព្វេ ពុទ្ធគុណា ទស្សិតា ហោន្តិ នយតោ ទស្សិតត្តា។ ឯសោ ឯវ ហិ និរវសេសតោ ពុទ្ធគុណានំ ទស្សនុបាយោ, យទិទំ នយគ្គាហណំ, អញ្ញថា កោ នាម សមត្ថោ ភគវតោ គុណេ អនុបទំ និរវសេសតោ ទស្សេតុំ។ តេនេវាហ –

“ពុទ្ធោបិ ពុទ្ធស្ស ភណេយ្យ វណ្ណំ, កប្បម្បិ ចេ អញ្ញមភាសមានោ;

ខីយេថ កប្បោ ចិរទីឃមន្តរេ, វណ្ណោ ន ខីយេថ តថាគតស្សា”តិ។ (ទី· និ· អដ្ឋ· ១·៣០៤; ៣·១៤១; ម· និ· អដ្ឋ· ៣·៤២៥; ឧទា· អដ្ឋ· ៥៣; អប· អដ្ឋ· ២·៧·២០; ពុ· វំ· អដ្ឋ· ៤·៤; ចរិយា· អដ្ឋ· និទានកថា, បកិណ្ណកកថា; ទី· និ· ដី· ១·បរិព្វាជកកថាវណ្ណនា; ម· និ· ដី· ១·១; សំ· និ· ដី· ១·១·១; អ· និ· ដី· ១·១·១; វជិរ· ដី· គន្ថារម្ភកថា; សារត្ថ· ដី· ១·គន្ថារម្ភកថាវណ្ណនា);

តេនេវ ច អាយស្មតា សារិបុត្តត្ថេរេនាបិ ពុទ្ធគុណបរិច្ឆេទនំ បតិ អនុយុត្តេន “នោ ហេតំ, ភន្តេ”តិ (ទី· និ· ២·១៤៥) បដិក្ខិបិត្វា “អបិច មេ, ភន្តេ, ធម្មន្វយោ វិទិតោ”តិ (ទី· និ· ២·១៤៦) វុត្តំ។

ឯវំ សង្ខេបេន សកលសព្វញ្ញុគុណេហិ ភគវន្តំ អភិត្ថវិត្វា ឥទានិ សទ្ធម្មំ ថោមេតុំ “វិជ្ជាចរណសម្បន្នា”តិអាទិមាហ។ តត្ថ វិជ្ជាចរណសម្បន្នា ហុត្វាតិ វចនសេសោ។ វិន្ទិយំ ធម្មានំ សលក្ខណំ, សាមញ្ញលក្ខណញ្ច វិន្ទតីតិ វិជ្ជា, លោកុត្តរាទីនិ វា វិជ្ជន្តេន វិជ្ជា, វេទន្តិ វា អរិយសច្ចានិ វិទិតករណេន វិជ្ជាតិ ឯវំ តាវេត្ថ វចនត្ថតោ វិជ្ជា វេទិតព្វា។ បភេទតោ បន តិស្សោបិ វិជ្ជា វិជ្ជា ភយភេរវសុត្តេ អាគតនយេនេវ, អដ្ឋបិ វិជ្ជា វិជ្ជា អម្ពដ្ឋសុត្តាទីសុ (ទី· និ· ១·២៧៨ អាទយោ) អាគតនយេនេវ វេទិតព្វា។ ចរន្តិ តេហីតិ ចរណានិ, សីលសំវរាទយោ បន្នរស ធម្មា, ឥតិ ឥមាហិ វិជ្ជាហិ, ឥមេហិ ច ចរណេហិ សម្បន្នា សមន្នាគតាតិ វិជ្ជាចរណសម្បន្នា។

យេនាតិ យេន ធម្មេន ករណភូតេន, ហេតុភូតេន វា។ តត្ថ មគ្គធម្មស្ស ករណត្ថោ វេទិតព្វោ និព្វានគាមិនិយាសាធកតមកាវតោ, និព្វានធម្មស្ស ហេតុអត្ថោ អារម្មណបច្ចយភាវតោ។ បច្ចយត្ថោ ហិ អយំ ហេតុត្ថោ។ បរិយត្តិធម្មស្សបិ ហេតុអត្ថោ យុជ្ជតេវ បរម្បរាយ ហេតុភាវតោ។ ផលធម្មេ បន ករណម្បិ សម្ភវតិ។ កថំ? “តាយ សទ្ធាយ អវូបសន្តាយា”តិ វចនតោ មគ្គេន សមុច្ឆិន្នានំ

កិលេសានំ បដិប្បស្សទ្ធិប្បហានកិច្ចតាយ ផលស្ស និយ្យានានុគ្គហតា, និយ្យានបរិយោសានតា វាតិ ឋបិតា បរិយាយេន វា ការណេត្វា និយ្យានកិរិយាយ។ សកលាការេន មគ្គនិប្ផន្នានំ បន ស្វាក្ខាតបច្ចយភាវតោ វា ហេតុអត្ថេន។ ឯវញ្ច កត្វា អគ្គប្បសាទសុត្តាទីសុ (ឥតិវុ॰ ៩០) អគ្គាទិភាវេន អគ្គហិតាបិ ផលបរិយត្តិធម្មា លព្ភមានកវិមានាទីសុ (វិ॰ វ॰ ៥៥៩ អាទយោ) សរណីយភាវេន គហិតាតិ វេទិតព្ពំ វិម មហាអដ្ឋកថាយំ សរណភាវោ វុត្តោ។ វិសេសតោ បនេត្ថ មគ្គបរិយាបន្នា ឯវ វិរាគសរណធម្មា វេទិតព្ពា។ តេ ហិ និប្បរិយាយេន និយ្យានកិរិយាយ សាធកតមត្តា, ន ផលានិ។ ផលានិ បន និយ្យានត្តាយ និយ្យានតា។ យទិ ឯវំ កស្មា "វិរាគវិរោធសព្ពញ្ញា ហុត្វា"តិ វុត្តំ, និយ្យានសមកាលមេវ ហិ មគ្គវុត្តិវិរាគវិរោធសព្ពត្តំ សមធិគមោតិ? នាយំ វិរោធោ សមានកាលតាយ ឯវ អធិប្បេតត្តា យថា "ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណ"ន្តិ (ម॰ និ॰ ១.២០៤, ៤០០; ៣.៤២១, ៤២៥, ៤២៦; សំ॰ និ॰ ២.៤៣-៤៥; ៤.៦០; កថា॰ ៤៦៥, ៤៦៧)។ សម្បន្នាតិ វា បទស្ស វត្តមានកាលត្ថតា វេទិតព្ពា "ឧប្បន្នា ធម្មា"តិ (ធ॰ ស॰ តិកមាតិកា ១៧) ឯវំ ឧប្បន្នសទ្ទស្ស វិយ។ ឯវញ្ច កត្វា វិរាគវិរោធសព្ពញ្ញា ហុត្វាតិ វិសេសតោ ហោតិ។ "វិរាគា"តិ វ បទំ ឧភយត្ថ សម្ពន្ធិតព្ពំ "វិរាគ ធម្មោ វិរាគវិរោធសព្ពញ្ញា, វិរាគ ធម្មោ និយ្យានី"តិ។

លោកុត្តរោតិ លោកាទិលោកុត្តរោ, ឧត្តមោតិ អត្ថោ។ និ តំ មគ្គនិព្ពានផលបរិយត្តិភេទំ ធម្មំ វុត្តមេវ វិសេសំ។ តថា ហេស អត្ថោ វុត្តនិទស្ស អភាវេន "អនុត្តរោ"តិ វុច្ចតិ។ តត្ថ មគ្គស្ស និយ្យានហេតុអាទិអត្ថេន, និព្ពានស្ស និស្សរណវិវេកាទិអត្ថេន, ផលស្ស អរិយសច្ចភាវាទិអត្ថេន ច សេដ្ឋតា វេទិតព្ពា។ វុត្តម្បិ ចេតំ "យាវតា, ភិក្ខវេ, ធម្មា សង្ខតា, វិរាគោ តេសំ អគ្គមក្ខាយតី"តិ (ឥតិវុ॰ ៩០; អ॰ និ॰ ៤.៣៤) អាទិសុត្តបទានុសារេន វិភាវេតព្ពោ។

ធម្មោ យថានុសិដ្ឋំ បដិបជ្ជមានេ អបាយេសុ, សំសារេ ច អបតមានេ កត្វា ធារេតីតិ ធម្មោ។ សម្មា, សារភាវា សព្ពធម្មានំ ព្រហ្មត្តា សម្មាសម្ពោធិ, សព្ពញ្ញុតានុភាវេន ធម្មាភិមុខាទិគុណេហិ ផលភាវញ្ច ព្រហ្មកាយោតិ ធម្មភិក្ខុ, ឯតេន យថា សម្មាសម្ពោធិសមធិគមេន សម្ពុទ្ធា ព្រហ្មគុណា មហាបុរិសត្តា, ឯវំ សម្មាទេសនាយ ភាវនាយ ពាហុលីកិរិយាយ សម្មាបដិបត្តិយា សព្ពនេយ្យ បច្ចវេក្ខណាយ សព្ពញ្ញុ ធម្មនេសនាយ វេនេយ្យសត្តានំ បតិដ្ឋាបនេន –

"ធម្មំ, វោ ភិក្ខវេ, សម្មាសមានិ ទេសេស្សាមិ (ម॰ និ॰ ១.២៣៩; នេត្តិ॰ ៤០)។ មគ្គានុគ្គហិកោ ហេដ្ឋា (ធ॰ ប॰ ២៧៣; នេត្តិ॰ ១៧០; នេត្តិ॰ ៤០)។ យាវតា, ភិក្ខវេ, ធម្មា សង្ខតា វា អសង្ខតា វា, វិរាគោ តេសំ អគ្គមក្ខាយតិ (ឥតិវុ॰ ៩០; អ॰ និ॰ ៤.៣៤)។ កុល្លូបមោ វោ, ភិក្ខវេ, មយា ធម្មោ ទេសិតោ និត្ថរណត្ថាយ (ទី॰ និ॰ ២.២៧៣; ម॰ និ॰ ១.២៤០; សំ॰ និ॰ ៥.២៧៣, ២៨៤)។ ធម្មំ, វោ ភិក្ខវេ, ទេសេស្សាមិ អាទិកល្យាណ"ន្តិ (ម॰ និ॰ ៣.៤២០; នេត្តិ॰ ៥) –

អាទិវចនេហិ, អនេកវចនេហិ ច ស្វាខ្យាតោ ភាគវតោ អធិគតោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធភាសិតោ, តំ សម្មាសម្ពុទ្ធភាសិតំ ធម្មំ វន្ទេតិ សម្ពន្ធោ។

អយំ បនេត្ថ សង្ខេបត្ថោ – យស្ស ធម្មស្ស អធិគមេន វិរាគសម្បន្នា ចេវ ហោន្តិ វិរោធសម្បន្នា ច, សព្ពវដ្ដទុក្ខតោ ច និយ្យន្តិ, តមេវ

អរិយាតិ សកលក្យលសមក្តិកាចតិមិត្ត, អតចទេសសទ្យក្លតិស្សរលាទេហតុក្ខតញ្ញា ស្ពត្តាម៉ បចរ៉ សង្គិ៍ បរិយត្តិឆទេមួត តចបិឆំ ទលិក្យត្តាទឆម៉ុ កកចតាបិ សម្មាបដិបត្តិអាឌិចិឆិតា ប្ញុឌិតំ តយាមិ, អកិត្តចាយិ ចាតិ។

ឲត្ត ច “ទេយត ទលិកទេតា តិឃ្យត្តិ, ចិន្ថាធទលាសម្យត្តា ច ទេហាត្តិ”តិ បធ្ធទេយត យចាក្កម៉ ឆម្ម្យ ការចេតត្តាការទេចា, សង្ខិកាតត្តាការទេចា ច ចុទេត្តា។ ទេតស្ម បធទេយត ចិន្ថាសម្យត្តិយា ឆម៉ុ ទឆាទេមតិ, ទុតិទេយត ចិម្យត្តិសម្យត្តិយា។ តឆា បធទេយត ឈាតសម្យគាយ, ទុតិទេយត ចិទេយាក្កសម្យគាយ។ បធទេយត ចា សមាធិសម្យគាយ, ទុតិទេយត សមាបត្តិសម្យគាយ។ បធទេយត ចា ឈយទាលាការទេចត, ទុតិទេយត អតុប្បាទទាលាការទេចត។ អឆ ចា បុរិទេយត ចិន្ថូបមតាយ, ទុតិទេយត ចឌិទ្ធូបមតាយ។ បុរិទេយត ចា ចិរាកសម្យត្តិយា, ទុតិទេយត តិទេរាឆសម្យត្តិយា។ តឆា បធទេយត តិយ្យាតការទេចត, ទុតិទេយត តិស្សរលាការទេចត។ បធទេយត ចា ទេហតុការទេចត, ទុតិទេយត អសង្ខតការទេចត។ បធទេយត ចា ឥស្សតការទេចត, ទុតិទេយត ចិទេចកការទេចត។ បធទេយត ចា អធិបតិការទេចត, ទុតិទេយត អមតការទេចត ឆម៉ុ ទឆាទេមតិ។ អឆ ចា បធទេយត តិយ្យាតិកការចឥស្សតទេតា ស្វាក្ខាតតាយ ឆម៉ុ ទឆាទេមតិ, ទុតិទេយត សង្ខិកាតត្តាការចទេតា សត្ថិដ្ឋិកតាយ។ តឆា បុរិទេយត អកាលិកតាយ, បច្ឆិទេយត ឲហិបស្សិកតាយ។ បុរិទេយត ចា ឱបទេតយ្យិកតាយ, បច្ឆិទេយត បច្ចត្តំ ទេចឌិតត្តាតាយ ឆម៉ុ ទឆាទេមតិ។

“ស្ពត្តម”ត្តិ ច ឲទេតត អត្ថាស្ស ចិសិដ្ឋស្ស អកាចឌិបទេតត បរិបុណ្ណតាយ ឆម៉ុ ទឆាទេមតិ , “សម្យាសម្យញ្ជប្ញុឌិត”ត្តិ ឲទេតត បរិសុទ្ធតាយ។ សត្ថទេារាបកេយត ហិស្ស ប្ញុឌតិយតា។ បរិសុទ្ធតាយ ធស្ស បហាតសម្យគា, បរិបុណ្ណតាយ បកចសម្យគា។ បហាតសម្យត្តិយា ច កាចតាបរិប្ញុរិ អតចទេសសទោរសម្យញ្ញុឌតទេតា, បកចសម្យត្តិយា សង្ខិកិរិយតិត្ថាត្តិ តត្តត្តុរិ កទេលិយាកាចទេតា។ អតញ្ញាសាធារលាតាយ ហិ ស្ពត្តទេយាតិ។ តឆា ការចេតត្តាការទេចតស្ស សហ បុត្តកាកឹលខឹហិ ទេសក្លា ខឹលសមាធិបញ្ញាក្ខន្ធា, សង្ខិកាតត្តាការទេចត សហ អសង្ខតាយ ធាតុយា អទេសក្លា ខឹលសមាធិបញ្ញាក្ខន្ធា ឥស្សិតា ទេហាត្តិតិ។

ឲចំ សទេត្តបេត សត្ថសត្ថព្យព្ភុទេលហិ សន្ទុម៉ ទឆាទេមត្វា ឥតាតិ អរិយសង្ឃំ ទឆាទេមត្វ “ខឹលិឌក្យលសម្យទេត្កា”តិអាឌិ ចុត្តំ។ តត្ត ខឹលិឌក្យលសម្យទេត្កាតិ ខឹលសមាធិបញ្ញាចិម្យត្តិយាឌក្យទេលហិ សម្យទេត្កា សមត្កាកទេតា, សម្យត្តខឹលិឌក្យទេលា ចា។ អរិយាតញ្ញា តំតំមក្គចព្ភាកិទេលសប្បហាទេតត ហតបដិបក្លា ស្មចិស្មទ្ធា ខឹលិឌទេយា “សម្យត្កា”តិ ចត្តព្ពាតំ អទេហត្តិ , ត ប្ញុទ្ធុជ្ជតាតំ, យទេតា “ស្មប្បដិបទេត្កា”តិអាឌិតា (ម។ តិ។ ១។៧៤; អ។ តិ។ ៩។១០; ស្ពគា។ ១២) អរិយសទេង្ឃា ទេឆាមឹយតិ។ អឆ ចា ខឹលិឌក្យលសម្យទេត្កាតិ បរិបុណ្ណខឹលិឌក្យទេលា។ អរិយបុក្គលាតញ្ញាអរិយសច្ចប្បដិទេចទេធត សទេហច យទាទេរហំ ទេសក្លាទេសក្លា ខឹលិឌិឆម្មក្ខន្ធា បរិប្ញុរិំ កច្ឆត្តិតិ។

ឌិទេតា មក្គផលេដ្ឋតិ មទេក្គស្ម, ផទេលស្ម ច ឌិទេតា, មក្គទេដ្ឋា, ផលទេដ្ឋា ចាតិ អទេត្ថា។ ទេយាតិ អតិយមទេតា អរិយសង្ឃំ តិទ្ទិសតិ, តស្ស “ត”ត្តិ ព្ពមិតា តិយម៉ ទេចឌិតត្តា។

តត្ថ ច អរិយសទេង្ឃត សទេត្តា អរិយបុក្គលា មក្គដ្ឋា, តាបិ សទេត្តា ផលដ្ឋាតិ? សច្ចទេមតំ, អចយចឆទេមួត បត សម្យុគាយំ តិទ្ទិសទេត្តា ឲចយាហ យឆា “សមំ ទុក្ខ”ត្តិ។ យឆា ហិ ទេយាកទុក្ខស្ស អចយទេចស្ម លត្ខយាទេតា សយការទេចា សម្យុគាទេយ អបឌិខឹយតិ “សមំ ទុក្ខ”ត្តិ, ឲចំ អរិយសង្ឃស្ស អចយចក្ខុទេតស្ម អរិយបុក្គទេលស្ម លត្ខយាទេតា មក្គដ្ឋផលដ្ឋការទេចា សម្យុគាយក្ខុទេត អរិយសទេង្ឃ ឌិទេតា “មក្គផលេដ្ឋ”តិ

អបវិទ្ធាតិ វេទិតព្ពំ។

អារកត្តា កិលេសេហិ, អនយេ ន ឥរិយនតោ, អយេ ច ឥរិយនតោ, សទេវកេន ច លោកេន “អរណ”ន្តិ អរណីយតោ អរិយោ, ទិដ្ឋិសីលសាមញ្ញេន សំហតត្តា សង្ឃោ, អរិយោ ច សោ សង្ឃោ ចាតិ អរិយសង្ឃោ, តំ អរិយសង្ឃំ ឧជ្ជុកចបលតិដ្ឋាត្តតោ អត្តនោ សន្តានំ បុនាតីតិ វា បុញ្ញំ, ខេត្តំ វុត្តំ ពីជំ វិរុហនដ្ឋានតាយ តាយតិ រក្ខតីតិ ខេត្តំ កេទារាទិ, ខេត្តំ វិយាតិ ខេត្តំ, សត្តានំ បុញ្ញស្ស មហប្ផលភាវករណេន វិរុហនដ្ឋានតាយ ខេត្តន្តិ បុញ្ញក្ខេត្តំ។ អនុត្តរំ វេត្តិ សព្ពត្ថា។

ឯត្ថ ច “សីលានិ អរិយកន្តានី”តិ ឯតេន អរិយសង្ឃស្ស ភាវេតា អនុត្តរបុញ្ញំ ទស្សេតិ, តេនស្ស បសាទនីយតា ទីបិតា ហោតិ។ “ជិតា យក្កឋលេស្ម”តិ ឯតេន បហានសម្បទំ, ញាណសម្បទញ្ច ទស្សេតិ កិលេសានំ សមុច្ឆេទប្បដិប្បស្សទ្ធិប្បហានទីបនតោ, មគ្គផលញាណាធិគមទីបនតោ ច។ “អរិយសង្ឃ”ន្តិ ឯតេន បភាវសម្បទំ សព្ពសង្ឃានំ អគ្គភាវទីបនតោ, សទេវកេន ច លោកេន អរណីយភាវទីបនតោ។ “បុញ្ញក្ខេត្តំ អនុត្តរ”ន្តិ ឯតេន លោកស្ស ពហូបការតំ ទស្សេតិ អគ្គទក្ខិណេយ្យភាវទីបនតោ។

តថា “សីលានិ អរិយកន្តានី”តិ ឥទំ អរិយសង្ឃស្ស សម្មាក្ខាតាយមាធិប្បដិបត្តិភាវទីបនំ។ “ជិតា យក្កឋលេស្ម”តិ ឥទំ សតិបិ សត្តានវិការេន អនេកាការេន ចតុបុរិសយុគអដ្ឋបុរិសបុគ្គលភាវទីបនំ។ “អរិយសង្ឃ”ន្តិ ឥទំ អាហុនេយ្យាទិភាវទីបនំ។ “បុញ្ញក្ខេត្តំ អនុត្តរ”ន្តិ ឥទំ លោកស្ស ហិតសុខាយ បដិបន្នតាទីបនំ។ តថា “ជិតា យក្កឋលេស្ម”តិ ឥទំ អរិយសង្ឃស្ស លោកុត្តរសរណគមនសម្ភារទីបនំ, តេនស្ស ភាវេតា ឆ្ពរសបុត្តភាវេន ទស្សិតោ ហោតិ។ “សីលានិ អរិយកន្តានី”តិ ឥមិនា បនស្ស វិហតវិក្ខម្ភកិលេសា អនវសេសា សេក្ខាសេក្ខា សីលានិសម្ពន្ធា ទស្សិតា។ “អរិយសង្ឃំ បុញ្ញក្ខេត្តំ អនុត្តរ”ន្តិ ឥមិនា តេសំ តេសម្ពោធ យថាវុត្តគុណវិសេសានំ សុបរិសុទ្ធំ ទីបេតិ។ តេនស្ស មហានុភាវតំ, អនុត្តរទក្ខិណេយ្យភាវំ, ចក្ខុភាវកភាវំ, អត្តនោ ច ចត្តារិ កិរិយាយ វេត្តព្ពតភាវំ ទីបេតិ។ សរណគមនញ្ច សាវកានំ សត្តគុណានំ អាទិ, សម្បុត្តិកាកប្បដិបទា សេក្ខា សីលក្ខន្ធាទយោ មជ្ឈេ អសេក្ខា សីលក្ខន្ធាទយោ បរិយោសានន្តិ អាទិមជ្ឈបរិយោសានកល្យាណា សង្ឃា អរិយសង្ឃគុណា ធាតុយា កាថាយ បកាសិតាតិ វេទិតព្ពំ។

ឯវំ កាថាត្តយេន សង្ខេបតោ សកលគុណសិក្ខាគមេន រតនត្តយស្ស បណាមំ កត្វា ឥទានិ តំ និបុជ្ជការំ យថាធិប្បេតេ បយោជនេ បរិណាមេន្តោ “ឧត្តមាឃនិត”ន្តិ កាថមាហ។ តត្ថ ឧត្តមាឃនិតន្តិ ឧត្តមាការេន និដ្ឋិតំ, រតនត្តយគុណាភិត្ថវនេន, និបុជ្ជការេន វា ឧប្បាទិតន្តិ អត្ថោ។ ឥតីតិ ឯវំ “យោ ការុណិក”ន្តិអាទិប្បការេន។ រតិជនន្តេ រតនំ, ញាណមាបន្នា, និត្តិកតាទិការេន វា រតនន្តា វុត្តមេតំ –

“និត្តិកតំ មហគ្ឃញ្ច, អតុលំ ទុល្លភទស្សនំ;

ᩋᨶᩮᩣᨾᩈᨲ᩠ᨲᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩴ, ᩁᨲᨶᩴ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨡᩩ. ᨸᩣ. ᩋᨭ᩠ᨮ. ᪖.᪓; ᨴᩦ. ᨶᩥ. ᩋᨭ᩠ᨮ. ᪒.᪓᪓; ᩈᩴ. ᨶᩥ. ᪕.᪒᪒᪓; ᩈᩩ. ᨶᩥ. ᩋᨭ᩠ᨮ. ᪑.᪒᪒᪖; ᨾᩉᩣᨶᩥ. ᩋᨭ᩠ᨮ. ᪕᪐; ᨴᩦ. ᨶᩥ. ᨭᩦ. ᪑.ᨣᨶ᩠ᨳᩣᩁᨾ᩠ᨽᨠᨳᩣ; ᨾ. ᨶᩥ. ᨭᩦ. ᪑.᪓; ᩈᩴ. ᨶᩥ. ᨭᩦ. ᪑.᪑.᪓; ᩋ. ᨶᩥ. ᨭᩦ. ᪑.᪑.᪓; ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ. ᨭᩦ. ᪑.ᨣᨶ᩠ᨳᩣᩁᨾ᩠ᨽᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ);

ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩦᨠᨲᨽᩣᩅᩣᨴᨿᩮᩣ ᨧ ᩋᨶᨬ᩠ᨬᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨴᩦᩈᩩ ᩑᩅ ᩃᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩥ, ᩁᨲᨶᩣᨶᩥ ᨲᨿᩴ ᩁᨲᨶᨲ᩠ᨲᨿᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩁᨲᨶᨲ᩠ᨲᨿᩮ. ᩉᨲᨲ᩠ᨲᩁᩮᨿᩣᨲᩥ ᨧᩥᨨᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣᨷᨴ᩠ᨴᩅᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ, ᩑᨲᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᩈᩣᨴᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ, ᩁᨲᨶᨲ᩠ᨲᨿᩔ ᨧ ᨡᩮᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨲᩔ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩈᩴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿ ᩏᨸᨥᩣᨲᨠᩣᨷᨴ᩠ᨴᩅᩣᨶᩴ ᩅᩥᩉᨶᨶᩮ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ. ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨿ ᩋᨳᩅᩣ ᩅᩮᩅ ᨻᩣᩉᩥ ᨧ, ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ ᨸᩦᩊᩥᨲᩣᨶᩴ ᩅᨧᨶᩈᩩᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨧ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᩃᩮ, ᩈᩴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿ ᩋᩣᨴᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩈᩣᨶᨠᩣᩃᩮᩈᩩᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨠᩣᩃᨠᩥᩁᩥᨿᩣ, ᨲᩔ “ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᨲ᩠ᨳᩅᨱ᩠ᨱᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ. ᨲᩔᩣᨲᩥ ᨿᩴ ᩁᨲᨶᨲ᩠ᨲᨿᩮ ᩅᨶ᩠ᨴᨶᩣᨾᨿᩴ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩴ, ᨲᩔ. ᨲᩮᨩᩈᩣᨲᩥ ᩋᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᨶ ᨻᩃᩮᨶ.

ᩑᩅᩴ ᩁᨲᨶᨲ᩠ᨲᨿᩅᨶ᩠ᨴᨶᩣᨿ ᨸᨿᩮᩣᨩᨶᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥᨸ᩠ᨸᨠᩁᨱᩔ ᨠᨲ᩠ᨲᩣᩁᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩈᩴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᨠᩣᩁᨱᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᨿᩮᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩮᨶᩣᨲᩥ ᨿᩮᨶ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩮᨶ ᩋᨷᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥ. ᩋᩣᨠᨯ᩠ᨰᩥᨿᨾᩣᨶᩮᨶᩣᨲᩥ ᩌᩥᨯ᩠ᨰᩥᨿᨾᩣᨶᩮᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩮᨶ, “ᩋᩉᩮᩣ ᩅᨲᩣᨿᩴ ᩈᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨾᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥ ᨧᩥᩁᩴ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨸᨲ᩠ᨳᨿᨶ᩠ᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᨧᩥᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩦᨥᨠᩣᩃᩴ, ᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩔ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᩣ ᨠᩣᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᩈᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩥᨲᩥᨿᩣᨲᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩣᨿ ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ. ᩈᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩉᩥ ᩅᩮᨶᩮᨿ᩠ᨿᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩮᩈᩩ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨶᨿᨲᩦᨲᩥ ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥ, ᩈᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᩅᩣ ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨾᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥ, ᨲᩔᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨾᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ, ᨮᩥᨲᩥᨿᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩅᩥᩅᩁᩥᨲᩣ ᩑᩅ. ᨨᩮᨴᨶᩣᨲᩥ ᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᩋᨽᩥᨵᩣᨶᩮᩉᩦᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥᩃᨠ᩠ᨡᨱᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᩋᨽᩥᨵᩣᨶᩮᩉᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᩋᨽᩥᨵᩣᨶᩴ ᨧ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᩣᩁᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, “ᨠᩮᨶᩣᨿᩴ ᩋᩣᨵᩣᩁᩮᩣ ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥᨸ᩠ᨸᨠᩁᨱᩔ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩈᩴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ”ᨲ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩈᩴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩴ ᨷᨲᩥ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩈᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᩈᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᨮᩥᨲᩥᨠᩣᨾᨲᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨿᨷᩁᩥᨿᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᩣᩈᨶᩮ ᨣᩩᨱᩅᩥᩈᩮᩈᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᩉᩩᨧᩣᩁᩥᨠᩣ ᩋᩣᨴᩁᩮᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧᨠᩣᩁᩦᨲᩥ, ᩋᨽᩥᨿᩣᨧᨶᩣ ᨧ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩈᩥᨲᩮᨶ ᨿᩮ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨲᩔ ᩋᨽᩥᨿᩣᨧᨶᩴ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ “ᨮᩥᨲᩥ ᩋᩣᨠᨯ᩠ᨰᨿᩣᨶᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᨸᨴᩣᨿ.

ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨲ᩠ᨲᩁᨶᩣᨳᩔᩣᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨲ᩠ᨲᩁᩔ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ. ᨸᩔᨲᩣᨲᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶᩥᩅᩣᩈᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ, ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᩑᩅ ᩅᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩃᩮ ᨮᨸᩥᨲᩋᩣᨾᩃᨠᩴ ᩅᩥᨿ ᩋᨽᩥᨾᩩᨡᩴ ᨸᩔᨶ᩠ᨲᩮᨶ. ᨮᨸᩥᨲᩣᨲᩥ ᨮᨸᩥᨲᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ, ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨠᩣᩁᩮᨶ, “ᩋᨿ᩠ᨿᩴ ᨮᩣᨶᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨽᩮᨴᩮᩣ ᨿᩔᩣᨲᩥ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᨠᨧ᩠ᨧᩣᨶᨲ᩠ᨳᩮᩁᩔ ᨮᨸᩥᨲᩮᩣᨲᩥ –

“ᩑᨲᨴᨣ᩠ᨣᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᨾ ᩈᩣᩅᨠᩣᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩈᩴᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨽᩣᩈᩥᨲᩔ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩥᨽᨩᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨿᨴᩥᨴᩴ ᨾᩉᩣᨠᨧ᩠ᨧᩣᨶᩮᩣ”ᨲᩥ (ᩋ. ᨶᩥ. ᪑.᪑᪘᪘, ᪑᪙᪗)
–

ᩑᩅᩴ ᨮᨸᩥᨲᩮᩣ. ᩈᩦᩃᩣᨴᩥᨣᩩᨱᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩉᩥ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩣ ᩈᩣᩅᨠᩣᨲᩥ ᨾᩉᩣᩈᩣᩅᨠᩣ (ᨳᩮᩁᨣᩤ. ᩋᨭ᩠ᨮ. ᪒.᪑᪒᪘᪘; ᩋ. ᨶᩥ. ᨭᩦ. ᪒.᪒.᪕᪙), ᨾᩉᩣᨠᩔᨸᩣᨴᨿᩮᩣ, ᨲᩮᩈᩩ ᩋᨿᨾᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨾᩉᩣᩈᩣᩅᨠᩮᩣ ᨧ ᩈᩮᩣ ᨣᩩᨱᩅᩥᩈᩮᩈᨿᩮᩣᨣᨲᩮᩣ ᨬᩣᨲᩮᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᨾᩉᩣᩈᩣᩅᨠᨬ᩠ᨬᩣᨲᩮᩣ.

ឈានាទីសុ សាតិសយានំ អាវជ្ជនាទិវសីភាវានំ, អរិយិទ្ធិវសេន បរមស្ស ច ចេតោវសីភាវស្ស អធិគតត្តា វសិប្បត្តោ. អត្ថាទីសុ សវិសេសភេទគតបដិសម្ភិទាញាណត្តា បភិន្នបដិសម្ភិទោ. “បណ្ឌិតោ, ភិក្ខវេ, មហាកច្ចានោ, មហាបញ្ញោ, ភិក្ខវេ, មហាកច្ចានោ”តិអាទិនា (ម. និ. ១.២០៥) អនេកេសុ ឋានេសុ ភគវតា បសំសិតត្តា សម្ពុទ្ធេន បសំសិតោ. តេន វុត្តំ “សត្ថុ ចេវ សំវណ្ណិតោ សំភាវិតោ, វិញ្ញូនញ្ច សព្រហ្មចារីន”ន្តិ.

អនុមោទិតាតិ “សាធុ សាធុ, កច្ចាន, សាធុ ខោ, ត្វំ កច្ចាន, ឥមំ ធម្មសំវណ្ណនំ អភាសី”តិ ឯវំ អនុមោទិតា. ឯកស្មិំ កិរ សមយេ អយំ មហាថេរោ ជម្ពុវនសណ្ឌេ វិហរន្តោ អត្តនោ សន្តិកាវចរានំ ភិក្ខូនំ ឥមំ ហារនយបដិមណ្ឌិតំ បករណំ អភាសិ. ភាសិត្វា ច ភគវតោ សន្តិកំ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នោ យថាភាសិតំ ឥមំ បករណំ ភគវតោ និវេទេសិ. តំ សុត្វា ភគវា “សាធុ សាធុ”តិអាទិនា អនុមោទិត្វា “តស្មាតិហ, ត្វំ កច្ចាន, ឥមំ ធម្មសំវណ្ណនំ ធម្មនេត្តិត្វេវ ធារេហី”តិ នាមគ្គហណំ អកាសីតិ វទន្តិ. ទេសនាហារាទិនន្ទិយាវដ្ដនយាទិហារនយានុសារេនេវ សព្ពធម្មសំវណ្ណនានំ គតិមោតិ អាហ “សាសនស្ស សទាយត្តា, នវង្គស្សត្ថវណ្ណនា”តិ.

គម្ភីរញាណេហីតិ គម្ភីរេហិ ញាណេហិ, ន សង្ខាមត្តកេន, គម្ភីរញាណេហិ វា មហាបញ្ញេហិ អរិយេហិ. បករណស្ស គម្ភីរត្តំ, អត្តនោ ច ញាណស្ស នាតិវិសយតំ វិទិត្វា សំវណ្ណនារម្ភេ សំសីទន្តម្បិ មំ សាសនគុណាទិឧបនិស្សយមហព្ពលា ឧស្សាហេសីតិ ឥមមត្ថំ ទស្សេតិ “កិច្ចាបី”តិអាទិនា.

“បច្ចាបិ និកាយេ ឱគាហេត្វា”តិ ឋបិតា នេត្តិយា បច្ចាបិ មហានិកាយេ អនុបវិសិត្វា អវដ្ឋានំ, តេសំ សំវណ្ណនាភាវញ្ច ទីបេតិ. តត្ថ “កតមោ អស្សាទោ ច អាទីនវោ វា”តិអាទិបេដកោបទេសបាឡិំ (បេដកោ. ១១) អានេត្វា ឥមំ ទេសនាហារាទីនំ បទត្ថវិនិច្ឆយោ បេដកេន សំសន្ទតិ នាម. “យថាពល”ន្តិ ឋបិតា សន្តា សន្តការកាបិ នេត្តិយា សំវណ្ណនា យថា ន សុករា កាតុំ, អត្តនោ បន ញាណពលានុរូបំ ករិស្សាមីតិ និរតិមានតំ ទីបេតិ.

សុវិសុទ្ធន្តិ សុដ្ឋុ វិសុទ្ធំ, និកាយន្តរលទ្ធិទោសេហិ អន្តរន្តរា អនុប្បវេសិតេហិ អសម្មិស្សន្តិ អធិប្បាយោ. អសំកិលិដ្ឋន្តិ សនិកាយេបិ បទត្ថន្តរបរិកប្បនាទិនា អសំកិលិដ្ឋំ តាទិសសង្កររហិតំ អនាកុលំ សុបរិដ្ឋិតន្តិ. វិវិធេហិ អាការេហិ និច្ឆិនោតីតិ វិនិច្ឆយោ. អត្ថានំ វិនិច្ឆយោ អត្ថវិនិច្ឆយោ. គណ្ឋិដ្ឋានភូតេសុ អត្ថេសុ ខិលមទ្ទនាការេន បវត្តា វិមតិច្ឆេទកថា, និបុណោ សុខុមោ សណ្ហោ អត្ថវិនិច្ឆយោ ឯតស្សាតិ និបុណត្ថវិនិច្ឆយោ. អថ វា អត្ថេ វិនិច្ឆិនោតីតិ អត្ថវិនិច្ឆយោ, យថាវុត្តអត្ថវិសយញាណំ, និបុណោ ឆេកោ អត្ថវិនិច្ឆយោ ឯតស្សាតិ និបុណត្ថវិនិច្ឆយោ, តំ និបុណត្ថវិនិច្ឆយំ. សមយន្តិ សិទ្ធន្តំ. ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – មហាវិហារវាសីនំ សិទ្ធន្តា វុត្តនយេន សុបរិសុទ្ធា, អនាកុលា, សណ្ហសុខុមវិនិច្ឆយា ច, សិទ្ធន្តំ តំ អវិលោមេន្តោ អនុកូលតោ តត្ថ សិទ្ធិយេវ ធម្មនេត្តិំ បកាសយន្តោ នេត្តិប្បករណស្ស អត្ថសំវណ្ណនំ ករិស្សាមីតិ.

បយាគលេខត្តិ អបរការេក បេលិត្តកាទ្យេហកាលេ បយជ្ជិត្វា លិខតចេសេត បចត្តប្បយាគបរិច្ឆិៈ ចជ្ជេត្វាតិ អបតេត្វាៈ បិញ្ចុតំ សម្ពុា តិយោគយត្តិ ថំ ថំ តេត្តិបិញ្ចតុំ ថត្ត ថត្ត ក្ខាហលោការេចត អាតិថ្យុតេត្ត សម្ពុចេច តិយោគេនត្តា, អត្តសំចណ្ណកាយ ចា ថំ ថំ ក្ខាហលោស្សុត្តសព្ពាថំ បិញ្ចុតំ ថស្ពិ ថស្ពិ លក្ខណាក្ខេថ តេត្តិកេត្ត សម្ពុចេច តិយោគេនត្តាៈ ក្ខបចេសត្តិ តេត្តិក្ខបតិសំ តេត្តិហចយំៈ ឃ្វាយំ សបដ្ឋាតចិកាកស្ស េថត្តិសចិឈស្ស តេត្តិបគត្តស្ស សហ តិយិត្តចិការេកត អសក្កុរថោ ចចត្តិថោ ចិសយោ, ថំៈ ចិការចេនត្តា បការេសត្តាៈ ថស្សា តេត្តិយា កាទិស្សាយិ អត្តចណ្ណតត្តិ សព្វតេត្តាៈ

ឲត្ត ច "អតិយាឌិថោ"តិ ឰយិតា អត្តសំចណ្ណកាយ តិយិត្តំ គស្សតិ, "ជិតិ អាកព្វយានតេត អិទំ សក្កុតេត្តិយា"តិ ឰយិតា បយោគតំ, "កាទិស្សាយត្តចណ្ណត"ត្តិ ឰយិតា បិណ្ឌិតំៈ សំចណ្ណិយាតា ហិ បកាលោត្វា សំចណ្ណកាយ បិណ្ឌេត្វាៈ "ថម្យុបតិស្សាយា"តិអាឌិតា កាលោប្បការទិៈ

ឰគាតិ សំចណ្ណកាយ សចេត តិយោគេនត្តា "ឰតិ អត្ត"ត្តិ ឰសាតកាឲយាហៈ ថត្ត "សក្កដ្ឋ"ត្តិ បតំ ក្ខកយត្ត យោគេថត្តុ "សក្កដ្ឋំ ចិកតត្តស្ស, សក្កដ្ឋំ តិសាយយចា"តិៈ

កត្តាទស្សកចាចណ្ណតា តិដ្ឋិថាៈ

តិគាតកចាចណ្ណតា

ចចតត្តឌាតតេត ចិជិថប្បកាលោត្តសាយញ្ញាត្តស្ស បកាលោកចា ធុច្ចយាតា សេរោតឃ្យាតិ តេត្តិបគត្តបទិឌាតតេយេច អាជិយិត្រុយុត្តទ្រុបត្តិ ថគត្តំ ឬច្ចតិ "ថត្ត តេកតដ្ឋេត តេត្តី"តិៈ ថត្ត ថត្តាតិ "ថស្សា តេត្តិយា កាទិស្សាយត្តចណ្ណត"ត្តិ យជិគំ ធុត្តំ, ថស្ពិ; យស្សា កាទិស្សាយត្តចណ្ណតត្តិ បជិញ្ញាថំ, សា តេត្តិ តេកតដ្ឋេត តេត្តីតិ អតេត្វាៈ ថត្តាតិ ចា "តេត្តិប្បកាលោស្សា"តិ ឲថស្ពិ ចចេត យា តេត្តិ ធុត្តា, សា តេកតដ្ឋេត តេត្តីតិ អតេត្វាៈ "តយតដ្ឋេតា"តិ ឰគំ កត្តកាលោឌិកាលោសាឌតាតំ សាឌាលោចចតត្តិ "អទិយឈយុំ តយតី"តិ កត្តសាឌតចេសេត ថាច តេត្តិសក្កស្ស អត្តំ ចត្វា ឰគាតិ កាលោឌិកាលោសាឌតចេសេត ចត្តំ "តយត្តិ ថាយា"តិអាឌិ ធុត្តំៈ

ថចា ហិ ធុត្តត្តិ តេត្តិក្ខបគេសាឌិតត្វា ឲច ស្សុត្តាចេតិឆស្ស ធុត្តំៈ េបឌេក "ថស្វា តិញ្ញាយិត្យការយេត ស្សុថយេឃត អត្វា បទិយេសិថញ្ញា, ថត្ត បទិយេសតាយ អយំ អត្តបុត្តី កចតិ សោត្យអស ហារា បត្ថា តយា អដ្ឋារស ម្ពុលបជាតី"តិអាឌិ (េបឌេកាៈ ៧)ៈ ហារតយចិចារណា ចិតិម្យុត្តា អត្តសំចណ្ណតាចិេសសោ តត្តិតិ អាហ "ស្សុត្តស្ស អត្តសំចណ្ណតា តេត្តិក្ខបគេសាយត្តា"តិៈ ឃ្វាយេត្វា បរេថា បតិណ្ណកកចាយំ អាចិ កចិស្សតិៈ ឲចំ យហាចិសយា ចាយំ តេត្តិ ក្យុថា បកចាតិ អាហ "ស្សុត្តប្បកចា"តិ, ឲេថត តេត្តិយា បយាលាក្ខថំ គស្សតិៈ ឰគញ្ញា ស្សុត្តស្ស តេត្តិសត្តិស្សយថាបទិជីបតបទំ, ត េធទប្បកចតាបជិញ្ញបបទិៈ េធេទា ហិ បញ្ញា យហាតិកាយេ ឌ្ឋាេហត្វា ថំសត្តិស្សយេតេច េថសំ សំចណ្ណតាក្ខថំ ឰយំ បកាលោំ អកាសិ, ថស្វា អយេយេច សំចណ្ណតាគម្ពុា, យជិគំ សំចណ្ណោថញ្ញាគម្ពុសត្តិស្សយថាៈ

បករណបរិច្ឆេទតោតិ បករណស្ស វិភាគតោ។ ហារវិភាវនាយ ហិ តាយ នេត្តិប្បករណស្ស វិភាគា, បករណភូតបរិច្ឆេទតោ វា។ តីណិ ហិ ឯតានិ បករណានិ តាយ អធិការា, យទិទំ ហារវិភាវនាយ បញ្ញត្តិបវត្តនតោតិ វិត្ថារវិវេចនតោ។

“សង្ខារាហិ បករណេហិ”តិអាទីសុ សង្គហវារស្ស អត្ថវណ្ណនំ ទស្សេតិ។ “នត្ថិ វេទនា បញ្ញាតំ អសង្គហិត”ន្តិ វោទនា អធិការយាហ។ ធាតវោ យទិបិ សព្វទា អសង្គហិតំ, អត្ថតោ បន សង្គហិតន្តិ ទស្សេន្តោ “នយិទំ”តិអាទីនា បរិហរតិ។ បុន “យថា ហី”តិអាទីនា តទុបត្ថំ វិញ្ញាណា វិភង្គតោ ករោតិ។ អត្ថនយា នន្ទិយាវដ្ដាទយោ។ សង្ខារត្តិកា បុញ្ញាភិសង្ខារាទយោ, កាយសង្ខារាទយោ ច។ តេសុ អត្ថនយានំ អញ្ញមញ្ញសង្គហោ វុត្តោ អាទិ ករិស្សតិ។ ធាតវោ បន កាមាវចរា, រូបាវចរា ច កុសលា ចេតនា បុញ្ញាភិសង្ខារោ, អកុសលា ចេតនា អបុញ្ញាភិសង្ខារោ, អរូបាវចរា កុសលា ចេតនា អានេញ្ជាភិសង្ខារោ។ បុញ្ញាភិសង្ខារោ ច អបុញ្ញាភិសង្ខារោ ច កាយទ្វារប្បវត្តា កាយសង្ខារោ, តថា ឯវ វចីទ្វារប្បវត្តា វចីសង្ខារោ, មនោទ្វារប្បវត្តា បន ទ្វេបិ ចិត្តសង្ខារោ។ ធាតុ ជាតិវសេន បុរិមត្តិកេ វុត្តា ឯវ ទ្វារវសេន ទុតិយត្តិកេ វុត្តា, តេ ឯវ ច បុរិមត្តិកេតិ អញ្ញមញ្ញសង្គហោ វេទិតព្វោ។

យត្ថាតិ យស្មិំ វារេ។ វេទនាតិ វេទនាបទេន។ សព្វានាតាតិ និវត្តនាវសេន សង្គហិតត្ថា។ “ធម្មាទិនិទ្ទេសត្តា”តិ ធាតុំ ឯកស្មិំ សុត្តេ អនេកេសំ ហារានំ សង្គហិតស្ស ការណវចនំ។ យថា ហិ “អនេកសាមត្ថិយត្តិទីបិតា សង្ខា”តិ អក្ខរចិន្តកា វទន្តិ។

“ន សង្គហិតា”តិ ធាតុយា សង្គហវារេ វិយ ខន្ធទ្វយតិទ្វយវារេសុបិ ឋាតស្ស អត្ថតោ ខន្ធទេសំ ទស្សេតិ។ ធម្មបទក្ខន្ធេនេវ គហិតត្តា ខន្ធទ្វយវារេ ពាច ឯវំ ហោតុ, តិទ្វយវារេ បន កថន្តិ? តត្ថាបិ នយក្ខន្ធេនេវ ធម្មបទាទិបិ គហិតានីតិ វេទិតព្វា។ ន ហិ ធម្មបទេហិ វិនា កោចិ នយយោជនា សម្ភវតិ។ អបរេ បន “ហារនយា វិយ ឋាតំ ន សុត្តស្ស និវត្តនាវិសេសា, អថ ខោ តស្មិំ តស្មិំ សុត្តេ និក្ខិលសង្គាហិតធម្មវិភាគាទិវិសេសមត្តន្តិ ន តស្ស បករណស្ស បវត្តិសង្គហោ។ ឯវញ្ច កត្វា ទេសនាវសេន នេត្តិបទេសុ ឋាតំ អសង្គហិតំ, ខន្ធទ្វយតិទ្វយវារេសុ ច អត្ថទ្ធយោ”តិ វទន្តិ។

“វិញ្ញាតោ ឯវ វិញ្ញាយតី”តិ សុត្តយត្ថំ សម្ពន្ធោ “យថា ហិ…បេ… អាគត”ន្តិ អាហ, តេន ខេទេន សាសិតការេន វិយ សាធិតា អត្ថយោជិតការេនាបិ វិញ្ញាតអត្ថតោ ឯវាតិ ទស្សេតិ។ សាធកការិតត្តា និទានំ ន សុត្តន្តិ ន សក្កា វត្តុន្តិ ទស្សេន្តោ “សាធក…បេ… ការិត”ន្តិ អាហ។ នយិទំ ឯកត្តិកន្តិ ច សាធកការិតព្យត្ថការិតការេន និទានវចនស្ស, និទានវចនស្ស ច អការណំ ទុកយត្ថាបិ ទុកយស្ស ទស្សនតោ។ តស្មា និទានវចនេន នេត្តិយា អសាធកការិតតា ន សិជ្ឈតីតិ ទស្សេតិ។ តេនាហ “ន ច តាវតា តានិ អប្បយាតំ, ឯវមិធាបិ ទដ្ឋព្វ”ន្តិ។

យេនេវ ការណេន និទានវចនស្ស បយោគការសាធនតា, តេនេវ ការណេន ធម្មស្ស បករណស្ស បយោគការសិទ្ធីតិ ទស្សេតិ “និទានញ្ច នាម”តិអាទិនា។ ធម្មានិ “អថ វា”តិអាទិនា នេត្តិយា និទានវចនេន អញ្ញាធិការេហិ យាហ។ អយមេត្ថ បយោជនា ន នេត្តិយា និទានំ វត្តព្វំ វិញ្ញូនំ អត្ថវិវណ្ណនាការណតោ។ យា ហិ វិញ្ញូនំ អត្ថវិវណ្ណនា ន តស្សា និទានវចនំ កិញ្ចិ យថា

បដិសម្ភិទាមគ្គស្ស, និទ្ទេសាទីនដ្ឋាតិ។

“អយំ វិភាគោ”តិអាទិនា ឯកវិធតោ បដ្ឋាយ យាវ ចតុរាសីតិសហស្សប្បភេទា, តាវ យថាទស្សិតស្ស បករណវិភាគស្ស បុន “អាទិនា នយេន បករណវិភាគោ វេទិតព្វោ”តិ វុត្តំ និកាយនំ។ តត្ថ អាទិនា នយេនាតិ អាទិសទ្ទេន អភិញ្ញេយ្យធម្មនិទ្ទេសតោ បញ្ញត្តិបញ្ញាបេតព្វធម្មវិភជនតោ តិយទ្ធបរិយាបន្នធម្មវិធានតោ ចតុរោឃនិត្ថរណត្ថតោ បដ្ឋាកិន្ទាទិប្បហានតោ លោលុប្បាកាយុបសមនតោ សង្គហវារាទិសត្តវារសង្គហតោ អដ្ឋវិន្ទត្តសយ្ហតទីបនតោតិ ឯវមាទីនំ សង្គហោ ទដ្ឋព្វោ។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១៉ សក្កហចារចណ្ហតា

ឃត្តិ អតិឃយទេ្វា សព្ពតាយសទ្ធា កយុសាឆតចរេសត ចុទេ្តា៉ អត្វាចទៅឆតទេ្វា សទ្ធប្យទេឃាទេកា អត្វបរាឌឹទេតា ទេកចទេលិ អត្វបគត្វទេកា , ទេសា បគត្វចិបរិទេឃសកា រិតា ព្លតិ-សទេ្ធត បរក្ខទេតត សទ្ធបគត្វទេកា ឌាឃតិតិ អាហ “ឃត្តិ អតិឃយទេតា ក្តុបទេឃាកតិទេ្ធទេសា”តិ៉ ទេលិទេកាតិ កត្តុតិទេ្ធទេសាតិអាឌឹស្បិ ឲទេសច តទេឃា៉

ឲចំ “ឃ”ត្តិអាឌឹតំ កាឆាបគាតំ កយុកត្តុកិរិយាកត្តុចិទេសសតាឌិឥស្សតចទេសត អត្វំ ចទ្វា ព្លគាតិ អចឃចទេឌាតតចទេសត បគត្វំ ឥទេស្សតុំ “ទេលិកិឃត្តិ ឲទ្វា”តិអាឌិយាហ៉ ទេលិកសទេ្ធា ព្លឆ សាយត្វិឃទេតា សត្តទេលិកចចទេតា ឥទ្ធទេព្ពា៉ ទេតតាហ “ប្ញឌតកិរិយាទេឃាក្សតួតតាចទេសតា”តិ៉ សាសតត្តទេឆាតទេតា បរំ ប្ញឌតា អព្ញាតុទ្ធប្យាទេគត ទេចឌិតព្ពា, ឃទេឆតរហិ ចិបស្បឹអាឌិសយ្ញាសព្ទ្ធាតំ “ឌឹបក្កទេរា”តិអាឌិតា ឃឌិបិ តុទ្ធចំសទេគសតាឃំ (តុ៉ ចំ៉ ១៉លិរ៍) ភកចតាច ចុត្តុំ, ស្ញុទេឃឆបល្លិតត្តភាទេចត បត បចត្តិ សក្តាឃ ចុត្តត្តិ អាហ “ឃឆាហ ភកចា ស្ញុទេឃឆក្សទេតា”តិ៉

បរិព្ពាកក្កទេឃតាតិ ពាកតបរិព្ពាឌិបឌិបិឌិឃា៉ លក្ខុលាចទៅឆប្យឌិបត្តិឃាតិ ចិបស្សតាឃ៉ ទេតត ចុត្តំ “ស្ញព្ពាតយុលាឌឹហឹ”តិ៉ តឆា ច ចុត្តត្តិ ចិព្ញាហិ ទេចគតឹឃតាឃ ឲច សាសតចរស្ស ចុត្តុំ ភកចតា –

“ឲតុ ចិព្ញា ប្ញុរិទេសា អសទេធា អយាឃាចិ ក្តុឌាតិទេកា, អហយតុសាសាយិ, អហំ ឆយុំ ទេគទេសយិ, ឃឆាតុសិក្តុំ តឆា បឌិបព្ឆយាទេតា ត ចិរទេស្សច សាយទេព្ពាច ក្តុស្សតិ, សាយំ គក្ខុតឹ”តិអាឌិ (យ៉ តិ៉ ១៉១ប័១)៉

ឃំ-សទេ្ធា សាសតចិសទេឃា, ទេលិកបិលសទេ្ធា សត្វចិសទេឃាបិ ទេលិកំ បតិ កុលិក្សទេតាតិ “តស្សា”តិ បឌិតិទេ្ធសស្ស កធំ សត្វចិសឃតាតិ ទេចាឥតំ យតសិកទ្វា អាហ “សទេលិកបិទេលិតិ ទេចទ្វា”តិអាឌិ, កុលិក្សទេតាបិ ទេលិកបិលសទេ្ធា បឆាតក្សទេតា ចិឃ បឌិតិទេ្ធសំ អរហតិ៉ អទេព្ពា ហិ សទ្ធក្កទេយា, អទេព្ពា អត្តក្កទេយាតិ៉

ឆយុការទេចត ភកចា ឆយុំ ប្ញទេឌទេត្តា ទេចទេតឃ្យតត្តទេច អចិទេត្តទ្វា សយាបត្តិសយាបព្ឆតឆយុបច្ចទេចក្ខុលាហិ សត្តសត្តាហំ ចិតិតាទេយសិតិ អាហ “ភកចទេតា…ទេប… ឌឹទេបតព្ពា”តិ៉ តត្វ អាឌិសទេ្ធត សាចទេកហិ ឆយុស្សចតស្ស, ទេតសំ បច្ចកុយតាឌឹតព្ចា សក្កទេហា ទេចឌិតទេព្ពា៉

ព្លច្ចស្សាតិ ព្លតិ អស្ស, ឲចំ ភកចទេតា អចិបរិតអតត្តរាឃិកតិឃ្យាតិកឆយុទេគសតាឃ សព្ពព្ញាតាតាចរលាភាចឌឹបទេតតាតិ អទេ្វា៉ ទេតតាតិ ចតុទេចសារព្ឆទេឃាទេកត៉ តគចិតាភាចិតា គសពល…ទេប… បកាសិតា ទេហាតិ៉ អារេចលិកតុទ្ធឆយ្ញាឌឹតិ ឲត្វ អាឌិសទេ្ធត តឹស្ញុ កាទេលស្ញុ អប្យឌិហតពាណាតិ, ចតុសច្ចពាណាតិ, ចតុបឌិសម្ភិទាពាណាតិ, បព្ចកតិបរិច្ឆេកពាណាតិ, ៧ អកិព្ញាពាណាតិ, សត្ត

អរិយធតាតិ, សត្ត ពោជ្ឈង្គា, អដ្ឋ ចិន្ថា, អដ្ឋសុ បរិសាសុ អកម្បិតញាណានិ, អដ្ឋ ចិមោក្ខា, តច សមាធិចរិយា, តច អនុបុព្ពចិហារា, ធស នាថករណា ធម្មា, ធស អរិយចាសា, ទ្វាធស ធម្មចក្កាការា, តេរស ធុតធម្មា, ចុទ្ទស ពុទ្ធញាណានិ, បន្នរស ចរណធម្មា, សោឡស អានាបានស្សតិ, ឲក្កតចិសតិ បច្ចចេក្ខណញាណានិ, ចតុចិសតិ បច្ចយចិភាចតញាណានិ, ចតុចត្តារីស ញាណចត្ថុនិ, សត្តសត្តតិ ញាណចត្ថុនិ, ចតុចិសតិកោដិសតសហស្សសមាបត្តិសញ្ចារិមហាចជិរញាណំ,

អតន្តតយសមន្តបដ្ឋានបចិចយទេសនាការប្បចត្តញាណានិ ចាតិ ឲចមាធីនិ ភកចតោ ពុទ្ធចិសេសានិ សង្គហោ ឥដ្ឋព្ពា។

អបរោ តយោ – ពុទ្ធចិសិដ្ឋតំ ឌីបេតិ, សា ច ពុទ្ធចិសិដ្ឋតា មហាករុណាមហាបញ្ញាហិ ចេឌិតព្ពា តាហិ សត្តុសម្បត្តិសិទ្ធិតោ។ តត្ថ មហាករុណាយ បចត្តិភេទោ “ពហុកេហិ អាការេហិ បស្សន្តានំ ពុទ្ធានំ ភកចន្តានំ សត្តេសុ មហាករុណា ឱក្កមតី”តិអាធិនា បដិសម្ភិទាមក្កេ (បដិ។ ម។ ១។១១៧) ចុត្តតយេន ចេឌិតព្ពោ។ មហាបញ្ញាយ បន បចត្តិភេទោ ចុត្តោ ឲច។ តត្ថ ករុណាយ ភកចតោ ចរណសម្បត្តិ, បញ្ញាយ ចិជ្ជាសម្បត្តិ។ ករុណាយ សត្តាធិបតិតា, បញ្ញាយ ធម្មាធិបតិតា។ ករុណាយ លោកនាថតា, បញ្ញាយ អត្តនាថតា។ ករុណាយ បុព្ពការិតា, បញ្ញាយ កតញ្ញុតា។ ករុណាយ អបរន្តបតា, បញ្ញាយ អតត្តន្តបតា។ ករុណាយ ពុទ្ធករធម្មសិទ្ធិ, បញ្ញាយ ពុទ្ធភាចសិទ្ធិ។ ករុណាយ បរេសំ តារណំ, បញ្ញាយ សយំ តារណំ។ ករុណាយ សព្ពសត្តេសុ អនុក្កហចិត្តតា, បញ្ញាយ សព្ពធម្មេសុ ចិរត្តចិត្តតា បការសិតា ហោតីតិ អតចសេសេសតោ បរហិតបដិបត្តិយា, អត្តហិតសម្បត្តិយា ច បរិបុរី ចេឌិតព្ពា។ ឥមិនាបិ អចត្ថាទ្វតិ ហេតុផលសត្តុបការាចត្ថាសុ។

អភិសមយោ បដិវេធសាសនស្ស, មគនិករណំ បដិបត្តិសាសនស្ស, សចនាឌីហិ បរិចយករណំ បរិយត្តិសាសនស្សាតិ តិណ្ណម្បិ ចសេន យោជេតព្ពា។ តេនាហ “យធាវេហ”ន្តិ។ “សក្កច្ចំ ធម្មទេសនេតោ”តិ ឥមិនា ឥធ “សាសន”ន្តិ ចុត្តស្ស តិចិធស្សាបិ សទ្ធម្មស្ស អចិសេសេន ទេសនាបុជំ ចត្វា ទោមនាបុជនស្ស ចសេន តំ ចិភជិត្វា ធស្សេន្តោ “អរិយំ, ចោ ភិក្ខចេ”តិអាធិមាហ។ តត្ថ “ទោមនេតោ”តិ បទេនាបិ “សក្កច្ច”ន្តិ បធំ យោជេតព្ពំ។ បុជនាទ្វយស្សាបិ ចា ចសេន ឥធាបិ បធយោជនា ចេឌិតព្ពា។ អរិយភាចាធយោតិ អរិយសេដ្ឋអក្កភាចាធយោ។ និយ្យានាធយោតិ និយ្យានហេតុធស្សនាធយោ។ ស្វាក្ខាតតាធយោតិ ស្វាក្ខាតលក្ខណតាធយោ។

ឥធានិ អរិយសច្ចប្បកាសនតម្បិ ឥមាយ កាថាយ បការសិតភាចំ ធស្សេតុំ “យស្មា បន”តិអាធិ ចុត្តំ។ ពាលស្យាធិសមតិក្កមនតោតិ ពាលអញ្ញត្តភាចាធិសមតិក្កមនតោ។

ញាណចិសេសោ ចុតតិន្តាភាចនាយញាណានិ។ សោតព្ពមតកិកាលតព្ពបដិចិទ្ធិញ្ញាតព្ពាចត្ថា អចត្ថាទេសោ។ ភូយត្តិ ពញ្ញូនបធំ, អត្ថបធត្ថំ ភូយធាតិ ករណកម្មសាធតចសេន បធត្ថំ យោជេតព្ពំ។ បដិបត្តិតព្ពត្តាតិ ញាតព្ពត្តា។

“អយម្ពំ កាថា”តិអាធិ កោសទ្ទំ ចាធេតា។ តថា ហិ អបរេ “ចេធេរតចាយំ កាថា ការសិតា”តិ ចធន្តិ។ អត្តបតាយិកាបិ ហិ កធានិ ធម្មទេសនា ហោតិ ឲច យថា “ធសពាលសមន្នាកតោ, ភិក្ខចេ, តថាកតោ ចតុវេចសារជ្ជចិសារទោ”តិអាធិ (ម៉។ និ។ ១។១៧-១១)។

ឲចញ្ហា ពត្វា “ពតមេ មោញ្ញអង ហារា”តិអាទិចចត៌ មយត្តិតំ មេហាតិ៍

ឃចាច្ចុត្តអត្ថុឰមេលមេតចាតិ ឰុលបឥមន្លាតអត្ថ្ឌ្រាមេមេតច៍ បមេតា អាកយិស្សតីតិ តិមេ្ទមចារស្ស បរិមេឃាមារេត អាកយិស្សតិ “តីលិ ច តឃា អត្វតា”តិអាទិតា (មេតត្តិ៍ ៣ ទ្វាឥមបឥ)៍

ចុ្ហតីតិ ពត្តរិ ពយ្ឆតិមេ្ទមេមាតិ អាហ “ចឥតី”តិ៍ អឆ ចា ចុ្ហតីតិ ពយ្ឆពត្តុតិមេ្ទមេមាឃំ៍ អឃមេញ្ញ អមេត្វា – ហារា, តឃា ចាតិ ដ្ករឃំ បរិក្កហិតំ ឃំចល្លមេពត មទ្ឋចា ពហិតមេញ្ហា, ចុ្ហតិ ឃុត្តំ, មឃមេយច ឃុត្តំ ឃំចល្លតីតិ , ឲមេតត ហារតមេឃឃុ ចឃីការេចត ឃុត្តឃំចល្លតាឃ ឃុពរតំ ឥមេស្សតិ៍

បការត្តមេរតាតិ បុមេទ្ឋ “មារមត”ត្តិ ចុត្តយត្ថំ “មេឥមតា, មេឥមិត”ត្តិ តមេតា អមេញ្ញាត បការមេត៍ តិឃមេយត្វាតិ តស្ស ឲពត្តមេតា ចិមេញ្ញាឃ្យតំ អចឆារមេត្វា៍ ចិមេញ្ញាឃ្យតា ចិមិមេ្ឌឃុ មេឥមតាមេឥមិមេតឃុ ចិមេញ្ញាឃ្យបមេឥ លត្អុយាតា ចិឌាតតពិរិឃា៍

មេឥមតាមេឥមិតាតិ ច ឃាចមេឥច ចិឌាតតត្វាតីតិ ចិឌាតតំ បឆាតត្តិ តមេយច តិទ្ឋារមេរត្តា “តត្រាតិ តស្មិំ ចិឌាតមេត”តិ អាហ៍

ឲត្វាហាតិ តចក្ករមារតតចចិឆឃុត្តត្តាតិ ឲតស្មិំ អត្វចចមេត អាហ មេចាឥមេពា៍ តស្សាឃំ អឆិប្បាមេឃា – តចហិ អមេក្កហិ ចចត្វិមេតហិ អញ្ញាយញ្ញាមក្កមេរហិមេតហិ កចិតត្តំ, តចា ច មតិ អឃុត្តមកាចារេតច មេពឃ្យក្កាឌីតិតិ តចចិឆឃុត្តត្តចចតំ ចិរុមេញ្ញឃ្យ៍ អឆ ឃុត្តមកាចាតិ មេពឃ្យក្កាឌីតិ, ឲចំ មតិ “ឃុត្ត”ត្តិ ចិឃុំ ឃុត្តក្កំ ត ឃិឃា, ឲចំ មមេត្ត អក្កមារមតំ អាបឌ្ឋតីតិ៍ មេតតាហ “ពធំ បតា”តិអាទិ៍ មេពឃ្យក្កាឌីឃុ ពតិបឃាតយ្បិ ឃុត្តការេច ឃចាច្ចុត្តមេកាមាតតិចត្តិ, បមេពច មមេទ្ឋមត្តិ ឥមេស្សតិ “ឃញ្ហា”តិអាទិតា៍ មក្កមេហឃ្វតិ អក្កពចាឃុ៍ មេបរិរាលក្កពចាតត្យោមមេល្លបក្វតា ព្ចឥាតិ អក្កពចា “មក្កហា”តិ ចុត្តា៍ ឃុត្តំ តាយ មពាចពំ ចា ឃិឃា, តិក្កាចពំ ចាតិ អក្កក្វមេឃតេច តក្យកឃក្កំ ពតត្តិ ចិឃុំ ឃុត្តក្កឃុ អមឃុក្កមេចា តក្យកឃចិតិយ្យត្តឃុ ឃុត្តឃុ អការចមេតា៍ មេតត ចុត្តំ “ឃុត្តក្កមេយច ត ឃិឃា”តិ៍ អចាបិ ពចញ្ហា៍ ឃិឃាតិ ចល្លយាតំ មាយញ្ញាចិឆិ មទ្ឋាឃាហ៍ ឲចយ្បិ អឃំ មេកាមេមាតិ ឥមេស្សមេត្តា “យក្កលឃុត្តាឌីត”ត្តិអាទិយាហ៍

តក្អាចតិយិត្តត្តិ មេពឃ្យក្កាចតិយិត្តំ៍ មេចឃ្យាពរលាស្ស តក្អាចតិយិត្តត្តិ មទ្ឋមេទ្ឋា៍ មេចាឥមេពា “កាចាចិមេរហ”តិ ចចតំ អក្កល្យុត្តា “បុ្ឆាចិស្សឌ្ឋតំ ញ្យាពរលា”ត្តិ ចចតយត្តមេយច ពមេហត្វា “ឲចំ មមេត្ត”តិអាទិតា មេចាមេឥតិ៍ ព្ចតមេរា បត ឮការមចិឆិមេតា អមេតាការមេមា ចិឆិ ពលចាតិ ពាឃំ កាចាចិរហិតំមេឃច មេចឃ្យាពរលត្តិ, ព្ចឆាឆិមេប្យតត្តិ ច ឥមេស្សមេត្តា “តាបឌ្ឋតី”តិអាទិតា បរិហរតិ៍ តចា ហីតិ មេតតេច ការមេលាត, មតិបិ មញ្ញាត្តរតិយិត្តមេឃាមេព អមេតាកាមមញ្ញាតំ ពលចការេចតេចាតិ អមេត្វា៍

មក្កហចារចល្លតា តិដ្ឋិតា៍

១៉ ឝេខ្ឌសចារេចណ្ណតា

៧៉ចិការកោតិ សទ្ទបចិការកេត៉ អឌិដ្ឋំ ឌោតិឃតិ ឲតាឃាតិ អឌិដ្ឋឌោតតា៉ ឌិដ្ឋំ សំសត្តិឃតិ ឲតាឃាតិ ឌិដ្ឋសំសត្តតា, សំសត្តត៌ ចេតូ សាកច្ឆាចសេត ចិតិច្ឆឃករេណ៌៉ ចិយតិ ល៊ិខ្ញតិ ឲតាឃាតិ ចិយតិច្ឆេឌតា៉ អតុយតិឃា បុច្ឆា អតុយតិបុច្ឆា៉ “ត៌ កិ៌ យញ្ញេចា”តិ ហិ កា តុយ្យាត៌ អតុយតីតិ អតុយតិ បុច្ឆិតា៉ កឆេតុកយ្យតាតិ កឆេតុកយ្យតាឃ៉

“ហរិឃត្តិ ឲតេហី”តិអាឌិតា ករេណាឌិករេណាកត្តុកាចកយ្ចសាឈតាត៌ ចសេត ហារ-សង្គ្ឃ អត្ថ៌ ចត្វា សឌិសកប្យតាចសេត ឌស្សេត្យំ “ហារា ចិឃា”តិអាឌិ ចុត្តំ៉ បុត កត្តករេណាឌិអត្វេត កត្តាឌិសង្កាត៌ ចិឃ ហារករេណាឌិអត្វេត ហារសង្គសិទ្ធិ ឌស្សេត្យំ “ហារឃត្តិ”តិអាឌិយាហ៉ “ហរណតោ, រយណតោ ចា”តិ ត្ថយិតា យតោហរា យតោរយា ចេតេ សំចណ្ណតាចិសេសាតិ ឌស្សេតិ៉

ឝបបត្តិសាឈតឃុត្តីតិ លក្ខណហេតុ៉ ចុត្តតយេតាតិ “តត្វ ច អញ្ញោបិ ហារា ឃុត្តិសហិតា ឲចា”តិអាឌិតា ឌសេតាហារេរ ចុត្តតឃាតុសារេត៉

ចតុត្ថំ ញ្ញុហោ ឲត្វាតិ កិត្តាឌិករេណាតយិ បឌាត៌ អញ្ញាបឌត្វសយារសោ លក្ខតិ “ឝរសិលោយោ”តិអាឌីត៌ (ឌី៉ តិ៉ ឌី៉ ១៉៣, ១០១) ចិឃាតិ ចុត្តំ៉

សេសត្តំ “ចិចឆតយេច ចេចឆត”ត្តំ ឲចយាឌិ៉

អតុប្យចេសឹឃត្តីតិ អចកាហិឃត្តំ៉ សយាឈិឃត្តីតិ បរិហរិឃត្តំ៉ ចិតា ចិកប្យេតាតិ ឌាតិ សាយញ្ញា, កេឌោ សាយញ្ញា, សព្ពេត្តា សាយញ្ញាត្តិអាឌិតា បឌត្វត្តរកាចចិកប្យតយត្តរេត៉

បឌដ្ឋាតាឌិយុលេតាតិ បឌដ្ឋាតចេចឆតកាចតាបហាតយុលេត៉ កោឌីតិ បឌដ្ឋាតបរិក្ខារអាចដ្ឋបរិចត្តតបញ្ញាត្តិប្តតរេលា សត្តាឃ ចឌតិ៉

១៉ សព្ពេត្តាតិ ហេតុផលកាចឃោរកោ៉ តឆាក្ខតាតត៌ញ្ញឈយុត៌ ឲកសត្តាតសិទ្ធតា ឲកត្តតយោ៉ ចិការកោ សតិបិ តេសំ ហេតុផលកាចេ ចិកត្តសកាចតា៉ អញ្ញោ ឲច ហិ ហេតុ, អញ្ញំ ផលត្តំ៉ ញ្ញាបិរចិរហោ តិរីហតា៉ ត ហិ ហេតុផលិត៌ ឲចំ ហោតិ “អហំ ត្ថយំ តិត្តត្តេយិ, ត្ថយិតាហំ តិត្តត្តោ”តិ៉ អត្ត្វបផលតា បច្ចឃុប្យត្តាត៌ បច្ចឃាតុក្ខលតា៉ សម្ពុហាឌិ ឝបិឌាឃ លោកសេក្ខតសិទ្ធា ចោហារយត្តតា សប្តុតិសកាចោ៉ បឆចឹផស្សាឌីត៌ កក្កូព្ទអផុសតាឌិលក្ខណំ បរយត្វសកាចោ៉ អឃញ្ញោត្តូ សញ្ញោបិ – ឃសិ៊ កិត្តោ, ត្ថតរាបិហេ ចា ចិត្តេត កតេត តឆា ត្យុឌ្ឍ, ត្ថឌំ សប្តុតិសច្ចំ ឃឆា ឈដេដ, សសព្ពារឌេល ច, តត្ថិបរិឃារឃេត បរយត្វសច្ចត្តំ៉ បរយត្វសច្ចប្យឌិចេឆាឃាតិ

តិក្ខាតានិកយាឃ៉

អនេក្ខាតិ អក្ខត្តនេរា៉ បណាតាចឃនេចតាតិ ឬលការេចត៉ “តត្ថិ ទ្យក្លស្ស ឬល”ត្តិអាឌិយុ (យ៉ តិ៉ ១៉១៣) តណ្យា “តត្ថិ”តិ ចុត្តា៉ “សក្កានេយ ច តត្ថិ ចនតិ”តិអាឌិយុ បនេយានេកាតិ អាហ “តណ្យាឃ, បនេយានស្ស ចា”តិ៉

៣៉ ឌាតិនេគនេតាតិ កុសលិ, អកុសលិតិ ពួយស្ថា ចិនេសសា៉ ឃុជ្ជត្តិតិ ៤ត្ត នេហតុអនេត្វា អនេក្ខាតិនេតា នេចឌិតនេខ្លាតិ អាហ “នេឃាឌិឃត្តិ”តិ៉ នេកហិ នេឃាឌិឃត្តិ? សិចណ្ណតនេកហិតិ អធិប្បានេឃា៉ ឃុជ្ជត្តិតិ ចា ឃុត្តា នេហាត្តិ, នេតហិ សយាតនេឃាកក្លុយា តក្កហនេលាតច កហិតា នេហាត្តិតិ អនេត្វា តនេគកដ្ឋកាចនេតា៉ ពួយស្មិ អនេត្វ “តចហិ បនេគហិ”តិ សហនេឃានេក កនេលាចចត៌, បុរិយស្មិ កនេលា៉ “៤នេត នេលា”តិ ច បិនេធា៉ តត្វ នេលា-សន្ធស្ស បគប្ផុនេលាតា, អចធានេលាត្វតា ចា នេចឌិតខ្លា៉ ៤នេត ៤ចាតិ ៤នេត តណ្យាគនេឃា ៤ច, ត ព្លនេតា អនេឡ្ខាតិ អនេត្វា៉ អដ្ឋានេសច ត តនេតា ង្គ្ន, អនេធា ចាតិ៉ បុរិយស្មិ បនេក្ល ឬលបគត្តរាការេចា, ត្យតិឃស្មិ នេតសំ អត្ថតានិកតា ឌិបិតា នេហាតិ៉

ង្ហនេក្តសចានេចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៉

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

២. និទ្ទេសវារវណ្ណនា

៣. និទ្ទេសវារេ សាមញ្ញតោតិ សាធារណតោ។ វិសេសេនាតិ អសាធារណតោ។ បទេត្វាតិ សង្ខេត្វា។ លក្ខណន្តិ សការេវា។ ពេមាតិ អត្ថុប្បត្តិ។ ឧត្តានតោតិ ឧត្តានប្បមាណការេន។ ហេត្វាទីតិ ហេតុផលភូមិឧបនិសសភាគវិសភាគលក្ខណនយា។ វិសេសតោ បន លក្ខណន្តិ សព្ពេត្ថ។

ហារសង្ខេបវណ្ណនា

១. យំ, កិលេសេហិ ឯត្ថ យត្តិ បទ្ធត្តទេវំ, តត្ថ ឥទំ, សេមតស្សត្តិ ទុសេយ ស្មាគាទិការណន្តិ កត្វា “អស្សាទីយតីតិ អស្សាទោ, ឥទំ, សេមតស្សត្ថា”តិ ទុត្តំ។ ឥទានិ ទេវទតា វិយ មតាបិយទ្ធបិទិបិ អទីតរាគស្ស អស្សាទតព្ពន្តិ អាហ “ឯវំ ពុទ្ធារម្មណេ”តិ។ “អស្សាទេតិ ឯតាយាតិ វា អស្សាទោ, តណ្ហា”តិ ឯវេតន “យ”ន្តិ ហេតុអត្ថេ និបាតោតិ ទស្សេតិ។ តត្រាយមត្ថោ – យេន ហេតុនា បត្ថាបិទានកូលន្តេ បដិច្ច អស្សាទនីយការេន ឧប្បជ្ជតិ ឥទំ សេមតស្ស, អយំ តណ្ហាសង្ខាតោ អស្សាទោ អស្សាទនកិរិយាយ ការណន្តិ។ ពុតិ កត្វា អយមេត្ថ ទិដ្ឋានិនន្ទនាទិកាវតោ វិបល្លាសេសុបិ សម្ពុទ្ធតីតិ អាហ “ឯវំ វិបល្លាសាបី”តិ។ អនិដ្ឋម្បីតិ បិ-សទ្ទេន ពុដ្ឋម្បីតិ ទេយាទេតព្ពំ, អនវសេសា សាសវា ធម្មា ពុធ អារម្មណកូហនេន គហិតាតិ អាហ “សព្ពេសំ តេភូមកសង្ខារាន”ន្តិ។

ទុក្ខាទុក្ខមសុខវេទនានន្តិ ឯត្ថ ទុក្ខសភាវា ឯវ អទុក្ខមសុខា វេទនា គហិតា អនិដ្ឋារម្មណស្ស អធិប្បេតត្តា, ន សុខសភាវា។ យំ សន្ធាយ ទុត្តំ “យាយំ, ភន្តេ, អទុក្ខមសុខា វេទនា, សន្តស្មិំ ឯសា បណីតេ សុខេ ទុត្តា ភគវតា”តិ (ម. និ. ១.៨៨; សំ. និ. ២.១៩៤)។ “សុខបរិយាយសន្តានតោ”តិ ពុម្ពិនា ពុដ្ឋតាមត្តតោបិ លេសេន សត្តានំ អារម្មណស្ស អស្សាទនីយតា សម្ពុទ្ធតីតិ ទស្សេតិ។

អាទីនវោ ទោសនិស្សន្ទនតាយ ទោសោ, ស្វាយំ បីឡអនុភូតិយា វេទិតព្ពោតិ អាហ “អាទីនវោ ទុក្ខា វេទនា, តិស្សាបិ វា ទុក្ខតា”តិ។ ឯវំ ទោសតព្ពំ អាទីនវស្ស ទស្សេត្វា ពុទានិ ភបណត្ថំ ទស្សេតុំ “អថ វា”តិអាទិ ទុត្តំ។ យទេតាតិ យស្មា ទោសភបណសភាវត្តាតិ ទុត្តំ ហោតិ។

និស្សរតីតិ និនិត្តំ, សព្ពសង្ខារនិវេទកោតិ អត្ថោ។ សាមញ្ញនិទ្ទេសតាតិ និស្សរណសទ្ទវចនីយតាសាមញ្ញេន។ បុរិមានន្តិ អស្សាទាទីនវតានំ។ ឧបទេយា វាតិអាទីសុ វ-សទ្ទោ បទបូរណមត្តន្តិ កត្វា អាហ “បន្ថិមានត្ថា”តិ, ផលាទីនន្តិ អត្ថោ។ តទត្តាកធកេទានន្តិ អរិយមគ្គបរិយាបន្នវិសេសានំ។

ភាមនវាទីនន្តិ អាទិ-សទ្ទេន ន ទ្ធបិទ្ធបនវា ឯវ គហិតា, អថ ខោ តេ ច សញ្ញីនវាទេយា ច ឧភវោការនវាទេយា ច គហិតា។

តេភាហ “ពិល្ហិ ពិល្ហិ កចាភ”ត្តិ៎

ឃាចេគច អត្យបិគាបរិគិត្តាភត្វា កាចេពា េគសភាតិ អាហ “ភត្យ ច...េប... គិបម្បាឌីឃតី”តិ៎ “ចុត្តេយចា”តិ ត្ថយិភា បុគទ្វិត្តិេគាសំ េចាេគតិ៎ ត្ថពេទា “សច្ចេយត”ត្តិ អត្យខាគិត្វា “តច្ចា េលា”តិអាគិភា បរិហទតិ៎ “បេយ្យទាឃា”តិ ឲេពភ អឌ្ឍាត្តិ េឃាគិេសាយគសិកាេទា ចិឃ ភ បេទពាេឈាេសា អាសត្តុការេលំ ឆយ្យាឆិកាយស្ស ឆយ្យស្ស បច្ចត្តំ េចគតិឃត្តាតិ គេស្សតិ៎ ពចា ហិ “អក្ខាពាេទា ពចាកពា, បជីបភ្តា បេយាក្លូត្តិ, ឈាឃិេភា យាទពាត្ថភា”តិ (ឆ៎ ប៎ ១លិ៩) ចុត្តិ៎ ពគឆិកាយការេលំ អរិឃយក្កាឆិកាយការេលំ សិឃា៎ កិ បភ ពត្តិ អាហ “សយ្យត្តិកចេហត្យ”តិ, េពភ ចរិយត្តកាចេហត្យក្ខុំ បុត្តាសយ្យត្តិ ចគតិ៎

“អត្ថាត្យខិជ្ជិ ក្ខាហច្ច, ឲចំ យច្ចពេទា សិឃា”តិ ត្ថគំ អរិឃយក្កស្ស បុត្តកាកបជីបគាឃ ឞលកាចសាឆភ៎ េឃភ ហិ ចិឆិភា អត្ថាត្យខិជ្ជិសយ្យេត្សេពា, យច្ចពទលេច្ចា សិឃា, េសា “ឲច”ត្តិ ត្ថយិភា បកាសិេពាតិ៎ អត្ថាត្យខិជ្ជិសយ្យេត្សាពយច្ចពទលាភ ឞលកាេច ចត្តត្ថាេយច ភត្តិ៎

“ឆេយ្យា ហេច”តិ បភ កាចាឃំ េលិកិឃស្ស បុត្តាឞលស្ស ចុត្តត្វា អាហ “ត្ថគំ ឞល”ត្តិ៎ ឃំ គិត្តាេត្តពត្តាំ, ពំ ឞលំ៎ ឃំ គិត្តាត្តកំ, េសា ក្ខុបិេឃា៎ អឃេយត្វ ចិគិច្ឆេឃា៎ េពភាហ “ឲេពភ ភេឃភា”តិអាគិ៎ ក្ខុបឆិសយ្យត្តីតិ អត្ថកាចេសាកា៎

ចិសុខ្ទិតិ ពាលគស្សគចិសុខ្ទិ អឆិេប្បពាតិ អាហ – “ឲត្វាបិ...េប... ចិត្តាពេ្យ”ត្តិ៎ “ឃយ្យា បភា”តិអាគិភាបិ ពេយចត្វំ ចចភត្តេទ បិកចពទំ កេទាតិ៎

សទ្វបេពា អាកពាគិ “ឃេពា េលា, កិក្លូេច, កិក្លូ បច្ចាភ្តំ ក្ខុបិគាភក្លូត្ថាភំ សយុគឃច្ចា អត្តក្ខយច្ចា អស្សាគច្ចា អាឌីភចច្ចា គិស្សទលច្ចា ឃចាក្ខុំ បខាភាតី”តិអាឌីសុ (សំ៎ គិ៎ ១៎១៩-១ប័)៎ ឲកេគេសភអាកពាគិ “សំេឃាខគិេឃសុ, កិក្លូេច, ឆេយ្យសុ អស្សាគាត្យបស្សិេភា ចិហេទពា (សំ៎ គិ៎ ១៎ទ័១), ពាហុក្ខុក្លា ពាហុបិឃាសា, អាឌីភេចា ឲត្តួ កិេឃ្យា (យ៎ គិ៎ ០៎០០លិ), សក្លាទាភេយតំ គិស្សទលំ, ឃខិគំ គិត្តាភ”ត្តិអាឌីសុ (បជី៎ យ៎ ០៎១៖; ១៎៣០)៎ ភ សទ្វេបភ អាកពាគិ ឃចា សាយត្តាឞលសុត្តាឌីសុ៎ អត្តចេសភាតិ អស្សាគេពត្តាខិអត្តចេសភ៎ ភ បបត្តិេពាតិ ភ ចិត្វាទិេពា៎

១៎ឲេសចភេឃាតិ អតិេគេសភ ចិចិឃយាភចចភេសេសា អតិខិេជ្ជា៎ កាចេត្វ េពាហិ អាហ “ចិស្សខ្ចិពត្តិ ចិស្សខ្ចភា”តិ៎ សុេត្ត អាកពំ ភ អត្វសំចណ្ហភាចេសភ អជ្ជកចាឃំ អាកពត្តិ អឆិប្បាេឃា៎ បុច្ឆាត្យទ្វបពា ត្ថឆ បុត្តាបទត្តិ ចត្យញ្ញហបុត្តាបេទពា ត្ថយំ ចិេសេសត្វា គេស្សតិ៎ បុច្ឆាត្យសត្ថីតិ បុច្ឆាឃ ចិស្សខ្ចេភភ អត្យសត្ថាភំ៎ អជ្ជកចាឃំ បភ េហជ្ជិយេគសភាឃ បុច្ឆាគិយិត្តបចទ័ត្តាបរិេគសភាឃ សត្តេត្ថា “បុច្ឆាត្យសត្ថី”តិ ចុត្តិ៎ បុត្តាេបក្លូត្តិ បុច្ឆិពចិស្សខ្ចិពបគាេបក្លិ៎ “សុត្តស្សា”តិ ចា ត្ថយិភា បុច្ឆាចិស្សខ្ចភាអត្យកីពិេឃា ឆេបត្វា េសេសា ចិចឃហាទបគេត្វា សក្កហិេពាតិ បគស្សាបិ សក្កេហា េចខិពេត្តា៎ ត្ថយស្សំ បេក្លូ កាចាឃំ ច-សេក្ខា បគប្ទុលយេត្ត គជ្ជេត្តា៎

“ចក្ខុ អនិច្ច”ន្តិ បុដ្ឋេ “អាម, ចក្ខុ អនិច្ចមេវា”តិ ឯកន្តតោ វិស្សជ្ជនំ ឯកំសព្យាករណំ “អភិញ្ញេយ្យំ ភាវេតព្ពំ, សច្ឆិកាតព្ពញ្ចា”តិ បុដ្ឋេ “មគ្គបរិយាបន្នំ ភាវេតព្ពំ, ផលបរិយាបន្នំ សច្ឆិកាតព្ព”ន្តិ វិភជិត្វា វិស្សជ្ជនំ វិភជ្ជព្យាករណំ “អភិញ្ញេយ្យំ កុសល”ន្តិ បុដ្ឋេ “កិំ អនវជ្ជដ្ឋេន កុសលំ, ឧទាហុ សុខវិបាកដ្ឋេនា”តិ បដិបុច្ឆិត្វា វិស្សជ្ជនំ បដិបុច្ឆាព្យាករណំ “សស្សតោ អត្តា, អសស្សតោ វា”តិ វុត្តេ “អព្យាកតមេត”ន្តិអាទិនា អវិស្សជ្ជនំ ឋបនំ “កិំ បនេតេ កុសលាតិ វា ខន្ធាតិ វា ឯកត្តា, ឧទាហុ នានត្តា”តិ ឋបនំ បុច្ឆំ សាធេសុំ វិស្សជ្ជនស្ស បន សាវសេសតា វេទេតព្ពញ្ញាណយចេសេត ទេសនាយំ វេទិតព្ពា។ អប្បាដិហីរកំ និរុត្តនំ សប្បាដិហីរកំ និវត្តនំ សេសំ វិចយហារវិភង្គេ សុវិញ្ញេយ្យមេវ។

ឯត្ថ ច អស្សាទោ អស្សាទហេតុ យាវ អាណត្តិហេតូតិ ឯវំ ហេតុតោបិ អស្សាទាទយោ វេទិតព្ពា។ តត្ថ សង្ខេបតោ សុខសុខបច្ចយលក្ខណោ អស្សាទោ, សោ វិសេសតោ សក្កាយទិដ្ឋិយា ទីបេតព្ពោ។ សា ហិ តស្ស ឧក្កំសោ, សេសា បនេត្ថ តទនុយុត្តិ តទន្វាយិកា វេទិតព្ពា។ តស្ស ហេតុ ទានមយំ, សីលមយញ្ច បុញ្ញកិរិយវត្ថុ។ ទុក្ខទុក្ខបច្ចយលក្ខណោ អាទីនវោ វិបរិណាមសង្ខារទុក្ខតានំ តទនុរោធតោ ចតុទុក្ខស្សាបិ ឯត្ថ សង្គហោ។ វិសេសតោ បន កាមានំ ឱការោតិ វុត្តោ, ស្វាយំ សំកិលេសវត្ថុតា, ឱត្តប្បបច្ចុបដ្ឋានតាទីហិ ច វិភាវេតព្ពោ, តស្ស ហេតុ ទស អកុសលកម្មបថា។ នេក្ខម្មំ និស្សរណំ, តស្ស ហេតុ យថារហំ តទនុច្ឆវិកា បុព្វភាគប្បដិបទា។ ផលំ ទេសនាផលមេវ, តស្ស ហេតុ ទេសនា។ ឧបាយោ យថាវុត្តាបាយោវ, តស្ស ហេតុ ចត្តារិ ចក្កានិ។ អាណត្តិ ឧបទេសោ, តស្ស នាកក្កិអាទីហិ លោកស្ស អាទិត្តតា, សត្ថុ មហាករុណាយោគោ ច ហេតុ។

តថា ចតូសុ អរិយសច្ចេសុ សមុទយោ អស្សាទោ, ទុក្ខំ អាទីនវោ, មគ្គនិរោធា និស្សរណំ, មគ្គោ វា ឧបាយោ, តទុបទេសោ អាណត្តិ, អនុបាទិសេសោ និព្ពានធាតុ ផលំ។ វុត្តិ អនុបុព្ពកថាយ សន្ធិ ទុក្ខានំ សាមុក្កំសិកាយ ធម្មទេសនាយ និទ្ទេសវារភេទេន វិចយោ វេទិតព្ពោ។ បនស្ស បនត្ថសម្ពន្ធោ ហេតុ។ សោ ហិ តស្ស បវត្តិនិមិត្តំ, បញ្ញស្ស ញាណុកាសតា, ករុណាកាសតា ច។ អធិដ្ឋានតាទីនិព្វា ចតុន្នំ ញាណុកាសតា, ឋានស្ស ឋានរា។ វិស្សជ្ជនស្ស បញ្ញា ហេតុ។ ឯវំ សេសានម្បិ យថារហំ វត្តព្ពំ។

៦។ ព្យញ្ជនត្ថានំ យុត្តាយុត្តបរិក្ខាតិ ព្យញ្ជនគ្គហណេន បទំ គហិតំ, អត្ថគ្គហណេន បញ្ចាទីហិ សទ្ធិំ អស្សាទាទយោ គហិតា។ វិចយហារបទត្ថោ ឯស ហិ យុត្តាយុត្តិវិចយសហិតោ យុត្តិហារាទីនំ បទត្ថោ។ តថា ហិ បទដ្ឋានបទដ្ឋានិកភាវវិនិច្ឆយោ តេនេវ បទដ្ឋានហារស្ស បទត្ថោ។ លក្ខណលក្ខិតព្ពតាវិនិច្ឆយោ, និទ្ទិដ្ឋា ច លក្ខណហារស្ស, និព្ពចនាទិវិភាវនាវិនិច្ឆយោ ចតុព្យូហហារស្ស, សភាគវិសភាគវិភាវនា ច អាវដ្ដនវិនិច្ឆយោ អាវដ្ដហារស្ស, ធម្មវិភាគាទិវិនិច្ឆយោ វិភត្តិហារស្ស, បដិបក្ខតោ បរិវត្តនវិនិច្ឆយោ បរិវត្តនហារស្ស, បរិយាយវេវចនវិនិច្ឆយោ វេវចនហារស្ស, បភេទាទិបញ្ញាបនវិនិច្ឆយោ បញ្ញត្តិហារស្ស, ខន្ធាទិមុខេហិ ឱតរណវិនិច្ឆយោ ឱតរណហារស្ស, បទបទត្ថបញ្ហារម្ភសោធនវិនិច្ឆយោ សោធនហារស្ស, សាមញ្ញវិសេសនិទ្ធារណវិនិច្ឆយោ អធិដ្ឋានហារស្ស, បច្ចយធម្មេហិ បរិក្ខារវិនិច្ឆយោ បរិក្ខារហារស្ស, បហាតព្ពភាវេតព្ពតានិទ្ធារណវិនិច្ឆយោ សមារោបនហារស្ស បទត្ថោ។ “ព្យញ្ជនស្ស សភាវនិរុត្តិតា, អត្ថស្ស សុត្តាទីហិ អវិលោមនំ យុត្តភាវោ”តិ ឋបិតា អសភាវនិរុត្តិតា, សុត្តាទីហិ វិលោមនញ្ច អយុត្តភាវោតិ ទីបេតិ,

តេន យុត្តាយុត្តីនំ ហេតុំ ទស្សេតិ។

៤។ យោនិសោមនសិការាទីតិ អាទិសទ្ទេន សទ្ធម្មស្សវនសប្បុរិសូបនិស្សយាទិសាធារណំ, អសាធារណញ្ច ទេយ្យបដិគ្គាហកាទិំ សង្គណ្ហាតិ។ សម្ភវតោតិ យថារហំ តស្ស ធម្មស្ស អនុរូបំ។ យាវ សព្ពធម្មាតិ ឯត្ថ សព្ពំ នាម បទេសសព្ពំ, ន សព្ពសព្ពន្តិ។ អយម្បិ សព្ពសទ្ទោ យថា បឋមវិកប្បេ វុត្តេ អាគតធម្មវសេន បទេសវិសយោ, ឯវំ ទុតិយវិកប្បេ បដ្ឋានបដ្ឋានិកនិទ្ធារណេន តំតំបករណបរិច្ឆិន្នធម្មគ្គហណតោ បទេសវិសយោ ឯវ, ន អនវសេសធម្មវិសយោតិ។ វុត្តាគតធម្មានំ យានិ បដ្ឋានានិ, តេសញ្ច យានីតិ ឯវំ ការណបរម្បរានិទ្ធារណលក្ខណោ បដ្ឋានហារោ, បរិក្ខារហារោ បន វុត្តាគតធម្មានំ តំតំបច្ចយុប្បន្នានំ បដិហេតុបច្ចយតាវិសេសវិភាវនលក្ខណោតិ សតិបិ ការណវិចារណាការេ អយំ បដ្ឋានហារបរិក្ខារហារានំ វិសេសោ។

៥។ យថា “សមានាធិករណសមានបទេ”តិអាទីសុ ឯកសទ្ទស្ស អត្ថោ សមានសទ្ទោ, ឯវំ ឯកសទ្ទេន ភាវនា “ឯកុប្បាទា”តិអាទីសុ (កថា។ ៤៨៣) វិយ ឯកលក្ខណាតិ ឯត្ថ ឯកសទ្ទោ សមានត្ថោតិ អាហ “សមានលក្ខណា”តិ។ សំវណ្ណនាវសេនាតិ ឯត្ថ កម្មត្ថេ អន-សទ្ទោ, សំវណ្ណិតព្ពតាវសេនាតិ អត្ថោ។ លក្ខណាតិ រូបលក្ខណា។ “នានត្តកាយនានត្តសញ្ញិនោ (ទី។ និ។ ៣។ ៣៤១, ៣៥៨, ៣៥៩; អ។ និ។ ៩។ ២៤), នានត្តសញ្ញានំ អមនសិការា”តិអាទីសុ សហចារិតា ទដ្ឋព្ពា។ សញ្ញាសហគតា ហិ ធម្មា តត្ថ សញ្ញាគ្គហណេន គហិតា។ “ទទំ មិត្តានិ គន្ថតី”តិអាទីសុ (សំ។ និ។ ១។ ២៤៦; សុ។ និ។ ១៨៧) សមានកិច្ចតា។ បិយវចនត្ថចរិយា សមានត្តតាបិ ហិ តត្ថ មិត្តគន្ថនកិច្ចេន សមានកិច្ចា គយ្ហន្តិ សង្គហវត្ថុភាវតោ។ “ផស្សបច្ចយា វេទនា”តិអាទីសុ (ម។ និ។ ៣។ ១២៦; សំ។ និ។ ២។ ១, ២៩; មហាវ។ ១; វិភ។ ២២៥; ឧទា។ ១; នេត្តិ។ ២៤) សមានហេតុតា។ យថា ហិ ផស្សោ វេទនាយ, ឯវំ សញ្ញាទីនម្បិ សហជាតាទិកោ បច្ចយោ ហោតិ ឯវាតិ តេបិ សមានហេតុតាយ វុត្តា ឯវ ហោន្តិ។ តថា ហិ វុត្តំ “តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា ចេតនា”តិ (ធ។ ស។ ៥), “ផុដ្ឋោ សញ្ជានាតិ, ផុដ្ឋោ ចេតេតី”តិអាទិ (សំ។ និ។ ៤។ ៩៣)។ ឯវំ “តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទាន”ន្តិ (ម។ និ។ ៣។ ១២៦; សំ។ និ។ ២។ ១, ២៩; មហាវ។ ១; វិភ។ ២២៥; ឧទា។ ១; នេត្តិ។ ២៤) ឯវមាទិបិ ឧទាហរិតព្ពំ។ “អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា”តិអាទីសុ (ម។ និ។ ៣។ ១២៦; សំ។ និ។ ២។ ១, ២៩; មហាវ។ ១; វិភ។ ២២៥; ឧទា។ ១; នេត្តិ។ ២៤) សមានផលតា ទដ្ឋព្ពា។ យថា ហិ សង្ខារា អវិជ្ជាយ ផលំ, ឯវំ តណ្ហុបាទានាទីនម្បីតិ តេបិ តត្ថ គហិតាវ ហោន្តិ។ តេនាហ “បុរិមកម្មភវស្មិំ មោហោ អវិជ្ជា អាយូហនា សង្ខារា និកន្តិ តណ្ហា ឧបគមនំ ឧបាទាន”ន្តិ។ “រូបំ អស្សាទេតិ អភិនន្ទតិ, តំ អារព្ភ រាគោ ឧប្បជ្ជតី”តិ (បដ្ឋា។ ១។ ១។ ៤២៤) វុត្តេ តំសម្បយុត្តា វេទនាទយោ វុត្តា ឯវ ហោន្តិ សមានារម្មណភាវតោ។ ន ហិ តេហិ វិនា តស្ស ឧប្បត្តិ អត្ថិ។ ឯវមាទីហីតិ ឯត្ថ អាទិសទ្ទេន អត្ថប្បករណលិង្គសទ្ទន្តរសន្និធានសាមត្ថិយាទីនម្បិ សង្គហោ ទដ្ឋព្ពោ។ អត្ថាទិវសេនបិ ហិ វុត្តេ អវុត្តានម្បិ វុត្តានំ វិយ និទ្ធារណំ សម្ភវតីតិ។ វុត្តប្បការេនាតិ “វេវចនេន ឯកលក្ខណានី”តិអាទិនា បាឡិយំ, “សហចារិតា”តិអាទិនា អដ្ឋកថាយញ្ច វុត្តេន បការេន។

៦។ “ផុសនេន ផស្សោ”តិអាទិនា និទ្ធារេត្វា វចនំ និព្ពចនំ, តំ បន បទស្សេវ, ន វាក្យស្សាតិ អាហ “បទនិព្ពចន”ន្តិ។ អធិប្បាយនិទានានិបេត្ថ ញាណានុលោមេន និទ្ធារេតព្ពានិ។ និព្ពចនបុព្ពាបរសន្ធីសុ វត្តព្ពមេវ នត្ថីតិ អាហ “វិសេសតោ ញាណាធារេន អត្ថបរិយេសនា”តិ។ បវត្តិនិមិត្តំ អជ្ឈាសយាទិ។

᪗᪨ “ᨸᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ”ᨲᩥ ᨻᩃᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᨣᨲᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨠᩣᩁᨱᨽᩪᨲᩮᨸᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨶᩥᨴ᩠ᨵᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨽᩣᨣᨲᩮᩣ, ᩅᩥᩈᨽᩣᨣᨲᩮᩣ ᨧ ᩋᩣᨴᩥᩈᨲᩥ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ ᨲᨲ᩠ᨳᩅᩮᩈᨶ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᨶᩥᨴ᩠ᨵᩣᩁᨱᩣᨿ ᩅᩥᨶᩣᨸᩥ ᩋᩣᨴᩥᩈᨲᩥ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨸᨴᩔ ᩅᩣ ᩈᨴ᩠ᨴᨸᨴᨲ᩠ᨳᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨸᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨸᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩑᨲᩔ ᨸᨴᩮ “ᩋᩣᩁᨽᨳ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᨾᨳᩣᨲᩥ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪑᪘᪕; ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᪒᪙; ᨸᩮᨭᨠᩮᩣ᪨ ᪒᪘; ᨾᩥ᪨ ᨸ᪨ ᪕᪨᪑᪨᪓) ᩅᩦᩁᩥᨿᩔ ᨸᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᪒᪙) ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᩣᨿᩣᨾᩣᩁᨾ᩠ᨽᨵᩣᨲᩩᩋᩣᨴᩥᨠᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨲᩴ ᩅᩦᩁᩥᨿᩈᨴ᩠ᨴᩔ ᨸᨴᨲ᩠ᨳᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩅᩦᩁᩥᨿᩈᨴ᩠ᨴᩣᨽᩥᨵᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩑᩅᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩈᩮᩈᩮᩈᩩᨸᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ ᩈᩈᨾ᩠ᨽᩴ ᨶᩣᨾᨣᩉᩥᨲᨲᩮᩣ ᨻᩃᨴᩴ, ᨲᩴ ᨸᨶ ᨲᩔ ᨸᨭᩥᨸᨠ᩠ᨡᨽᩪᨲᩴ ᩅᩣ ᩈᩥᨿᩣ, ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩅᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩅᩥᩈᨽᩣᨣᨲᩣᨿ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣᨶᩴ ᨧᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩴᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᨲᩣᨿ ᩅᩮᩣᨴᩣᨶᩮᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᩈᨽᩣᨣᨵᨾ᩠ᨾᨶᩥᨴ᩠ᨵᩣᩁᨱᨲᩮᩣ ᩋᩅᩮᩣᨴᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᩥᨭᨠᩴ ᩅᩮᩣᨴᩣᨶᩮᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨴᩮᩈᩮᨲᩥ “ᨴᩮᩈᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ “ᨸᨭᩥᨸᨠ᩠ᨡᩮ”ᨲᩥ ᨻᩃᩴ ᨶᩥᨴᩔᨶᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᨽᩣᨣᨵᨾ᩠ᨾᩅᩈᩮᨶᨸᩥ ᩋᩣᨴᩥᩈᨶᩔ ᨻᩃᨭ᩠ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨

᪘᪨ ᨠᩣᨿᩅᨧᩦᨠᨾ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᨠᩣᨿᩅᨧᩦᨠᨾ᩠ᨾ᪨ ᨸᩣᩊᩥᨿᩴ ᨸᨶ “ᨿᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥᨿᨲᩣᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ, ᩋᨲᩥᨿᨲᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨴᩔᨶᩈᩉᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ (ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᪒᪓) “ᨴᩔᨶᩈᩉᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᨴᩥᨠᩣᨿᩅᨧᩦᨠᨾ᩠ᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩅᨧᩦᩅᨧᩦᨠᨾ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩅᨧᩦᨠᨾ᩠ᨾ᪨ ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨸᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩣᨿ ᨻᩃᩴ “ᩅᨧᩦ”ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ – “ᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩔ, ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨶ᩠ᨶᩔ ᨧ ᨠᩣᨿᨴᩩᨧ᩠ᨧᩁᩥᨲᩣ ᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ (ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᪒᪓)᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶᩣᨲᩥ ᨠᩣᨿᨲᩮᩣ, ᩅᨧᩦᨲᩮᩣ ᨧ ᩋᩣᩅᩮᨱᩥᨠᨲᩣᨿ᪨ ᨲᩴᨲᩴᨾᨣ᩠ᨣᨹᩃᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩉᩥᨲᩴᨲᩴᨾᨣ᩠ᨣᨹᩃᨭ᩠ᨮᨲᩣ, ᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨠᨭ᩠ᨮᨲᩣ, ᩋᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᨠᨭ᩠ᨮᨲᩣ ᩋᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᩣ᪨

᪙᪨ “ᨠᩣᩅᩥᨲᩮ”ᨲᩥ ᨻᩃᩴ ᨠᩣᩅᨶᩣᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿ ᩏᨸᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ, ᨶ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨠᩣᩃᩅᨧᨶᩥᨧ᩠ᨨᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨠᩣᩅᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨠᩣᩅᨶᩣ ᩅᩮᨴᩮ ᩋᩣᩈᩮᩅᨶᩣᨲᩥ, ᨠᩩᩈᩃᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣᨸᩥ ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᨭ᩠ᨮᩮᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᪨ ᨸᨭᩥᨸᨠ᩠ᨡᩮᨲᩣᨲᩥ ᩅᩥᨸᨠ᩠ᨡᩮᨲᩣ᪨ ᩅᩥᩈᨴᩥᩈᨽᩣᩅᩮᩉᩮᨲᩩ ᨬᩣᨲᩥᩅᩮᩁᨠᩮᨲᩣ ᨿᨳᩣᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᨵᨾ᩠ᨾᨸ᩠ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ ᩉᩮᩈᩣ᪨

᪑᪐᪨ ᨸᨴᨲ᩠ᨳᩔᩣᨲᩥ ᨸᨴᩣᨽᩥᨵᩮᨿ᩠ᨿᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩔ, ᩈᨽᩣᩅᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᩅᩣ᪨

᪑᪑᪨

ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩮ ᨴᩮᩈᨶᩣ᪨ ᨸᨶᩮᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ᪨

᪑᪒᪨ “ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ”ᨲᩥ ᨻᩃᨾᩥᨶᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᨶ ᨧ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨

᪑᪓᪨ “ᨠᩣᨾᩣᩈᩅᩮᩣ”ᨲᩥ ᨻᩃᨾᩥᨶᩣ ᨸᩣᩊᩥᨻᩃᩋᩣᨣᨲᩮᩣᩅ ᨸᨬ᩠ᨧᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᨶ ᨻᩃᨲᩮᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨬᩣᨱᨴᩔᨶᩮᩉᩥ ᨬᩣᨲᩮᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩔᩣᨲᩥ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩔ, ᨲᩮᨶ ᩋᩣᩁᨽᩈᩮᩣᨵᨶᩔ ᩅᩥᩈᨿᨽᩣᩅᩮᩣ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨳᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮᩁᨶᩮᩅ ᨸᨴᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᩁᩮᩣᩈᩣᨵᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨠᩥᩁᩥᨿᨲᩦᨲᩥ ᩈᩩᨶ “ᨲᩔ

អត្ថស្សា”តិ វុត្តំ។ អថ វា វិស្សជ្ជិតមិទំ វិស្សជ្ជនំ វិស្សជ្ជនភេសាឆេតេត ហិ បញ្ហាភេសាឆតំ។ បញ្ហោតិ បុច្ឆាយំ។ កាថាយត្តិ ឧបលក្ខណំ, តេត កាថាយំ, បុច្ឆាកេយ្យាទីសុ ចាតិ វុត្តំ ហោតិ។ យយារុក្កាតិ យំ សីលាទិយារុក្ក កាថាទីសុ ភេសិតំ, តស្មិំ អារម្ភតិ អត្ថោ។ បុច្ឆិតាតិ បុច្ឆាការិតី, “កា ឧត្ត បភសុទ្ធិ, កា បញ្ហាសុទ្ធិ, កា អារម្ភសុទ្ធិ”តិ ឧចំ បុច្ឆាការិតី បុច្ឆំ កត្វា បចត្តិតា បុច្ឆាបុច្ឆបរិក្ខាតិ យោជនា។

១៣។ ន ចិកប្បយិតព្ពាតិ យថា លោកេ “ជាតិ នាយញ្ញា, ភេភេកា នាយញ្ញា, សព្ពធ្ឋា នាយញ្ញា”ត្តិអាទិនា នាយញ្ញា ជាតិអាទិំ, តញ្ញិស្សុទ្ធ ចិសេសំ ចិកប្បេត្តិ បរិកប្បេត្តិ, ឧចំ ន ចិកប្បយិតព្ពាតិ អត្ថោ។ យថា យោ កាលចិសេសោ “ទ្វេ”តិ លទ្ធចោហារោ, តថា សោ តំខិចសាតិក្ករ “អជ្ជា”តិ, បុន តំខិចសាតិក្ករ “ហិយ្យោ”តិ ចោហរីយតីតិ អគចត្តិតសកាចា ឧតេត កាលចិសេសោ។ ខិសាយបិ “ឧកំ អចឆិ អបេក្ខិត្វា បុរត្ថិមា ខិសា, តតោ អញ្ញំ អបេក្ខិត្វា បច្ឆិមា ភាយ ហោតី”តិអាទិនា អគចត្តិតសកាចតា ចេខិតព្ពា។ ជាតិអាទិអបេក្ខាយាតិ ជាតិអាទិក្ខុក្ខចិសេសសារបេក្ខាយ។ សច្ចារបេក្ខាយាតិ សច្ចនាយញ្ញារបេក្ខាយ។ “តណ្ហា”តិ ចុច្ចមានំ កាមតណ្ហាទិអបេក្ខាយ នាយញ្ញម្បិ សមានំ សច្ចារបេក្ខាយ ចិសេសោ ហោតីតិ ឧចមាទិ សត្ថាយាហ “ឧស តសោ សមុទយាទីសុបិ”តិ។

១៤។ ឧត្តាតិ ឧតស្មិំ ញាទ្ធចចនេ។ តេតាហ “សិក្ខត្តមសព្ពាតស្សា”តិអាទិ។ យថាវុតំ យថាកថិតំ សច្ចតោ អធិកតំ តិច្ឆារិតំ, ត អត្ថប្បការលិក្កសច្ចត្តូរសត្តិធាភាទិប្បមាណត្តូរាធិកតំ។ “អត្ថតោ ភស្សិតា”តិ ខ្លាចំ យស្មិំ បុរេត្ត កាចតាច កថិតា, ត បហានំ, តំ សត្ថាយ ចុត្តំ។

តយសេក្ខបច្ឆតា

១៥។ តណ្ហាចិខ្ជាហិ កេរណក្មតាហិ។ សំកិលេសោ បក្ខោ ឧតស្សាតិ សំកិលេសបក្ខោ, សំកិលេសបក្ខិកោ បុត្តោត្វា, តស្ស តយតលក្ខណាតិ យោជនា។ ចោភាតបក្ខស្ស បុត្តត្តស្សាតិ សប្ពូត្តា។ ចុទ្ធាតកាយិតិយា, ពលចចិបស្សតាយ ច ខុក្ខាទីសុ បរិទញ្ញាយ្យតាទីតិ យក្កាត្យុរណា កហណាការោ អត្យាកហណតយោ។ យតិ ឧចំ កថំ តយោតិ អាហ “តស្ស បភា”តិអាទិ។ តត្ថ “តយចោហារោ”តិ ខ្លាយិតា តយាសិទ្ធាតំ តយោតិ ចុត្តត្តិ ភស្សតិ។

១៦។ ខាឆកាទិកាចតោតិ ខាឆកបកចសត្តិតិយ្យាតកាចតោ។ អញ្ញាថាកាចាការចេតាតិ អខាឆកអប្បកចអសត្តិ អតិយ្យាតកាចាការចេត។ សច្ចសកាចត្តាតិ អមុសាសកាចត្តា។ អចិសំចាទកតោតិ អរិយសកាចាទិកាចស្ស ត ចិសំចាទកតោ ឧកត្តិកត្តាតិ អត្ថោ។

១៧។ សំកិលិដ្ឋធម្មាតិ សំកិលេសសមតា្កកតា ធម្មា សទ្ធម្មតយកោចិខាតិ សច្ចបដិច្ចសមុប្បាទាទិធម្មតយក្សុសលិ, ឧកត្តាទិតយក្សុសលិ ចា។

១៨។ អត្ថចិស្សជ្ជនតស្មុតិ “ខ្លេយ ធម្មា ក្សុសលី”តិអាទិនា (ឆ។ ស។ ១) បុរេត្ត កតបញ្ហចិស្សជ្ជនតសុ ចេច អដ្ឋកថាយ កតអត្ថសំចណ្ណនាសុ ច។ “ចោភាតិយា”តិ ខ្លាយិតា អគចជ្ជធម្មា ខ្លាឆ ក្សុសលីតិ អឆិប្បេតា, ត សុលចិបាកាតិ ភស្សតិ។ តស្ស តស្ស អត្ថតយស្ស យោជនត្ថំ មតសា

ចោទេលិកយេតិ ឈោជតា៍

១៨៍ យទិ ករណត្ថំ, កថំ តស្ស អត្តត្ថរាការចោតិ អាហ “ខេយត ហិ”តិអាទិ៍ ឱសាក្នុតឆ្យុាត៌ ចោទេលិកយតសយាតយតកាចទេតា ចោហារក្នុទេតា, កយ្ងុក្នុទេតា ច តទេយា, ត តត្តិ្ឃាចដ្ឋាឌទេយា ឱយ អត្តក្នុទេតាតិ “ចោហារតទេយា, កយ្ងុតទេយា”តិ ច ចុច្ចតិ៍

ឆ្វាឌសបទចណ្ណតា

១៩៍អបរិទេយាសិទេត បទេឌតិ ដ្ឋ្នារលទេចលិយំ បទេឌ អសយទេត្ត, ឱប្បកទេតតិ អទេត្វា៍ បរិទេយាសិទេត ហិ “បឌ”ទេត្វ សយញ្ញា សិយា, ត “អក្លុរ”ត្តិ អធិប្បាទេយា៍ បឌស្ស ទេចចតតាយ អត្តចទេសត បរិយាយំ លទត្តិ សញ្ញាទត្តិ ឱយ ទេហាតិ, ត ឲចំ ចទេណ្ណា អទេចចតត្តាតិ អាហ បរិយាយចទេសត អក្លុរលទេតា”តិ៍ ត ហិ ចណ្ណស្ស បរិយាទេយា ឱជ្ជតិ”តិ ឪ្លទំ អកាទាឌិចណ្ណចិទេសសំ សត្ថាយ ចឌតិ, ត ចណ្ណសាយញ្ញា៍ តស្ស ហិ ចទេណ្ណា អក្លុរត្តិ បរិយាទេយា ចុទេត្តា ឲចាតិ៍

អក្លុរសទ្ទស្ស អត្ថំ ចត្វា តប្បសទ្ទេត ចណ្ណសទ្ទស្សបិ ចត្ថំ “ទេកាតទ្ទេត ចទេណ្ណា”តិអាឌិយាហ៍ តត្វ តត្ បទេឌត, ចាទេព្យត ចា អទេត្វា សំចណ្ណិយតិ, ត អក្លុទេរតាតិ ទេចាឌតំ យតសិ កត្វា អាហ “ចទេណ្ណា ឲច ហិ”តិអាឌិ៍ បឌាឌិការទេចតាតិ បឌចាព្យការទេចត៍ យធាសម្ពុត្តិ យធាសទេក្កតំ៍ អយំ-សទ្ទោ ឪ្លុយស្សុត្តស្ស ចាចទេកា, អយំ អទេត្វា ឪ្លុយស្ស សទ្ទស្ស ចចតីទេយាតិ យធាកហិតសទេក្កតាត្ទូបំ សទ្ទត្វាត៌ ចាចកចចតីយការទេចា៍ អឆ ចា ឃ្វាយំ សទ្ទត្វាត៌ អញ្ញាយញ្ញា អចិតាការទេចា, ទេសា សម្ពុទេត្ថា៍ តឌត្ទូបំ ឲកក្លុទំ តាយបទំ “យា ឲចំ យញ្ញាសិ”តិអាឌីសុ យា-ការាឌិ៍ ទេកចិតិ អកយកិរិចាសិទេតា៍ ទេត ហិ អកិឆយុទេឌសត៌ “យតសារទេឌសតា”តិ ចឌត្តិ, យទេតា ទាហុលិចរិទេយា “ឱសុទ្ធកទុលាត៌ យតសារទេឌសតា ចាចាយ អក្លុរលទេតា អក្លុរសញ្ញិតា”តិ អាហ៍

សត្តប្បឆាតត្តិ (ឧព្យប្បឆាត៌៍ តាយបទេឌ ហិ (ឧព្យយាចិក្នុតទ្នុបំ, កិរិយា អតាចិក្នុតទ្នុបិ យធា “ចទេស្សា”តិ (ម៍ តិ៍ ១៍១១៩; សំ៍ តិ៍ ១៍១, ១៥; មហាច៍ ១; ចិក៍ ១១៍; ដ្ឋកា៍ ១; ទេតត្តិ៍ ១៖)៍ អាព្យាតបទេឌ បត កិរិយា អាចិក្នុតទ្នុបិ, (ឧព្យយតាចិក្នុតទ្នុបំ យធា “ចុសតី”តិ៍ ទេតត ទេតសំ សត្តកិរិយាប្បឆាតតា ចុត្តា៍ កិរិយាចិទេសសក្កហលតិមិត្តត្តិ កិរិយាចិទេសសាចទេនាឆទេហតុ កិរិយាចិទេសឌីបតទេតា, យធា “ឱរប្បចាសិ”ត្តិ (ឆ៍ ប៍ ១៨៥) ឲត្ត ប-សទ្ទោ ចសតកិរិយាយ ចិទេយាកចិសិដ្ឋតំ ឌីទេបតិ៍ “ឲចំ យតសិ កទេរាឆ, យា ឲចំ យតសាកត្វា”តិអាឌីសុ កិរិយាចិទេសសស្ស ទេឌាតទេកា ឲចំ-សទ្ទោ៍ “ឲចំសីលិ (ឌី៍ តិ៍ ១៍៣១) ឲចំឆយុា”តិអាឌីសុ (ឌី៍ តិ៍ ១៍១៦; ម៍ តិ៍ ១៍ ៨៥ប៉; សំ៍ តិ៍ ៤៍១លិប៉) សត្តចិទេសស្ស៍ ឲចំ ទេសសតិបិតបឌាតម្បីតិ អធិប្បាទេយា៍ ទេតតាហ “កិរិយាយ…ទេប… តិបិតបឌ”ត្តិ៍

សទេន្លបទេតា ចុត្តំ, កិំ បត តត្តិ អាហ “បឌាកិហិត”ត្តិ៍ អឆ ចា សទេន្លបទេតា ចុត្តំ, ទេយា អក្លុទេរហិ សក្កាសិទេតាតិ ចុច្ចតិ៍ បឌាកិហិតំ បទេឌហិ កធិតំ, ទេយា បទេឌហិ បកាសិទេតាតិ ចុច្ចតិ៍ តត្ថយំ, យទិ បឌសម្ពុទេយា ចាព្យំ, តស្ស ទេកា បរិទេច្ឆទេឌា៍ យាចតា អធិទេប្បតត្ថបរិទេយាសាត៌, តាចតា ឲកចាព្យត្តិបិ ចឌត្តិ, ពាហុទេបត្ត បកាទេរ ចទេណ្ណត្តិ៍ កិំ ទេតហិ, សាព្យាតំ សាព្យយំ សកាទេរកំ សចិទេសសត៌

“ចាគ្យ”ន្តិ ឥដ្ឋំ៉ តត្យ ច បទេតបិ អទេ្វា ញជ្ញឹឃតីតិ ទេចាគត់ យតសិ ពត្វា អាហ “បឥយត្តូសចទេតបិ ហឹ”តិអាឌិ៉ អាកាទេរស្យ

ចាគ្យចិការេកស្យ អកិហិតំ ពឆិតំ តិន្តាចត់ អាកាទាកិហិតំ តិន្តាចត់៉ “អកិហិតត្តិ ច បិញ្ញត្តអាកាត”ន្តិ ចគត្តិ៉

“តិន្តាត់ យក្កតិ, តិន្តាតត្តិទេកហិ ចា យក្តិឃតិ, កិទេលទេស ចា យាទេទទេត្តា កឆ្ឋឹតិ យទេក្កា”តិអាឌិតា (ឆ៉ ស៉ អដ្ឋ៉ ១៩) តិន្តាចតាត់ ចិត្វាទេទា៉

តំតិទេដ្ឋសកឆតត្តា តិទេដ្ឋទេសាតិ ត្តយយត្វយាហ “តិន្តាចតចិត្វាទេទា តិទចទេសសទេឥសតត្តា តិទេដ្ឋទេសា”តិ៉ បទេឥហឹតិ ចាគ្យាចឃចក្សទេតហិ,

ចាគ្យទេតា ចិកឌ្ឍយាទេតហិ ចា អាគ្យាតាឌិបទេឥហិ៉ ទេតតាហ “ចាគ្យស្ស ចិការេកា”តិ, តឆា ចាហ “អបទិទេឃាសិទេត”តិអាឌិ៉ អបទេទ បត

“បកតិបច្ចយទេលិបិទេឥសាឌិចទេសត អក្ខទចិការេកា អាកាទេទា, តិទុត្តិតទេឃត បឥចិការេកា តិន្តាចត់, ចាគ្យចិការេកា តិទេដ្ឋទេសា៉

ចណ្ណបឥចាគ្យាតិ ហិ អចិកត្តាតិ, ចិកត្តាតិ ច ល ញជ្ញាតបតាតី”តិ ចគត្តិ៉ លដ្ឋំ ចចតត្តិ លដ្ឋំ បដំ៉ កាតត្តាត្តិ “អក្ខទំ បដំ ញជ្ញាត់ អាកាទេទា

តទេឆច តិទុត្តិ តិទេដ្ឋទេសា លដ្ឋចចត”ន្តិ កាឆាឃំ ឲចំ ពត្តត្តំ, សំចណ្ណតាចទេសត ចា អាកាទបដំ ចតុត្តំ កាតត្តាត្តិ អទេ្វា៉ សទេន្តា

សដ្ឋទេចាហាទេទា ចិកទេត្តហិ, អចិកទេត្តហិ ច អក្ខទបឥចាទេគ្យទេហច, តឥន្តាប្យកាទេទា តត្តិតិ អាហ “ឃាតិយាតី”តិអាឌិ៉

ឲ្យ៉កាសតាសទេដ្ឋា កយ្ទេត្វាតិ ឥទេស្សតុំ “កាសឹឃតី”តិអាឌិ ចុត្តំ៉ បទេឥហិ តាច អត្វស្ស សក្កាសតា, បកាសតា ច ទេហាតុ, បតាចឆិកាបិ

សំចណ្ណតា ត្តន្តិតាតិ អក្ខទេទហិ បត ពឆត្តិ អាហ “អក្ខទេទហិ ស្យឃ្យយាទេតហឹ”តិអាឌិ៉ បឥត្វសយ្យដំបត្តិតិ បតាកិឆេឃ្យអត្វាចទេនាឆា៉

“អក្ខទេទហិ សក្កាទេសតី”តិអាឌិតា អក្ខទកទេលា សក្កាសតក្សតំ ព្យញ្ជនតកិទិឃំ ចឥទេត្តត ឃឆាចុទេត្វា អទេ្វា សាឆិទេតាតិ ឥទេស្សតុំ “តឆា

ហឹ”តិអាឌិ ចុត្តំ៉

ចិកដត្តាតិកយ្យបញ្ញត្តិតិ ឲកត្តតិទេដ្ឋទេសា សយាហាទេទាតិ អឃំ ដ្ឋត្តសយាទេសា៉ ដ្ឋកទេឃតាតិ “ចិចទេលា, ចិកដតា”តិ ត្តយិតា ដ្ឋទេឃត៉

ឲទេតហឹតិ ឲត្វ ឲច-កាទេទា លុត្តតិដ្ឋិទេដ្ឋាតិ អាហ “ឲទេតហិ ឲចា”តិ៉ “សក្កាសតា...ទេប... អកាចទេតា”តិ ត្តយិតា

ឃឆាឆិទេប្យតអក្សតាចឆាទេលាឋល់ ឥទេស្សតិ៉ ព្យញ្ជនតាឌិតិ អាឌិសទេដ្ឋត ចិបច្ចាតតឃាតិ សក្កល្យាតិ៉

ឲ្យ៉ សយ្យាឃុទេត្វាតិ សយ្យា អចិបទឹតំ, អតចទេសសទេតា ច ឃុទេត្វា សហិទេតា៉ តឆា ហិ ចុត្តំ “អក្សតា”តិ៉ សទេន្តា ហិ បិញ្ញត្តអទេ្វា

អត្វបឥអត្វតទេឃហិ អតចទេសសទេតា សក្កហិទេតា៉ ទេតតាហ “សន្តាស្ស ហឹ”តិអាឌិ៉

១៩៉ កយ្យា បទេតត្វ ឲ្យលបឥបដ្ឋាតាតិ អសក្កហិតាតីតិ? បឥត្តត្តទាកាចទេតា៉ ឲ្យលបតាតិ ហិ តឃាត់ សយដ្ឋាតយត្តត្តា បដ្ឋាតាតីតិ

ឥស្សិទេតាឃំ តទេឃា៉ ទេតត ចុត្តំ “ត្តទេតា ចិតិយុទេត្វា ទេកាឌិ ទេតត្តិបឥទេត្វា តត្តិ”តិ៉

ទេតត្តិឃា កាទេលក្សតាឃ៉ ហាទេទា សំចទេណ្ណតន្តាតិ ស្យត្តស្ស អត្វសំចណ្ណតាចទេសត ហាទេទា ចិត្វាទេទតន្តា៉ ស្ងាឃត្តិ ទេសា អឃំ សំចណ្ណតាក្កទេយា៉

ទេឃត អត្យក្កទេយត ទេតត្តិឃំ ទេឥសិតា, ទេតទេតច ស្យទេត្វា អត្វសំចណ្ណតាចទេសត ទេឃាទេឌតន្តាតិ៉ ឲចំ សិទេទ្ធតិ ទេឥសតាក្កទេយទេតច សិទេទ្ធ៉ អឃំ

អាទេយ្ហទាតិ “ទេសាញអស ហាទេទា បឥយ”ន្តិ ឲចំ បចទេត្វា អាទេយ្ហទា៉ ត្តយយត្តត្តិ ត្តយំ ចុច្ចយាតតិឃយសក្ខាតំ អត្វំ៉

យទិ ខេសិតក្កូរេយតេច ហារតយា ឃុខេត្ត ខេយាខេដតន្តា សិឃុំ, កិ ខេរា កខេយា ការលាតិខរេបខេក្លា, ក្ដកាហុ ការលាសារេបខេក្លាតិ? កិខេ្ចាត្ត –

យទិ តាច ការលាតិខរេបខេក្លា ហារតយាត់ អត្យុក្កខេយា, អខេតខេក អត្វា ចុច្ចុយាតា អចឃ្ស៊ី ឲខេកាត កខេយត ចុច្ចុត្តីតិ៍ ឲចំ របខេត្ត ខេយត ខេកតទិ

កខេយត ឃុខេត្ត ខេយាខេដតន្តា សិឃុំ, តឆា រតិ តិយខេយា តិរខេត្វកា សិយា៍ អឆ ការលារារេបខេក្លា, កិ ពំ ការលាត្តិ? ត្តុតខេរា

ការលាកេចរត់ អកត្វា អខេត្វា ឲខេចត្វ កេចសិតខេត្តាតិ អឌិប្បាខេយត “តាយយតុខេយាខេកា ត កត្វទិ អត្យុក្កខេយ តិចិរតិ”តិ ចត្វា “ត បត

យឃំ ខេឌចាត់បិយឃ្ស៊ី យខេតារឆចិឈាតាយ ខេចខេតយា”តិ កយការណ៍ ចិចារខេត្តា “អបិចា”តិអាទិតា ខេឌរតាហារស្ស៊ី តាច អាទិខេតា

ខេឌរតាយ ការណ៍ បតិដ្ឋខេបតិ៍ តត្វ ឌយ្វខេឌរតាយ តិស្ស៊ីខេយា អស្ស៊ីាឌាឌឹតចតិស្ស៊ីរលាតិ, របិ៍រិ៍ អាលត្តិ៍ បកតិយា រការខេចត៍

តិដ្ឋារលាត ចិតាបិ បតិដ្ឋាកាចខេតា តិស្ស៊ីយកាចខេតា៍

“តឆា ហិ ចក្លូតី”តិអាទិតា យឆាចុត្តំ អត្ថំ បិកាដតរំ ករខេរាតិ៍ ឲរ តខេយា ត្តុតខេរបុបិ៍

ចិចយាតត្តុរត្តិ ចិចយហារាតត្តុរំ៍ ខេរខេរបុបិ ឲខេរច តខេយា៍ តឆា ហឹតិ លក្ខលាហារចិកឌ្ហ ឃុត្តាឃុត្តាត់ ការលាបរេយ្យារាយ

បរិក្កហិតរកាចាត់ អចុត្តាតយ្បិ ឲកលក្ខលាតាយ កហណ៍ ចុត្តំ៍

អត្វខេតា តិដ្ឋារិតាតត្តិ អត្វដ្ឋារបុត្តាបរាតុរត្តិអាទិអត្វខេតា ឃុត្តត្តុរខេតា ក្ដដ្ឋជាត់ សំចល្លិយយាតឃុខេត្ត អាតឹតាត់ បិត្យត្តុឌយ្វាត់៍ របដ្ឋខេតា,

បយាលត្តុរខេតា ច លដ្ឋាត់ ត្តុឌ ចិចារខេតន្តត្តា អាហ “តិរចខេរខេរខេតា”តិ៍ អត្វស្ស៊ីាតិ អកិតិឌយ្យត្វស្ស៊ី៍ ឌយ្វស្ស៊ីាតិ រកាចឌយ្វស្ស៊ី៍ តត្វ តត្វ

ពំ អកិតិខេរាខេបតឹតិ តស្មិំ តស្មិំ អខេត្វ, ឌខេយ្វ ច ពំ តាយំ អកិតិខេរាខេបតិ, “អយខេយចំតាខេយា”តិ ខេចាហរតិ៍ “អត្វស្ស៊ី, ឌយ្វស្ស៊ីា”តិ បឌដ្ឋខេយត

រាយន្តាខេតា អខេត្វា, ឌខេយ្វា ច អតចខេរខេរត្វា កហិខេតាតិ អាហ “អតចខេររបរិយាគាត”ត្តិ, យខេតា ចុត្តំ “តត្វ តត្វា”តិ៍ តឆាតិ យឆា

អតចខេររត្វាចខេពាឌឹបក់ អតចខេររបរិយាគាត់ កពំ ចត្យត្យាហបិត្យត្តុឃំ, ឲចំ បុតប្បុត់ កត្តុយុខេបតឹតិ ឲត្វ អរដ្ឋចតឹ អត្វា

បចត្តិចខេរត លត្តុយាតា រយ្វាបដិបត្តិ ក្ដដ្ឋជាតិ ក្ដបរំហារខេត្វា តឆា-រខេដ្ឋា៍

ខេតខេតចាតិ ឃុត្តត្តុរំរត្តុតស្ស៊ី រកាកចិរកាកឌយ្វត្តុរាចដ្ឋុត្តុបិយកាចខេតា ឲចា៍ យខេតាតិ រកាកចិរកាកឌយ្វាចដ្ឋុតស្ស៊ី

រាឌារលាទិឌយ្វចិកដត្តុបិយត្តា៍ បដិចិកត្តុរការេចតិ បដិកាកការេចត ចិកត្តុរការេច៍

ខេត ឌយ្វាតិ បដិបក្លខេតា បរិចត្តិតឌយ្វា៍ ត បរិយាយចិកាចតា បត្តាត្តិចិកាកបរិក្កហិកាតិ អាហ “បរិយា…ខេប… ឃុខេពាឌតន្ទ្បា”តិ៍

បុទ្ធាចិខេរាឌត់ ចិស្ស៊ីដ្ឋត់៍ អារខេត្ថុចិខេរាឌត់ ខេឌរតាយ អត្វកចត់៍ តត្ថុកយចិចារខេរា ឌាតាទិរុ អរយ្វយត្តុរស្ស៊ីច រយ្វុចតឹតិ អាហ

“ឌាតាយតតា…ខេប… រយ្យាខេចត្យ”ត្តិ៍ ឃុខេដ្ឋា អារខេត្ថុាតិអាទិបិត្យត្តុតិឌស្ស៊ីខេតតបិ អយខេយចខេត្វា ក្ដកាហខេជាតិ ខេចទិតន្តា៍

“ᨠᩣᩁᨱᩣᨠᩣᩁᩮᩣ”ᨲᩥ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᨴᨲᩥ᪨ ᨷᨽᩮᨴᨲᩮᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣᨠᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᩅᩮᩅᨧᨶᩴ᪨ ᨶᩥᨴ᩠ᨵᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨾᩣᨶᩣᨲᩦᨲᩥ ᩏᨴ᩠ᨵᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᩣᩁᩮᩣᨷᩥᨿᨾᩣᨶᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨲᨳᨲ᩠ᨲᩣᩅᨻᩮᩣᨵᨶᩣᨿᩣᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨷᨴᨲ᩠ᨳᩣᩅᨣᩣᩉᨶᩮᨶ ᨧᨲᩩᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥᨿᩣᨿ᪨

ᩅᩮᨽᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩥᨷᨴᩮᩈᩣ “ᩅᩮᨽᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨿᩮᩣᨣᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩅᩮᨽᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᩅᩥᨽᨩᨶᨶᨿᩅᩣᩁᩮᨶ ᨲᩥᩅᩥᨵᨽᩮᨴᨹᩃᩴ ᩋᨵᩥᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨿᩮᩣᨩᩮᨲᩦᨲᩥ ᨶᩣᨿᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨴᨲ᩠ᨳᨷᨿᩮᩣᨩᨶᩣᨲᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩩᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᨴᩮᩈᨶᩣᨲ᩠ᨳᨷ᩠ᨷᨿᩮᩣᨣᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨲᩥ ᨲᨿᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨶᨿᩣ᪨ ᨲᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩪᨲᨬ᩠ᨬᩣᨱᩣᨴᩦᨶᩴ᪨ ᨿᨳᩣ ᩅᩥᨴ᩠ᨵᩴᩈᨶᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨴ᩠ᨵᨷᨿ᩠ᨿᩩᨷᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨴᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩅᩥᩃ᩠ᩉᩴ ᨷᩩᨠ᩠ᨠᩃᩥᨠᩴ ᩁᩪᨷᨠᩣᩁᨲᩣ, ᩑᩅᩴ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨶᨿᩣᨶᩴ᪨ ᨲᩔᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨶᨿᨲ᩠ᨳᩔ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨽᩪᨾᩥᨿᩴ᪨

ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶᩥᨴᩣᨶᩴ᪨ ᩋᨶᩮᨠᨵᩣ ᩈᨦ᩠ᨠᨾᨶᨲᩮᩣ, ᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩥᨶᨿᨲᩮᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᩋᨶᩮᨠᨷ᩠ᨸᨠᩣᩁᩴ᪨ ᨷᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩅᩥᨵᩥ ᩋᨶᩩᨧᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨵᩥᩅᨧᨶᩴ, ᩋᨿᨾᨶᩩᨧᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩅᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩈᨾᩣᨵᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ ᨷᩁᩥᩉᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩋᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᩋᨶᩩᩁᩪᨷᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᨿᩣᨿ ᩋᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲ ᩏᨷᩁᩥ ᨴᩮᩈᨶᩣ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᨴᨶᩩᩁᩪᨷᩴ ᩈᩴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᨲ᩠ᨳᩣ᪨ ᨷᨿᩮᩣᨩᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨹᩃᩴ᪨ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩋᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩦᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᩋᩣᨴᩥᩋᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥ᪨ ᩏᨷᩥᩃ᩠ᩃᩮᨮᩮᩣᨲᩥ ᨶᩥᨴᩔᨶᩴ᪨ ᨧᩣᩃᨶᩣᨲᩥ ᨧᩮᩣᨴᨶᩣ᪨ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨷᩁᩥᩉᩣᩁᩮᩣ᪨

ᨷᨠᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨷᨴᩣᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨳᨶᩴ ᨴᩮᩈᨠᩣ ᨿᨳᩣ “ᨩᩥᨲ᩠ᨲᩣᨲᩦᨲᩥ ᨴᩮᩈᩣ”ᨲᩥ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪑.᪑᪕᪖)᪨ ᨷᨴᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᨣᨾᨶᩴ ᨲᨲ᩠ᨳᨣᨾᩣ ᨿᨳᩣ “ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣᨲᩥ ᨡᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᨽᨣᩅᩣ ᩈᨿᨾ᩠ᨽᩪ ᩋᨶᩣᨧᩁᩥᨿᨠᩮᩣ”ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᨶᩥ᪨ ᪑᪙᪒; ᨧᩪᩊᨶᩥ᪨ ᨷᩣᩁᩣᨿᨶᨲ᩠ᨳᩩᨲᩥᨣᩣᨳᩣᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈ ᪙᪗; ᨷᨭᩥ᪨ ᨾ᪨ ᪑.᪑᪖᪑)᪨ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩅᨧᨶᩴ ᩅᩮᩅᨧᨶᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᨿᨳᩣ “ᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᨷᨩᩣᨶᨶᩣ”ᨲᩥ (ᨵ᪨ ᩈ᪨ ᪑᪖)᪨ ᩅᩥᨧᨿᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥᨧᨲᩩᨻ᩠ᨿᩪᩉᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶᩉᩣᩁᩮᨠᨴᩮᩈᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩣ, ᩅᩮᩅᨧᨶᩉᩣᩁᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨲᩮ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨠᨲᩥᨷᨿᩉᩣᩁᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨹᩃᩴ ᨵᩣᩁᩮᨲᩦᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣᨲᩥ ᩉᩮᨲᩩᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨬᩣᨷᨠᩉᩮᨲᩩᨷᩥ ᨬᩣᨱᨠᩁᨱᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨠᩣᩁᨠᩮ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉ “ᨠᩣᩁᨠᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᩣᨷᨠᩮᩣᨲᩥ ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨷᩩᨶ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨻᩦᨩᩣᨴᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨠᨾᩮᩅ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨷᩩᨶ...ᨷᩮ... ᨲᩥᩅᩥᨵᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ “ᨲᨿᩮᩣ ᨠᩩᩈᩃᩉᩮᨲᩪ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨵ᪨ ᩈ᪨ ᪑᪐᪕᪙-᪑᪐᪖᪐) ᩋᩣᨣᨲᩣ ᩋᩃᩮᩣᨽᩣᨴᨿᩮᩣ, ᩃᩮᩣᨽᩣᨴᨿᩮᩣ ᨧ ᩉᩮᨲᩩᩉᩮᨲᩩ ᨶᩣᨾ᪨ “ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᩉᩣᨽᩪᨲᩣ ᩉᩮᨲᩩ, ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨾᩉᩣᨽᩪᨲᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩁᩪᨷᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩔ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᨶᩣᨿᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪓.᪘᪖) ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩉᩮᨲᩩ ᨶᩣᨾ᪨ ᨠᩩᩈᩃᩣᨠᩩᩈᩃᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩥᨷᩣᨠᩴ ᨷᨲᩥ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩉᩮᨲᩩ ᨶᩣᨾ᪨ ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨴᩥᨻᩦᨩᩣᨴᩥ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩋᨦ᩠ᨠᩩᩁᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩉᩮᨲᩩ ᨶᩣᨾ᪨ ᨠᩩᩈᩃᩣᨠᩩᩈᩃᩣᨶᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨷᩥ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᨵᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᨠᩮ ᨹᩃᨭ᩠ᨮᩣᨶᩅᩥᩈᩮᩈᩉᩮᨲᩩᨽᩣᩅᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩥᨽᩩᩴ ᨣᩉᨱᩴ, ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᨷᨶ ᨬᩣᨷᨠᩈᨾ᩠ᨷᩣᨷᨠᩉᩮᨲᩩᨽᩣᩅᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᨦ᩠ᨠᩩᩁᩣᨴᩥᨠᩔ ᩋᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩉᩮᨲᩩ ᨻᩦᨩᩣᨴᩥ ᩈᨾᩣᨶᨩᩣᨲᩥᨿᩉᩮᨲᩩᨲᩣᨿ ᩈᨠᩉᩮᨲᩩ᪨ ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩉᩮᨲᩩ ᨠᩩᩈᩃᩣᨠᩩᩈᩃᩣᨴᩥ ᩋᩈᨾᩣᨶᨩᩣᨲᩥᨿᨲᩣᨿ ᩋᩈᨠᩉᩮᨲᩩ᪨ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩥᨠᩉᩮᨲᩩ, ᨻᩣᩉᩥᩁᩮᩣ ᨻᩣᩉᩥᩁᩉᩮᨲᩩ᪨ ᨡᩣᨶ ᨷᨶ “ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩥᨠᩉᩮᨲᩩ, ᨻᩣᩉᩥᩁᩮᩣ ᨻᩣᩉᩥᩁᩉᩮᨲᩩ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩮᩣ ᩁᩪᨷᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮᩣ᪨ ᨷᩁᩮᩣ ᩉᩮᨲᩩ ᩏᨷᨶᩥᩔᨿᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ᪨

ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩔ ᩋᨽᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨷᩥ ᩈᨾᩩᨴᨿᨷ᩠ᨷᩉᩣᨶᩈᨾᩩᨴᨿᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩣᨶᩴ ᩋᨽᩥᨣᨿᩣᨽᩥᨣᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨠᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩴ ᨷᨲᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᩔ ᩉᩮᨲᩩᨽᩣᩅᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨾᨣ᩠ᨣ ᨷᨲᩥ

និដ្ឋានស្ស ផលភាវោ ឧបចារសិទ្ធោតិ អាហ “ផលបរិយាយោ លព្ភតី”តិ។

បដិបជ្ជមានកម្បិ មគ្គធម្មា។ បដិបន្នកម្បិ ផលធម្មា។

កិច្ចតោតិ សរសតោ។ លក្ខណតោតិ ឧបលក្ខណតោ។ សាមញ្ញតោតិ សមានភាវតោ។ តេន សមានហេតុតា, សមានផលតា, សមានារម្មណតា ច កថិតា ហោតីតិ។ តត្ថ យំ វត្តព្ពំ, តំ ហេដ្ឋា លក្ខណហារនិទ្ទេសវណ្ណនាយំ វុត្តមេវ។

អបិ ចេត្ថ សម្បយោគវិប្បយោគវិរោធបករណលិង្គសទ្ទន្តរសន្និធានសាមត្ថិយាទីនម្បិ វសេន នយវិចារណា វេទិតព្ពា។ តត្ថ សម្បយោគតោ តាវ នយវិចារណា – “នាហំ, ភិក្ខវេ, អញ្ញំ ឯកធម្មម្បិ សមនុបស្សាមិ, យំ ឯវំ លហុបរិវត្តំ, យថយិទំ ចិត្ត”ន្តិ (អ. និ. ១.៣៨) ចិត្តស្ស លហុបរិវត្តិតា កថិតា, តំសម្បយោគតោ ចេតសិកានម្បិ កថិតាវ ហោតិ អញ្ញត្ថ តេសំ ចិត្តេន សម្បយោគទីបនតោ។ អថ វា “សញ្ញិនោ”តិ។ សញ្ញាសហិតតាវចនេន ហិ តេសំ វេទនាចេតនាទិយុត្តតាបិ សម្បយោគតោ ទីបិតា ហោតិ។

វិប្បយោគតោ – “អហេតុកា”តិ។ ហេតុសម្បយុត្តា ហិ ធម្មា “សហេតុកា”តិ វុត្តាតិ តព្ពិធុរា ធម្មា វិប្បយោគតោ “អហេតុកា”តិ វុត្តាតិ វិញ្ញាយតិ។ អថ វា “អសញ្ញិនោ”តិ។ សញ្ញាវិប្បយុត្តា ហិ ធម្មប្បវត្តិ ខន្ធាធិបេយ្យតា, ន សញ្ញាយ អភាវមត្តន្តិ វិញ្ញាយតិ។

វិរោធតោ – “អមោហោ (ធ. ស. ១.អត្ថុទ្ធារ ៣២៥), សម្មាទិដ្ឋី”តិ (បុ. ប. មាតិកា ៤.២៤) ច វុត្តេ តំ សប្បដិបក្ខំ មោហវិបក្ខភាវតោ វិញ្ញាយតិ, តថា “សតិ ច ឧបដ្ឋិតា អសម្មុដ្ឋា”តិ (ឌី. និ. ២.៣០៣; ម. និ. ១.១០៦) វុត្តេ បមាទប្បដិបក្ខភាវតោ, “ធិតិ ច ថាមោ អញ្ញា”តិ (ឌី. និ. ២.៣០៣; ម. និ. ១.១០៦) វុត្តេ អកោសជ្ជប្បដិបក្ខភាវតោ វិញ្ញាយតិ។

បករណតោ – “អព្យាកតា ធម្មា”តិ (ធ. ស. មាតិកា ១)។ អធិការតោ ហិ កុសលាកុសលភាវេន ន កថិតាតិ ញាយតិ។ “រូបី ហិ តស្ស សោវនា”តិ (ម. និ. ១.១១, ១៣៣) ច។ ពាហិរា ហិ ធម្មា ពល “រូបី”តិ អធិប្បេតាតិ វិញ្ញាយតិ។

លិង្គតោ – “សីតម្បិ រុប្បតិ, ឧណ្ហម្បិ រុប្បតី”តិអាទិ (សំ. និ. ៣.៧៩)។ សីតាទិគ្គហណេន ហិ លិង្គេន ភូតុបាទាយប្បការស្ស ធម្មស្ស រូបការោ, ន ពុទ្ធតស្ស។

សទ្ទន្តរសន្និធានតោ – “កាយបស្សទ្ធិ, កាយលហុតា”តិ “យា ចេតសិកាលហុតា”តិអាទិវចនតោ ហិ បុរិមោ កាយសទ្ទោ សមូហវាចី, ឥតរោ អាយតនសទ្ទសន្និធានតោ បសាទវាចី។

ສາມຕ຺ຖິຍເຕາ – "ສພ຺ພໍ, ພິກ຺ຂເວ, ອາທິຕ຺ຕໍ (ສໍ· ນິ· ໔·໒໘; ມຫາວ· ໕໔), ສພ຺ເພ ສງ຺ຂາຣາ ທຸກ຺ຂາ"ຕິ (ທ· ປ· ໒໗໘) ຈ, ຕະຖາ "ສພ຺ພາຈຕ຺ຕິ ເລາກໍ

ເອຕ຺ຖາສຫາເຕນ ເຈຕສາ...ເປ... ຜຣິຕ຺ວາ ວິຫຣຕີ"ຕິອາທິ (ທີ· ນິ· ໑·໕໕໖; ໒·໑໐໘; ມ· ນິ· ໑·໗໗, ໑໑໑, ໕໙໘, ໕໐໙; ໒·໑໐໙; ໒·

໑໑໐; ວິກ· ໖໕໑)· ໑ຕ຺ຖ ຫິ ສພ຺ພິປິ ສພ຺ພສທ຺ທສ຺ສ ອນວເສສສຕ຺ຖຈາຣກເຕ຺ຖ ອາທິຕ຺ຕຕາ ສາເປກ຺ຂສ຺ເສາ ອຕ຺ຖສ຺ສ ຈາຣກຕ຺ຖາ ປເນສຈາທີ

ສພ຺ພສທ຺ທາ, ເລາກສທ຺ທາປິ ສຕ຺ຕຈາທີ· ສຕ຺ຕາຣຍຸນາ ຫິ ອປ຺ປຍຕ຺ຕາຕິ· ຕະຖາ "ຍາຕເຣ ປິຕເຣ ຫນ຺ຕ຺ວາ"ຕິ (ທ· ປ· ໒໙໔-໒໙໕) ສເທ຺ທນ ສຕ຺ຕາ ຫິ

ສປທິເກ຺ລປເຕາ, ຍາຕຸປິຕຸຍາຕກຍຸສ຺ສ ຈ ຍຫາສາຈຕ຺ຕາປເຈທເຕາ, ຕ຺ຕນ ຈ ຕທກຸຍ຺ຍາຍ ກຕາຍ ຍາຕຸປິຕຸທ຺ທາຕິຍາ ຕາທິສາ ເກທິ

ປິປທຍຸາ ເຈເທຍ຺ຍຈເສທ ກຫິຕາ ວິຍ຺ຍາຍຕິ· ເກ ປທ ເຕຕິ? ຕຸຫ຺ຍາຍາທາ· ຕຸຫ຺ຍາ ຫິ ທທຕີ ສຕ຺ຕາທິ· "ຕຸຫ຺ຍາ ທເທຕິ ປຸຣິສ"ນ຺ຕິ (ສໍ· ນິ·

໑·໕໕-໕໖) ຫິ ຈຸຕ຺ຕໍ· ປິຕຸທ຺ທາຕິເຍາ ຍາເທາ ຕໍ ຕິສ຺ສາຍ ອຕ຺ຕສຍຸຄຸຫ຺ຍຕາ "ອຫໍ ອສຸກສ຺ສ ຣຸເຍ຺ຍາ, ຣາທຍຫາຍຕ຺ຕສ຺ສ ວາ ປຸເຕ຺ຕາ"ຕິ ຍທາ·

ສາມຕ຺ຖິຍາທີຕ຺ຕິ ອາທິສເທ຺ທນ ເທສປກຕິອາເທຍາ ສຄ຺ຄຫຕ຺ຕິ·

ລກ຺ຂຍາທປເຕ຺ຕຸຕິທ຺ທາຣຫຍຸເຣທາຕິ ຕສ຺ມິ ຕສ຺ມິ ສຸເຕ຺ຕ ລກ຺ຂຍາທອສ຺ສາທາທິຫາຣປເຕ຺ຕຸຕິທ຺ທາຣຫທ຺ວາເຣທ· ຍທາລກ຺ຂລຕ຺ຕິ ຍໍ ຍໍ ລກ຺ຂຫໍ,

ລກ຺ຂຫາທ຺ຣຸປໍ ວາ ຍທາລກ຺ຂຫໍ· ເຫຕຸຜລາທີຕິ ຽປທາເຣຕ຺ວາ ເຍາເທຕຕ຺ຕາຕິ ເຕສໍ ຈເສທາຕິ ອທິປ຺ປາເຍາ· ຕ຺ຕທາຕິ ເຫຕຸຜລາທິເຍາ

ເຍ ຍສ຺ມິ ຫາເຣ ສວິເສສໍ ຕ຺ຕຕ຺ຖິຕຕ຺ຕາ, ເຕ ທເສ຺ສຕຸ "ວິເສສເຕາ ປທາ"ຕິອາທິຍາຫ· ຕໍ ສຸວິເຍ຺ຍຍ຺ຍເຍຈ·

ນິເທ຺ທສວາຣວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ·

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៣· បដិនិទ្ទេសវារវណ្ណនា

១· ទេសនាហារវិភង្គវណ្ណនា

៥·អត្ថុទ្ទេសវណ្ណនាតត្ថ អត្ថាភ្យាកតវណ្ណកានំ, “ទេសនាហារោ”តិ អយំ សញ្ញា អត្ថុទ្ទេ អត្ថាភ្យាកតាតិ អត្ថោ·

អនុត្តរេយចាតិ បុទ្ធោ អសំវណ្ណិតបទេនេវ “ធម្មំ វោ”តិអាទិ (ម· និ· ៣·៤២០) វចនស្ស សម្ពន្ធំ ទេសេត្វា “តត្ថ បភា”តិអាទិ វុត្តំ· តេបិដកស្ស ហិ ពុទ្ធវចនស្ស សំវណ្ណនាលក្ខណំ នេត្តិប្បករណំ, តត្ថ បរិយត្តិធម្មសង្គាហកោ សុត្តបទេ សំវណ្ណេតព្ពភាវេន គហិតោ គហិតវេន ហោតិ· តេនាហ “ទេសនាហារោ ន…បេ… ទស្សេតី”តិ·

ឯវំ អស្សាទាទីនំ វិភជនលក្ខណោ ទេសនាហារោ, តេ ពាធាយ, ពុទ្ធាបិ ច អាភតោ “អស្សាទំ អាទីនវ”ន្តិអាទិនា ឧទាហរណវសេន វិភជិតុំ “តត្ថ កតមោ អស្សាទោ”តិអាទិ អារទ្ធំ· តត្ថ តត្ថាតិ តស្សំ “អស្សាទាទីនវតា”តិ គាថាយំ វុត្តោ កតមោ អស្សាទោ· អថ វា “អស្សាទំ អាទីនវ”ន្តិអាទិនា យោ ពុទ្ធ អស្សាទាទីនំ ឧទ្ទេសោ, តត្ថ កតមោ អស្សាទោតិ វេទិ អត្ថោ· ឯវំ ភយោ សេសេសុបិ· កម្មករណត្ថនិទ្ទេសស្ស វិសយវិសយិភាវលក្ខណស្ស អស្សាទទ្វយស្ស និទស្សនត្ថំ គាថាទ្វយុទាហរណំ, តថា កាមវិបរិណាមលក្ខណស្ស, ចេតោទុក្ខលក្ខណស្ស ចាតិ ទុវិធស្សាបិ អាទីនវស្ស និទស្សនត្ថំ “អនិយតោ និព្ពាន”ន្តិ ទុវិធស្សាបិ និស្សរណស្ស និទស្សនិទស្សនត្ថញ្ច ទ្វេ ទ្វេ គាថា ឧទាហដា·

ធម្មោ ហវេ រក្ខតិ ធម្មចារិន្តិ (ជា· ១·១០·១០២-១០៣; នេត្តិ· ៥, ៦៩, ៦១; បេដកោ· ២២) ឯត្ថ ធម្មចារិនោ បុញ្ញផលនិព្ពានតោហិ សាតិសយាវត្ថា សម្ពន្ធតិ, សម្បត្តិភវស្សាបិ វិបរិណាមសព្ពាទុក្ខតាហិ ទុគ្គតិភាវេន ពុទ្ធិំ ទោតាវាតិ អធិប្បាយេនាហ “និស្សរណំ អនាបន្តិត្វា”តិ· តថា ហិ វក្ខតិ “និព្ពានំ វា ឧបគតាយ សព្ពា ឧបបត្តិយោ ទុគ្គតី”តិ·

អវេក្ខស្សុតិ វិលោកេហិ· តស្សា បន អវេក្ខណាយ បវត្តិអាការោ, វិសយោ, ផលញ្ច “សុញ្ញតោ, លោកំ, មច្ចុតរោ”តិ បទត្តយេន វុត្តាតិ អាហ – “សុញ្ញតោ…បេ… អាណត្តី”តិ· តត្ថ សង្ខារានំ សុញ្ញតា អត្តសភាវតាយ, អត្តសុញ្ញតាយ ច វិសយា· យេ តា តេ ន វសវត្តិនោ, អត្តសារវិរហិតា ច, យតោ តេ អនត្តា, រិត្តា, តុច្ឆា ច អត្តតា, តទុភយំ ទស្សេតិ “អវសវត្តិតា”តិអាទិនា· ឯវំ បស្សតោ វិយាតិ ឯវំ បដិបត្តិយា បស្សតោ ភវេយ្យាតិ អត្ថោ· បរិភេទេត្វា វិធិយាតស្ស បស្សតោលស្ស បុញ្ញកាមបដិបទា ទេសនាយ បស្សន្តោ វិញ្ញាតុំ សាតិសយំ ផលន្តិ អាហ “តស្ស យំ…បេ… ផល”ន្តិ·

៩·ឧទាហរណវសេនាតិ និទស្សនវសេន· តត្ថ “បុគ្គលវិការកោ”តិ ពុទ្ធិកា ឧស្សុក្កតញ្ញូអាទិបុគ្គលបភេទតោ អស្សាទាទីសុ ភាវនោ

ទេសនាវិសេសោតិ ទស្សេតិ.

ឋបិតព្ពន្តិ សោតទ្វារានុសារេន មនោទ្វារិកវិញ្ញាណសន្តានេន អាលម្ពិតព្ពំ. សស្សតាទិអាការស្សាតិ សស្សតុច្ឆេទាការស្ស. ទិដ្ឋិ ខមំ ធម្មនិជ្ឈានតាយ ចាលេតព្ពា, ន អនុលោមិកន្តិ, យថាភូតញាណំ វា. ឯតទ្ទិដ្ឋិចតុក្កំ អាការសញ្ញិតំ. វុត្តញ្ហេតំ –

“សស្សតុច្ឆេទទិដ្ឋិ ច, ខន្តិ ចេវានុលោមិកា;

យថាភូតញ្ច យំ ញាណំ, ឯតំ អាការសញ្ញិត”ន្តិ. (វិសុទ្ធិ. មហាដី. ១.១៦៩; ទី. និ. ដី. ១.បឋមមហាសង្គីតិកថាវណ្ណនា; សារត្ថ. ដី. ១.បឋមមហាសង្គីតិកថាវណ្ណនា, វេរញ្ជកណ្ឌវណ្ណនា; វិ. វិ. ដី. ១.វេរញ្ជកណ្ឌវណ្ណនា);

ចលតាយាតិ វិកម្បនតាយ. បរានុវត្តិយាតិ សមុច្ឆេទនតាយ. ឋិតិតោ ចាវេតីតិ ឋិតិតព្ពាតិ មូលវិនាសាទិបរិច្ឆេទេន សណ្ឋិតិ ចេតិតព្ពា. វិបត្តិតន្តិ “វិសមំ ចន្ទិមសូរិយា បរិវត្តន្តី”តិអាទីសុ (អ. និ. ៤.៧០) វិយ អាវត្តបុស្សនិដ្ឋេសោតិ អាហ “មន្ទំ សណិក”ន្តិ. និស្សរណអាទីនវនិស្សរណអស្សាទាទីនវនិស្សរណានំ វិភាវនា ទេសនាយ្យត្តមធិមថេសមត្ថា.

ចត្តារោតិ អស្សាទោ ច អាទីនវោ ច អស្សាទោ អាទីនវោ ច អស្សាទោ និស្សរណញ្ចាតិ ឯវំ ចត្តារោ. យទិ និស្សរណវិភាវនា ទេសនាយ្យវិភាវនាសមត្ថា, កស្មា បញ្ចមោ ន គហិតោតិ អាហ “អាទីនវាវសានា”តិ. យទិ ហិ ឋិតិតព្ពា សត្តាយ អយំ នយោ វុត្តោ, និស្សរណមត្តេន សិទ្ធំ សិយា. អថ វិភាវិតព្ពា, តេនេវ ច, អាទីនវោ ច និស្សរណញ្ច អស្សាទោ ច អាទីនវោ និស្សរណញ្ច ចត្តារោ សិយា? តថា អប្បវត្តត្តា ន គហិតោ. តេនាហ “អាទីនវាវសានា”តិអាទិំ. ទេសនត្តិ សាមញ្ញតោ គហិតំ “សុវណ្ណកេសំ កាយំ វា”តិ វិសេសេតិ. បរិបុណ្ណអង្គហានេ ចត្វារោ វិសាណស្ស និស្សរណស្ស អនាមដ្ឋត្តា.

“កល្យាណ”ន្តិ ភទ្ទកា ភទ្ទវិបាកា, “បាបក”ន្តិ អភទ្ទវិបាកា អនិដ្ឋផលាតិ អាហ “អយំ អស្សាទោ, អយំ អាទីនវោ”តិ. លោកិយំ បុញ្ញផលត្តា តទនុរូបំ វា សន្ធាយ “អយំ អស្សាទោ”តិ វុត្តំ. តត្ថាបរិយាយេន អលោកិយំ អាទីនវោ ចេតិតព្ពា.

កាមាតិ កិលេសកាមសហិតា វត្ថុកាមា. វិរូបរូបេនាតិ អប្បតិរូបាការេន. មថេន្តីតិ មទ្ទន្តិ. បន្ធេន្តិ តោយីហិ បព្ពជ្ជេ កុបេតា អមិជ្ឈា អបណ្ណកន្តិ អវិរទ្ធកំ. សាមញ្ញន្តិ សមណភាវោ. សមិតបាបភាវោ វេ សេដ្ឋា សុទ្ធិតទោ.

តត្ថ “កាមា ហិ ចិត្រា មធុរា មនោរមា”តិ អយំ អស្សាទោ, “វិរូបរូបេន មថេន្តិ ចិត្ត”ន្តិ អយំ អាទីនវោ, “អបណ្ណកំ សាមញ្ញ”ន្តិ ឥទំ និស្សរណន្តិ អាហ “អយំ…បេ… និស្សរណញ្ចា”តិ.

ចលិនីតំ ឲកកចសេត ច តិកចសេត ច បរិញ្ញាយំ ក្ខាហេងត្វា ទុត្តំ “ទុកចសេតបិ”តិ។

ឞុលា បដិបទា, ទុក្ខា បដិបទាតិ ឃា ឯេ្ស បដិបទា, តាសុ ឲកេកា ទន្ធាភិញ្ញាតាយ ឯេ្ស ឯេ្ស ហោតីតិ អាហ “បដិបទាភិញ្ញាភេទតោ ចិភាគេកា បដិបទាភេទតោ ហោតី”តិ។ កតបុព្វាកិច្ចស្ស បឆចឹកសិណានិសុ សព្ពបធមំ “បឆចី”តិអានីតា បចត្តួយតសិកាទោ បធយេសយត្ថាហាទោ។ ក្ខបធារត្តិ ក្ខបធារេន្យាត់។ បដិបឌ្ជិតព្ពតាយ ឆសាតយ្យិ “បដិបទា”តិ ទុច្ចតិ។ តឥញ្ញា ហោជ្ជ័យបញ្ញតោ អធិកា បញ្ញាតិ កត្វា “អភិញ្ញា”តិ ទុច្ចតិ។

កិលេសេតិ តឹចឹលាប្យកាទេ, តំសហកតកិលេសេ ច។ អក្ខបិត្យភាចត្តិ ចិតក្កានិឆសាតក្ខបដិលិភ។

អភិតិចិសេត្តាតិ បង្ហេបត្តា។ ទ្វបិទ្វបំ បរិក្កហ្យត្តាតិ ទ្វបិទ្វបធេយ្យុ លក្ខហានីហិ បរិច្ឆិត្តិត្វា កហ្យត្តា។ បរិក្កហិតទ្វបិទ្វបស្ស យក្កបិត្យភាចភន្ធតា ច ភាយទ្វបធចត្វាភានីតំ កិច្ឆសិទ្ធិឃា សិឃាតិ ត ទ្វបិទ្វបបរិក្កហកិច្ឆតាយ ឲច ទុក្ខាបដិបទតា ចត្តព្វាតិ ទេ? ត, ភាយទ្វបធចត្វាបភានីតំ បច្ចតឹកកិលេសយត្កតាយ ឞុលសិទ្ធិឃយ្យិ តឆាសិទ្ធចិបស្សភាសហកតាត់ ព្ពត្រ្កិឃាត់ យត្កតាយ យក្កបិត្យភាចទោតា។ ទ្វបិទ្វបំ បរិក្កហេត្វាតិ អភិទ្ធេតបិ បរិក្កហេត្វា, កិទ្ធេត បរិក្កហិទោ ចត្តព្វាយេច តត្តិ។ ឲចំ សេសេឞុបិ។ ភាយទ្វបំ ចចត្វាបេត្តាតិ “ភាយទ្វបយត្តយេតំ, ត អទេញ្ញា គោធិ សត្តានិគោ”តិ ចចត្វាបតំ កទោទេត្តា។ កតទោ បទេតត្វ ចាទោ ឃុត្តទ្វេបិតិ? ឃោ គោធិ សកិ, ក្ខិក្កត្យំ, អភេកសតក្កត្យត្តិ ឲចយានីសុ ហិ ចិក្កយ្យភចាទេឞុ សកិ, ក្ខិក្កត្យ្ញា ចិក្កយ្យភចាទោ ឞុលា បដិបទា ឲច, ត តទោតា ក្ខិត្ត ឞុលា បដិបទា ហោតិ, តន្ថា តិក្កត្យំ ចិក្កយ្យភចាទោតា បង្ហាយ ទុក្ខា បដិបទា ទេតិតព្ពា។ អបិច កលិបសេយ្យុសតាចសាទេ ក្ខតឃព្វាឃាត្យបស្សភាយ ក្ខប្យត្ថស្ស ចិបស្សត្យបក្កិលេសស្ស តិក្កត្យំ ចិក្កយ្យទេត កិច្ឆតាចាទោ ទុក្ខា បដិបទា ទេតិតព្ពា។ ឲត្វ ទន្ធតា បដិបទាយ ឲតស្ស អភិច្ឆទេត្វបិ ឞុទិយាតំ កិច្ឆទេត្វ ទុក្ខាបដិបទតា ទុត្តភយាច។ ឃស្ស បត សព្វត្វ អភិច្ឆតា, តស្ស បទេយ្យក្កសកតា ឞុលា បដិបទា ទេតិតព្ពា។

ឃឆា ភាយទ្វបបរិក្កហកិច្ឆតាយ យក្កបិត្យភាចទន្ធតាយ ទុក្ខា បដិបទា ទន្ធាភិញ្ញា ទុត្តា, តឆា តត្តិបរិឃាយេត ចត្យត្ថិ, តទុភឃេចាយិស្សតាចសេត ទុតិឃា, តតិឃា ច ឆាតត្ពាតិ ទេស្សេត្តា អាហ “ព្ពយិភា...បេ... ទេតិតព្ពា”តិ។ ចង្ហទុក្ខទោតា តិឃ្យាតស្ស អធិប្យេតត្តា “ចិបស្សភាបក្កិកា ឲចា”តិ ទុត្តំ។

ហេត្យបិឃផលេហីតិ ឲត្វ តណ្ហាចទិតតា, យត្កបញ្ញតា ច បធយាយ បដិបទាយ ហេត្យ, តណ្ហាចទិតតា, ក្ខទត្វបញ្ញតា ច ទុតិឃាយ, ទិដ្ឋិចទិតតា, យត្កបញ្ញតា ច តតិឃាយ, ទិដ្ឋិចទិតតា, ក្ខទត្វបញ្ញតា ច ចត្យត្ថិឃា។ ក្ខបិឃោ បត ឃឆាក្កមំ សតិសយានិចិទិយបញ្ញាត្រ្កិឃាតិ, សតិបង្ហាតឆសាតសេយ្យុប្យឆាតសច្ចាតិ ច ក្ខបតិស្សយក្ខតាតិ។ ផលំ ចង្ហទុក្ខទោតា តិឃ្យាត់។

សយាឆិយុទេលភាតិ សយាឆិយុទេលត ភាចតាត្យឃាគោភ។ ទេតេតចាហ “សយឆបុព្វាក្ខយាយ ចិបស្សភាឃា”តិ។ ព្ពឆាតិ ព្ពយស្មិ តេត្តិប្យកទេលា។ ចក្កតិ “ទាកចិទាកា ទេទេតាចិយុត្តិ សេក្កផល”ត្តិ, “ទាកចិទាកា ទេទេតាចិយុត្តិកាយឆាត្យសយតិក្កុយ”ត្តិ ច។ សេយាតិ អភាកាឃី។

ទេតាតិ បដិបក្ខេត៏ តទេតាតិ បដិបក្ខទេតា៏ សយាតាធិការលចរេសត ច ចេទេតាចិយុត្តិសង្កាត់ សយាសំ កត្វា កិត្តាធិការលចរេសត ចត្តុំ "អឆចា"តិអាទិ ចុត្តំ៏ បុត "ចេតរេសា ចា"តិអាទិតា អញ្ញាបតត្វចរេសត ចេទេតាចិយុត្តិបតាត់ សយាសំ ឥទេស្សតិ៏ ចិញ្ញាណបរិយាទេយត ចេទេតា-សទេ្ធត ចុត្តទេយាឌតា ត សប្កចតីតិ អាហ "យឆាសប្កច"ត្តិ៏

ហា-សទេ្ធា កតិអទេ្វា, កតិ ទេច្វ ឥាណកតិ អធិទេប្យតាតិ អាហ "ហាតញ្ញាតិ កទេយតញ្ញា"តិ៏ ទេតញ្ញាតិ ឥាទេបតញ្ញា៏

លិ៏តត្តិ បុក្កលចិកាក៏ ឥាណចិកាទេកតាតិ សុតយយាទិឥាណប្យទេកទេត៏ តិញ្ញត្តតត្តិ ក្សប្យាទត៏ តត្វាតិ តស្មិ ឃ្លូដិតញ្ញុតាតិអាទិបុក្កលចិកាកក្វទេត ទេតសតាកាឌទេត៏ ទេតសតាយត្តិ សុទេត្ត៏ តំ ឥទេស្សុតុត្តិ តំ បុក្កលចិកាក៏ ឥទេស្សុតុំ៏ "ស្វាឃំ ហាទេរា កចំ សប្កចតី"តិ ទេកចិ បធត្តិ៏

សាតិ ចុត្តប្យកាទេឆយុត្វាត់ ចិយំសតបញ្ញា៏ អធិកាទេតាតិ "សត្វា ចា ឆយុំ ទេតសយតី"តិអាទិអធិកាទេតា៏ សាយតិ្វយទេតា ឃ្លូដិតញ្ញុអាទិទេចទេតឃ្យចិតយតសយត្វកាចទេតា៏ បរិយត្តិឆយុស្ស ក្សបឆាទេលត្តិ ឲត្វាបិ "អធិកាទេតា សាយតិ្វយទេតា ចា"តិ អាទេតត្វា ទេយាទេឌតញ្ញា៏

"ចិយំសាទិបរិយាយចតី បធយចិកប្យចរេសត, ចិយំសាទិចិកាកចតី ក្សតិយចិកប្យចរេសត, ចិត្តាយ ទេហត្យក្វតាយ តិញ្ញត្តា ចិត្តាយយិ"តិ ឲចយាទិចុត្តតយាត្យសាទេរត សក្កា ទេយាទេឌតុត្តិ អាហ "ទេសសំ ចុត្តតយទេចា"តិ៏

សុតចិត្តាយយឥាទេណស្វតិ សុតយយឥាទេណ ច ចិត្តាយយឥាទេណ ច សុតចិត្តាយយឥាទេណសុ ច សុតចិត្តាយយឥាទេណស្វតិ ឲកទេតសសទ្វទេបកទេសទេសា ទេចឌិតទេញ្ញា៏ ចិត្តាយយឥាទេណទេយច ហិ បតិដ្ឋិតា យហាទេតាធិសត្តា ចរិយកទេច ចិបស្សត់ អាទេកត្តិ, ញ្ញតទេទ សុតចិត្តាយយឥាទេណស្វតិ៏ ទេតហីតិ តឆា បធទេត្តហិ៏ ចុត្តតទេយតាតិ "ក្សបិតាទ្វបំ បរិក្កញ្ញាតិ, អទ្វបំ បរិក្កញ្ញាតី"តិអាទិតា បដិបតាកឆាឃំ (ទេតត្តិ៏ អដ្ឋ៏ ៤) ចុត្តតទេយត៏

ប៉៏ បទេទតា ទេឈាទេសា បច្ចយក្វទេតា ឲតិស្សាតិ អធិប្យាទេយា៏ "បច្ចត្តសយដ្ឋិទេតត ច ទេយាតិទេសាយតសិកាទេតា"តិ ញ្ញតំ អាចុត្តិតទេយត ក្សតិយំ អាចដ្ឋតីតិ ទេចឌិតញ្ញុំ៏ ទេតត សាចកាត់ កាចតាយយឥាញ្ញុប្យត្តិ សក្កហិតា ទេហាតិ៏ សាចកាតទេយច ចា ឥាញ្ញុប្យត្តិ ញ្ញតឆាធិទេប្យតា ឃ្លូដិតញ្ញុអាទិចិកាកកឆតទេតា៏ ឲតស្មិ បទេក្ខ បុទេត្ត ចុត្តឲកទេសសតទេយាបិ បដិក្ខិទេត្តា ឥដ្ឋទេញ្ញា៏ "អាសយបទេយាកបទេតាឆស្ស តិប្យាទិតត្តា"តិ ឲទេតត បទ្ធិយចក្កច្វយបរិយាបត្តាតិ បុញ្ញទេហត្យសក្កហាតិ សុតចិត្តាយយឥាណាតិ សទ្ធាយ "ញ្ញូយា ទេច្វ បញ្ញា អត្ថី"តិ ចុត្តត្តិ ឥទេស្សតិ៏ អត្តិកាទេចា ទេចតាសំ បដិបទេក្ខត អត្យបទ្ធតតា ទេចឌិតញ្ញា៏ អបរិក្ខតត្តា អតកិសច្ចតត្តា៏ សុតយយឥាណស្សាបិ បុរិយសិទ្ធស្ស៏

ឆ៑ ទេសនាបដិបទាញាណចិការកថាតិ តិស្សទេសនាឌិទេសនាចិការកថា, ក្សលាបដិបទាឌិបដិបទាចិការកថា,
សុតមយញាណាឌិញាណចិការកថា៑

អចសិដ្ឋបរិយោសានេដ្ឋតាតិ លត្តិយកហបតិបរិយបរិយាយនេត្តន៑ អដ្ឋកត្ថិ លត្តិយបរិយោ
ព្រាហ្មណកហបតិសយណធាតុយហារាឌិកតាចតិសយារព្រាហ្មបរិយោតិ ត្តុយាសំ អដ្ឋកត្ថ៑

សយទេត្តិតិ សយត្តំ សប្បត្តំ ករទាតិ៑

តទេយច ក្ខាឥសបឥកាធំ ជីនេបត្វាតិ សប្បត្តោ៑ តឥត្វស្សាតិ លលក្កបរិយាយតុស្ស (ម៑ តិ៑ ១៑៣១០ អាឥយោ)៑ សព្វាបរិយត្តិឆលុសក្កាហកត្តា លលក្កបរិយាយស្ស, តឥត្វស្ស ធ ឆលុធក្កប្បធទេត្វត សុទេត្វត (ឝ៑ តិ៑ ៥៑១០២៤; យហាធ៑ ១៦; បដិ៑ ម៑ ១៑១១០) សក្កហិតត្តា ទុត្តំ
“សព្វាស្សាបិ...បេ... ចិការធទេត្វា”តិ៑ ចិសយិការធេត ញ្ញញ្ញភបទាតំ, ចិសយការធេត អត្ថបទាតំ សប្បត្តិ សត្តាយាហ “ទេតសំ...បេ...
សប្បត្តកាធ”ន្តិ៑

បទាធយទោ អក្ខរាតិ៑ បឥទេត្វាតិ បឥត្វាធយទោ៑ បឥត្វក្កហណស្សាតិ បឥត្វាធទៅឆស្ស៑ ចិទេសោឆាតំ ចិទេសុប្បត្តិ៑ ធាញ្ញទេកទេតិ
ធាញ្ញចិទេសេ៑ ចិត្តបរិទេតាសតំ ចិត្តារាឆតំ៑ ញ្ញុដ្ឋិតិសាតំ បញ្ញាយ ទេតឌតំ ពិក្ខកាធកទេលំ៑ ភាភាធាញ្ញចិសយតាបិ សិដ្ឋា ទេហាតិ
បទាជីហិបិ សក្កាសតស្ស សិដ្ឋត្តា៑ ឧកធាញ្ញចិសយតាយ ហិ អត្ថបទាតំ សក្កាសភាឥយោ យធាក្កយំ អក្ខរាឌិចិសយា ឧធាតិ តិយយោ
សិយា៑ ឧទេតតាតិ អត្ថបទាតំ ភាភាធាញ្ញចិសយទេត្វត៑

ញ្ញញ្ញភាឌិអត្ថាតីតិ ញ្ញញ្ញភចិបញ្ញភភយភប្បទេយាឌភាតិ៑

១០៑ ឧបតិដ្ឋតិ ឧត្តាតិ ឧបដ្ឋិតត្តិ ឧបដ្ឋិតសទ្ធស្ស អធិការលត្តំ ឥទេស្សត្តំ “ឧបតិដ្ឋតដ្ឋាន”ន្តិ ទុត្តំ យធា “បឥក្កន្ត”ន្តិ៑ ទេតភាហ “ត្តុតំ
ទេភស”ន្តិអាឌិ៑ បដិបត្តិទេសភាកយទេតហីតិ បដិបត្តិកយភទេសភាកយទេតហិ៑ “កិន្នុ ធតាយំ ទេលាទេកា អាបទេន្នា ឌាយតិ ធ...បេ...
ឌទាយទេណស្សា”តិអាឌិភា ឌទាយទេណទេតា បដ្ឋាយ បដិច្ចសមុប្បាឥសុទេលត ចិបស្សតំ អភិតិចិសិត្វា យហាកហតំ លិត្ថិតំ តិសាភសិលិយំ ឈទសុំ
តិទេសទេត្តា ចិយ កិទេលសកហតំ លិត្ថិតំ ទេលាកតាទេធា ញាណឈទសុំ ទេតឌេទេត្តា ញុទ្ធកាធាយ ទេហតុសយជ្ជិយា បរិបាកកតត្តា
សព្វញ្ញុតញ្ញាណាឆិកយាយ ចិបស្សតាកក្ក កណ្ហាបេទេន្តា អត្តទត្តទា ភាភាសយាបត្តិយោ សយាបជ្ជិត្វា អតុបទឆលុចិបស្សតាធទេសត
អតេកាការទេធាការសព្វារេ សលុសទេត្តា លត្តិសកោដិសតសហស្សលុខេត យំ ញាណំ បធទេត្វសិ, តំ “យហាធជិទេញាណ”ន្តិ ធឥន្តិ៑
អដ្ឋកធាយំ បត “ធតុជីសតិកោដិសតសហស្សសយាបត្តិសញ្ចារិយហាធជិទេញាណ”ន្តិ (ជី៑ តិ៑ អដ្ឋ៑ ១៑៣៣១) អាកតំ, តំ ទេឆធសិកំ
ធម្មអញ្ញកកសយាបត្តីតំ សុទេធទាតុធទេញាណំ សត្តាយ ទុត្តំ៑ យំ បត ធក្ខតិ “ញាណធជិទេយាហឌាលបទាលត”ន្តិ, តំ សហ ចិបស្សតាយ
យក្កញាណំ ទេចជិតព្វំ៑ ឧកតំ ព្រាហ្មធរិយត្តិ សាសតព្រាហ្មធរិយំ អធិទេប្បតត្តិ តំ ឥទេស្សទេន្តា “ព្រាហ្មទេតា”តិអាឌិយាហ៑

ទេសនាយាតិ ករណត្ថេ ឥទំ ករណវចនំ. និយុត្តាតិ ឯត្ថ ហេតុអត្ថេ អន្តោនីតោតិ ទស្សេន្តោ “និទ្ធារេត្វា យោជិតោ”តិ អាហ.

ទេសនាហារវិភង្គវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

២. វិចយហារវិភង្គវណ្ណនា

១១. ជាតិលិង្គកាលសាធនវិភត្តិសង្ខ្យាវិសេសាទិតោ សទ្ទតោ បទវិចយោ កាតព្ពោ. តត្ថ ករិយមានោ ច យថាសភាវនិរុត្តិយា ឯវ កតោ សុកតោ ហោតីតិ ទស្សេន្តោ “ឥទំ នាមបទំ...បេ... អយំ សទ្ទតោ បទវិចយោ”តិ វត្វា “សោ បនាយ”ន្តិអាទិមាហ. វុត្តាអត្ថសំវណ្ណនាតិ តំតំបទវចនីយស្ស អត្ថស្ស ភេទំ វត្វា បរិយាយេហិ វិវរិត្វា កថនំ.

វិចិយានស្ស សុត្តបទស្សាតិ បុច្ឆាវសេន បវត្តសុត្តបទស្ស. “សុត្តន្តរបទានិបិ បុច្ឆាវសេនេវ បវត្តានី”តិ វទន្តិ “ន សព្ពម្បិ សុត្តបទ”ន្តិ. ឯកស្សេវ បទស្ស សម្ពុច្ចន្តានំ អនេកេសំ អត្ថានំ ទ្វារេន អត្ថទ្វារេន. ឯកស្សេវ បន អត្ថស្ស សម្ពុច្ចន្តានំ អនេកេសំ បទានំ ទ្វារេន បទទ្វារេន. សព្ពេ ហិ សំវណ្ណិយមានេ សុត្តេ លព្ភមានេ សព្ពេ បទេ. នវ សុត្តន្តិ សុត្តគេយ្យាទិវសេន នវប្បការេ សុត្តស្មិំ អានេត្វា វិចិនតីតិ យោជនា. អថ វា “សព្ពេ នវ សុត្តន្ត”ន្តិ ឥមិនា បវិចយលក្ខណេន ហារេន សុត្តគេយ្យាទីនិ សព្ពានិបិ នវប្បការានិ សុត្តានិ វិចិនតីតិ អត្ថោ. តេនាហ “សុត្តគេយ្យាទិកេ”តិអាទិ.

“កោសលានំ បុរា រម្មា”តិអាទិកា (សុ. និ. ៩៨២) ឆបញ្ញាស គាថា វត្ថុគាថា. “បារាយនមនុគាយិស្ស”ន្តិ (សុ. និ. ១១២៧ អាទយោ) បន អាទិកា ឯកូនវីសតិ គាថា អនុគីតិគាថា. ឥទំ នាមំ កតន្តិ ឥទំ “បារាយន”ន្តិ នាមំ កតំ. តេនាហ “បារំ គមនីយា ឥមេ ធម្មា, តស្មា ឥមស្ស ធម្មបរិយាយស្ស ‘បារាយនន្តេវ អធិវចន’”ន្តិ (សុ. និ. បារាយនត្ថុតិគាថា; ចូឡនិ. បារាយនត្ថុតិគាថា ១៣៩ អាទយោ). ពុទ្ធិយំ វិបរិវត្តមានន្តិ ឥមស្ស វិចយហារវិភង្គស្ស ទេសនាការេន អាយស្មា មហាកច្ចានោ អត្តនោ ពុទ្ធិយំ វត្តមានំ កត្វា ឯវមាហាតិ យោជនា.

ឯកំសព្យាករណស្ស អយន្តិ ឯកំសព្យាករណីយា, ឯកំសេន វា ព្យាកាតព្ពត្តា ឯកំសព្យាករណីយា, ឯកំសព្យាករណយោគ្គាតិ អត្ថោ. សេសបទត្តយេបិ ឯសេវ នយោ. ឋបនីយាតិ ឋបេតព្ពត្តា អព្យាករណីយាតិ អត្ថោ. សមយន្តរបរិចយេន និវារណាទិំ បតិ និសមបក្ខន្តោ បុច្ឆតីតិ អធិប្បាយេនាហ “វិមតិច្ឆេទន”ន្តិ. បកតិយា បន និវារណាទិំ អជានន្តោ ញាតុកាមតាយ បុច្ឆតីតិ អទិដ្ឋជោតនាយ បុច្ឆាបិ សិយា. តថា ហិ វក្ខតិ “លោកស្ស និវារណាទីនិ អជានន្តោ”តិ.

ឯកវត្ថុបរិគ្គហាតិ ឯកស្ស អភិធេយ្យត្ថស្ស គហណតោ.

វិមុត្តិបរិបាចនិន្ទ្រិយានីតិ វិវដ្ដូបនិស្សយស្ស សទ្ធាទយោ ធម្មា, កិំ បនេត្ថ អរិយានម្បិ ឥន្ទ្រិយលោកេន សង្គហោ ហោតីតិ អាហ “បរិយាបន្នធម្មវសេនា”តិអាទិ។

ការ្យអបណ្ណចាតុគ្គហីឃតចតសល្ហេយឃបឧលត្ថាគតអន្ធរត្តិកំ ចេសេន ចតុរក្ខសយត្ថាកេតត៍ វិចិកិច្ឆាតិ វិចិកិច្ឆាយ។ តេនាហ “វិចិកិច្ឆាហេតុ”តិ។ ភក្ខុយស្ស យហត្ថយន្តិ ឯតំ វុត្តំ “អស្សា”តិ បទំ “ឧប្បាទិកិលេសំ អស្ស ទ្វារី”តិ អានេត្វា សម្ពន្ធិតព្ពន្តិ ទស្សេន្តោ “ឧប្បាទលោ អស្ស លោកស្សា”តិ អាហ។ “សព្ពសត្តាន”ន្តិអាទិនា, “សព្ពសោចា”តិអាទិនា ច អត្ថយោជនា, ញាតិវេរកោ ច សាតិសយំ អចិន្តាយ និចរលភាចំ ទស្សេតិ។ “ទ្វេមេ សត្តា បកាសន្តិ (ធ។ ប។ ១០៣; នេត្តិ។ ១១), រត្តោ អត្ថំ ន ជានាតី”តិ (នេត្តិ។ ១១, ២៧) កាមាទ្វេយតាបិ អត្ថំ ចិចយំ ទស្សេតីតិ យោជេតព្ពំ។

រូបិធម្មាតិ រូបិធម្មសតា។ ចិបរិណាមធម្មតាយ មុច្ឆតស្ស ការណធម្មត្តិ សម្ពន្ធោ។ យតោ ចង្គមនតោ មុច្ឆតិ។ តំ ចង្គមនំ អនធិមសបរិយាទានធិមសន សន្តានធម្មតាបហោលន៍។

ឯកាការន្តិ ឯកច្ចំ អធិដ្ឋានំ។ និវារណំ វិក្ខម្ភំ បិធានំ សមុច្ឆេទោតិ អត្ថទ្វយស្ស បុច្ឆិតត្តា “អនេកាការេ ទស្សេតុ”ន្តិ វុត្តំ។ តេនាហ “និវារណសង្ខាតំ សំវរំ...បេ... បិធីយន្តិ បច្ឆិជ្ជន្តី”តិ (សុ។ និ។ អដ្ឋ។ ២។១០៣៨; ចូឡនិ។ អដ្ឋ។ ១)។ តស្សត្ថោ “និវារណសង្ខាតំ វិក្ខម្ភំ, សំវរំ, បិធានត្ថំ កថេមី”តិ។

“ទោសាសន”ន្តិ ព្ពាយតា សោតានំ វិក្ខម្ភនវិសុទ្ធិ, “វុឌ្ឍាន”ន្តិ ព្ពាយតា សមុច្ឆេទវិសុទ្ធិ អធិប្បេតាតិ អាហ “បុព្វភាគ វុត្តមត្តវិសយំ វិចារំ ‘ឯច’ន្តិអាទិ វុត្ត”ន្តិ។ តថា ចាហ “ទោសាយតិ...បេ... អរិយមគ្គេ”តិ។

ធិដ្ឋិយាទាចិន្តាសោតាបិ តណ្ហាសោតានុគាតិ អាហ “តេយវេយ្យន អនុនេទានវសេនា”តិ។ រូបធាតុវសេនាតិ និស្សិតុបធាតុវសេន។ សព្ពាត្តាតិ ចក្ខុតោ យាច មនតោតិ សព្ពាត្តា ទ្វារតោ។ សព្ពប្បការេនាត្តិ តណ្ហាយតនិទ្ធានិតិចេសវិតាត្តយតាទិប្បការេន។

តទេវ សតិន្តិ យាយំ សតិ បុព្វភាគេ សោតានំ វិក្ខម្ភនវសេន វុត្តា, តទេវ សតិំ មគ្គក្ខណេ សោតានំ សំវរំ បិធានំ ព្រូមិ។ យស្មា បន បិធានិកាបិ សតិ មគ្គក្ខណេ បញ្ញាគតិកា, បញ្ញាកិច្ចស្សេវ អធិកំ, តស្មា វុត្តំ “បញ្ញាយេតេ បិធីយរេ”តិ។

សំវរបិធានាតន្តិ ឯត្ថ សំវរសទ្ទេន និវារណំ វុត្តំ។

យស្មិំ យស្មិំ អរិយមគ្គេ អនធិគតេ យំ យំ អកុសលវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជនារហំ, តស្មិំ តស្មិំ អធិគតេ តំ តំ វិញ្ញាណំ អនុប្បាទនិរោធេន

និរុជ្ឈតិ សទ្ធិំ អត្តនា សម្បយុត្តកាយទ្វេបនាតិ អាហ “តស្ស តស្ស ចិត្តស្ស និរោធេន សហេវា”តិ។ អនុប្បាទនិរោធា ហិ ឯត្ថ “និរោធា”តិ អធិប្បេតា អនុបាទិន្នសន្តានស្ស អធិប្បេតត្តាតិ។ អនុបត្ថិយតិ ឯតេនាតិ អនុបត្ថិ, ឋានំ បុច្ឆិយមានោ អត្ថោ។

សហចិត្តេន ឧប្បាទត្តិ ឯត្ថ សទ្ទាតិ ឯវ ចិត្តេន។ បវាតព្ពសកាចំ សមុឋយត្តំ, តស្ស ចិត្តេន ឧក្កត្តំ។ “វិនោ ធនតិតយស្ស, កិច្ចេវ, ឆឡេស្ស អស្សាតានុបស្សិនោ ចិហរតោ តណ្ហា បវឌ្ឍតី”តិ (អំ· និ· ១·៣៦, ៣៤) ហិ វុត្តំ។ បវាឃកសកាចំ យក្កត្តំ, តស្ស ចិត្តេន និរោធសត្តត្តិ អាហ “សហ ចិត្តេន...បេ... សត្តស្ស”តិ។ កាយទ្វារេ “សមុដ្ឋានោ ទ្វិស្ស ក្ខស្ស បវិឃតី”តិ អាទិត្តំ, “ឧស្សនេន តិលិ វិនោធនាតិ បវិឃត្តំ, កាចនាយ សត្ត វិនោធនាតិ បវិឃត្តី”តិ បន ចិកាកចចនយេច ចត្តត្តិ អាហ “បវាឃកចិកាកយុនេន បវាតព្ពចិកាកំ ឧស្សត្ត”ន្តិ។

និរចសេសកាយរាកញ្ញាបិតា តតិយយក្កេន បវិឃត្តំ, ឋានរេ ចតុត្ថយក្កេនាតិ វុត្តំ “ឋានរេហិ បន និរចសេស”ន្តិ។ តត្ថាតិ កាលចិបិកចដ្ឋប្បទេសេន តេឆាតុកេ កចត្តេយ។ វិនោធនចសេសនាតិ សព្ពតា ឃោធនចសេន ជាត្ថចសេន។

១៧។ អក្កុចលកាលតាយ ឧកប្បិ សមាតំ តត្ថិយិត្តស្ស លឃាតុប្បាទារម្ភណស្ស បច្ចចេក្កលកាលស្ស ចសេន ចលនោចាហារេន ឆេត្ត នាយាតិ លកតិ។

សេយនស្សនាយលលិនោ ឋយិតា អារម្ភណសព្ពេតនាតិ តឆត្តំ ចិចទេត្តោ “លេឃ...បេ... សយណ្ណាឃា”តិ អាហ។

១៨។ តក្កុហលោតចាតិ ឆស្សបញ្ចយកបញ្ចទ្វុបិត្តិយក្កុហលោតច។ សហធរលាជិតាតិ សហខាតាជិអតត្ថទាជិបច្ចយកានចេន ឆេច និស្សយារម្ភណាជិតា ច។ “សម្បយុត្ត”ន្តិ ឋយិតា សហិតតា អចិនិដ្ឋតា ឋឆាធិប្បេតាតិ អាហ “អចិការេន កហលិយកាចំ សត្តាឃា”តិ។

កចំ សយាធិត្តិយំ ស្សប្បានេតីតិ អាហ “សតិក្កុហលោន ឆេត្ត បវិឃដ្ឋានប្បហាតំ ឋឆាធិប្បេត”ន្តិ។ ន ហិ សយាធិតា បវិឃដ្ឋានប្បហាតំ សម្ភចតិ។

បដហតិ ឧទេតាតិ បឆាតំ, ចិរិយំ។ តេតិ ចិរិយសព្ពារោ។ ឧកាទេសនាតិ យថា ឋត្តិយាតិ ឧកាទសាតិ ហោត្តិ, ឧចំ ឧកាទសកានចេន សទលតោ បចត្តនេតោ។ តថា បចត្តិយា ឧច សុដ្ឋុ ចត ចិរិយំ ចារហសីតិ ឃោកិតា សព្ពប្បេតព្ពតោ តទុបកចិរិយចាហនដ្ឋេន “សម្បគ្គហោ”តិ វុត្តំ។ តេនាហ “ឧចំ ខេ...បេ... ហេតុកាចតោ”តិ។

ឋត្តិសទ្ទស្ស បឆយោ កត្ថអត្ថោ, ឧតិយោ ករណត្ថោ ចុត្តោ, បិឆសទ្ទស្ស ឧកោ ករណត្ថោ ឧច។ បដ្ឋិតព្ពា ច ឋត្តិ ចុត្តា, ន ច ឋត្តត្តិ។ បដ្ឋិតព្ពា ច ឋត្តិ បដ្ឋនការេន បិឆេន សយាធិករណា ន ហោត្តីតិ “បឆយេន អត្ថេន ឋត្តិ ឧច បិឆោ”តិ កចំ សក្កា ចត្តុំ, តថា

ឥទ្ធិកិរិយាករណេន សាធេតព្ពា ឥទ្ធិសង្ខាតា ឥទ្ធិ បជ្ជនកិរិយាករណេន បជ្ជិតព្ពាតិ ឯតំ ករណានំ ន សមានាធិករណតា សម្ពន្ធីតិ “ទុតិយេន អត្ថេន ឥទ្ធិយា បាទោ”តិ កថំ សក្កា វត្តុន្តិ ចេ? សក្កា, បាទស្ស ឥជ្ឈមានកោដ្ឋាស ឥជ្ឈនការណូបាយភាវតោ។ អថ វា “បឋមេន អត្ថេន ឥទ្ធិយា បាទោ, ទុតិយេន អត្ថេន ឥទ្ធិ ឯវ បាទោ ឥទ្ធិបាទោ”តិ ឯវំ យោជនា។ កថំ? អនន្តរតោ បច្ចាសត្តិញាយេន ឥធ បឋមោតិ អធិប្បេតោ, តតោ បរោ ទុតិយោតិ។

“ឆន្ទំ ចេ ភិក្ខុ អធិបតិំ ករិត្វា លភតិ សមាធិំ”ន្តិអាទិ (វិភ. ៤៣១) វចនតោ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតីតិ ឯត្ថាបិ ឆន្ទាធិបតិ សមាធិ ឆន្ទសមាធីតិ អធិបតិសទ្ទលោបំ កត្វា សមាសោ វុត្តោតិ វិញ្ញាយតិ។ អធិបតិសទ្ទត្ថទស្សនវសេនេវ បន “ឆន្ទហេតុកោ, ឆន្ទាធិកោ វា សមាធី”តិ សម្មោហវិនោទនិយំ (វិភ. អដ្ឋ. ៤៣១) វុត្តំ, តស្មា ឥធាបិ ឆន្ទាធិបតិ សមាធិ ឆន្ទសមាធីតិ វេទិតព្ពោ។ តំ បន ឆន្ទំ វុត្តនយេន សទ្ធាសីសេន ទស្សេន្តោ “សទ្ធាធិបតេយ្យា ចិត្តេកគ្គតា”តិ វុត្តំ។ “ឥទំ បធាន”ន្តិ វា វីរិយំ វុត្តំ។ វីរិយសង្ខារបេក្ខាសហិតំ ឯកទេសេន វត្វា វត្តព្ពស្សាបិ វីរិយស្ស អធិប្បេតត្តា និព្ពត្តេតព្ពសមុចិការេន ច “ឥធ សង្ខារា”តិ វុត្តំ។ តេន បធានភូតា សង្ខារាតិ ឯវំ សមាសោ វេទិតព្ពោ។ សង្ខតសង្ខារាទិនិវត្តនត្ថញ្ចេត្ថ បធានគ្គហណំ។ អថ វា តំ តំ វិសេសំ សង្ខរោតីតិ សង្ខារោ, សព្ពម្បិ វីរិយំ។ តត្ថ ចតុកិច្ចសាធកតោ អញ្ញស្ស និវត្តនត្ថំ បធានគ្គហណន្តិ បធានភូតា សេដ្ឋភូតាតិ អត្ថោ។

វីរិយិទ្ធិបាទនិទ្ទេសេ “វីរិយសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគត”ន្តិ (វិភ. ៤៣៥) ទ្វិក្ខត្តុំ វីរិយំ អាគតំ។ តត្ថ បុរិមំ សមាធិវិសេសនំ “វីរិយាធិបតិ សមាធិ វីរិយសមាធី”តិ, ទុតិយំ សមន្នាគមង្គទស្សនត្ថំ។ ទ្វេ ឯវ ហិ សព្ពត្ថ សមន្នាគមង្គានិ សមាធិ, បធានសង្ខារោ ច។ ឆន្ទាទយោ សមាធិវិសេសនានិ។ បធានសង្ខារោ បន បធានវចនេនេវ វិសេសិតោ, ន ឆន្ទាទីហីតិ ន ឥធ វីរិយាធិបតិតា បធានសង្ខារស្ស វុត្តា ហោតិ។ វីរិយញ្ច សមាធិំ វិសេសេត្វា ឋិតមេវ សមន្នាគមង្គវសេន បធានសង្ខារវចនេន វុត្តន្តិ នាបិ ទ្វីហិ វីរិយេហិ សមន្នាគមោ ហោតិ។ យស្មា បន ឆន្ទាទីហិ វិសិដ្ឋោ សមាធិ, តថាវិសិដ្ឋេនេវ តេន សម្បយុត្តោ បធានសង្ខារោ, សេសធម្មា ច, តស្មា សមាធិវិសេសនានំ វសេន “ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា”តិ វុត្តា។ វិសេសនភាវោ ច ឆន្ទាទីនំ តំតំអបស្សយនវសេន ហោតីតិ ឆន្ទសមាធិ...បេ... ឥទ្ធិបាទន្តិ ឯត្ថ និស្សយត្ថេបិ បាទសទ្ទេ ឧបាយត្ថេន ឆន្ទាទីនំ ឥទ្ធិបាទតា វុត្តា ហោតិ។ តថា ហិ អភិធម្មេ ឧត្តរចូឡភាជនីយេ “ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា ឆន្ទិទ្ធិបាទោ”តិអាទិនា (វិភ. ៤៥៧) ឆន្ទាទីនំយេវ ឥទ្ធិបាទតា វុត្តា។ បញ្ហាបុច្ឆកេ ច “ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា – ឥធ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធី”តិ (វិភ. ៤៩១) អាទិនាបិ បុន ឆន្ទាទីនំយេវ កុសលាទិភាវោ វិភត្តោ។ ឧបាយិទ្ធិបាទទស្សនត្ថមេវ ហិ និស្សយិទ្ធិបាទទស្សនំ កតំ។ អញ្ញថា ចតុព្ពិធតា ច ន ហោតីតិ។ អយមេត្ថ បាឡិវុត្តនយេន អត្ថវិនិច្ឆយោ វេទិតព្ពោ។

តទង្គសមុច្ឆេទនិស្សរណវិវេកនិស្សិតត្តំ វត្វា បដិប្បស្សទ្ធិវិវេកនិស្សិតស្ស អវចនំ “ឆន្ទសមាធិ...បេ... ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតី”តិ (វិភ. ៤៣១) ភាវេតព្ពានំ ឥទ្ធិបាទានំ វុត្តត្តា។ ភាវិតិទ្ធិបាទស្ស ហិ សច្ឆិកាតព្ពា ផលបរិយាបន្នា ឥទ្ធិបាទាតិ។

វោស្សគ្គសទ្ទោ បរិច្ចាគត្ថោ, បក្ខន្ទនត្ថោ ចាតិ វោស្សគ្គស្ស ទុវិធតា វុត្តា។ យថាវុត្តេន បការេនាតិ តទង្គសមុច្ឆេទប្បការេន,

តត្ថិត្ថកាចារយូលប្បការេន ច។ បរិលយន្តំ ចិបឃ្សតព្ពោ។

១៣។ បុគ្គកាកបញ្ញាយាតិ ឲកាចដ្ឋតតាតាចដ្ឋតចិចិសុ បចទិត្តាបចារបញ្ញាយ។ អនិកបញ្ញាយាតិ អប្បតាបញ្ញាយ។ បុត បុគ្គកាកបញ្ញាយាតិ តាតាចដ្ឋតុបចារបញ្ញាយ, បដិសត្តិបញ្ញាយ ចា។ ក្កបចារបញ្ញាយាតិ ឲកាចដ្ឋេត, សព្ពត្ត ចា បចទិត្តាបចារបញ្ញាយ។

បុច្ឆាចិឃ្សដ្ឋតចិចយោបឹតិ យឆាចុត្តាយ បុច្ឆាយ ចិឃ្សដ្ឋតចិចយោបិ។ ចុត្តតយាតុសារេតាតិ អជិដ្ឋខោពតា, ចិបតិច្ឆេតា ចាតិ ហេដ្ឋា ចុត្តតយាតុកបេតត។

១៥។ សេសេលអសេសេលតិ សេក្ខោ អរិយបុគ្គលេ, អសេក្ខោ អរិយបុគ្គលេ។ ចិបឃ្សតាបុគ្គដ្ឋយប្បហារេតិ ចិបឃ្សតំ បុរេចារិកំ កត្វា បចត្តកិលេសប្បហារេត, បហាតាតិសយេយតិ អត្ថោ។

“ឃំ អតិក្កន្តំ ក្កុល្លោ អតត្តា”តិ បាឡិព្ពំ ចស្សេត្វា បុត “ឃំ អតិក្កេន្តុ ក្កុល្លោ អតត្តតី”តិ ចចតំ ឲចេយ្យត្វ បចត្តិតិ ចស្សេតុំ។

សេសសំកិលេសសចោចាតឆយូតិ កោឆតោ អចសិដ្ឋសំកិលេសសឆយូ ច សព្ពចោចាតឆយូ ច។ អកាចេតាតិ អកាចេតត អកាចការេលត។

បយោកបក្កយត្តិ កុសំ យោកោ បយោកោ, បយោកោច បក្កយោ បយោកបក្កយោ, ចិត្តំ។ ក្កកិបតីតិ កោរសដ្ឋបក្កោ បតិត្វំ អចេត្តោ កុសលបក្កេ ក្កក្ខំ លិចេបត្តោ ចិយ បចត្តតិ។ បឆាតចិរិយត្តិ អកុសលតំ អតុប្បាទតដ្ឋេត ក្កត្តយចិរិយំ។ យោរេឌតព្ពាតីតិ “អារេសចយាតោ ចាឃយតី”តិអាចិតា យោរេឌតព្ពាតិ។ អតុប្បត្តាតិ អចត្តព្ពាតំ អាបត្តាតត្តិ កុយិលក្ខារយូលាតិក្កហិតាចិក្កុយិតាសយឈ្លាដិតុប្បត្តាតំ។

១៦។ “អដ្ឋយកស្ស ព្ពក្កិយាតី”តិ ចុត្តត្តា “បឆយយេក្ក សឆ្ទាតយោ”តិអាចិ ចុត្តំ។ ព្ពក្កិយក្កហលញ្ញ បាឡិព្ពយំ តិចស្សតយត្តំ ចដ្ឋត្តំ។

អសុកាតុបស្សតា កាយាតុបស្សតាសតិបដ្ឋាតត្តិ អាហ “សតិបដ្ឋាតកាចតាយ សុតិក្កហិតោ កាយចិតក្កោ”តិ។ សយាឆិ ក្កប្បដ្ឋយាតោ កាយចិតក្កុយិ តិក្កហេត្វា ឲច ក្កប្បដ្ឋតីតិ ចស្សេត្តោ “អតចដ្ឋសុលបដ្ឋេតតា”តិអាចិយាហ។ “កុសលេសុ ឆម្មេសុ អារេទ្ធចិរិយោ”តិអាចិតា ឆយូច្ឆតុតោ ក្កប្បដ្ឋយាតោ ចិរិយច្ឆេក្កា លត្តិ បរិទ្វេហតីតិ ចស្សេតិ។ អតចដ្ឋឆយូតំ ក្កបការកឆយូសេចតំ ចិយ អតុបការកឆយូបរិចដ្ឋតយ្បិ បញ្ញាតិសេចេតេតច ហោតីតិ អាហ “សយាឆិអាតីត”ត្តិអាចិ។

១៧។ សព្ពឆយូឆិដ្ឋាតំ ចេសតំ បុក្កលិឆិដ្ឋាតេត ចិកខិត្វំ “លេសិកោ តាយា”តិអាចិ ចុត្តត្តិ ចស្សេត្តោ “សព្ពឆយូតត្តិ...បេ... ចស្សេតុ”ត្តិ អាហ។ យហក្កតឆម្មេសុ ធាតំ ពំសយ្យាទតាច។ ពឆា សេសេសុ។ ចឆ្លិយយាតេសុតិ យឆា ចិយុត្តិ បរិបាចយត្តិ, ឲចំ ទ្វាហិយយាតេសុ។

ញាតបរិញ្ញាតិ រូបារូបធម្មានំ សលក្ខណតោ, បច្ចយតោ ច បរិជាននា. តេនាហ “ញាតបរិញ្ញា”តិ. បដិបក្ខវិធមនេន សន្តិ លក្ខណត្តយវិចារណា តីរណា “តីរណបរិញ្ញា”តិ អធិប្បេតាតិ អាហ “តីរណា…បេ… បរិញ្ញា ចា”តិ. ញាតត្វា បរិញ្ញា ញាតបរិញ្ញា, តីរណត្វា បរិញ្ញា តីរណបរិញ្ញាតិ ឯវំ វា ឯត្ថ អត្ថោ ទដ្ឋព្វោ.

ពក្ខឡអមុរសតានីតិ ពក្ខឡអាទិមុរសតានិ. អភិជានិត្វាតិ អភិញ្ញាយ បញ្ញាយ ជានិត្វា, ជិតស្ស អភិជាននហេតុ ចាតិ អត្ថោ. អត្ថោតិ ផលំ. នយោតិ វុត្តនយោ.

“យំ អរហត្ត”ន្តិបិ បឆត្តិ. ចតុនយកោចិទោតិ ឯកត្តនានត្តាទិនយចតុក្កេ និបុណោ. ទេសនាយុត្តិកុសលោតិ ធម្មានំ ទេសនាវិធិម្បិ កុសលោ.

សទិសី ពាតព្ពា និសគ្គតចនេសតាតិ អធិប្បាយោ. អារភិតព្ពា “អយំ ទេសនា អាយាម ទេសនាយ ឯវំ និសគ្គតី”តិ. អត្ថតោ អបេតត្តិ អយុត្តត្តំ. អវយុត្តតត្តិ អញ្ញាយញ្ញា អវយុត្តបកត្តំ. តត្ថ បដ្ឋានវិចារោ នយវិចារោ វិយ ហារេហិ អវយុត្តស្សា វិចារលក្ខណោតិ ទោឆតំ យតសិ ពត្វា អាហ “យស្មា បនា”តិអាទិ. ឋានេ និក្ខិត្តោតិ ឋានេ សុត្តវិចយេ សុត្តត្ថវិចារការណេ និក្ខិត្តោ, ឯវេតេ ចា បដ្ឋានស្ស ហារគ្គាហណការណស្ស តេតេ មូលបទានំ វិយ បដ្ឋានស្ស បទត្ថូបការោ ទស្សិតោតិ ទេទិតព្ពំ.

ឋានស្ស សុត្តស្សាតិ វិចក្ខិយមានសុត្តំ សន្ធាយាហ. ពុទ្ធំ ចា បទេតិ វិចក្ខិយមានំ តាទិ សន្ធាយាហ. ឋានិចេទិតាតិ បុព្ពាបរវិចេទេន, អស្សាទាទិវិចេទេន ច.

វិចយហារវិភង្គវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

៣. យុត្តិហារវិភង្គវណ្ណនា

១៨. ឯវំ វិចិតស្ស សុត្តស្ស អត្ថោ ន គហេតព្ពោ, ឯវំ បន គហេតព្ពោតិ អគ្គហេតព្ពាគហេតព្ពានំ អត្ថានំ វិភាគករណលក្ខណាយ យុត្តាយុត្តិវិចារណាយំ ចន្ទតព្ពស្ស តាច បទំ បដិបត្តីតិ ទស្សេន្តោ អាហ “អតថាការេន ពយ្ហមានា សុត្តត្វា វិសយោ”តិ យថា “ចារំ យុញ្ជ, ឥក្កិលំ ពណ្ហា”តិ (ឆ. ស. អដ្ឋ. ៣៥០; វិសុទ្ធិ. មហាដី. ១.១៣; សំ. និ. ដី. ១.១.១១៣). ចន្ទតព្ពការណោ ហិ សុត្តបទេហិ សុត្តន្តេ វិចេចិតេ គហេតព្ពាការោ ច អបរិដ្ឋោ ហោតិ. តថា ហិ វក្ខតិ “មេត្តាវិហារស្ស សតោ ព្យាបាទោ ចិត្តំ បរិយាទាយ ឋស្សតី’តិ ន យុជ្ជតិ ទេសនា, ‘ព្យាបាទោ បហានំ អព្ភត្ថំ គច្ឆតី’តិ យុជ្ជតិ ទេសនា”តិ (នេត្តិ. ១៨).

ยุตฺตินิทฺธารเณน อยถาสภาวโต วิเวจิตฺวา ยถาสภาวโต ธมฺมสฺส คหณการณานิ กเถนฺโต “มหนฺตา อปทิสิตพฺพา เอเตสนฺติ มหาปเทสา”ติ อิมมตฺถมาห “พุทฺธาปเทโส”ติอาทินา. ปติฏฺฐาตีติ ปติฏฺฐานสาธนานิ. เสเสสุปิ สงฺฆาปเทสาทีสุ ปเทเสตฺวา เอว หิ อิธ วิญฺญตฺต อาการโต, วินิจฺฉยเน การณํ มหาปเทสาติ อธิปฺปาโย. สุตฺโตตรณาทีติ อาทิสทฺเทน สุตฺตโอตรณาทิปิ สงฺคณฺหาติ. สุตฺโตตรณวินยสนฺทสฺสนานิ หิ เกนจิ ยถากตสฺส กมฺมสฺส “ธมฺโม”ติ วินิจฺฉยเน การณํ. สุตฺตโอตรณวินยาสนฺทสฺสนานิ “อธมฺโม”ติ. ยทิ เอวนฺติ ยทิ ยถากตสฺส กมฺมสฺส สุตฺตวินเยหิ สํสนฺทนํ “ธมฺโม”ติ, อสํสนฺทนํ “อธมฺโม”ติ วินิจฺฉยการณํ, เอวํ สนฺเตปิ เอตฺถ. สมุทียติ โทปียติ ธมฺโม เอเตหีติ สมุทาโย, อญฺญตโร.

วินยนฺติ ราคาทโย เอเตนาติ วินโย, การณํ. เตนาห “ราคาทิวูปสมนิมิตฺตนฺ”ติ. กึ ปน ตํ? สาธิฏฺฐานสมถวิปสฺสนาทิธมฺมา. เย ปรโต “เตจตฺตาลีสํ โพธิปกฺขิยา ธมฺมา”ติ (เนตฺติ. ๑๓) วกฺขติ.

วินยมหาปเทสา กปฺปิยานุโลมโต อนุโลมกปฺปิยํ นาม, ตํสทิสตาย สุตฺตนฺตมหาปเทสาปิ อนุโลมกปฺปิยนฺติ อฏฺฐกถาโวหาโร. เตน วุตฺตํ “ยํ อนุโลมกปฺปิยนฺติ วุจฺจตี”ติ.

ยทิปิ ตตฺถ ตตฺถ ภควตา ปกิณฺณกเทสนา อฏฺฐกถา, สา ปน ธมฺมสงฺคาหเกหิ เตปิฏกํ พุทฺธวจนํ สงฺคายิตฺวา ตสฺส อตฺถวณฺณนานุรูเปน วาจนามคฺคํ อาโรปิตตฺตา “อาจริยวาโท”ติ วุจฺจติ. เตน วุตฺตํ “อาจริยวาโท นาม อฏฺฐกถา”ติ. ติสฺโสปิ สงฺคีติโย อารุฬฺโห เอว หิ พุทฺธวจนสฺส อตฺถวณฺณนานุรูโป กถามคฺโค ปจฺฉา ตมฺพปณฺณิเยหิ มหาเถเรหิ สีหฬภาสาย ฐปิโต. อตฺตโนมตีติ เถรวาโท. นเยเนว คเหตพฺพตฺถํ ยถา ปาฬิยา สํสนฺทติ, เอวํ มหาปเทสโต อตฺโถ อุทฺธริตพฺโพติ ทสฺเสติ. ปมาทปาฐวเสน อาจริยวาทสฺส กทาจิ ปาฬิยา อสํสนฺทนาปิ สิยา, โส น คเหตพฺโพติ ทสฺเสนฺโต อาห – “สุตฺเตน สเมนฺโต เอว คเหตพฺโพ”ติ.

จตูหิ มหาปเทเสหิ ยุชฺชตีติ จตูหิ มหาปเทเสหิ น วิรุชฺฌติ. อิทานิ ตํ อวิรุชฺฌนาการํ ทสฺเสนฺโต “เยน เยนา”ติอาทิ วุตฺตํ. สุตฺโตตรณาทิ เอว เหตุ การณํ. ตสฺส จ อเนกาการตาย “ปการโต”ติ วุตฺตํ. วินิจฺฉิยมาเน สุตฺเต วินิจฺฉิตโต คเหตพฺพนฺติ สมฺพนฺโธ. อาการโตติ อานีโต. สุตฺตโตติ สุตฺตนฺตโต. อยเมตฺถ อตฺโถ – เยนจิ ปเทน สุตฺตนฺตโต อุทฺธริตฺวา อานีเตน สุตฺตปเทน สุตฺโตตรณาทินา, การณปฺปกาเรน จ มหาปเทสาวิโรเธน วินิจฺฉิยมาเน สุตฺเต วินิจฺฉิตํ อตฺถชาตํ คเหตพฺพนฺติ. เตนาห “เยน...เป... คเหตพฺพ”นฺติ. ตตฺถ ยุตฺติหารโยชนา กาตพฺพาติ ยุตฺติวิจารณวเสน อยํ ยุตฺติหาโร โยเชตพฺโพ. อถ วา ยุตฺติหารโยชนา กาตพฺพาติ อิมินา หาเรน วกฺขมานนเยน ยุตฺติคเวสนํ กตฺวา ตาย ยุตฺติยา สุตฺตหารโยชนา กาตพฺพาติ อตฺโถ. ลกฺขณเนตฺติ ยุตฺติคเวสนาย, ยทิทํ ยุตฺติหาโร. เตนาห “สพฺเพสํ หารานํ, ยา ภูมิ, โย จ โคจโร เตสํ. “ยุตฺตายุตฺตปริกฺขา”ติ (เนตฺติ. ๓), “อิมาย ยุตฺติยา อญฺญมญฺญาหิ การเณหิ คเวสิตพฺพ”นฺติ (เนตฺติ. ๑๐) จ.

๑๘๊ ยนี ธา รฐ์าติ ปณาติ ๑ฅ๊ อตฺ๊ อหิธนฐ์ิติ เยาะตา๊

๑๐๊ะราฒ์ นิตสฺส อฐ์าธตฺฐ์ิ นิตสฺส ฒ์ อฐ์าธตฺ์ อฐ์าธาการธา, อฒ์ ะรา ตาย๊ ตฬิกยรฒ์ ตฬิกติะราะลา๊ รยุเรฐ์ฌยรฒ์ ฬิฬารธาติ ตทฺลปริติฐ์าติ๊

ราธลสฺสาติ ะราย อยิสฺสสฺส๊ อฐ์าธ ะรา, อฐ์า ยรฬฐ์ิ "ปนิฐ์าตสฺส ราธลสฺส ยรฬสฺส นิฐ์ฏาฐ์"ติ ะหตุ๊ ยธา ตํ ะณธาตฐ์ิ รนิฺสฺณาหรฒ์, นิรนิฺสฺณาหรฒ์ ปต ฐ์ทฺิปิณาณะยา, อตฺยญฺติะรกา กะหตฺา ะยาะตฐ์า๊

ะตหีติ ะรายะรฬหิ๊

"นีะรฬหิฐ์ตรการา"ติ ฐ์ยิตา ะลรต ตฬฺาะรายะรฬาติ อตฐ์าตฺ์ ะยาะติ๊ ยนีปิ "อฐ์า ตฬฺา, อฐ์า ะรา, อฐ์า ยรฬ"ฐ์ิ นิะฐ์าธายยะตฺา, ฒ์ รฐ์าย ฐุตฺ์ "ต ฐ์ณ"ฐ์ิอานี, ตธาปิ รฐ์ฬญฺปริหาราฒ์ ะธาณตาติ อฐ์าฐฺฐหํ ตตฺ์ ะธานํ ณรสฺตฺ์ "ยนี ธ ยธา ะรายะรฬ"ฐ์ิ ปิญฺฐ์ปธตฺาติ ณรสฺเตฺา "ยนี...ะป... ณรสฺสตี"ติ อาหา๊ การธาติ อธิปฺปาะยา๊ ฅะตรฐ์ิ ตฬฺาะรายะรฬาติ๊

"ฐ์ยาย ยฐุตฺิยา อฐ์าะยฐ์าหิ การะรหิ กะธนิตฐ์"ฐ์ิ ธ ราธิ ปณฐ์ิ, ญฺฐ์าตะตาปิ กะธนิตฐ์ํ, อฐ์าตฺ อตฺะตา อฐ์าตฺยีติ อธิปฺปาะยา๊ ตะยธ ญฺฐ์าตะตา อฐ์าตฺ์ ณรสฺสตํ ปิญฺฐ์ฒ์ "รเลฺาติ ธา"ติอานี ฐุตฺ์ ฐ์ะยรฐ์ิ รลฺฐ์ปิยตาติ๊ ฐ์ฐฺานิปริยาะยติ ฐ์ฐฺิตาลิเก, อปฺฐฺยรยธาะย ธา๊ ฐ์ณยิ รยตฺาติ ะหาติ ยธาธิปฺปตสฺส อฐ์าตฺสฺส ญฺติะรกณสฺสตการะตา๊ ะรายะรฬนิปริยาะยติ ะรายะรฬ อรติ๊ ต หิ ยธาธิปฺปตะรายะรฬาการธ ตฬฺา ต ะหาตีติ๊

ฐ์ฺลา ฐุตฺาติ ฐ์ปฺกาะรต ฐุตฺา, ฐ์ฺกฺตฺ์ ธา ฐุตฺา๊ ฒ์ ฐ์ณ...ะป... อาะรยฬการฬธะรต ธา อหิลปตฐ์ิ ฅธิ กิริยาปรายรติ ะยาะตฐ์ิ ะธนิตฐ์๊ นิะรรยาติ อฒ์ ฅตาฒ์ ฐ์ฐฺาตฬฺาติ ปกติรฐ์าะตา นิะรรยา๊ "ฐ์หิ ตาะยหี"ติปิ ปิญฺฐ์๊ ยนีปิ ฅธฐ์ิ กายํ นิรยนิะรยรฺ ฅธิ ยธาฐุตฺอธตฺานิะรยะรต ฐ์ฐฺาตฬฺาติ อตฺ์ กาธิ ะกณยตฺาติ อะตฺ๊ รกาะตา ปต ะกะณา ตฐี์ติ ณรสฺเตฺา "ตธาปี"ติ อาหา๊

ฐ์ฐฺี์ติ การะยฐ์ิ๊ ตฬฺายตา ปิตฺกายตา๊ รฐ์าปะฐ์ตาติ ปริะหตการธต๊ อาการฐฺะฐ์ตาติ อธะหรฬะฐ์ต๊ รริตาตีติ ราการะรต อลฺลาติ๊ ตํรยฺยฐุตฺปีติธะรต นิติฐ์าติ นิะตหิตาติ๊ นิรตฺิกาติ นิตฺตา รฺปินีรฺ ะตกฺยการยฺรฺ ญฺาปตธะรต๊ นิรปาติ ปุริยะธธตะยธ ต-การสฺส ะ-การิ กตฺา ฐุตฺ๊ นิรราลิติ นิปุลิ๊ นิรฐ์ิฐีติ ปริรฐ์ิติ รหติ๊ ระตฺา หิ ราการตฺาตา ปิเณต ตาญฺฐ์ยยาะตาปิ รหติ๊ "ฐ์รฐ์ิต, นิปฺฐ์ต ธา นิรฐ์ิต"ฐ์ิ ธนฐ์ิ๊ อติฐฺานิกํ ติฐฺานิะตา กฬฺฐ์ี นิรํธานิกา ะหาติ๊ นิรํหรีติ ตธา ตธา การะยรฺ อาติรํรํ ณรสฺสฐ์ิ นินิะณหิ อาการะรหิ ะตกฐ์ยฺกิยฬปฺธตฺิะตา นิตฺ์ รํหรติ รํตปติ๊ นิรํ ธา ณฺกฺ,

តំ ហរតិ, ចហតីតិ អត្ថោ។ ទុក្ខនិព្ពត្តកស្ស កម្មស្ស ហេតុភាវតោ ចិនម្ពុលិ, ចិនំ ចា ទុក្ខានិភេគា ចេគតា ម្ពុលំ ឧតាឃាតិ ចិនម្ពុលិ, ទុក្ខនមុគឃត្តា ចិនំ ចលំ ឧតិស្សាតិ ចិនចលិ។ ទ្វបិនិទុក្ខប្បេស្សច បរិកេភារកោ ឧតាឃ, ត អមតស្សាតិ ចិនបរិកេភារកោ។ នន្ទាត្វ គិទ្វត្តិចេនេត បគសិទ្ធិ ចេគិតព្ពា។ ឃោ បតេត្វ បគារតា អត្ថោ, តំ គស្សេតុំ បុត "ចិនតា ចា បតា"តិអាគិ ទុត្តំ។

សិតេហត់ បេមកោរលំ ពាគ្គតេទ្ទេតាតិ សំឃោឌតេទ្ទេត។ អាសឹនតេទ្ទេតាតិ ញច្ឆតេទ្ទេត។ អកិតគ្គតេទ្ទេតាតិ អស្សាគតេទ្ទេត, នម្បជិច្ឆតេទ្ទេត ចា។

១០។ អតកិរតីតិ ទ្វក្កណ្ណា។ ពាកាលគិព្ពិគាតិ គិព្ពិគាតុបស្សតា។ ឃឆា ច ទុក្ខ...បេ... ចារេទុ ឃុត្តិ ទុត្តាតិ ឃោឌតា។

ឃុលាបជិបគាគន្ធាកិញ្ញា ឃុលាបជិបគាលិប្បាកិញ្ញា ឃុលាបជិបគាគឃោ។ ឃោ ទុក្ខាឃ បជិបគាឃ ចិនេនំ អគិកត្តុំ កន្ទា, តស្ស ឃុលាបជិបគាឃោគ្យស្ស ចិឃ កោរិឃមាតា គម្ពុគេនតា ចិនេនាចហា ត ហោតិ, តម្ពា នា ត ឃុត្តាតិ ញមេមតុំ គស្សេតិ "ទាកចរិតោ"តិអាគិតា។ ទាកចរិតស្ស តឆា តឆា កាយាតំ អាគឹតចំ, ញាកាទំ, សំកិលេសំ, តេក្ខម្ពុ អាតិសំនញ្ញា អចិកាចេត្វា អាគិតោ ចិបស្សតាកឆាច កោរិឃមាតា ត ចិនេនាចហា ហោតិ អានឃស្ស អនេនាគិតត្តាតិ ឧតមតុំ គស្សេត្វា បញ្ចាលំ "ចិបស្សតា...បេ... គេនតា"តិ អាហាតិ ចេគិតព្ពំ។ នេនបគេទុបឹតិ ឃឆា "ទាកចរិតស្សា"តិអាគិតា ទាកចរិតកោដ្ឋានចេនេត បញ្ចាលំ គេនតាឃ អឃុត្តិ ទុត្តា, ញមិតា តឃេត នេនបគេទុបិ គោនចរិតកោដ្ឋានាគឹទុបិ "គោនចរិតស្ស បុក្កលស្ស អទុកំ គេនេឃ្យា"តិអាគិតា បញ្ចាលំ អទុត្តាបិ ឃឆានម្ពុចមេត្វា គិទ្ធារេត្វា ចត្តព្ពា។ កម្ពា បត ឃុត្តិហារេ អឃុត្តិគិទ្ធារណា កតាតិ ចោគតំ មតសិ កត្វា អាហ "ឧត្ត ចា"តិអាគិ។ នេនេនទុបិ ឧនេច តឃោតិ នេនេនទុបិ គោនចរិតាគិចេនេត គិទ្ធារិតោទុ អឃុត្តិកេចនតេទុ អឃមេច ទ្វបិឃោ។ អតុលិមប្បហាត"ត្តិបិ បញ្ចាល, ឃោ ឧចេត្វា។

"ឃាចតិកាគាលស្ស ក្នុឹ"តិ ឧតេត ឃុត្តិហារស្ស មហាចិនឃតំ គស្សេតិ។ កម្ពា បតាឃំ មហាចិនឃោតិ? ឃុត្តិចិចារកាចតោ, សំចេណ្ណតព្ពស្ស ច គម្ពុស្ស តាតាតឃតិបុណាគិក្យលចិនេនឃោកតោតិ គស្សេត្វា "តំ កិស្ស ហេតុ"តិ អាហ។

អបរកោរកោតិ បច្ឆាកោរកោ។ មេត្តាចិហារិកាកស្ស អបរិហីតតាចចតតោ អឃោរកោ ទុត្តា។ តេតាហ "នតោ"តិ។ ឃឆាទុត្តការណតោ ឧចាតិ បជិបក្ខត្តា ឧច។

បហាតេកដ្ឋកាចតោ ចិដ្ឋិមត្តិតស្ស។ អាគឹតចគស្សេតេ ចិតក្កំ ចិក្យច្ឆត្តា ទុតិឃញ្ញាតស្ស អានទ័ត្តាបចារញ្ញាតគម្ពុាបិ ចិតក្កានម្ពុណា ត ហោត្តិ, បកោច ទុតិឃញ្ញាតគម្ពុាតិ អគិប្បាឃេតាហ "អារម្ពុណការណត្វា ហេតុ នហកតនគ្គ"តិ។

ឧចំ ឃុត្តិហារលក្ខណំ អាកមតោ ឃុត្តាឃុត្តចិចាទំ គស្សេត្វា ញគាតិ អាកមាតុកាតាឃ ឃុត្តិឃាបិ តំ គស្សេតុំ ក្យលមុលេត គោនចិកឌតំ

ចិកដេត្វា “អបិរេចត្វា”តិអាឌិយាហ៑ ចំ ក្តូតាភត្វេយច៑

ឃុត្តិហារចិកង្គចណ្ណនា និដ្ឋិតា៑

៣៑ បទដ្ឋានហារចិកង្គចណ្ណនា

១៧៑ តេសំតេសន្តិ អភចេសេសបរិយាទានំ, តេន យេ ឃុត្តេ ចុត្តា ច ឆម្មា, យេ ច តេសំ ការណភូតំ, តេសំ សព្ពេសម្បិតិ ចុត្តំ ហោតិ៑ សព្ពឆម្មយាថាចអសម្បដិវេចនោតិ ព្ពុយបត្វំ ឌស្សេតុំ “ពត្វ បត ឃោ”តិអាឌិ ចុត្តំ៑

បិយាយិតព្ពដ្ឋាតិយត្តិ បេយនឹយសភាចំ៑ ឃិន្ទាបដិបនាតិ បយាគាបត្តិ, ឃិន្ទាកិរិតេចេសោ ចា៑ ខុកចារំ ក្តុប្បត្តាបិ បរិណាតិបិតចេតនា ចេទបុសចភេតា ចោសស្ស, ខុកចារំ ក្តុប្បត្តាបិ បយាគាបត្តិ, ឃិន្ទាកិរិតេចេសោ ចា ឃោហស្ស ក្តុប្បត្តិការណត្តិ បរិញ្ញាយំ អចុត្តម្បិ ភយតោ និទ្ធារេតព្ពាត្តិ ឌស្សេត្វា “ចោសស្ស...បេ... ព្ពុយិតាច ភយេភ អត្វា ចេឌិតព្ពា”តិ អាហ៑ និមិត្តត្វគ្គហណលក្ខណំ ចណ្ណសណ្ឋានំ, អភុញ្ជនត្វគ្គហណលក្ខណំ អភុញ្ជនត្តិ “និមិត្តាភុញ្ជនគ្គហណលក្ខណា”តិ ចុត្តំ៑ តត្វ តត្វ និមិត្តំ ព្ពត្តិបុរិសនិមិត្តំ៑ អភុញ្ជនំ ហត្វបាទហសិតពាឌិតាឌិ៑ ចស្សា បច្ចយោ ខុតិស្សាតិ ចស្សបច្ចយា, តំការេចា ចស្សបច្ចយតា៑ អស្សាទេតិ ខុតាយាតិ អស្សាទោ, តណ្ហា៑

ចត្វតិ ចោឃ្យឆម្មាតិ អាហ “ចត្វអចិប្បដិបត្តិ ចិសយសកាចបដិវេចនោ”តិ៑ ព្ពនាឌិបេតំ សម្មាបដិបត្តិ ឌស្សេតុំ “សីលសមាធិសម្បទាភ”ត្តិ ចុត្តំ៑ ខុពទេសុបលក្ខណចេសេភ, ចណ្ណកន្ទរាកិសប្បាយចេសេភ ចា បរិញ្ញាយំ “ចិតឹលពចិបុព្ពពគ្គហណលក្ខណា អសុភសញ្ញា”តិ ចត្វា “តស្សា និព្ពិទាបទដ្ឋាភ”ត្តិ ចុត្តំ និព្ពិទំ ឌស្សេត្វា “និព្ពិទា”តិអាឌិ ចុត្តំ៑ តត្វ បរិតស្សភតោ ចិសេសេតុំ “ធារណតា”តិ ចិសេសិតំ៑ តថា បចត្តត្តិ និព្ពិទភាការេន បចត្តតំ៑

ឃោនិសោ ក្តុម្ពត្តិយា ចិទេហទេញ្ញា ឌិតាយ ខុចាយ ជាតិស្សរោណំ ពម្មស្សពតញ្ញាណស្ស ការណំ អហោសិ, ន បត អសប្បុរិស្សបនិស្សយតោ, អឃោនិសោ ក្តុម្ពត្តស្ស តស្សេច ខេញ្ញោ សេភាបតិតោ អលាតស្ស ជឹជពស្ស ទាសស្សាតិ ព្ពុយបត្វំ ឌស្សេត្វា “ព្ពុយស្ស ច...បេ... ក្តុទាហរិតព្ពា”តិ អាហ៑ សោតិ បសាទោ៑ អចត្វាចិសេសោតិ សប្បឃុត្តឆម្មានំ អភាចិលភាចលក្ខិតោ អចត្វាភេទោ៑ អាឃតភពេតាតិ ធាភពេតា, ខុតភត្តយចិសឃោតិ អត្វោ៑ “ពាឃោ”តិអាឌិនា អចត្វាចិសេសេភ ចិនា សភាចសិទ្ធយេច បទដ្ឋានំ ឌស្សេតិ៑

ព្ពុយម្បិ ច ធាភេ បរិញ្ញាយំ បុព្ពេ ឃេសំ ឆម្មានំ បទដ្ឋានំ និទ្ធារិតំ, តេ ឆម្មា ឃេសំ ឆម្មានំ បទដ្ឋានានិ ហោត្តិ, តេ ឌស្សេតុំ “អបទោ ភឃោ”តិអាឌិ អារទ្ធត្តិ ចេឌិតព្ពំ៑ អស្សាទបភសិការោ អឃោនិសោមភសិការលក្ខណោ ចុត្តោ និទស្សភបត្តអត្វោតិ ចេឌិតព្ពោ,

េឃក្ខេយ្យត សត្តាតំ េលាកិចេសត អេយាតិេសាយតសិការា និចត្តត្តិតិ ឥស្សតត្វំ ចា ឲចំ ចុត្តំ ឱ្បបត្តិ ឲច ឧប្បបជ្ជឃំ, ពស្ស ការេចា ឧប្បបជ្ជឃិកត្តិ អាហ “ឱ្បបត្តិកចការេចតា”តិ។ ចចត្តិពការេចាតិ ចចត្តិពការេចា ទូបស្ស ឥស្សតាឌិបដិតិឃពារេមុលាកិច្ចពា។ កចស្ស អក្ខាតិតិ កចស្ស ការណាតិ។ ទុតិេឃ អក្ខាតិតិ អចឃចា, កមុចដ្ឋមិ ចា ការលក្ខការេចត េឃាេឌតត្តា។

កមដ្ឋាតស្សាតិ កាចតាឃ ព្វាហតា ចឆ្នតា។ េតាសុតិ តិតត្ថាតាឌីសុ។ កល្យាណមិត្តស្ស សមុខេច បឃិទបិឞតាឃបីតិ ពំ តិស្សាឃ លេឆ្នត សឆ្នាឃ ឆមុស្សចេតត ឆមុបសំហិតំ បរិេយាឌ្ឋ េហាតីតិ តិតត្ថាពា បីតត្ថាតាឃ បដ្ឋាតំ។ ឲចំ ឃាឃ ចិមុត្តិឃា សតិ ចិមុត្តិញាណស្សតំ េហាតីតិ សា ពស្ស បដ្ឋាតត្តិ អឃមេត្វា បរិកេដឹតិ អាហ “បុរិមាតំ...េប... សុចិណ្ណោេឃ្យា ឲចា”តិ។ សហ អធិដ្ឋាេតតាតិ ញាតបរិញ្ញាឃ សឆ្នឹ។ ញាតបរិញ្ញា ហិ តីរេលបរិញ្ញាឃ អធិដ្ឋាតំ។ េសសំ សុចិណ្ណោឃ្យេមច។

បដ្ឋាតហារចិភក្ខចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

៤។ លក្ខណហារចិភក្ខចណ្ណតា

១៦។ “លក្ខណហារស្ស ចិសយំ បុច្ឆតី”តិ ចុត្តំ, “េកា បត ពស្ស ចិសេឃា”តិ ចុេត្ត សយាតលក្ខណា អចុត្តឆមុា។ កាឃាតុបស្សតាឃ សយាទ្ធាឃ េចឥតាតុបស្សតាឥេឃា សុេលតេច សិឌ្ឍត្តិតិ តត្ថចេតត េចឥតាកពាឃសតិអាឌីតំ ចុត្តការេចា ឥស្សិេពា សតិបដ្ឋាតការេចត ឲកលក្ខណត្តាតិ កាឃាតុបស្សតាសតិបដ្ឋាតស្ស សឆ្នាតុក្កហិពាតិ ចីរិឃសតិសយាឌិបញ្ញាត្រ្តិឃាតិ សាឆតំ, ឲចំ ខ្ពុពេទសមុីតិ កត្វា ចុត្តំ។ អឃំ អេត្វា អដ្ឋកឆាឃេមច (េតត្តិ។ អដ្ឋ។ ១៣) បទេពា អាកមិស្សតិ។ ខ្ពុមិតា តេឃត េសេសសុបិ ឲកលក្ខណតាតិឆ្នេសសុ អេត្វា េចឌិពេព្វា។ បទេពាតិ ចតុព្យូហហារចណ្ណតាឃំ (េតត្តិ។ អដ្ឋ។ ១០)។

អសមុិស្សេពាតិ េចឥតាឥេឃាបិ ឲកត្វ សិតា ឲកត្វ បដិសទ្ធាតិ កាេឃ េចឥតាឌិអតុបស្សតាបសេង្កបិ អាបេត្ត ឥឌសមុិស្សេពាតិ អេត្វា។

អចឃចិកាហសយញ្ញាតិឆាចតសារាឥាតាកិតិេចសតិេសឆតត្វំ កាឃំ អក្ខបច្ចេក្ខហិ, ពាតិ ច េកសាឌីហិ, េកសាឌិេក ច ក្វាតុបិឥាឃទ្វេបហិ ចិតិត្តុឌិតុំ “ពឆា ត កាេឃ”តិអាឌិយាហ។ បិសាឥាឌិតកោទចឃចសមុ្វេហ អចឃចិចាឌិេតាបិ អចឃចិកាហសំ កេទាត្តិ។ តកាទំ តាយ េកាចិ អេត្វា អត្តីតិ បត េកសឆ្នោ សយញ្ញាតិឆាចតំ សិឃាតិ ខ្ពុត្តិបុរិសាឌិសយញ្ញាតិឆាចេត តកាទតិឥស្សតំ ចុត្តំ។ អញ្ញោ េកាចិ សត្តាឌិេកា។ ឃំ បស្សតិ ខ្ពុត្តិ, បុរិសំ ចា។ តត្ថ ចក្ខុតា ខ្ពុត្តិបុរិសឥស្សតំ តត្តីតិ? សច្ចំ តត្តិ, “ខ្ពុត្តិ បស្សាមិ, បុរិសំ បស្សាមី”តិ បត បចត្តសយញ្ញាចេសត “ឃំ បស្សតី”តិ ចុត្តំ។ មិច្ឆាឥស្សេតត ចា ឌិដ្ឋិឃា ឃំ បស្សតិ, ត ពំ ឌិដ្ឋំ ទូបិឃពតំ េហាតិ, ទូបិឃពតំ ចា ពំ ត េហាតីតិ អេត្វា។ អឆ ចា ពំ េកាសាឌិក្វាតុបិឥាឃសមុ្វហសឆ្នាតំ ឌិដ្ឋំ ត េហាតិ, ឌិដ្ឋំ ចា ឃឆាចុត្តំ ត េហាតីតិ អេត្វា។ ឃំ ឌិដ្ឋំ ពំ ត បស្សតីតិ ឃំ ទូបិឃពតំ, េកសាឌិក្វាតុបិឥាឃសមុ្វហសឆ្នាតំ ចា ឌិដ្ឋំ, ពំ បញ្ញាចក្ខុតា ក្វតេពា ត បស្សតីតិ អេត្វា។

ត អញ្ញាណខយ្ហាត្ថុបយ្សំតិ ត អញ្ញាឃកាចាត្ថុបយ្សំ, អឃុកាឌិតោ អញ្ញាកោរាត្ថុបយ្សំ ត ហោតីតិ ចុត្តំ ហោតិ៉

បឆចិកាឃត្តិ កោឃាឌិ បឆចិឆយ្ហឃយ្ហហត្វា “កាយោ”តិ ចឌតិ, លក្ខណបឆចិយេច ចា អតេកកេឌកិត្តំ ឃកលឃទិរកាតំ ប្ជុញ្ញាបរិយកាចេត បចត្តយាត់ ឃយ្ហហចឃេត កហេត្វា “កាយោ”តិ ចឌតិ៉ ឲចំ អញ្ញាត្តាបិ៉

អាកាឃឃយ្ហហឃណ្ហាតយ្សាតិ អតិក្ខតាឌិអាកាឃឃយ្ហាយបរិយាយយ្ស៉

តិឃុ កចេឃុ កិលេឃេតិ កចត្តយចិឃយកិលេឃេ៉ ឃញ្ញត្តិកត្តិ ឃញ្ញត្ត លិតេ, ដ្ឋេត ឆ ចិតេត្ត ព្វង្ហិតញ្ញត្តា, ឃញ្ញ ចា លិតេ, ដ្ឋេត ឆ កាចេតញ្ញា ចៅញ្ញា អត្តិកា ឲតាយាតិ ឃញ្ញត្តិកា៉ អតេ្កា ឃណ្ហាចោតិ អតេ្កា ឡូលិយតា, កោឃដ្ឋត្តិ អតេ្កា៉

ឲ្យ៉កហិតោឃ្វតិ កាចតាក្កហណេត កហិតោឃុ, កាចិតោឃ្វតិ អតេ្កា, ចចេតត ចា កហិតោឃុ៉ កាចតាក្កហណឹបតត្តត្តា បត ចចេតត កហណយ្ស កាចតាក្កហណេយត្ត បឆាត់៉ យយ្ស ឃតិបដ្ឋាតា កាចិតា, តយ្ស ឃយ្ហប្បឆាតាឌយោ ចៅឌិបក្ខិយឆយ្ហា ត កាចិតាតិ ចេតំ ធាតំ ចិដ្ឋតីតិ ឆ ឃយាតលក្ខណតាបចេឃេត ព្វយេត្តំ ឌឃ្សេតុំ បិត្យព្វយំ “ចត្តុឃុ ឃតិបដ្ឋាតេឃុ កាចិយយាតេឃុ ចត្តាតោ ឃយ្ហប្បឆាតា កាចតាបរិប្ជុទ ំ កច្ឆន្តី”តិអាឌិ ចុត្តំ៉

ចិបល្លាឃាបហិយត្តិ ដ្ឋចិបច្ចតិកកាចតោ៉ “អាហាឃឃយុឌយា កាយយ្ស ឃយុឌយោ, ផយ្សឃយុឌយា ចេឌតាតំ ឃយុឌយោ (ឃំ៉ តិ៉ ទ៉ ៣០ប័), ឃណ្ហាបច្ចយា ចិញ្ញាណំ, ចិញ្ញាណបច្ចយា តាយទូប”ត្តិ (ឃំ៉ តិ៉ ១៉១, ១៨; យ៉ តិ៉ ១៉១១៩; យហាច៉ ១; ដ្ឋា៉ ១; ចិក៉ ១១៦) ចចេតោ កាយាឌឹតំ ឃយុឌយក្ខតា កពព្វព្រាការាហារផយ្សយេតោឃច្ចេតតាចិញ្ញាណាហារាកាយាឌឹតំ បរិញាតេតត បរិញ្ញាតា ហោត្តិ តប្បដិបក្ខប្បហាតេតាតិ ឌយ្សេត្វា “ចត្តារោអាហារា”តិអាឌិយាហ៉ ឃញ្ញត្វាតិ “ដ្ឋបិតេតហិ អត្ថុបិតេតា កចតី”តិ ឲចយាឌិឃុ៉

តត្ត យឃ្ហា បត្វា កាយក្ខណា ឃចិតេឃា កាចេយ លត្ថត្តីតិ ចិតេឃេត កាចេយា កាយុបិតាតយ្ស ចត្វា, ឃុលចេតតយ្សាឌចេឃេត បចេលិកតិចេបត្ថុា “តត្តិ ចិត្ត”ត្តិអាឌិ (ឌី៉ តិ៉ ១៉១លិ១; យ៉ តិ៉ ១៉៣៣វ័; ១៉៥៣-៥វ័, ១១វ័; ១៉៥១, ១១៩; ឃំ៉ តិ៉ ១៉១១០; ឆ៉ ឃ៉ ១១១១; ចិក៉ ៥១ប័) បទាយាឃំ ដ្ឋប្បាឌតីតិ ចិដ្ឋបិតាតយ្ស ចេឌតា, ចិតេត្ត តិច្ចក្កហណចេឃេត ឃយ្សតយ្ស “អត្តតោ ឃីលិឌិចេឃេត បរិឃុទ្ធបទាយឃត់ ហោតី”តិ ឃីលញ្ញត្តុបិតាតយ្ស ចិត្តំ, តាយទូបបរិច្ឆេឌេត ក្វតំ ក្វតោ អបយ្សត្តយ្ស “អត្តាកិតិចេឃោ ហោតី”តិ អត្តចាក្សុបិតាតយ្ស ឆយ្ហា ចត្វា, តឃ្ហា “ចត្តុឃុ ឃតិបដ្ឋាតេឃុ កាចិយយាតេឃុ ដ្ឋបិតេតហិ អត្ថុបិតេតា កចតី”តិ ចុត្តំ៉

យឃ្ហា បត ចុត្តតយេតេច កាយោ កាយយោកយ្ស ចត្វា, កចេឃុ ឃុលក្កហណចេឃេត កចយ្សាឌា ហោតីតិ កចយោកយ្ស ចេឌតា, ឃត្តតិឈតក្កហណចេឃេត ចិតេត្ត អត្តាកិតិចេឃោ ហោតីតិ ចិដ្ឋិយោកយ្សចិត្តំ, ឆយ្ហចិតិត្ថុទាកយ្ស ទុក្ករត្តា, ឆយ្ហាតំ ឆយ្ហយត្តតាយ ច ទុប្បដិចិញ្ញត្តា ឃយ្ហាហោ ហោតីតិ អចិជ្ជាយោកយ្ស ឆយ្ហា, ចត្វា, តឃ្ហា ចត្តឃតិបដ្ឋាតកាចតាយ តោឃុ តោឃំ បហាតឃិទ្ធិតោ យោកហិ

វិសំយុត្តតា វុត្តា· ឧបេនេវ អាសវេហិ អនាសវតា, ឱឃេហិ និត្តិណ្ណតា ច សំវណ្ណិតា ហោតិ កាមរាគាទីនំ ឧប
កាមយោគកាមាសវការមោឃាទិកាបេតោ·

វុត្តនយេនេវ កាយោ អភិជ្ឈាកាយគន្ថស្ស វត្ថុ, "សុខាយ វេទនាយ រាគានុសយោ អនុសេតី"តិ (ម· និ· ១·៤៦៥) ទុក្ខទុក្ខវិបរិណាមទុក្ខសង្ខារទុក្ខតា វេទនា វិសេសេន ព្យាបាទកាយគន្ថស្ស វត្ថុ, និច្ចាភិនិវេសវិសេសេន សស្សតស្ស "អត្តនោ សីលេន សុទ្ធី"តិអាទិបរាមសនំ ហោតីតិ សីលព្វតបរាមាសស្ស ចិត្តំ វត្ថុ, សប្បច្ចយតាយរូបទស្សនាភាវតោ នវិនវដ្ឋិសង្ខាតោ ឥទំសច្ចាភិនិវេសោ ហោតីតិ តស្ស ធម្មា វត្ថូតិ វត្ថុសតិបដ្ឋានាតិ យោជេតព្វំ·

វុត្តនយេនេវ វិសេសតោ កាយោ រាគសល្លស្ស វត្ថុ, វេទនា ទោសសល្លស្ស, "ចិត្តំ និច្ចគ្គហណវសេន អត្តាភិនិវេសំ អត្តានំ សេយ្យាទិតោ ទហតី"តិ ចិត្តំ មានសល្លស្ស, វុត្តនយេនេវ ធម្មា មោហសល្លស្ស វត្ថូតិ វត្ថុសតិបដ្ឋានាតិ យោជេតព្វំ·

យស្មា បន កាយានុបស្សនាទីហិ កាយវេទនាចិត្តធម្មេសុ បរិញ្ញាតេសុ រូបវេទនាសញ្ញាសង្ខារក្ខន្ធា បរិញ្ញាតា ហោន្តិ, ចិត្តេ ហិ បរិញ្ញាតេ សញ្ញាបិ បរិញ្ញាតាវ ហោតិ, តស្មា "វិញ្ញាណដ្ឋិតិយោ តស្ស បរិញ្ញា គច្ឆន្តី"តិ វុត្តំ·

តថា វិសេសតោ កាយេ សាបេក្ខា ឆន្ទាគតិំ គច្ឆតីតិ កាយោ ឆន្ទាគតិយា វត្ថុ, វុត្តនយេនេវ វេទនា ព្យាបាទស្ស និមិត្តន្តិ ទោសាគតិយា វត្ថុ, សន្តតិឃនគ្គហណវសេន សរាគាទិចិត្តេ សម្មោហោ ហោតីតិ មោហាគតិយា ចិត្តំ, ធម្មសភាវានវពោធេន ភយំ ហោតីតិ ភយាគតិយា ធម្មា វត្ថូតិ វត្ថុសតិបដ្ឋានភាវេន អគតិគមនប្បហានំ ហោតីតិ អាហ "អគតិគមនេហិ ច ន អគតិំ គច្ឆតី"តិ·

"អកុសលស្ស សោមនស្សស្ស វសេនា"តិ ឯវំ "អយម្បិ អត្ថោ សម្ភវតី"តិ កត្វា វុត្តំ· "សុខាយ វេទនាយ រាគានុសយោ អនុសេតី"តិ (ម· និ· ១·៤៦៥) បន វចនតោ សុខវេទនាគ្គហណេន តណ្ហានុសយេន សមុទយសច្ចំ នេមិតន្តិ វេទិតព្វំ· នេមិតំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចន្តិ ទុក្ខទុក្ខគ្គហណេន សាតិសយំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ បកាសិតំ ហោតីតិ បាឡិយំ "ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ នេមិត"ន្តិ វុត្តំ· សហចរណាទីសុ យំ វត្តព្វំ, តំ ហេដ្ឋា និទ្ទេសវារវណ្ណនាយំ (នេត្តិ· អដ្ឋ· ៥ អាទយោ) វុត្តំ·

លក្ខណហារវិភង្គវណ្ណនា និដ្ឋិតា·

៦· ចតុព្យូហហារវិភង្គវណ្ណនា

២៥· ហារានន្តិ និទ្ធារណេ សាមិវចនំ· ហារេសុ ពូយស្ស ចតុព្យូហហារស្ស វិសេសតោ សុត្តស្ស ព្យញ្ជនវិចយភាវតោតិ យោជនា· តេន វុត្តំ "ព្យញ្ជន...បេ... ទេស្សតី"តិ· យាយាតិ និរុត្តិយា·

ឃថាវហត្ថិ និចល្លិឃយានេត ឬទេត្ត ឃំ ឃំ អវេហតិ តិត្ថាធតំ ចត្តុំ, តំតំលេហិកនយញ្ញាតុទោវានេឆតេច៍ បុត្តាកាកបដិបកា នយ្យានេត្វា បន្ធា នន្ធាកិនយឃំ បិបុណាតីតិ អាហ "នយ្ទុតិ...ទេប... ទេហាតី"តិ, តំតំបញ្ញាត្តិក្កហលយុទេលត បទេយត្តក្កហលំ ទេហាតីតិ ឲចំ ចា ព្ថយិតា នព្ទទេគ្គា៍

ឃឹបិឆំ អតិត្រៃឃពន្ធទ្ធបនត្ថាត់ នគ្គាឃ "ក្ខកឃយត្តទេតា"តិ ព្ថឆ ចុត្តាំ ឱ្ជពទេលហាទេ (ទេត្តិ៍ អដ្ឋ៍ ៣៦ អាឆទេឃា) បតស្ស ក្ខ្វាទេប្យចត្តឲស្សាឱឆទេ្ទ នគ្គាឃ ចុត្តកាចំ ឆទេស្សត្តុំ "ក្ខកឃយត្តទេតាតិ ឲស្សនយុឱទេពស្ម ឆទេ្ទស្ម"តិ អទេត្វា ចុទេត្តា៍ អដ្ឋកថាចទិយា បតាហុ "អត្តទេតាតិ ចចតំ បត ចិកប្បត្តទឹបត"ត្តិ៍ តស្មា អឃទេយត្ត អទេត្វា – ត ព្ថយំ ទេលិកំ, ត ហុទំ ទេលិកំ, អឆ ទេលា ក្ខកឃយត្តទេតាតិ៍ អបទេវា ចិកទេប្យា – ក្ខកឃយត្តទេតាតិ ចា ចចតំ ចិកប្បត្តវាកាចឹបតំ៍ តស្សទេត្វា – ត ព្ថយំ ទេលិកំ, ត ហុទំ ទេលិកំ តិស្សាឃ ឈាឃតិ ឈាឃឹ, ក្ខកឃយត្តទេត បត អញ្ញា ធាតំ អត្តីតិ៍

ទេឃបិ ច "អត្តវាបរិតិត្ថាឃឹ, នយ្ទុទេចឹ"តិ ច ព្ថទេយឺ ឬត្តបឆាតំ អត្តំ យិន្ធា កទេហត្វា អត្តិ ឲច អត្តវាកទេចាតិ ចឆត្តិ, ទេពបិ ឃស្មា អចិហាឱស្ម តត្ត តត្ត អាឃុទេចយញ្ញអតតិក្កយិត្វា អត្តវា អក្កយក្កាឆិកទេយត អតចទេយនកិលេយនបរិតិត្ថាទេតត បរិតិត្ថាឃត្តីតិ អត្តវាបរិតិត្ថាឃឹ, ត អត្តវាកចក្ខុទេតាតិ បុទិយស្ស ឬត្តបឆស្ស អទេត្វា៍ បន្ធិយស្ស ច ទេឃ ក្ខុតា ឲច, ត បុត កចិស្សត្តិ, ទេព ហិ (កថា៍ អតុឱ៍ ៥០៥) តឹលានចា, បុរិយបទេឆហិ "ក្ខុតា"តិ ចុត្តា៍ តត្ថាបរឹតតាឃ នយ្ទុចំ ឲនត្តីតិ នយ្ទុទេចនិទេតា៍ អប្យហឹតកចនំទេឃាដតត្វា ទេនក្កា, បុទុដ្ឋតា ច៍ ចត្វុស្ម ចា ទេឃាតិស្ម អល្ហដលិត្យុដនត្វា ឃាច អល្ហទេកានំ, ចត្តិទេកានព្ថា ត កិត្តត្តិ, តាច នយ្ទុទេចឹ តាយ៍ អល្ហទេកានទេតា, ចត្តិទេកានទេតា ច ពាហិ តិក្កត្តា ក្ខុតា តាយ៍ និទេនឆដ្ឋបបិតិកា ច បឲយចិត្តក្កទេលា នយ្ទុទេចឹ តាយ, ក្ខុតិឃចិត្តក្កលាទេតា បដ្ឋាឃ ក្ខុតា តាយ៍ ទេឃត ចា ព្ថទិឃាបទេឆត ឌាឃត្តិ, ឃាច តទេតា អញ្ញា ត បិបុលត្តិ, តាច នយ្ទុទេចឹ, តទេតា បទំ ក្ខុតាតិ អទេត្វា, តស្មា តត្តីតិ បដិក្កិបិតត្ថា៍ នតិ ហិ ក្ខុទេក បិឡ្យព្ថអត្យាទេត អទេត្វ កិំ អតិគ្គាទិតនាយត្តិទេឃត អត្តវាកទេចត អត្តកាចបរិកប្បិទេតត បទេឃាដតត្តិ៍

ឃំ បត ទេឃ "នត្តាតចទេនត បចត្តយាតាតំ ឆយ្ទាតំ អចិទេច្ឆទេឆត ទេឆនត្តទេស្ម បិត្យុកាទេចា ឱទេដ្ឋ៍ ឃថា តំ ឱហិអាឱអចិញ្ញាលាកនត្តាទេត, ឲចំ នចិញ្ញាលាកនត្តាទេតបិ អចិទេច្ឆទេឆត ទេឆនត្តទេស្ម បិត្យុកាទេចត កចិតត្ថា៍ អឃព្ថា តទេឃា នតិ អត្តវាកទេច ឃុដ្ឋតិ, តាញ្ញាថា"តិ ឃុត្តិ ចឆត្តិ៍ ទេពហិ ព្ថគ្គិយទេតា ទេចទេតាចនិប្បត្តស្ស ចិត្តាត្យាតិកំ កាឃំ អឆិដ្ឋហត្តស្ស លទេលាត ព្រហ្មទេលិកទេតា ព្ថឆ្ងបនក្កយទេត, ព្ថទេតា ចា ព្រហ្មទេលិកាកយទេត ឃុត្តិ ចត្តត្ថា៍ ឃឱ នត្តាទេត្វច ចិន្ធិត្តទេឆទេន ឆយ្ទាតំ បចត្តិ ត ព្ថន្ធិតា, ឃឱបិ និឃា "ព្ថគ្គិចិនទេឃា អចិទេត្តទេឃ្យា"តិ, តំ ព្ថឆាបិ នយាតំ "កយ្ទចិបិទេកា អចិទេត្តទេឃ្យា"តិ ចចតទេតា, តស្មា តំ ទេពនំ យតិយត្តទេយច៍ អចិទេត្តឃ្យនកាចា ហិ នកាចឆយ្ទា, ទេព កត្តចិ បច្ចឃចិទេនទេនត ចិន្ធិត្តទេឆទេន បិត្យុកចត្តិ, កត្តចិ អចិន្ធិត្តទេឆទេន ច៍ តថា ហិ យុលទេឈាឃនាឱហិ អញ្ញាន្និ ទេឆទេន អាឆានបត្តតប្យទេឆនាឱទេក បដិពិន្ទុបដិទេឈាឃនាឱកំ បច្ចុឃុប្បត្តំ តិត្តាត្តយាតំ ឱស្សតិ, តស្មា ត នត្តា នត្តាត្ត ក្ខុបទេតពត្តិ អឃទេយត្ត នទេត្តបិ៍ ចិត្តាទេទេតា បត បដិពិន្ទុស្ស ក្ខុកាហទេលកាចនាឆតាឱទេកា អត្តវាកចចិចាទេវា កថាចត្វុប្យកទេលស្សឱកាឃំ (កថា៍ អតុឱ៍ ៥០៥) កទេហតទេត្ថា៍

អបទេទ បត "ព្ថឆាតិ កាយកទេចា, ហុទត្តិ អទុបកទេចា, ក្ខកឃយត្តទេតាតិ ទុបកទេចា ចុទេត្តា"តិ ចឆត្តិ, "ព្ថឆាតិ បច្ចឃឆយ្ទា, ហុទត្តិ

បច្ចុប្បន្នឆយ្យា, ក្ខយបក្ខទេតាតិ បណ្ណត្តិឆយ្យា ចុត្តា”តិ ច ចទត្តិ, តំ សទ្ទអដ្ឋកថាសុ នត្ថិ, តស្មា ចុត្តនយេនេច អត្ថោ ចេទិតព្វោ។

អចយិដ្ឋំ ទ្វបត្តិ អារបិឆាតុអាកាសឆាតុហិ សទ្ធិំ លក្ខណទ្វេបិតិ, ឰដញ្ចា សទ្ទាយាហ អតិត្រ្កិយពទ្ធទ្វេបស្ស អឆិបេតព្វា។ តស្ស តិលាសចស្ស

តំ តិព្វាតារយុណំ ចិត្តំ ត ដាតត្តិ ត ចោាយត្តិ “ចសាយយាតា”តិ ចុត្តត្តា។ សេសំ សុចិញ្ញេយ្យមេច។

ចតុព្យូហហារចិភង្គចណ្ណតា និដ្ឋិតា។

៤. អាចដ្ដហារចិភង្គចណ្ណតា

១៥. អកុសលានំ ឆយ្យាតំ ចិច្ឆ្ទិសតសកាចត្តា, អកុសលានំ ចា បដហនេត កុសលានំ សយ្យាងនេត បដ្ឋបតសកាចត្តា អារម្ភឆាតុ។ តទាក្នតាតិ

សិលឌីហិ សយក្កិក្នតា។ កាយឆាតុអាឌិកា តិឆាតុមេយាច តេឆាតុ។ តស្ស អតិកចតតេតា តេឆាតុព្ភស្សទោ យត្ថុទាដា។ អតាឌិយតិសំសាទេ

ចិទកាលំ លទ្ធបតិដ្ឋាបិ អចិទកាលំ កាចិទេតហិ កុសលេហិ ឆមេ្យហិ សយុឌ្ឋិតតិយត្តា អតាលិ កិលេសាតិ ចុត្តំ “អតាលំ ក្ខព្វាល”ត្តិ។ តេតាហ

“អតាលិ តំ តាលិយត្តិ”តិ។

ព្ពុងំ ចចតំ អយំ កាថាបិទោ។ សយាឌិស្ស បដដ្ឋាតត្តិ ឲុត្តុ សយាឌិស្ស ការណំ សយតាតុមេយាកេ តិមេយាដតេតាតិ មេយាដេតព្ពុំ។ ឲុស

តមេយា សេសេសុបិ។ បបញ្ចាតិ ទាកាងមេយាច។ តទា ទេច សំចណ្ណិតត្តិ ទេសតាយ បដដ្ឋាតការេចតេច អត្ថសំចណ្ណតា កតាតិ អត្ថោ។

ត្តិ តំ ទេសតំ។ តស្សាតិ សកាកាឌិចេសេត អាចដ្ដតស្ស។ បទិបក្ខពាណាតំ ចិសេសាឌិកយាយ។ លិកចិតិច្ឆយបទិក្ខហយច្ឆទិយាតិតិអាឌិសុ

លិទកាតិ ទ្វបិឌិអារម្មណាប្បដិលិទកា។ សា បទិមេយសតាយ សតិ មេហាតិតិ បទិមេយសតាក្ខហលោត កហិតេតា។ ចិតិច្ឆមេយាតិ “ឲុត្តកំ មេយ

ទ្វបិទម្មណត្តាយ កចិស្សតិ, ឲុត្តកំ សក្ខាឌិអារម្មណត្តាយ, ឲុត្តកំ យឃំ, ឲុត្តកំ បទស្ស, ឲុត្តកំ បទិក្សឃ្លិស្សាយិ, ឲុត្តកំ តិងហិស្សាយី”តិ ឲុចំ

បចទេត្តា ចិតទេក្កា ចិតិច្ឆមេយា។ សា លិបិតទេហតុកត្តា បទិមេយសតយុលកតាយ បទិមេយសតាក្ខហលោតេច កហិតេតា, តទា

បទិក្ខហយច្ឆទិយាតិ។ តត្ថ បទិក្ខហេ “យយ ព្ពុង”ត្តិ បទិក្ខណ្ហុ។ យច្ឆទិយំ “យមេយ្យច មេហាតុ”តិ បទេហិ សាឆារណកាចាសហតំ។ តេតេចស្ស

មេបិទាណា ឲុចំ ចចតត្ថំ ចទត្តិ “យមេយ្យចិឌយច្ឆទិយំ មេហាតុ, យា អត្ថោញ្ញាសំ អច្ឆទិយំ មេហាតុតិ បចត្តត្តា យច្ឆទិយត្តិ ចុច្ចតី”តិ (ឌី។ តិ។ អដ្ឋ។ ១។

១០១; អ។ តិ។ អដ្ឋ។ ១។៥។១១)។ បទិកោកត្តាតំ បត ចិតិច្ឆយាឌិតំ បទិកោកត្តាកឆតា តេចិតព្វា។ លក្ខទាកោ ក្ខព្វាលទាកោ។

អត្ថោញ្ញាសាតំ “យយ ព្ពុង”ត្តិ តណ្ហាចេសេត តាលចសត្តិដ្ឋាតត្តិ អាហ “លក្ខទាកអត្ថោញ្ញាសាតា តណ្ហា ឲុចា”តិ។ អារក្ខតិយិត្តំ

ក្ខារបិងហតយញ្ញសារកោបតាឌិតា សុដ្ឋ ទក្ខណតិយិត្តំ។ បិបិតិ កទោរាទេត្តា បទិកោកតិយិត្តំ ទេត្តា កិទេទ្ធ កឆិតេតា យុធ្ឋិតេតា ហុត្វា យិកោច

បទិក្សញ្ញាតតិយិត្តំ បយាឌំ អាបជ្ជតិតិ ឲុចំ បទិមេយតាទក្ខា បទិកោកតិយិត្តំ។ បយាមេឆា តិចិមេឆា តណ្ហាយ ចមេសត កឆិតេតាតិ ឌស្សេត្តា

“តិចិមេឆា តណ្ហាយាតិ ចុត្ត”ត្តិ អាហ។

អចិសេសេត ចុត្តត្តិ “កតមេយត ក្ខបិងាមេតត ទំសាបិងាតា”តិ ចិការេកត បុធ្ឋិត្វាបិ “អចិជ្ជាយ ច តណ្ហាយ ចា”តិ អចិតិត្ត្ខិត្វា ចុត្តំ។ តណ្ហា

អថិឌ្ឍា ចតុរូបិកោត៌ចរេសតាតិ កាយុបិកោតាឌីត៌ ចតុត្ថុរូបិកោតាត៌ ចរេសត ចិកឌិត្វា ពត្ថាត៌ ទុក្ខកាចេត ទុក្ខសង្ខកាចេត សហ បរិច្ចេញ្ញាយ្យកាចំ, រូបិកោតាត៌ សមុទយកាចេត សមុទយសង្ខកាចេត សហ បហាតព្ពកាចំ ឌស្សេតីតិ យោឌតា៍

១០៍“យោ”តិអាឌិតា ចុទ្ធា តិចិនោ បយាកោ បរិយេសតិ, អារក្ខលាច្ចា ពរោតិ, បរិកោកតិមិត្តច្ចាតិ សម្ពទ្ធោ៍ បយាកោ ហិ បមជ្ឈត្តស្ស បុក្កលស្ស កោកាត៌ បរិយេសតាយ, អារក្ខលាយ ច ហេតុក្កុតា ពត្តុកាចេត រូបចរិតា, បរិកោកស្ស បត តិមិត្តំ៍ “តប្បឌិបក្ខតា”តិ បកស្ស អត្ថំ ចិចតិ “អប្បយាកាតុយោរេកតា”តិ, តេត សមឆកាចំ ឌស្សេតិ ៍ ពេបតាតិ ពយបិបតា៍ ចោកោតបក្ខចិសកាកឆម្ពុចរេសតាតិ ចោកោតបក្ខោ ច សោ បយាកស្ស ចិសកាកឆម្ពោ ចាតិ ចោកោត...បេ... ឆម្ពោ, សមឆោ, តស្ស ចរេសត៍

សមឆេ សតីតិ អធិដ្ឋាតក្ខុតេ ឈរោត សតិ, តំ បិកោកំ ពត្វាតិ អត្ថោ៍ យា បញ្ញាតិ តាយទ្ធុបបរិច្ឆេកាឌិចរេសត បចត្តបញ្ញា៍ តេតាហ “អឃំ ចិបស្សតា”តិ៍ បហីតេស្វតិ បហីយមាតេសុ៍

ចោកោតបក្ខត្តិ អារម្មណាតុអាឌិចោកោតបក្ខ តិក្ខិបិត្វា៍ ចិសកាកឆម្ពុចរេសតាតិ បយាកចរេសតេច៍ សកាកឆម្ពុចរេសតាតិ បុទ្ធោ តិក្ខិត្តស្ស អារម្មណាតុអាឌិចោកោតឆម្ពុស្ស សមឆាឌិសកាកឆម្ពុចរេសត៍

បុត អបរិយោកាបតិឃំ សិលាប្បត្តបរិយោកាបត៌ ព្ភូឆាឆិប្បេតត្តិ អាហ “តំ បត អទហត្តេត ហោតី”តិ៍

យោហសមដ្ឋាតតា ចុត្តា “យោហោ ខុច សមដ្ឋាត”ត្តិ ពត្វា៍ អញ្ញាឆា បិសុលាចាចាយ កោរសមដ្ឋាតតា មុសាចាកស្ស ចិឃ យោហសមដ្ឋាតកាចា ចត្តព្ពា សិយា៍

ពម្ពុបឆកាចំ បត្តាត៌, អប្បត្តាតច្ចា អកុសលឆម្ពាត៌ “សព្ពាបិប”ត្តិ បកេត បរិក្កហិតត្តា ចុត្តំ “ពម្ពុបឆពម្ពុចិកាកេកតា”តិ៍

១២៍សេសបកាតត្តិ “កុសលស្ស រូបសម្បកា”តិអាឌិត៌ (ឌី៍ តិ៍ ១៍៨០; ឆ៍ ប៍ ០ប័១; តេត្តិ៍ ១០, ៥០, ០០៩, ០១៖; បេដកោ៍ ១៨) កាឆាយ អចសិដ្ឋបកាត៌៍ យឆាឆិកាតត្តិ អត្តតា អធិកាតប្បកាទ៑, បន្ថា ក្ខុមិឌិសា៍

រូបរិយារបត្តិតិ មត្តស្សលេរិកតោ រូបរិដ្ឋិមំ ឌេចលេរិកំ ករមត្តិ៍

១៣៍យឆាចុត្តស្ស ឆម្ពុស្សាតិ សីលស្ស ច មក្កស្ស ច៍ តល្បាចិឌ្ឍាឌិតត្តិ អាឌិសទ្ទេត តទេកដ្ឋកិលេសា កយ្ហត្តិ, តេតរំ បទដ្ឋាតឆម្ពោ ច៍ សមឆចិបស្សតាឌិតត្តិ អាឌិសទ្ទេត សាមញ្ញាផលាត៌ សក្កហោ៍ យកេក្កត ចេត្វ “តិទេរោឆោ រក្ខតី”តិ ចុទ្ធា, តកេក្កត មក្កា

វត្តនាកិរិយាយ ករណំ វុត្តំ “យេន វត្តតី”តិ។ ឯវមាទិនា បុរិមានិ បច្ឆិមានិ សត្តានិ តិដ្ឋន្តីតិ យោជេតព្ពំ។

អាវដ្ដហារវិភង្គវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៨។ វិភត្តិហារវិភង្គវណ្ណនា

១១។ ធម្មេសូតិ បុញ្ញាទិភាគាទិភេទភិន្នេសុ សភាវធម្មេសុ។ តត្ថ លក្ខណតោតិ តេសុ យថាវុត្តេសុ ធម្មេសុ លក្ខណតោ។ ភូមិវិភាគតោតិ កាមាវចរាទិទស្សនាទិភូមិប្បភេទោ។ បទដ្ឋានវិភាគតោតិ តេ បុញ្ញាទិធម្មា យេសំ បទដ្ឋានំ, តេសំ វា យេ ធម្មា បទដ្ឋានំ, តព្ពិភាគតោ។ យេសំ សុត្តានន្តិ មូលបទដ្ឋានភូតានំ សំកិលេសភាគិយាទីនំ ចតុន្នំ សុត្តានំ វសេន។ អសង្ករវវត្ថានតោ ហិ ឯតេសុ សុត្តេសុ សាតិសយំ ធម្មា វិភត្តា នាម ហោន្តិ។ តេនាហ “វិសេសតោ”តិ។ យទិ ឯវំ កស្មា វាសនាភាគិយនិព្ពេធភាគិយសុត្តានិ ឯវេត្ថ គហិតានីតិ? នយិទមេវំ និព្ពានបរិយោសានភាវេន ឥតរេសម្បិ គហិតត្តា។ យតោ ហិ និស្សដា វាសនាភាគិយា ធម្មា, តេ សំកិលេសភាគិយា។ យំបរិយោសានា និព្ពេធភាគិយា ធម្មា, តេ អសេក្ខភាគិយាតិ ឧភយគ្គហណេនេវ ឥតរេសម្បិ ឧភយំ គហិតមេវ ហោតិ។ តេនាហ “ឥមេសំ ចតុន្នំ សុត្តានំ ទេសនាយា”តិ។ ទ្វយាតិ ចត្តារិ សុត្តានីតិ បឋមយា, វក្ខមានាយ ទេសនាយ វា ឯតទ្វយសង្គហោ ទដ្ឋព្ពោ, ន បដិក្ខេបោ។

តេនេវាតិ និយមស្ស អកតត្តា, តតោ ច តេន តន្និស្សិតេន ច ព្រហ្មចារី ភវតីតិ សិទ្ធំ ហោតិ។ ឯវ-សទ្ទោ វា សមុច្ចយត្ថោ ទដ្ឋព្ពោ។ សិយា តស្ស បដិក្ខេបោតិ តស្ស អដ្ឋសមាបត្តិព្រហ្មចរិយស្ស សិយា បដិក្ខេបោ។ ឯវំ សតិ សាវសេសា ទេសនា សិយា។

តទង្គាទិប្បហានត្តយំ បទដ្ឋានភូតំ ញាណ គណ្ហបកំ ន ហោតីតិ “សមុច្ឆេទប្បដិប្បស្សទ្ធិប្បហានានំ វសេនា”តិ វុត្តំ។ តថា ហេត្ថ កោចិ “តេនេវា”តិ បទត្ថិ។ “តេនេវ ព្រហ្មចរិយេនាតិ បទត្ថី”តិ ឥទំ “សំវរសីលេ ឋិតោ”តិ (នេត្តិ។ ១១) ឯត្ថ វុត្តំ បឋមវិកប្បំ សន្ធាយ វទតិ។ “យស្មា...បេ... វត្តតី”តិ ឥទំ បត្ថិយមានស្ស យុត្តតាយ ការណវចនំ។

កថំ ញត្វាតិ? អនិព្ពេធសភាវត្តា មហគ្គតបុញ្ញានំ ន និព្ពេធភាគិយសុត្តេន សង្គហោ, វាសនាភាគិយត្តា បន វាសនាភាគិយសុត្តេនេវ សង្គហោតិ។ តទុបសង្គា ហិ បត្ថិយោ ឯវ បិធោ យុត្តតរោ។ តតោ សាវសេសា ទេសនា ភវេយ្យ។ តេនាហ “ន ហិ...បេ... ទេសេតី”តិ។

សំកិលេសភាគិយអសេក្ខភាគិយានំ បនេតា វក្ខមានត្តា វុត្តំ “វក្ខមានានំ...បេ... វសេនា”តិ។ “សង្គហោ”តិ ឥទំ បុព្ពបរាបេក្ខំ។ តស្ស បរាបេក្ខតាយ “សង្គហោតាការកេន ឱកាសស្ស ឋានស្ស បក្ខិបិត្វា”តិ អដ្ឋកថាយំ យោជិតំ។ តត្ថ បទាទិកោ វិចយហារបទត្ថ សន្ធាយ “ឱកាសស្ស ឋានស្ស”តិ វុត្តំ។ បុព្ពបេក្ខតាយ បន “សង្គហោតាការកេន ទេសនាយ ផលេនា”តិអាទិនា យោជេតព្ពំ។

សំកិលេសកាកិយាតំ តញ្ញាសំកិលេសាឌិតា ឌេសតាតយោ ចេឌិតព្វោ៉ ឋលំ អបិយត្យេក្ខត ឃត្យេយ្យុ ឌោកក្កិយេត៉ អសេក្ខកាកិយាតំ អសេក្ខេហិ ឋីលក្ខត្ថាឌីហិ ឌេសតាតយោ៉ ឋលំ អក្កឋលេត ច អត្យបិឌិសេសាយ ច តិព្វាតឆាតុយា ចេឌិតព្វោ៉ ព្ពតទេសំ បិញ្ញព្ភយំ ចុព្តយេច៉ កាយទាកញ្ញាបិរ៍ោដ្ឋេក្ខាកិយសំយោឌតក្កុហលោត សំកិលេសកាកិយាតំ, ចិទាកក្កុហលោត អសេក្ខក្កុហលោតេច ច អសេក្ខកាកិយាតំ ចក្ខុយាតព្វា ចុព្តំ "ចក្ខុយាតាតំ...បេ... ចសេតា"តិ៉ បឆបឆព្វចិចារឃុព្តិតិដ្ឋារលាយុលេត ឆយុចិកព្តិអាឌិចិចាទោ កាតព្វោតិ ឆេយ្យតុំ បិញ្ញព្ភយំ "ចិចយេត...បេ... តព្វាតី"តិ ចុព្តត្តិ អដ្ឋកថាយំ "ចិចយេត...បេ... ឆេយ្យតី"តិ ចុព្តំ៉

៦១៉ ៤ចត្តិ ព្ពតិ៉ ឆយុតិ ចុព្តសកាកឆយុ៉ សាឆារលាសាឆារលាកាចេហីតិ សាយព្ពាចិសេសេត ចិសិដ្ឋេហិ៉ ឌេ ឆយុ សាឆារលាតិ ឌេ ព្ពេយ ឆយុ យេហិ សកាកឆយុ សាឆារលា តាយ ហោត្តិ៉ កតយេ ឌេ? តាយំ, ចព្វ ច៉ តព្វ តាយំ តាយបញ្ញាព្តិ, ចំយុលេតេច សដ្ឋោតា តឆព្វាចកយោ៉ សដ្ឋេត ច សាយព្ពាទ្ធបេតេច តថាទ្ធបស្ស អព្វស្ស កហណំ, ត ចិសេសទ្ធបេត, តស្មា សដ្ឋចចតិយា អព្វា សាឆារលាទ្ធបតាយាយព្តកហណិយតាយ តាយសាឆារលា ចុព្តា៉ ចព្វតិ បចព្តិដ្ឋាត៉ យព្វ ហិ យេ ឆយុ បចព្តត្តិ, តេសំ សព្វោសំ តេ ឆយុ សាឆារលាតិ បចព្តិដ្ឋាតសព្វាតាតំ ចព្វតំ សាឆារលា៉ យស្មា បតិឌំ ដ្ឋយំ តេសំ ឆយុតំ សាឆារលាកាចេ បកាតិក្សតំ សកាចក្សតំ, តស្មា ចុព្តំ "ឌេ ឆយុតិ ក្សចេ បកាតិយោ"តិ៉ ៤កាសត្តិបតិតតាយាតិ សយាតសត្តិបចព្តិយា៉ តេតាហ "សយាតចព្វកា"តិ៉ ឆេយ្យតបហាតព្វាតញ្ញាយថា យិដ្ឋព្តតិយតសព្វា បចព្តិដ្ឋាតំ, ៤ចំ អតិយតាបីតិ ដ្ឋកយេ ហិ តេ សយាតចព្វកា៉ ៤ស តយោ ព្ពតទេស្សបិ៉ សក្កាយឌិដ្ឋិចិចិកិច្ឆាឋីលព្វតបទាយាសា ហិ កិត្តសកាចាបេតេ ឆយុ ឆេយ្យតេត បហាតព្វតំ តាតិចព្តត្តិតិ តេ តាយសាយព្ពាតំ បព្វា, ទ្ធបទាកាឆយោ ច កាចតាយ បហាតព្វតត្តិ អាហ "បហាតេតកដ្ឋា តាយសាឆារលា"តិ៉ យថា បត "ចព្វតំ សាឆារលា ចព្វសាឆារលា"តិ អយយព្វោ លព្ភតិ, ៤ចំ "ចព្វតា សាឆារលា ចព្វសាឆារលា"តិ អយយ្យិ អព្វោ លព្ភតីតិ ឆេយ្យព្វោ "សហឌេកដ្ឋា ចព្វសាឆារលា"តិ អាហ៉ តេ ហិ អញ្ញាយញ្ញា ច្សតាឌិសកាចតោ កិត្តាបិ យស្មិំ បចព្តត្តិ, តេត ចព្វតា សាឆារលា តាយ ហោត្តិ៉ ៤ព្វ ច លព្ភយាតយ្យិ កុសលាឌិតាយសាឆារណំ អតាយសិព្វា ចព្វសាឆារលា តាច យោឌិតាតិ ចេឌិតព្វោ៉ បឌិបក្ខាឌីហីតិ អាឌិសដ្ឋេត សយាតឋលតាសហញ្ញតាឌិកេ សក្កណ្ហាតិ៉ សេសបឆេស្វតិ "បុគ្គលសត្យា"តិអាឌិចាទេព្យុ៉ កថំ? តព្វ ហិ បុគ្គលស្ស, សោតាបត្តស្ស ច សព្ភចេតា អតាកាយិតោ, អទហតា ច អសព្ភចេតាតិអាឌិតា យោឌេតព្វំ៉

កថំ តេ ព្ពឆិសោ កហិតាតិ កេតាកាទេត តេ "សាឆារលា"តិ ចុព្តឆយុ កាកសោ កហិតា៉ "អយុកស្ស, អយុកស្ស ចា"តិ អយតេញ្ញព្វ អព្វោ៉ សាយព្ពាក្សតា ឆយុ សាឆារលា តាយ, ៤ចំ សត្តេ កថំ តេសំ យិដ្ឋព្តតិយតាតិយតាឌិចសេត ចិកាកេត បចព្តិដ្ឋាតតា ចុព្ទតិ, ត ចព្តព្វាត្តិ អធិប្បាយោ៉ អថ ចិកាកេត តំ ចព្តព្វំ, តត្ថ តេ សាឆារលាតិ ត ចព្តព្វេយចាតិ? ៤ចំ សាឆារលាតិ យិដ្ឋព្តតិយតាតំ, អតិយតាតត្តិ ព្ពេយសំ ដ្ឋកយេយសំយេច តេ ឆយុ សាឆារលា៉ តេតាហ – "ត សព្វសព្វាតំ សាឆារលាតាយ សាឆារលា"តិ៉ "យស្មា"តិអាឌិតា តព្វ ការណយាហ, តេតេតំ ឆេយ្យតិ "កេចិ ឆយុ កេសព្វិំឌេច ឆយុតំ សាឆារលា ហោត្តិ, អញ្ញោសំ អសាឆារលា"តិ៉ តេតាហ "បឌិតិយតញ្ញាតេសំ បចព្តិដ្ឋាត"ត្តិ៉

ឥតរថាតិ អតិយតបច្ចុប្បន្នតាយ សព្វេសំ សាធារណា, អសាធារណា វា សិយុំ, តថា សតិ តថា វោហារោតិ “សាធារណា, អសាធារណា”តិ ច អយំ វោហារោ សាមញ្ញា ឯវ ន ករេយ្យុំ ឯតេ ឯវ ធម្មាតិ “សាធារណា”តិ វុត្តធម្មា ឯវ៑ ឯវន្តិ “យិន្ទ្រត្តិយតាន”ន្តិអាទិនា វុត្តប្បការេន តិយតចិសយា បរិច្ឆិន្នប្បច្ចុប្បន្នតា៑ “វោយាបិ”តិអាទិ បុគ្គលនិទ្ទេសេន វុត្តវេយ្យត្តស្ស បរោជោកោលំ៑ “ន ហិ”តិអាទិនា អត្ថយវោ, ញ្ញាតិវេកវោ ច តវេយត្តំ ចិការេវតិ៑ វេសេសបីតិ “ភាវតាបហាតព្វា”តិ ឯវមាទិម្បិ៑

បច្ចត្តនិយតោតិ បដិបុគ្គលិកោ៑ ឥតរស្សាតិ អបច្ចត្តនិយតស្ស៑ តថាតិ អសាធារណភាវេន៑ កោចិ ធម្មោ កត្ថចិ ធម្មំ ឧបាទាយ សាធារណោបិ សមានោ តទញ្ញំ ឧបាទាយ អសាធារណោបិ ហោតីតិ អាហ “សាធារណាទិភេទតាយា”តិ៑ តេនាហ “តំ តំ ឧបាទាយា”តិអាទិ៑ តថា ហិ “ធម្មតា”តិ វុត្តបធានភូតា ជីវិតា, តាទិសានំ ឯវ អនេកេសំ អរិយានំ វសេន សាធារណាតិ៑ បធានស្សាតិ អង្គភូតស្ស៑ ទុតិយស្សាតិ វោតាបន្នស្ស៑ បុន អង្គភូតស្សាតិ “អង្គភូតស្ស, អនាគាមិស្ស វា”តិ ឯត្ថ វុត្តអង្គភូតស្ស៑ តេនាហ “អនាគាមិភូតស្សា”តិ៑ អគ្គមគ្គេន បហាតព្វា បដិលេបនតោ ពលវភាវតោ បធានភូតា អង្គភូតា, ភូតាយ, បហីយមានកិលេសតាយ ច សព្វេបិ ភូតា អង្គភូតា ចិយាតិ អង្គភូតា, “ឯកចិត្តក្ខណតោ ឧទ្ធំ ន តិដ្ឋតីតិ អង្គភូតា”តិ អបរេ៑ និទ្ទិដ្ឋនយេន៑ “វេសក្ខា”តិ ភាវំ សាធារណត្តំ សព្ពន្ធោ៑ ឥតរេសន្តិ “ភព្វាភព្វា”តិ វុត្តេសុ អភព្វេសុ៑ តេនាហ បាឡិយំ “ហីនក្កមណ្ឌលំ ឧបាទាយា”តិ៑

និយាមានក្កន្តិយាតិ អនក្កន្តនិយាមតាយ៑ កាលញ្ញូតស្សាតិ កាលានុរក្ខិស្ស៑ តថាចិធបច្ចយសមាយោគេតិ កាលចិវេសបច្ចយសមវាយេ៑ យថា ហិ កាលនានេន ជានាតិកិញ្ញាតា ន ហោតិ, ឯវំ បដិបទាបដិបន្នោបិ វុត្តេន ចិវេសានុយោគតីតិ៑ សា ហិ វុត្តាបដិបទា តិប្បាភិញ្ញា តំសមង្គីនោ កាលញ្ញូតរត្តា ចិបស្សតាយ បធានត្តំ វុត្តា៑

ធម្មតោ អនបេតា ចិត្តា ធម្មចិត្តា, វោយាតិវោហារនិការេន បវត្តិតត្តា ធម្មេសុ ចិត្តា, ធម្មោ វា នានំ, តស្មា ធម្មវេហា ចិត្តា ធម្មចិត្តា, ចិត្តាយ យានាលស្ស ហេតុភូតា ចិត្តាតិ អត្ថោ៑

បាឡិយំ វុត្តមយបញ្ញាគ្គហណេន “វេយ តេ ធម្មា អាទិកល្យាណា…បេ… តថារូបស្ស ធម្មា ពាហុស្សុតា ហោន្តី”តិអាទិ (អ៑ តិ៑ ប៑ ១) វុត្តបឋមន្តេហា អត្ថោ បរិគ្គហិតោ, តថា វោយាតិវោហារនិការគ្គហណេន “វេសា ‘អនិច្ច’ន្តិ វោយាតិវេសា មនសិ ករោតី”តិអាទិនា វុត្តោ ឧបាយមនសិការោ បរិគ្គហិតោ៑ សម្មាទិដ្ឋិគ្គហណេន “សម្មាទិដ្ឋិ ភាវេតិ ចិវេកនិស្សិត”ន្តិអាទិនា វុត្តា សម្មាទិដ្ឋិ បរិគ្គហិតាតិ ទស្សេន្តោ អាហ “អថ ខោ…បេ… ទស្សេតុ”ន្តិ៑ វេសន្តិ “ធម្មដ្ឋាក្ខាតតា”តិ ឯវមាទិ៑

យស្ស ច បុព្ពេ អត្ថោ ន សំវណ្ណិតោ, តត្ថ កល្យាណមិត្តតាយ អាយតនកោតោ បសាទោ, ចិត្តុប្បាទោ ច ផលន្តិ ទស្សេន្តោ “សប្បុរិស…បេ… បធាន”ន្តិ អាហ៑ អត្តសម្មាបណិហិតត្តា បុព្វេកតបុញ្ញតាទិពាហុល្លេន ហោតីតិ ទស្សេន្តោ អាហ “អត្ត…បេ… បធាន”ន្តិ៑ ធម្មោ ស្វាក្ខាតោ អាទិតោ បធាន ភាវ បរិយោសានា សព្ពសម្បត្តិបរិបូរិហេតូតិ ទស្សេន្តោ “ធម្មស្វាក្ខាតតា…បេ… បធាន”ន្តិ

អាហ។ កុសលមូលរោបនា ហិ សមាបត្តិបរិយោសានាតិ។ សទ្ធសុដ្ឋុតាយ សទ្ធស្ស សុដ្ឋុកតាយ សទ្ធស្ស សប្បតិស្សតាយ “សុដ្ឋុ, ភន្តេ”តិ វចនសម្បដិច្ឆនកតាយ។ សេសំ សុវិញ្ញេយ្យមេវ។

វិភត្តិហារវិភង្គវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៩។ បរិវត្តនហារវិភង្គវណ្ណនា

១៨។ សម្មាទិដ្ឋិស្ស...បេ... និជ្ជិណ្ណា ភវតីតិ ឯត្ថ យថា មគ្គសម្មាទិដ្ឋិវសេន នេត្វា វុត្តា, ឯវំ កម្មស្សកតាកម្មបថសម្មាទិដ្ឋីនម្បិ វសេន អត្ថោ លព្ភតេវ។ កម្មបថកថា ហេសា។ យថាវុត្តាការេនាតិ “អវិមុត្តា ច សមានា”តិ, “អវិមុត្តិយ”ន្តិ ច វុត្តប្បការេន។ មិច្ឆាភិនិវេសវសេនាតិ អសម្មាសម្ពុទ្ធំ ឯវ សម្មាសម្ពុទ្ធោតិ, អនិយ្យានិកំ ឯវ និយ្យានិកោតិ, អសន្តំ ឯវ បន សន្តន្តិ, អនរិយំ ឯវ អរិយោតិ វិបរីតាភិនិវេសវសេន។ មិច្ឆាធិមោក្ខាតិ អយាថាវបសាទោ, អយាថាវសន្និដ្ឋានំ វា។ ឧប្បន្នេ មោហោ មិច្ឆាវិមុត្តិញាណទស្សនន្តិ សម្មោហោ។

១៩។ វាទានំ វា អនុវាទា វាទានុវាទា, តេសំ វាទានំ ឧបវាទាតិ អត្ថោ។ វាទានុបវត្តិយោតិ វាទានំ ទោសានំ អនុបវត្តិយោ។

អន្តទ្វយបរិវត្តនន្តិ កាមសុខអត្តកិលមថានុយោគសង្ខាតស្ស អន្តទ្វយស្ស បដិបក្ខវសេន បរិវត្តនំ។

ឯតេនាបិ វាទេនាតិ “និយ្យានិកោ ធម្មោ តេសំ អធម្មោ, សុខោ តេសំ អធម្មោ”តិ ច ឯវមាទីសុ វាទេសុ។ វុត្តនយេនាតិ យទិ អត្តបរិតាបនំ អត្តនោ ទុក្ខាបនំ ធម្មោ, ធម្មស្ស បដិវិរុទ្ធោ អធម្មោ សិយា, ទុក្ខស្ស ច សុខបដិវិរុទ្ធន្តិ ឈានមគ្គផលសុខស្ស, អនវជ្ជបច្ចយបរិភោគសុខស្ស ច តេសំ អធម្មភាវោ អាបជ្ជតីតិ ឯវំ វត្វា “យំ យំ វា បនាតិអាទិនា”តិ វុត្តំ អវសេសបទានំ។ ឯត្ថ យំ យំ វា បន ធម្មន្តិ យំ វា តំ វា ធម្មំ, កុសលំ វា អកុសលំ វា ឥដ្ឋំ វា អនិដ្ឋំ វាតិ វុត្តំ ហោតិ។ រោចយតិ វា ឧបគច្ឆតិ វាតិ ចិត្តេន រោចតិ, ទិដ្ឋិយា ឧបគច្ឆតីតិ។ តស្ស តស្ស ធម្មស្ស យោ បដិបក្ខោតិ តស្ស តស្ស រុចិតស្ស, ឧបគតស្ស វា ធម្មស្ស យោ បដិបក្ខោ បដិបក្ខតាយ។ ស្វាស្ស អនិដ្ឋតោ អជ្ឈាបន្នោ ភវតីតិ យោ ធម្មោ អស្ស រុចិតស្ស, ឧបគតស្ស វា ធម្មស្ស អនិដ្ឋតោ បច្ចត្ថិកតោ អព្ភុបគតោ ហោតិ, តេន បដិបក្ខេន ទេសនាយ បរិវត្តនំ បរិវត្តនោ ហារោតិ អត្ថោ។ តេនាហ “បដិបក្ខស្ស លក្ខណំ វិភាវេតី”តិ។

បរិវត្តនហារវិភង្គវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១០។ វេវចនហារវិភង្គវណ្ណនា

ឲ្យលិៈអញ្ញាយញ្ញាហីតិ អញ្ញាហិ អញ្ញាហិៈ អាយតិត្តិ បច្ចេចក្ខលាការេលៈ កេច្ចីតិ យេត កេតធិ បកាទេត, បផយំ ចុទេត្តត បរិយាទេយត អប្បដិចិន្នេត្តា អបទេត បរិយាទេយត បដិចិន្នេយ្យាតិ អឆិប្បាទេយាៈ បរិយាយចចត់ តិក្ខិយតីតិ យប្តូទេត្តាៈ ឲចំ យត្តត្ថៈ តស្មិ លេលាតិ បរិយាយចចតស្ស ចុត្តក្ខលេលាៈ ចិក្ខិត្តចិត្តាតត្តិ អាទេប្បលាត្តទេហិ ចិចិឆលិត្តចិត្តាត់ ៈ អញ្ញាចិហិតាតត្តិ អញ្ញា ចិទេត្តត្តាត់ៈ កេស្មា បត អញ្ញាត បរិយាទេយត តចត្តាចទេចាឆត់, តត្យ ទេតត ចុទេត្ត ចញ្ញហឹកទេល់ ទេហាតីតិ ទេចាចត់ យត្តាយាហ “ទេតទេតចា”តិអាទិៈ តត្ត តចទេញ្ញាយត្តិ ទេតហិ ចិក្ខិត្តចិត្តាតីហិ អញ្ញាយំ, ទេយហិ បផយំ ចចត់ យប្បទេចច កហិតំៈ តត្តាតិ ចុត្តចចទេតទេតច បុតប្បុត់ ចចទេតៈ អឆិកតអត្តត្តតាយ បុតទុត្តិ បរិចជ្ជតត្តំ ចិទេយយតកាទេចត តាហិ តាហិ យញ្ញាហិបិ អយយ្យិ យទេក្ខា ត្ថាយស្សត្តស្ស ចាចទេកា, អយយ្យិ យទេក្ខា ត្ថាយស្សត្តស្ស ចាចទេកាតិ បញ្ញាបទេតហិៈ ទេចទេយតញ្ញស្ស តស្ស តស្ស អត្តស្ស អត្តទេតា ចិទេត្តត្ថបតិតត្ថត់ ចបត់ៈ តត្តាតិ ឆប្បតិទុត្តិបដិយប្បិក្ខាយំៈ តឹខាចាបត់ ទេហត្យយប្យាចត់ៈ

ឲចំ កកចទេតា បរិយាយទេចយតាយំ អទេតកាតិ បទេយាចតាតិ ចត្តា ត្ថចាតិ អត្តទេតា យប្បាយប្បត្តតាយ ឲចំ តចាកតា ត្យត្តលិលយ អទេតទេកហិ បរិយាទេយហិ ឆប្បំ ទេចយត្តិតិ ចទេស្សទេត្តា “កិ តហុតា”តិអាទិយាហៈ

បិញ្ញត្ថយំ “បិហា តាយ យា ចត្តយាតស្ស អត្តស្ស បត្តតា”តិ បច្ចុប្បត្តចិយយតំ ចទេស្សត្តា បុត អតាកតចិយយតំ ចទេស្សតុំ “ទេយឃ្យតទេ ចា”តិអាទិ ចុត្តត្តិ “អតាកតបច្ចុប្បត្តត្តចិយយា តញ្ញា បិហា”តិ អាហៈ

អត្តតិប្បត្តិបដិបិលតាតិ ត្ថយស្មិ ចា បទេ បិហាយ ឲចត្តទេយត អតាកតបច្ចុប្បត្តត្តចិយយកាចតីបតទេតាៈ

ឆប្បទេប្បលោតទេតច យក្កហិតា “ឆប្បទេប្បល”ទេត្តច កហលំ កតាៈ ចត្យចិយតិ បចាតីតិ ឲត្ត កេហយិតទេចាយតស្សបចិចាទាតិត់ ចត្យត្ត លក្ខាត់ ចទេយត ចត្យចិយ កោដ្ឋាយាៈ

ឲ្យប៉ៈយាទេយច បត្តតាកាទេត ឆប្បតត្តិតិអាទិយាហាតិ ឲត្ត អយយទេត្តា – យា ឲច បត្តតាកាទេត បចត្តិយា អាយាទិបរិយាទេយត ចុត្តា តញ្ញា ទុបាទិឆទេប្បស្ស តត្តតទេចត ឆប្បតត្តិៈ ទេតយំ ឲច បិយាយតទេចត ឆប្បទេបយំៈ កិលិត្តា បរិតិដ្ឋទេបត្តា ផាតទេតា ឆប្បទេត្ថាយាតត្តិៈ

ត្ថយិតាបីតិ ត កេចលំ “បញ្ញា បខាតតា”តិអាទិអាទេចលិកបរិយាទេយទេតច ទេចចចត់ ចត្តត្ថាំ, អធ ទេលា ត្ថយិតា អាឆិបទេតឃ្យាទិយាឆាទេលបរិយាទេយតបិ ទេចចចត់ ចត្តត្ថាតិ អទេត្តាៈ ត្ថយិតាច តទេយតាតិ ឲទេតត បរិយាយចចទេតត ៈ ត ហិ ទេចយតត្តយាចត់ “ត្ថតិបិ ទេយា កកចា”តិអាទិបិញ្ញត្ថតយចស្សតត្តិ ចទេស្សតិៈ តលតិប្បត្តិកទេតាតិអាទីស្ុ ចយស្ុ តចាកតតទេលស្ុ តិប្បត្តិ បិទិប្ចុទិ កតាៈ យទេត្តាឆិបហាតត្តទាយទេចយតា ចិទេយយទេចាចតាស្ុ ចិយាទេចកាចយត្តាតាតិ ចត្តាទិ តាកលាតិ បទេត្តា អឆិកទេតាតិ ទេចយាទេជ្ជប្បទេត្តាៈ

ᩃᩮᩣᨠᨬ᩠ᨬᩣᨾᨿᩣᨴᩥᩋᨬ᩠ᨬᩣᨾᨿᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ ᩋᨲᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨾᨿᩅᩦᨲᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨲᩦᨲᩉᩮᨲᩩᩈᩮᨠ᩠ᨡᨸᩁᩥᨶᩥᩈᩮᨠ᩠ᨡᨸᩅᩥᩁᩉᩥᨲᨲᩣᨿ ᩋᩈᩮᨠ᩠ᨡᨸᩈᩮᨠ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᩋᨠᩩᨸ᩠ᨸᨵᨾ᩠ᨾᨲᩣᨿ ᨣᩩᨱᩮᩉᩥ ᨧ ᩋᩈᩮᨠ᩠ᨡᨸᩴ ᩋᩈᩮᨠ᩠ᨡᨾᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨠᩣᩁᨠᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᨠᩣᩁᨠᩮᩣᨲᩥ ᩋᩈᩮᨠ᩠ᨡᨸᨠᩣᩁᨠᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩈᩴ ᩈᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᨾᩮᩅ᪨ ᩈᩮᩈᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᨾᩮᩅ᪨

ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩩᩔᨲᩥᨿᩴ ᩑᩅᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᩮᩣ᪨ ᩅᩥᩈᩣᩁᨴᩮᩣᨲᩥ ᨸᩥᨲᩥ, ᩈᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩈᩩᨾᩮᨵᩮᩣ ᩁᩮᨾᨲᩥ ᨧᩣᨲᩥ ᨧᩣ ᨸᩦᨲᩥ᪨

ᩋᨽᩪᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨸᩩᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩮᨶᩔ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨲᩴ ᩅᩥᨽᩣᩅᩮᨲᩥ ᨣᩮᨶᩅᩥ ᨴᩮᩅᨲᩣᨸᩈᨦ᩠ᨣᩣᨴᩥᨶᩣ ᩋᨶᩩᨸᩈᨩ᩠ᨩᨶᩦᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨶᩩᨸᩈᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨲᩣ᪨

“ᨴᩩᨸ᩠ᨸᩔ”ᨶ᩠ᨲᩥᨸᩥ ᨸᩣᨮᩮᩣ, ᨴᩩᩁᨽᩥᨣᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨣᩩᩊ᩠ᩉᩈᩣᨽᩣᩅᩩᩁᩪᨷᩣᩅᩮᨶᩣᨲᩥ ᨣᩩᨱᩮᩉᩥ ᩈᩮᩣᨽᩣᨿ, ᩈᩩᨣᨲ᩠ᨳᩥᨽᩣᩅᩮᨶ ᨧ᪨

ᨿᨳᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩊᩮᩅᨯ᩠ᨰᩥ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩈᩥᨸ᩠ᨸᨶᩥᨸ᩠ᨹᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨬᨣᩣᩁᨲᩥᨿᩥᩈᩣᨿ ᩋᩅᩥᩁᨣ᩠ᨣᩊᩣᩁᩃᩮᩣᨠᩮᨶ ᩋᨲᩥᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᨿ᩠ᨿᩥ ᨴᩩᩁᨣᨲᩴ ᩃᨣ᩠ᨣᩃ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩮᩣ ᩈᩦᩃᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᨲᩥᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨧᨲᩩᩈᨧ᩠ᨧᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩑᨠᨸᨭᩥᩅᩮᨵᩮᨶᩅ ᨸᨭᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩈᩥᨸ᩠ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᩈᩦᩃᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩊᩮᩅᨯ᩠ᨰᩥᨲᩣᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩃᩮᩣᨠᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨴᩔᨶᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᨵᨾ᩠ᨾᩮᩃᩮᩣᨠᩔᩣᨸᩥ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨

ᩅᩮᩅᩅᨧᨶᩉᩣᩁᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪁᪁᪨ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩉᩣᩁᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪃᪈᪨ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩣᨽᩣᩅᩥᨠᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩣᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨽᩣᩅᩮᩣ ᩈᨽᩣᩅᩮᩣ, ᩈᨽᩣᩅᩮᨶ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ, ᨲᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨲᩣᨲᩥ ᩈᩣᨽᩣᩅᩥᨠᩣ, ᩈᩣ ᩑᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩣᨲᩥ ᩈᩣᨽᩣᩅᩥᨠᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩣ, ᨲᩣᨿ ᩈᩣᨽᩣᩅᩥᨠᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩣᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨲᩣᨿ ᨣᩁᩉᩥᨲᩣᨿ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᩋᨶᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩮᨸᩥ ᨠᨳᩣᨴᩮᩈᨶᩣᨶᩴ ᩈᨽᩣᩅᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮ ᨽᩮᨴᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩋᩅᨿᩅᩅᩥᩈᨿᩅᩥᨽᩣᨣᩮᨶ ᩅᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨠᩣ ᨧ ᨸᨠᨲᩥᨠᨳᩣᨿ ᨴᩮᩈᨶᩣ? ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ”ᨲᩥ᪨ ᩑᨠᨴᩮᩈᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩔ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᩋᨽᩮᨴᩮᩣᨸᨧᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩔᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᨶᩣ᪨ ᩋᨿᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩉᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨿᩮᩣᨩᨶᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩉᩣᩁᩔ ᩈᩁᩪᨸᨴᩔᨶᩴ᪨ ᩈᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨴᩮᩈᨶᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᨲᨳᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨿᨳᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨴᩮᩈᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ, ᨲᨳᩣ ᨲᨳᩣ᪨ ᨠᨳᩴ ᨴᩮᩈᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ? ᨸᩁᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩣᨴᩥᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩮᨶ᪨ ᨿᨳᩣᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩣᨲ᩠ᨳᩁᩪᨸᩴ, ᨸᩁᩥᩅᩮᨿ᩠ᨿᨶ᩠ᨲᩩᨣᨲᩴ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᩣᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩣᨶᩩᩁᩪᨸᩃᨠ᩠ᨡᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩮᩈᩮᨲᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᩴ, ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨴᩥᩋᨲ᩠ᨳᨾᩮᩅ ᨧ᪨ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᨶᨸᨲᩥ᪨ ᨿᨲ᩠ᨳᩣ “ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩈᨲᩥᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ (ᨿ᪨ ᨶᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪁᪨ᨾᩪᩃᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ) ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᩈᩩ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᨴᩮᩈᨶᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨿᨳᩣᨸᨠᨲᩥᨿᩣᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨩᩣᨲᩥᨠᩣᨴᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨

យស្មិំ ឋានេតិ យស្មិំ ភវាទិសង្ខាតេ ឋានេ។ យថាវុត្តា ទេសនាតិ ចតុរាហារបដិពទ្ធរាគាទិប្បភេទេន វដ្ដិបតី វុត្តប្បការា ទេសនា។

៣១។ តេបរិវដ្ដទេសនាតិ វុត្តាបិ “សច្ចេសូ”តិ យោជេតព្ពា។ បរិញ្ញាបញ្ញត្តីតិ អាហាតិ សម្ពន្ធោ។ អញ្ញាតាវេតា, សមាហិតោតិ បច្ចេកំ សមាធានវិសិដ្ឋំ អញ្ញាតាវិតាភាវំ ទីបេតិ ភាវនាញ្ញាតាវិតាទីបនតោ។ កោចេលោ ហិ អញ្ញាតសទ្ទោ អញ្ញាតាភាវនាញ្ញាណត្តេបិ វត្តតិ។ អញ្ញាតាវិតាវិសិដ្ឋា សមាធានា សមាធិសមុទយំ ទីបេតីតិ ញាណាយតនំ វុត្តន្តិ “សមាធានវិសិដ្ឋា”តិអាទិនា។

អាសវក្ខយេនាតិ អាសវក្ខយេន។ តថា ទស្សេតុំ អនាគាមិស្សាបិ កត្តុរូបស្ស វិយ អត្តនោ វិនាសំ អលក្ខិកោតិ វិលក្ខិកោ។

កាមានន្តិ កាមាវចរធម្មានំ។ រូបានន្តិ រូបាវចរធម្មានំ។ និស្សរណន្តិ កាមានំ រូបាវចរធម្មា និស្សរណំ, តេសំ អរូបាវចរធម្មា និស្សរណំ។ ឯវំ តំសង្ខតន្តិ និរោធសង្ខតំ។ នមាតិ យថា សន្តធម្មានំ និស្សរណភាវតោ, កិលេសសមុច្ឆេទកស្ស អរិយមគ្គស្ស អាលម្ពណភាវតោ ច អច្ចុតំ អសង្ខតា ធាតុ, តថា ចុតូបាទេនាបិ ការណេន អច្ចុតំ អសង្ខតា ធាតូតិ ទស្សេតិ។ កត្ថចិ វិសយេតិ អសង្ខតធាតុំ សន្ធាយ វទតិ។ អធិបតីភវិតព្ពាតិ ភវិតព្ពំ “យតោ ខោ ភោ អយំ អត្តា បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតោ សមង្គីភូតោ បរិចារេតិ, ឯត្តាវតា ខោ ភោ អយំ អត្តា បរមទិដ្ឋធម្មនិព្ពានប្បត្តោ ហោតិ (ទី។ និ។ ១។៩៤), សមណទិដ្ឋិនិព្ពានគាមិនោ”តិ ច ឯវមាទីសុ ឧបធារវុត្តិសម្ភាវនតោ។ យថា តំ និហាសន្តោតិ យថា “និហោ មានវនោ”តិអាទិនា មានវនកាទីសុ ឧបធារវុត្តិនា វត្តមានោ មិការាទិ ភវតព្ពវិសយេ ទិដ្ឋោ, ឯវំ និព្ពានសន្តោបិ កាមគុណរូបជ្ឈានសមង្គិតាសុ ឧបធារវុត្តិយា វត្តមានោ កត្ថចិ វិសយេ អធិបតីភវិតព្ពោ។ យត្ថ ច វិសយេ អធិបតីភវិតព្ពោ, សា អសង្ខតា ធាតុ។ ហត្ថតេល សអាយលកំ វិយ តោយម្ហិ បច្ចត្តេន បស្សន្តស្ស ឧបបាទនស្ស សព្ពវេនេវេ បយាណន្តិ ទស្សេន្តោ “កិំ ចា ឧតាយ យុត្តិវិត្តាយា”តិអាទិមាហ។ “បដិញ្ញាតស្ស អត្ថស្ស សិទ្ធិយា បការនាបញ្ញត្តី”តិ និគមំ សន្ធាយាហាតិ។

បញ្ញត្តិហារវិភង្គវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១២។ ឱតរណហារវិភង្គវណ្ណនា

៣២។ ឱក្ក្រមេយេហីតិ ការណេ ការណវចនំ “យេក្កេន ពន្ធតី”តិអាទីសុ វិយ, “ផរសុនា ឆិន្ទតី”តិ វុត្តាទីសុ វិយ ច។ ឱតរណាតិ អនុប្បវេសនា។

បញ្ញាចក្ខុនា សក្កាយនិបេន សម្មាសង្កប្បា វិយាតិ យោជនា។ អធិចិត្តអនុយុត្តានំ សង្គហនុយុត្តបដ្ឋានសមាធហនេហិ សង្គហីសុ ឧបការកត្តសុ វច បញ្ញា ទស្សនកិច្ចំ ករោតីតិ ទស្សេន្តោ “សង្ខា។។េប... វុត្តានី”តិ អាហ។ តោ ច ភវង្គាតិ តេសំ សង្ខារានំ បវត្តិការណតាភាវំ ទស្សេតិ។

៣៦. តថា វុត្តាតិ “និស្សយោ”តិ វុត្តា. ចេតនាសីសេន តណ្ហាឯវ ចេតិ ចេតនាសហចរណតោ.

រត្តស្សាតិ យេនកេន អសមុច្ឆិន្នរាគស្ស. យេន បុគ្គលោ “រត្តោ”តិ វុច្ចតិ, តស្ស រាគស្ស សមុដ្ឋិតា ហុត្វា ចេតនា វុត្តា តត្ថ តស្ស អនុសយតោ. តេនាហ “ហុត្វា...បេ... វុត្ត”ន្តិ. ឯស នយោ សេសេសុបិ. តេនាហ “តថា”តិអាទិ.

តានិ ឯវ ឥន្ទ្រិយានីតិ សុខសោមនស្សុបេក្ខិន្ទ្រិយានិ. “សង្ខារបរិយាបន្នានី”តិ ឥទំ សន្ធាយាហ “ឥធ វេទនាសីសេន វេទនា វុត្តា”តិ. ន ហិ វេទនា សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នា ហោតិ. តណ្ហាយ, ឥន្ទ្រិយានិ ច ឧបយោគេ ករណវចនន្តិ ទស្សេន្តោ “តណ្ហាយា”តិអាទិមាហ. ឥធានិ ឧបយោគវចនេន “តណ្ហាយា”តិអាទីនំ អត្ថំ ទស្សេតុំ “យថា ច”តិអាទិមាហ. តត្ថ សេសធម្មានន្តិ តណ្ហាទិដ្ឋិអវិជ្ជិន្ទ្រិយធម្មានំ. តណ្ហាយ និស្សយការណន្តិ យថា តណ្ហា តេសំ និស្សយោ ហោតិ.

តណ្ហាយ សេសធម្មានំ បច្ចយការណន្តិ យថា សេសធម្មា តណ្ហាបច្ចយា ហោន្តិ. “ករជកាយសន្និស្សិតា”តិ ឥមិនា វេទនាទិក្ខន្ធត្តយនិស្សិតាបិ គហិតា កាយប្បសាទិកាចេតោ. ការណវចនន្តិ បរិយុដ្ឋានហេតុកាចេ. តណ្ហាទិដ្ឋុបយេនាតិ ទិដ្ឋុបយេន ច ទិដ្ឋិសហគតតណ្ហុបយេន ច.

“អាហារាតិ ផស្សាហារោ, ឥតិ ផស្សោ”តិ បដិសេធេន វុត្តមេវត្ថំ បាកដតរំ កាតុំ បាឡិយំ “អាហារាហារបិ ន ហោន្តី”តិ វុត្តំ. ឥធ ហុត្វា ទ្វារារម្មណធម្មា និស្សិតា អាសន្នការណតោ ទ្វារារម្មណេហិ ឧប្បជ្ជន្តា គហិតា. ឥធ ទ្វារប្បវត្តធម្មា “ឧបាយបត្តា”តិ បទស្ស អត្ថការណេន វុត្តា. ចក្ខុវិញ្ញាណាទយោ បន អវិជ្ជាទិឧបនិស្សយា តថា វុត្តា. ការណភូតេន អនន្តរបច្ចយភូតេន, ឧបនិស្សយបច្ចយភូតេន ច. យេ ធម្មា ឧបាទាយ “អត្តា”តិ សញ្ញា, តេសំ ចិត្តាទិធម្មានំ អការណេ អនុប្បាទធម្មំ អាបាទិតត្តាតិ អត្ថោ. “អនិស្សិតស្ស ចលិតំ នត្ថី”តិអាទិនា បដិលោមតោ បច្ចយការណ និស្សិតាតិ ទស្សេន្តោ បាឡិយំ “ឯវមេតន្តា ទុក្ខស្សាតិ បដិច្ចសមុប្បាទោ”តិ វុត្តោ. តត្ថ “អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា”តិអាទិកោ បដិច្ចសមុប្បាទោតិ ចោទេតិ សន្ធាយ យថាវុត្តស្ស បដិច្ចសមុប្បាទការណំ ទស្សេតុំ “សោ ទុវិធោ”តិអាទិនា លោកិយលោកុត្តរភេទេន បដិច្ចសមុប្បាទោ វិភត្តោ. តទត្ថតាយាតិ ឧបនិស្សយត្ថិអត្ថតាយ. តព្ភាវត្តិ លោកុត្តរបដិច្ចសមុប្បាទការណំ.

បរិក្ខារហារវិភង្គវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

១៦. សមារោបនហារវិភង្គវណ្ណនា

៣៧. សមារោបនាយាតិ បុព្ពិសយត្វំ ហត្ថតលេ ឋបិតអាមលកំ វិយ បច្ចក្ខតោ ទស្សេន្តោ និក្ខិត្តំ និទ្ទេសំ គត្វា វិវរន្តោ

តត្ថិសយអញ្ញាណសំសយាទិយលិបតយតេត សោធេតិ, ឧចំ សោធេន្តោ ច បទស្ស អត្ថេន អនេកោបចារំ គត្វា “បទំ សោធេតិ”ទេ្វច ចុច្ចតិំ តេនាហ “បទំ សោធេតិ នាយា”តិំ បុច្ឆាយ ចិស្សជ្ជនេយនេចត្វ សោធនត្តំ អាហ “តទត្ថស្ស ចិស្សជ្ជនេតា”តិំ អារម្ភោតិតិ អារម្ភោ, តេសនាយ បការិមយាតោ អត្ថោំ តេនាហ “ន តាច...តប... បតោរិធិតត្តា”តិំ ឮគ សោធនំ នាម បទិច្ឆន្នរូបស្ស អត្ថស្ស តេសនាត្ថការេចន ចិចដកាចការណត្តំ តយត្វ ស្ថបយាយ ចិការេចតំ “អញ្ញាណបក្ខនាន”ត្តិអាទិ ចុត្តំ

សោធនហារចិភង្គចណ្ណនា តិដ្ឋិតាំ

១៣ំ អធិដ្ឋានហារចិភង្គចណ្ណនា

១៤ំធារយិតព្វាតិ ស្ថបធារេតព្វា, ស្ថបលក្ខិតព្វាតិ អត្ថោំ ចុត្តមេច “សាមញ្ញាចិសេសកប្បនាយ តេទាហារការេចន អតចដ្ឋានតោ”តិអាទិនា (តេត្តិំ អដ្ឋំ ១៣)ំ

តំ តំ ចលត្តិ តិរយាតិ តំ តំ ចលំ អត្ថិតាតិ គតាំ យោត្តិតិ ឧគ្គហាតិំ សយានចយេត ចិស្សិកចតិ ឧតាយាតិ ហិ យោតិ, ស្ថបបត្តិំ បេច្ឆាតិ យទិត្វាំ ស្ថស្សត្ថតាយាតិ ចិតក្កតហុលតាយំ “ស្ថស្សត្ថត្តា”តិបិ ចទត្តិំ សស្សតាតីហិ ចា ស្ថស្សត្ថត្តាំ អស្សុទេតាតិយា តិដ្ឋត្តាបតេកា អស្សុទេតាតិតិដ្ឋត្តតេកាំ

សព្វាតិ បញ្ញាំ បញ្ញាបធាតា ច កាចតាតិ អាហ “បដិសព្វាយ បដិបក្ខកាចតាយា”តិំ

១៥ំ បត្វដការេចត បចចិំ សកាចធារណតេដ្ឋេត, តិស្សត្តតិខ្លឹចតេដ្ឋេត ច ធាតុំ អាបិយតិ, អបាយតីតិ ចា អាតេបិំ តេពេតចតេយត តិក្ខតាចតេយត, ទហតចតេយត ចា តេតេខាំ ចាយតចតេយត តេចកកយតចតេយត, សយុទិរណចតេយត ចា ចាតេយាំ ចិសតិ អាគាទាតិ តេកសាទតេយា ចិសតិ តេកាដ្ឋាសា, បកាទា ចាំ គក្ខឡអលក្ខណាធិគតាយ តេកសាធិ គក្ខឡអលក្ខណា ចុត្តាំ

បរិដិតយត្តា បចចិធាតុតេកាដ្ឋាទសាតិ បចចិតេកាដ្ឋាសយត្វា, អត្តសុញ្ញាឆពួយត្វាតិ អត្ថោំ សត្តប្បតីតិ ឧត្ត សទិទបកតិយតិក្ខយិត្វា ស្ថហ្យការេចា សត្តាតេបិ, សទិទទហតចតេយត បចតេត្វា យហាតាតេហា, អយតេតោសំ ចិតេសតេសាំ តេយត ច ខិទិយតីតិ ឧកាហិកាទិខទាតេទាតេកាត ខទិយតីតិ ច អត្ថោ យុជ្ជតិំ “សតចារំ តាតេបត្វា តាតេបត្វា ស្ថតេក បក្ខិបិត្វា ស្ថដ្ឋ សប្បិ សតតេធាតសប្បិ”តិ ចទត្តិំ ទសទុធិតទំសតេយតេត្យាទុអដ្ឋិអដ្ឋិយិដ្ឋា ទសាតេយាំ តេកធិ តៀទុំ អបតេត្វា សុក្ក សត្តយំ ធាតុំ ចទត្តិំ ចិតេចគត្តិ ចិស្សុកាចំ, ចិសធិសកាចត្តិ អត្ថោំ ចត្វសព្វាតេតា ហិ អាហាតេទា បទិណាយំ គច្ឆតេត្តា បរិណកក្ខហតិបតតិយ យុត្តកទិសកាចតហិ ចិយ អត្តតាបិ ចិសធិសទសសព្វាតំ ចិស្សុកាចំ តិដ្ឋតេត្តតេត្តា តត្ថាចំ គច្ឆតីតិ ចុច្ចតិ, តថា ទសាតេយាបិ ទុធិទាធិតេកាដ្ឋាសំ តេនាហ “ទសាធិការេចត ចិតេចតំ គច្ឆតី”តិំ

សកាចលក្ខណេតាតិ អស្សុតិការេន លក្ខិតព្ពេតា៑

៰ប័៑ ឃាធាចនុ៖នលក្ខណន្តិ ៖និតេព្ពាតិ ៖េសា, បដិចិន្នីព្ពាេព្ពា សកាេចា, អត្ថេតា ៖េសា ន៖េសា, ឃាធាេចា ន៖េសា, ឃាធាចន៖េសា ឃាធាចន៖េសា ៤ច លក្ខិតព្ពត្តា លក្ខណន្តិ ឃាធាចន៖នលក្ខណំ៑ អឆ ចា ឃាធាចន៖នលក្ខណន្តិ អចិបរិតំ អត្ថេតា បចត្តិនដ្ឋាតំ កិច្ចេច្ចាច បឹត្យអភនដ្ឋាតំ លក្ខណច្ចា៑ “ឌ្ឋាឌំ កិច្ចំ, ឌ្ឋាឌំ លក្ខណ”ន្តិ អចិជ្ជាេហត្យ ធាតាត្យំ ត នេក្កាតិ, តន្ត្លិនឃធាណ្យុប្បត្តិ ត៌ចាេ៖ត្តិ ណាេឆត្វា បរិេឃាតន្តិត្វា តិដ្ឋតីតិ ចុត្តា៑ េតាត ចុត្តំ “ជាតិត្យំ បដិចិន្នីត្យំ ត េឆតី”តិ៑ តឃិឆេយស្សា កិច្ចត្តិ កិច្ចេតា ពធិតា៑ ពធិតាតិ ច ចុត្តា, ឃេតា ច អចិជ្ជា អសយ្យដិេចឆ៖សាតិ ចុច្ចតិ៑ ជាឃតិ ៤ត្វាតិ ជាតិ, ក្ឋប្បត្តិដ្ឋាត៑ ឃឌិបិ ត៌េទាឆយេក្ក អចិជ្ជា អា៖យុណំ ត ពេ៖ាតិ, េត បត ជាតិត្យកាយស្ស តប្បដិច្ឆាឆតចេនត អតិេទាឆយេក្កសុ ត៌េទាឆយក្កកហណស្ស ពា៖ណការេចត បចត្តុយាតា តត្វ ក្ឋប្បជ្ជតីតិ ចុច្ចតិ, េតាសយ្យិ អចិជ្ជាឃ ក្ឋប្បត្តិដ្ឋាតតា េហាតិ, ឌ្ឋាតេ៖សំ អា៖យុណការេចត ចាតិ៑

អត្ថាតត្ថន្តិ ហិតាហិតំ៑ សេយ្ឋាហចិេតាឆតិឃំ បត “អត្ថត្ថ”ន្តិ (ជិក៑ អដ្ឋ៑ ១១៤) ចុត្តំ, តត្វ អេត្វា ៤ច អត្ថេត្វាតិ អត្ថស្ស អចិបរិតតាឆស្សតត្វំ ចុតិេឃត អត្ថសេឆ្កត ចិេសសត៑ ត ហិ ធាតាណំ អតេត្វ “អេត្វា”តិ ពណ្យាតីតិ៑ ពា៖ណាពា៖ណន្តិ ៤ត្វាបិ ៤ចំ ឆដ្ឋត្វា៑ អត្ថត្តិ ចា អាេយឌិតចចត់ សេព្ពាសំ អត្វាត់ ឋិពដពា៖ណកាចប្យកាសតត្វំ, ផលំ ផលន្តិ អេត្វា, ហិតបរិឃាេឃបិ ៤េសច តេឃា៑ ន្តិ អត្វាតត្វាឌិកំ៑ អាពា៖ន្តិ អត្វាឌិពា៖ណេយច៑

បដិចិច្ចស្ស បុត អេចក្ខតា បច្ចេចក្ខណា៑ ចុចិត្តិតចិត្តិតាឌិលក្ខណស្ស ធាលស្ស កាេចា ធាលច្យំ៑ សយ្យជាតាតីតិ សយំ បកាេ៖ហិ ជាតាតិ៑ ធាលចេយាេហា បេយាេហា៑ សយត្តេតា េយាហត់ សេយ្ឋាេហា៑ ចុក្កតិកាយិកយុស្ស ចិេសសបច្ចឃត្តា អចិត្តិឃំ៑ ចិត្តតីតិ លកតិ៑ អតចជ្ជឆយ្យាត់ ចិជ្ជា ចិឃ ចិេសសបច្ចេឃា ត េហាតីតិ ចិត្តិឃំ ត ចិត្តតិ៑ អឃំ អចិជ្ជាឃ េចយត្តតាតិ អឃំ “ចុេក្ខ អញ្ញាណ”ន្តិអាឌិតា កិច្ចជាតិលក្ខណេហិ ចុេត្តា អចិជ្ជាឃ អចិេសេសា៑ ចិជ្ជាតិអាឌីតំ ចុត្តតឃាតសាេ៖ត អេត្វា េចឌិតេព្ពា៑

ឋិសាណសក្ខ៖ចាលិកាចិ៖ហិតា ក្សបិ សណ្យាតិ “សណ្យាដ្ឋតា”តិ ចុត្តំ៑

តត្តកេយចកាលន្តិ បច្ចាកប្យសតាតិ៑ ចិក្សតំ សយត្តិកក្កតំ ក្សបសញ្ញាសដ្ឋាតំ ក្សបំ ៤តាឃាតិ ចិក្សតក្សបំ, សយាបត្តិន្តិ បឆេត្វា៑ ត ហិ កាចិ អក្សបសយាបត្តិ ក្សបសញ្ញាសហកាតា បចត្តីតិ៑ ត៌េទាឆសយាបត្តិឃំ ចត្តព្វាេយច តត្វំ, តត្វ េតចសញ្ញាតាសញ្ញាឃតតសយាបត្តិឃា ចិសុំ ពហិតត្តា ចុត្តំ “េសសាក្សប្យសយាបត្តិេឃា”តិ៑

ឆយធំ អត្សបាក្ខេត្តា ឆដ្ឋេស្សា ពលុក្កេស្សា៑ ក្ឋត្តរិឆយឆាឃាតិ អរិឃយក្កឆយឆាឃ៑

ឌ្ឋាតេទាតិ ចុក្ខាបដិបេឆា ពិប្យាកិេញ្ញា, សុលាបដិបេឆា ច ពិប្យាកិេញ្ញា៑ ក្ឋកឃេតាកាេពហីតិ ក្សបកាឃតាយកាឃកាេពហិ៑

ឧភយតោតិ វិក្ខម្ភនសមុច្ឆេទវិមុត្តិវសេន។

អនេកោបីតិ សភាវេន អនេកោបិ។ ឯកសទ្ទាភិធេយ្យតាយាតិ សាមញ្ញសទ្ទាភិធេយ្យតាយ។

អធិដ្ឋានហារវិភង្គវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១៥. បរិក្ខារហារវិភង្គវណ្ណនា

៤៩. “ហិនោតី”តិ បទស្ស អត្ថំ ទស្សេន្តោ “ការណភាវំ គច្ឆតី”តិ អាហ។ អនេកត្ថត្តា ធាតូនំ។ ឯតីតិ អាគច្ឆតិ, ឧប្បជ្ជតីតិ អត្ថោ។

អវិជ្ជាយបិ ហេតុភាវេតិ ឯត្ថ អវិជ្ជា អនន្តរាយ អវិជ្ជាយ អនន្តរសមនន្តរូបនិស្សយនត្ថិវិគតាសេវនបច្ចយេហិ, អនន្តរាយ បន សហជាតាយ សហជាតអញ្ញមញ្ញនិស្សយសម្បយុត្តអត្ថិអវិគតហេតុបច្ចយេហិ, អសហជាតាយ ឧបនិស្សយកោដិយា ឯវ បច្ចយោ ហោតីតិ វេទិតព្វំ។ អត្តនោ ផលំ ករោតីតិ ការណន្តិ អាហ “ការណភាវោ ច ផលាបេក្ខាយា”តិ។

និប្ផត្តិអត្ថោ ផលត្ថោ ផលសង្ខាតោ អត្ថោ។

យោ សភាវោតិ បុញ្ញាទិអភិសង្ខារានំ យោ អភិសង្ខរណសភាវោ, សោ ហេតុ។ សេសបច្ចយោតិ វិញ្ញាណាទិបច្ចយោ។ យថាវុត្តប្បភេទោតិ “អសាធារណលក្ខណោ ហេតូ”តិអាទិនា វុត្តប្បភេទោ។ យោ កោចិ បច្ចយោតិ ជនកាទិភេទំ យំ កិញ្ចិ ការណំ។ អភិសង្ខរណតោតិ បច្ចក្ខតោ, បរិយាយ ច និប្ផត្តតោ។

បរិក្ខារហារវិភង្គវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១៦. សមារោបនហារវិភង្គវណ្ណនា

៥០. “សុត្តេន គហិតោ”តិ សុត្តោ វុត្តោ។ បទដ្ឋានគ្គហណំ អធិដ្ឋានវិសយទស្សនត្ថំ, វេវចនគ្គហណំ អធិវចនវិភាគទស្សនត្ថន្តិ យោជនា។ វិសយាធិដ្ឋានភាវតោតិ វិសយសង្ខាតបទដ្ឋានភាវតោ។ វនីយតីតិ ភជីយតិ។ វនតីតិ ភជតិ សេវតិ។ វនុតេតិ យាចតិ, បត្ថេតីតិ អត្ថោ។ បញ្ច កាមគុណា កាមតណ្ហាយ ការណំ ហោតិ អារម្មណបច្ចយតាយ។ និមិត្តគ្គាហោ អនុព្យញ្ជនគ្គាហស្ស ការណំ ហោតិ ឧបនិស្សយតាយាតិ ឯវំ សេសេសុបិ យថារហំ ការណតា វត្តព្វា។

໓໑. “ກາເຍ ກາຍານຸປສ຺ສີ ວິຫຣຕີ”ຕິອາທີສຸ ຍໍ ວຕ຺ຕພ຺ພໍ, ຕໍ ເຫຏ຺ຐາ ລກ຺ຂຓຫາຣວິພງ຺ຄວຓ຺ຓນາຍໍ (ເນຕ຺ຕິ. ອຏ຺ຐ. ໑໓) ວຸຕ຺ຕນເຍເນວ ເວທິຕພ຺ພໍ. ອຍໍ ປນ ວິເສໂສ – ຣູປກາຍປຣິຎ຺ຎາຍາຕິ ຣູປກາຍສ຺ສ ຕີຫິ ປຣິຎ຺ຎາຫິ ປຣິຎ຺ຎາຍ.

“ທຸກ຺ຂ”ນ຺ຕິ ປສ຺ສນ຺ໂຕ ສາ ເວທນານຸປສ຺ສນາຕິ ເຍາເຊຕພ຺ພໍ. ເວທນາເຫຕຸປຣິຎ຺ຎາຍາຕິ ຜສ຺ສປຣິຎ຺ຎາຍ. “ເວທນາສຸ ເວທນາ”ຕິ ປເທນ ອຕ຺ຕນາ ອຸປາທິນ຺ນເວທນາສຸ. ເວທນາປຣິຎ຺ຎາຍາຕິ ເວທນາຍ ຕີຫິ ປຣິຎ຺ຎາຫິ ປຣິຎ຺ຎາຍ. ຈິຕ຺ຕານິ ອນິຈ຺ຈານີຕິ ປສ຺ສນ຺ໂຕ ອນິຈ຺ຈານຸປສ຺ສນາຍາຕິ ອທິປ຺ປາໂຍ. ຈິຕ຺ຕສຍ຺ຍາປຣິຎ຺ຎາຍາຕິ ຈິຕ຺ຕສຍ຺ຍາເຫຕຸໂນ ອາຫາຣສ຺ສ. ສຍ຺ຍາປຣິຎ຺ຎາຍາຕິ ສຍ຺ຍາຍ ຕີຫິ ປຣິຎ຺ຎາຫິ ປຣິຎ຺ຎາຍ. ປເທສຸ ປນ ວຸຕ຺ຕໍ “ອຕ຺ຕນາ ສຍ຺ຍາປຣິຎ຺ຎາຍ...ເປ... ອາຕາປີ ສຍ຺ຍາ”ຕິ.

ສງ຺ຂາຣປຣິຎ຺ຎາຍາຕິ ສງ຺ຂາຣານໍ ຕີຫິ ປຣິຎ຺ຎາຫິ ປຣິຎ຺ຎາຍ.

ສມາໂຣປນຫາຣວິພງ຺ຄວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

ນິຏ຺ຐິຕາ ຈ ຫາຣວິພງ຺ຄວຓ຺ຓນາ.

໑. ເທສນາຫາຣສມ຺ປາຕວຓ຺ຓນາ

“ອຣັກ຺ຂິເຕນ”ຕ຺ຕິອາທີ ຫາຣສມ຺ປາຕເທສນາຍ ສມ຺ພນ຺ທສ຺ສ...

໓໒. ຍສ຺ມາ ຫາຣວິພງ຺ຄວາເຣາ ສປ຺ປເຍາເຊນ ວຸຕ຺ເຕນ ກາເຣນ, ຕສ຺ມາ ຫາຣວິພງ຺ຄວາຣສ຺ສ ອາທິມ຺ຫິ ປວຸຕ຺ຕິ ອທິປ຺ປາໂຍ. ຫາຣສມ຺ປາຕວາເຣາ ປນ ຕໍ ປເຍາເຊຕີຕິ ຍສ຺ມາ ປນ ຫາຣສມ຺ປາຕວາເຣາ ຕໍ ກາຍໍ ປເຍາເຊຕິ ຍຖາວຸຕ຺ເຕເນວ ກາເຣນ, ຕສ຺ມາ “ເສາຍ໌ຍສ...ເປ... ອາຫາ”ຕິ ອາຫ. ເຍາເຊຕາພຍສ຺ສຕ຺ຖິ ເຍາເຊຕາຍ ພຍສ຺ສາ.

ເຕນາຕິ “ຕໍ ພຸທ຺ເທາ ປສ”ຕ຺ຕິ ວຈເນນ. ສຕ຺ຕໍ ວິປລ຺ລາສຕ຺ຖິ ຕາສວິສຍິ ວິປລ຺ລາສໍ. ສາຍຍຍ຺ຍສ຺ສ...ເປ... ເທາຫຣີຍຕິ ຍຖ຺ຖ ປຕິຏ຺ຐິຕໍ ສາຍຍ຺ຍໍ, ເສາ ວິເສເສາ. ອຕ຺ເຖາ ປນ ສຍ຺ຍາເທາ ອຸປ ຣູປາທີວິສຍໍ ວິປຣີຕາກາເຣນ ຄຫຓຸຕ຺ຖ ວິປລ຺ລາເສາຕິ ທສ຺ເສຕ຺ວາ “ສຍ຺ຍາວິປລ຺ລາເສາ”ຕິອາທິມາຫ.

ອຕ຺ຖຊາລິທີວເສນ ຍຖາທິອາກາເຣນ ອຸປຏ຺ຐຫຕ຺ຕຸ ອຸປາທານກ຺ຂນ຺ທປຍ຺ຈເກ ອທິປຍາທີການຕາຍ ຕິຣຸຕ຺ຕິນເຍນ “ອຕ຺ຕາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕຍາເຕາ

តំទុម្ហិចោហារប្បចត្តិកិយិត្តតាយ អត្ថការេចា ឃុលាឌឹតំ ចត្ថុតាយ “អត្ថកាថចត្ថុ”តិ បចុច្ចតីតិ អាហ “តេហិ”តិអាទិ៑ តេសត្តិ ក្ខុបិធាតក្ខត្តាតំ៑ ចិបល្លាសាតំ បចត្តិអាកាតេរា “អឃុតេ ឃុក”ត្តិអាទិ៑ ចិសយោ កាយចេងតាចិត្តឆយ្ពា៑ អចិន្ទា ច...បេ... ៩ច សេយ្ពាហបុព្ហាកត្តា សត្តាចិបល្លាសាតំ៑ ច-សេទ្ភា ឃុកឃុលសញ្ញាតត្តិ ៩ត្ថាបិ អាតេត្វា យោរេឌតេត្តា៑

តត្ថាឃំ យោឌតា – “អចិន្ទា ច ឃុកឃុលសញ្ញាតំ បច្ចយោ ៩ច, ត តញ្ញា ៩ច, អចិន្ទា ឃុកឃុលសញ្ញាតញ្ញា បច្ចយោ, ត តិច្ចអត្ថសញ្ញាតំ ៩ចា”តិ៑ ៩ចំ សេត្តបិ បុទិយាតំ ទ្ទិត្តំ ចិបទិតសញ្ញាតំ តញ្ញា, បន្ធិយាតំ អចិន្ទា ចិសេសបច្ចយោតិ ឌស្សេត្តា អាហ “តឆាបិ”តិអាទិ៑ អចិន្ទាឃឹសេត ចេត្តុ ទិដ្ឋិយា កហលំ ចេឌិតត្តា៑ តេតាហ “ទិដ្ឋិតិចុតំ ចិត្ត”ត្តិ , “យោ ទិដ្ឋិចិបល្លាសោ”តិ ច អាទិ, ឃឆា ច អចិន្ទាឃឹសេត ទិដ្ឋិយា កហលំ, ៩ចំ ទិដ្ឋិឃឹសេត អចិន្ទាយបិ កហលំ ឃិឃាតិ អាហ “ទិដ្ឋិឃឹសេត អចិន្ទា ចុត្តា”តិ៑ តញ្ញាចិន្ទាឃុ ឃុកឃុលសញ្ញាតំ ឃឆា តញ្ញា ចិសេសបច្ចយោ, ត ៩ចំ អចិន្ទា៑ តិច្ចអត្ថសញ្ញាតំ បត ឃឆា អចិន្ទា ចិសេសបច្ចយោ, ត តឆា តញ្ញាតិ ឌស្សេត្តា “យេរោហា ចិសេសបច្ចយោ”តិ អាហ៑

បន្ធិយាតំ ទ្ទិត្តំ...បេ... ហោតីតិ អតីតំសេ តញ្ញាកិតិចសម្ពុ ពាលចកាចាកាចតោ៑ តេតេច ហិ “សោ អតីតំ ទុបំ អត្ថតោ សេយតុបស្សតិ”ច្ចេច ចុត្តំ, ត “អកិតត្តី”តិ៑ តញ្ញាចិបល្លាសោតិ តញ្ញាបតិស្សាយ បចត្តា ចិបល្លាសោ, ត ហិ តញ្ញា សយំ ចិបល្លាសោ៑ តេតាហ “តញ្ញាយ្ហលកោ ចិបល្លាសោ”តិ៑ ទិដ្ឋាកិតត្តតចសេតាតិ តញ្ញាឃតិស្សយទិដ្ឋាកិតត្តតចសេត, ឃតោ សោ “តញ្ញាចិបល្លាសោ”តិ ចុត្តោ៑ ៩តេតាតិ “យោ តញ្ញាចិបល្លាសោ”តិអាទិបិឋេត៑ សោទ្យអស សញ្ញាចាគា, អដ្ឋ អសញ្ញាចាគា, អដ្ឋ តេចសញ្ញាតាសញ្ញាចាគា, បញ្ញា បរយទិដ្ឋឆយ្ពតិញ្ញាតចាគា ច, ឃឆា អត្ថតោ កតាយ, តិញ្ញាតប្បត្តិយា ច បទិកប្បចសេត ឃុកឃុលាកាតក្កាហិតោ, ត ៩ចំ សត្ត ក្ខុច្ឆឌចាគាតិ អាហ “យេកុយ្យេតា”តិ៑ បដិបក្ខចសេតបឹតិ ចិឃុទ្ធិចសេតបិ៑ ឃាច ហិ ក្ខុបក្កិលេសា, តាច ចិត្តំ ត ចិឃុជ្ឈតច៑ ឃគា ច តេ បហីតា, តគា ចិឃុទ្ធយេច៑ តេតាហ “ត ហី”តិអាទិ៑ “អទក្កិតេត ចិតេត្តតា”តិ បិញ្ញត្តំ តិក្កិបិត្វា ចិបល្លាសយុលេតច ចេសតាយ តិទ្ធាទិឃយាតត្តា ចុត្តំ “ឃឆាតុសត្ថិតាច កាចំ តិដ្ឋបេតុ”ត្តិ៑

យារស្សាតិ កិលេសយារស្ស៑ តស្ស ហិ ចសេ ឌិតោ សេសយារាតំ ហត្តុកេតា ៩ចាតិ៑ តេតាហ “កិលេសយារក្កហលោតចា”តិអាទិ៑

យារពាត្តតត្តិ សត្តយារបក្កេ យារស្ស ពាត្តតត្តិ យារពាត្តតំ៑ សោ ហិ កិលេសពាត្តតក្ខុតេ អត្ថតោ សយារកបទិសេ យញ្ញាតិ៑ តេត ចុត្តំ “អត្តលិ... បេ... យោក្កឃឹ”តិ (យហាច៑ ១១)៑ ទ្ទុតរយារបក្កេ យាររាច ពាត្តតត្តិ យារពាត្តតំ៑ ចិសក្កាតេរា តិញ្ញាតំ៑

យោហសយ្យយោកតោ ចិត្តំ “យ្ហញហ”ត្តិ ចុត្តត្តិ ទត្តឌដ្ឋាតយ្យិ យ្ហញហតាយ សត្តារេច “យ្ហញហ”ត្តិ ចិឃុំ ចចតំ អាតេចលិកយោហចសេត ចុត្តត្តិ ឌស្សេត្តា “ទ្ទិត្តំ យោយ្ហហចិត្តប្បាតាតំ ចសេតា”តិ អាហ៑ ៩ចត្តិ ៩ចំ ទាកាទិអក្ខុសលប្បត្តិយា ក្ខុសលកល្ហេច្ឆងតតោ អទក្កិតំ ចិត្តំ ហោតិ, សេត្តាបិ យិន្ធាកិតិចេសោ ៩តេត្តុច សក្កហំ សយោសលំ កន្ធតីតិ អាហ “យិន្ធាទិដ្ឋិ...បេ... ចេឌិតត្តា”ត្តិ៑ សេត្តាបឹតិ “អទក្កិតំ, យិន្ធាទិដ្ឋិហតំ, ចិតយិន្ធាកិក្ខុត”ត្តិ តីហិបិ បេឌហិ ចុត្តឆយ្ពា៑

ចក្ខុតាតិ ក្ខានេត។ ទ្វបត្តិ ចិរកាកចត្វុរត្ថិស្សិតំ ទ្វបិឃតត៌។ តិយិត្តក្កាហឹតិ “ខ្ទត្តិ”តិ ចា បុទិនេរា”តិ ចា “រុក”ត្តិ ចា “អរុក”ត្តិ ចា បទិកបុិតតិយិត្តំ កណ្យាតិ, តស្ស ចា កហលឃឹលេរិ។ អត្យញ្ញូតក្កាហឹតិ ហត្តុបិធហរិតកឆិតាឌិប្បកេធ កិលេបរាត៌ អត្យ អត្យ ញ្ញូតនេតា អត្យញ្ញូតរញ្ញូនេត អាកាតេទ កណ្យាតិ, តេរំ ចា កហលឃឹលេរិ។ ឃត្វាឆិកទលត្តិ ឃំ តិយិត្តំ, តិយិត្តាត្យញ្ញូតក្កហលតិយិត្តត្តិ អតេត្វា។ ៩ចំ “ចក្ខុត្រ្គិយំ អរំចុតំ ចិហទត្តា”ត្តិ, ឃោ “តិយិត្តក្កាហឹ, អត្យញ្ញូតក្កាហឹ”តិ ធ ចុតេត្វា បុក្កលេរិ, តរេយត៌ ចក្ខុត្រ្គិយំ ចក្ខុត្វាទ៌ អរំចុតំ រតិកចាតេជត អរិហិតំ កត្វា ចត្តត្តំ, តស្ស ធ ទ្វបស្ស ខ្ទដ្ឋាកាកក្កហណេ អកិញ្ញា, អតិដ្ឋាកាកក្កហណេ ធោយតស្សំ, អរយបេក្ខូត យោតហា យិន្ធាកិតិចេរ យិន្ធាឌិដ្ឋិតិ ៩ចំ អកិញ្ញាញ្យាបិធា, អញ្ញោ ធ លិយកេដ្ឋត បិបកា អកោរល្លរយ្ហុតេដ្ឋត អក្យុរលិ ឆយុា អត្វាយ្សចេឃ្យុំ អត្យ អត្យ បចេត្តឃ្យុំ។

តស្ស រំចទាឃ ត បដិបជ្ជតីតិ តស្ស ចក្ខុត្វាទស្ស រំចទាឃ រតិកចាតេជត បិធហតត្វុំ ត បដិបជ្ជតិ។ រា បត អប្បដិបត្តិ ចក្ខុត្រ្គិយស្ស អតាទក្ខារំចទស្ស អត្យប្បាធោតិ ធស្សេត្វា “ត ទក្ខុតិ…បេ… អាបជ្ជតី”តិ អាហ។ ឌចនេ ប្លប្បជ្ជយាតេតាបិ ហិ អរំចទោ តេត ក្ខានេត បចត្តតនេតា “ចក្ខុត្រ្គិឃារំចទោ”ត្វេច ចុក្ខុតិតិ។ ររទក្ខានេរុបិ ចុត្តតេឃតេច អតេត្វា ទចឌិតេញ្ញា។ “បុញ្ញត្តកប្បតចេរត ចា”តិអាឌិតា រទេជ្ជបតេតា ចុត្តយត្វុំ ចិត្វាទតេតា ធស្សេត្វា “រទេជ្ជបតេតា ធ ចិត្វាទោ អញ្ញោ”តិ កត្វា តំ រយុត្តិតត្វា “ឃា ធ ទោតា ខ្ទយា”តិអាឌិយាហ។

ឃតាចុត្វា អក្យុរលិ ឆយុាតិ ក្វាធរ អក្យុរលចិត្តប្បាធឆយុា, តេរំ ចត្វុតិ ចា។ តេ ហិ រយុតឃចជ្ជា បញ្ចុបិធាតក្ខត្តា។ “៩ច”ត្តិ ខ្ទយិតា តេតត្តិបិញ្ញខ្ទឃំ, អដ្ឋកចាឃឋ្ឋា តិដ្ឋាទិតប្បាកាទេត។ ខ្ទតាតិ ខ្ទយិស្សំ “អទក្ខុតេត ចិតេត្តតា”តិ កាចាឃំ។

ឃឌិបិ តេរតាហារយប្បាតបិញ្ញខ្ទឃំ “តឃុា ទក្ខុតចិត្តស្សា”តិ កាចា រទ្វបតេតា ត កហិតា, អត្វុតេតា បត “តេរំ កកចា បទិញ្ញាឃា”តិអាឌិតា កហិតា ៩ចាតិ តស្សា កហិតកាចំ ចិកាតេចុំ “កចំ តេតេរតី”តិ បុដ្ឋិត្វា “តឃុា ទក្ខុតចិត្តស្សា”តិ កាចំ ប្លដ្ឋិទិ។

ឃោតិរោយតរិកាតេត កយុំ កតេទាតេត្វាតិ “រោ ‘ខ្ទធំ ទ្យក្ខុ’ត្តិ ឃោតិរោ យតរិ កទោតី”តិអាឌិតា តតេឃត ចិបស្សតារញ្ញាតេត ឃោតិរោយតរិកាតេត កាចតាកយុំ កតេទាតេត្វា, កាតេចតេត្វាតិ អតេត្វា។ ឃតាក្ខុតកាលត្តិ តាតាបទិញ្ញាឃ បុញ្ញកាកចិបស្សតាឃ “អចិជ្ជារយុធឃា ទ្វបរយុធឃោ, អចិជ្ជាតិទោធា ទ្វបតិទោធា”តិអាឌិតា (បដិ។ ម។ ១។៥០) រយបេញ្ញារាឃ អាកាតេទហិ។ តិទឃកតិឃំ ទ្យក្ខុទ្យក្ខុតា, ស្យុកតិចិរេរ ឲ្យាហុលេរិកោកធេរ រញ្ញាទទ្យក្ខុតា, ខ្ទតទត្វ ទេត្វ តិស្សាបឹតិ ធស្សេត្វា អាហ “ឃតារយ្ហុធំ តិចិឆទ្យក្ខុតាឃោកោតា”តិ។

តេរតាហារយប្បាតចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

១។ ចិធឃហារយប្បាតចណ្ណតា

៥៩។ កុសលធម្មារម្មណាតិ កុសលធម្មេ ឧទ្ទិស្ស បវត្តិយត្តំ សន្ធាយ វុត្តំ, ន តេសំ អារម្មណបច្ចយតំ ឥធ “កុសលា ធម្មា”តិ លោកុត្តរធម្មានំ អធិប្បេតត្តា។ ន ហិ កេចិ អនុបាទានិយា ធម្មា ឧបាទានារម្មណា ហោន្តិ។ ផលធម្មេ ឧទ្ទិស្ស បវត្តាយ តណ្ហាយ គហិតត្តា “កុសល...បេ... ឧប្បន្នា”តិ វុត្តំ។ ចេតនាហារេតិ ចេតនាហារសម្បយុត្តេ។ កិំ បន កុសលការេវាតិ “កុសលា”តិ វចនមត្តំ គហេត្វា ចោទេតិ, តត្ថ និស្សយត្តំ ឧប្បន្នំ, បហានហេតុការណាបិស្សា សិយា ចោទកេន សម្បដិច្ឆិតោ។ “យាវតាបិ វុច្ចតិ”តិអាទិនា យាតស្ស ច តស្សា តណ្ហាយ ច សេវិតព្វការណា អកុសលានំ បហានាយ, កុសលានំ ឧប្បត្តិយា ច បច្ចយភាវតោ។

តេភូមកស្សំ ទោមនស្សំ តាយ “អរិយមគ្គំ បិបុលិតំ តាវក្លិ”ត្តិ អនុសោចតោ ឧប្បន្នំ ទោមនស្សន្តិ សម្ពន្ធោ។ ឧចត្តិ ឋបិតា បិច្ចិឋយំ វុត្តប្បការេន, បិហំ ឧបដ្ឋបេត្វា លទ្ធុ ន្ទានេសុ ឋដ្ឋារម្មណេ អាបាថគតេ អតិក្កន្តេ វិបស្សនំ បដ្ឋបេត្វាតិ យោជនា។ ឋដ្ឋារម្មណេ ហោន្តិ យថាវុត្តអនុសោចនទោមនស្សុប្បត្តិំ យថាកិតិចិដ្ឋស្ស អារម្មណស្ស អតិដ្ឋតាយាតិ ទស្សេតុំ “កថំ តេភូមចរិតា”តិ បទស្ស អត្ថំ វិវរិតុំ “វិបស្សនាចរិតា”តិអាទិ វុត្តំ។ វិបស្សនាទិវិតិយុត្តា វា បដិបន្នានិចរិត វុត្តា កុសលា ធម្មា ឥធ តេភូមំ អនុស្សតិក្កហណេន ឧបចារន្ធានេន គហិតត្តិ “បដិបន្នានិចរិតា”តិ វុត្តំ។ អាទិសទ្ទេន ទុតិយន្ធានតោ បដ្ឋាយ យាវ អគ្គផលំ ឧបរិវិសេសា សង្គហិតា។ យាយ បញ្ញាវិមុត្តិយា។

ឧបេក្ខាវតិបរិសុទ្ធិការណាតិ ឧបេក្ខាជនិតសតិបរិសុទ្ធិសព្ភាវេន។ កម្មយោគ្គត្តិ វិបស្សនាការណាទិកម្មស្ស យោគ្គំ អនុរូបំ អនុច្ឆវិកំ។ អប្បដិឃេតិ អប្បដិឃហេតុ, “អប្បដិឃតា”តិបិ បឋន្តិ, សោ ឧចត្វា។ ញាណសគតន្តិ ញាណោភាសគតំ។ តាទិ បុរេបិ បញ្ញា វុត្តា, អប្បដិឃាតីហិ បន អន្តោនំ កិលេសានំ វិធមនបិ បញ្ញាយ ឧច ហោតិ, សា ច ឧចិក្ខតាតិ ទស្សេតុំ “ញាណសគតំ កិលេសក្ខយេន ន ញាយតី”តិ វុត្តំ។

កេចេបិ កោចនា។ អប្បច្ចយោ ទោមនស្សំ ឋដ្ឋិវិធនានាទិកា ៧ អភិញ្ញា បិកដី ឧចាតិ “អត្ត ច វិនេសេ”តិ វុត្តធម្មេ ទស្សេតុំ “យតោយកិត្តិ, វិបស្សនាគាលដ្ឋា”តិ អាហ។ អក្ខណាតិ រាគាទយោ។ ឧបក្កិលេសា អភិញ្ញាវិនយលោកាទយោ។ អនុលោមំ តទេកដ្ឋតា។ ផគ្គតា ទុត្តលិ វិកប្បបច្ចត្ត។ ឋាលចតី អតចដ្ឋានំ។ សន្តា មិច្ឆាភិនិវេសា អយោនិសោមនសិការេន ហោតិ, មិច្ឆាវិតក្កេន ច។ តត្ថ អយោនិសោមនសិការោ អកុសលចិត្តុប្បាទោ តប្បរិយាបន្នោ មិច្ឆាវិតក្កោ វិកប្បសហិតោ ឧចាតិ វុត្តំ “មិច្ឆាភិនិវេសហេតុតាយ ទិដ្ឋិបក្ខា”តិ វុត្តត្តា “វិតក្កោបិ ទិដ្ឋិដ្ឋានំ, អយោនិសោ មនសិការោបិ ទិដ្ឋិដ្ឋាន”ន្តិ (បដិ។ ម។ ១។១៦៣)។

អថ វា ញាតតាតិ ផគ្គតា, ទិដ្ឋិបរិយាទានេសា។ យថាហ “តទបិ តេសំ ភវតំ សមណព្រាហ្មណានំ អជានតំ អបស្សតំ វេទយិតំ តណ្ហាគតានំ បរិតស្សិតវិប្ផន្ទិតមេវា”តិ (ទី។ និ។ ១។១០៥ អាទយោ)។ អដ្ឋិតីតិ អភូតដ្ឋានំ, ទិដ្ឋិវិតក្កា។ តេន ហិ បុថុជ្ជនោ កាលេ សស្សតំ, កាលេ ឧច្ឆេទន្តិ តំ តំ ទិដ្ឋិគ្គហណំ បក្ខន្ទន្តោ សត្តោ បរិព្ភមន្តោ វិយ, សមុទ្ទេ វិស្សដ្ឋនាវិកា វិយ, យន្តេ យុត្តគោណោ វិយ ច តថា តថា បរិព្ភមតិ។ តេនាហ “ទិដ្ឋិយោបិ ទិដ្ឋិដ្ឋានំ, វិតក្កោបិ ទិដ្ឋិដ្ឋាន”ន្តិ (បដិ។ ម។ ១។១៦៣) ច។ ឧត្តរិស្មិំ បន បក្ខេ មិច្ឆាភិនិវេសតាយ,

មិច្ឆាភិនិវេសហេតុតាយ ច តស្សា ឥធ គហិតាតិ ឯកទេសេ សមុទាយោបចារេន ករោតីតិ វេទិតព្ពំ។

“ឯវ”ន្តិអាទីសុ “ឥមា ឧបរិម”ន្តិអាទិបាឡិយំ សម្ពន្ធំ ទស្សេតិ។ បដិឃសញ្ញានន្តិ ភុម្មេ បច្ចត្តវចនន្តិ ទស្សេន្តោ “បដិឃ...បេ... សញ្ញាន”ន្តិ អាហ។ រូបាវចរសញ្ញាតិ សញ្ញាសីសេន រូបាវចរជ្ឈានានិ វទតិ។ នានត្តសញ្ញាតិ នានារម្មណា, នានារម្មណេ វា អារម្មណេ សញ្ញា។ ឋបេត្វា បដិឃសញ្ញា អវសិដ្ឋកាមាវចរសញ្ញា ហោន្តិ។ តា សមតិក្កមតីតិ តា រូបសញ្ញានានត្តសញ្ញាយោ អារម្មណេហិ សទ្ធឹ សមុទេន អតិក្កមតិ។

រូបាវចរជ្ឈានេនាការេនាបិ កសិណារម្មណា។ កសិណាតិក្កន្តា ហិ អារុប្បជ្ឈានុប្បត្តិ។ ទស្សនត្ថំ កសិណរូបានំ ទស្សនំ។ អភិញ្ញាញាណាបិ ព្យាហារេន សទ្ធឹ វីរិយារម្ភោ ឧបការកោ សមថោ សតិបស្សទ្ធិយោ បរិក្ខារភូតា ហុត្វា ឯវំ សតិវេទិតំ សមុស្សិតំ ភាវ តត្ថីតិ “មា ឧបដ្ឋិតា សតិ អសម្មុដ្ឋា, អយំ វិបស្សនា”តិ ហុត្វា។ ហោតិ សតិសីសេន វិបស្សនា គហិតាតិ ទស្សេតិ។ សមាធានំ បហានមាហាតិ សម្ពន្ធោ។

១៣. បច្ចុប្បន្នសុខអាយតិសុខវិបាកកិរិយតិរាមិសអការុរិសសេវិតការេហិ ឯវ សេសា បាឡិយំ ឯតស្ស សមាធិស្ស សន្តបណីតតាទីហិ សេសា ហុត្វា, តេបិ ឥធ សង្គហិតាតិ តេសំ បទានំ អត្ថំ ទស្សេន្តោ “អង្គសន្តតាយា”តិអាទិមាហ។ តត្ថ អង្គសន្តតាយាតិ ផលសមាធិភាវំ ឧបសន្តតាយ។ កិលេសទរថសន្តតាយាតិ កិលេសទរថប្បដិប្បស្សទ្ធិយា។ បណីតោតិ ឧឡារោ។ ឧត្តមោ វិតក្កវិចារាទីតិ ជហិត្វា ... ឯវមាទិការេន។ ឧត្តមោ វិភាវិតត្តា សមាធានំ។ លោកិយសមាធិស្ស បច្ចនីកកិលេសប្បហានេន សុញ្ញាតទិកត្តិអាទីនិ និគ្គហេតព្ពានិ, អញ្ញោ ច កិលេសា វារេតព្ពា។ ឥមស្ស បន អរហត្តសមាធិស្ស បដិប្បស្សទ្ធកិលេសត្តា ន និគ្គហេតព្ពំ, វារេតព្ពញ្ច អត្ថីតិ សោ មគ្គានន្តរំ សមាបត្តិគ្គហណេន អប្បយោគេនេវ អធិគតត្តា, ឋិតត្តា ច អបរិហានិវសេន វា អធិគតត្តា នសសន្តានិគ្គយ្ហវារិតគតោ។

“សតិវេបុល្លប្បត្តោ”តិ ឯតេន អប្បវត្តមានាយបិ សតិយា សតិពហុលតាយ សតោ ឯវ នាមាតិ ទស្សេតិ។
“មោទាបរិច្ឆិន្នកាលវសេនា”តិ ឯតេន បរិច្ឆិន្នសតិយា សតោតិ ទស្សេតិ។

វណ្ណមនេនាតិ “បីតិផរណា”តិអាទីសុ អនន្តរំ វណ្ណមនេន “បីតិផរណតា”តិ បទ បាឡិយា អាគតា។ តំ “បញ្ចង្គិកោ សម្មាសមាធី”តិ (ធ· ស· ១·១៣៣) សមាធិអង្គការេន បញ្ញា វុដ្ឋិតាតិ គហេត្វា វុត្តំ។ តេនេវ ឯវ អដ្ឋកថាយំ “បីតិផរណតា”តិអាទីនមត្ថំ អត្ថសំវណ្ណនា កតា។ តត្ថ “ឥមា ផាលេមេវ កាយំ វិវេកជេន បីតិសុខេន អភិសន្ទេតី”តិអាទិនា (ធី· និ· ១·១១៩) នយេន បីតិយា, សុខស្ស ច ផរណំ វេទិតព្ពំ។ សេសំ សុវិញ្ញេយ្យមេវ។

សមាធិវសេន សមថោ វុដ្ឋោតិ សមាធិវសេន សមថោ វុដ្ឋោ, ន ឧបការកង្គមុខវសេនាតិ អធិប្បាយោ។

៣៣។ រាគបដិបក្ខត្តា ឞយាឆិស្ស “អឆិចិត្តបិក្លាឃ បិក្លេន្តា”តិ ឞុត្តំ។ ឞុត្តតឃាត្សារេតាតិ “ឞុលបលិឆិអាឌិឞយ្ឈេរ្កាងេតត អប្បលិហិតោ”តិអាឌិតា។ ឲត្ត ឆ ឞក្លារាត់ ពលាកក្ខុរតំ ឞយ្ខេឆ បឞ្សត្តស្ស ត រាគោ បតិដ្ឋំ លកតីតិ អតិច្ចាត្សបស្សតា រាគឆរិតស្ស ឞប្បាឃា ឞុត្តា, តថា ឞក្លារាត់ ឞកាឆឌុក្ខតំ ឞយ្ខេឆ បឞ្សត្តស្ស បកតិឃាបិ ឌុក្ខតោឞុ ឌុក្ខប្បាឝត់ ឆលោ ពារោឝកោឞកឞឌិឞត្តិ ត ឆោរោឞា បតិដ្ឋំ លកតីតិ ឌុក្ខាត្សបស្សតា ឆោរឞឆរិតស្ស ឞប្បាឃា ឞុត្តា, តថា ឞក្លារោឞុ ឞយ្ខេឆ ឈតចិតិត្ថរោក កេព អត្តឞុញ្ញាតាឃ ដ្ឋបដ្ឋហយាតាឃ ត យោហោ បតិដ្ឋំ លកតីតិ អតត្តាត្សបស្សតា យោហឆរិតស្ស ឞប្បាឃា ឞុត្តាតិ ឆេឌិតព្ពំ។ រាគបដិបក្ខត្តា ឞយាឆិស្ស “អឆិចិត្តបិក្លាឃ បិក្លេន្តា”តិ ឞុត្តំ។ ឲឞ តយោ ព្ពតោឞុ។ ឞេឞយេត្ត ឞុចិញ្ញោឃ្យំ។

ពត្តិពាហុលៅ ដ្ឋប្បត្ត អទតំ អតកិទតំ អកិក្ខុឃ្យ ចិហរេន្តា ឞុលេត ឞយាឆិ អឆិកច្ឆតីតិ ពត្តិប្បឆាតតាបិ ឞយឆបក្ខកឌតស្ស កាទលំ ឞុត្តា។ ដ្ឋដ្ឋាត់ ឞយ្យដ្ឋតីតិ ឞយ្យត្តកាឃិកចិរិយំ។ ឞយ្ខាកយ្ខត្តចាឃាយាត់ ឃោ កាឃិកាឌិចិកប្បោ ឞុតេត្តា បិញ្ញត្តឃំ, ឞោ តេឞំ កាឃិកស្ស បឃោកស្ស ឞយ្ដ្ឋាតចេឞត ឆេឌិតព្ពោ។

“លិប្បាឆិកយោ”តិ ព្ពយិតា យក្កេឞចតកាចំ ឌស្សេតិ។ “ចិបស្សតាឃ ចិយុត្តាឆិកយោ”តិ ព្ពយិតា ចិបស្សតាត្សការេចត ឞយុទ្ឋឌចិយុត្តិ ចិក្ខុឞតចិយុត្តិ ចិឃ ឞយធាត្សការេចតាតិ ឌស្សេតិ។ លៅកិឃេហីតិ តិស្សក្កចចត់។ យហត្តាតត្តិ ដ្ឋញ្ញអារាត់, បលឹតាតត្តិ អត្ថោ។

៣៤។ តត្តិ ចិចឃហារំ។ ចិឞំចាឝតហេត្វត់ លៅកាឌិត់ បិបឆយ្ខាត់។ ឞោរេឆេត្តាតិ ឃថា ឞទលាឌិចិឞឃា អញ្ញាលាឌិឞំកិលេឞា ត បចត្តតិ, ឲចំ ឞោរេឆេត្តា។ បរិប្ចូរេត្តាតិ ឃថា ឞិលំ អពណ្ឌាឌិការេចត បរិបុណ្ណំ ហោតិ អត្ថត់, ឲចំ បរិប្ចូរេត្តា។

“តថាបដិបជ្ជេត្តា”តិ ព្ពយិតា ឞត្ថុ យហាបតិកាទការេចា បរិបុណ្ណោ ឌស្សិតោតិ បឆយចារេឌ “ឌស្សតាត្វយិច្ចា កាចតាត្វយិច្ចា”តិ ឞុត្តំ។

ឃស្ស អត្ថាឃាតិ ឃស្ស ឃស្ស បហាតព្វាឃ។ តថា បដិបត្តស្សាតិ ឃថា អឞុក្ខញ្ញាតាឌិ បិឌកំ កត្វា អតាកាយិយក្កាឌិអឆិកយោ ហោតិ, តថា បដិបត្តស្ស។

ចឆិតត្តិ ឈាតិតំ។

“យត្សស្សក្ខុតោ”តិ ព្ពឆំ បុព្ពាបរាបក្ខុ កត្វា “បិតា យត្សស្សក្ខុតោ ពិលាឞចោ”តិ ឆ តថា “យាតា យត្សស្សក្ខុតា”តិ ឃោរេឌតព្ពំ។ រេកឌាត្សទ្ធុបស្ស ឞាចត់ អត្សស្សាចត់, រេកឌាត្សទ្ធុបេត ចា ចចតេត ចិញ្ញាបត់។

៣៥។ យត្សស្សត្តត្តិ យត្សស្សជាតិតា។ លិក្កឞយ្យត្តីតិ បុរិឞការេចា។ ហេត្វតិ យតោចឌីបលិឆាតឞិឌ្ឍឃា ឞឌ្ឍិ បុព្ពហេត្វឞយ្យុគា។ ឞត្តារេឌស្សតត្តិ

សត្ថុ សម្មុខីការតោ. គុណសម្បត្តីតិ អភិញ្ញាសមាបត្តិលាភោ. អធិការោតិ អត្តនោ សរីរតិរេបក្ខ សត្ថុ ឧបការការណំ. ឆន្ទតាតិ ពុទ្ធការាយ ជមហន្តតា អតិចត្តិឆមុតា.

ន ឧប្បជ្ជន្តីតិ បន អត្ថីតិ “ន មេ អាចរិយោ អត្ថិ, សទិសោ មេ ន វិជ្ជតី”តិអាទិ (ម. និ. ១.២៨៥; ២.២៤១; កថា. ៤០៥; មហាវ. ១១; មិ. ប. ៤.៥.១១) ឯកិស្សា លោកធាតុយា ឋត្វា ចរន្តេន ភគវតា “កិំ បនាវុសោ សារិបុត្ត, អត្ថេតរហិ អញ្ញោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ភគវតា សមសមោ សម្ពោធិយន្តិ ឯវំ បុដ្ឋោ អហំ, ភន្តេ, ‘នោ’តិ វទេយ្យ”ន្តិ (ទី. និ. ២.១៩១) វត្វា តស្ស ការណំ ទស្សេតុំ “អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ, យំ ឯកិស្សា លោកធាតុយា ទ្វេ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា”តិ (ទី. និ. ២.១៩១; អ. និ. ១.២៧៧) វុត្តំ សុត្តំ ទស្សេន្តេន ធម្មសេនាបតិនាប ពុទ្ធខេត្តភូតំ វុត្តំ លោកធាតុំ ឋបេត្វា អញ្ញត្ថ អនុប្បត្តិ វុត្តា ហោតីតិ អធិប្បាយោ.

ខេត្តបរិគ្គហោ កតោ នាម ហោតីតិ “វុត្តំ ពុទ្ធខេត្តំ នាមា”តិ.

ឯវំ ជាតាដ្ឋានភាវំ គតាតិ ចុតូបបាតេន ជាតភូតា, ចុតូបមេន វា អញ្ញោបិ មហាវំ ជាតាដ្ឋានភាវេន បវត្តា. សព្វបញ្ញត្តិយា ឧបាទានភូតាតិ វុត្តំ មហាខេត្តំ សត្ថាយ វទតិ.

៥៥. ផលស្សបច្ចក្ខការិតាតិ “វុត្តស្ស កម្មស្ស វុត្តំ ផល”ន្តិ ចំចំកម្មផលំ បច្ចេវេក្ខតោ អប្បមាណាការេនាតិ បច្ចយសមុប្បាទេ កម្មស្ស ឯកត្តេន ផលុប្បាទនំ. តេនាហ “កម្មបថិតាន”ន្តិ.

៥៦. អញ្ញាណិតចិត្តតាតិ តណ្ហាភិភិតេបសេចនេន អភិភិចិដ្ឋចិត្តតា. ឧបកចអឧបកចានិតាតិ កចតណ្ហា ចិយ សមំ ទស្សេតិ.

ខន្ធត្តយចេសេតាតិ សីលាទិក្ខន្ធត្តយចេសេន. បដិបជ្ជិការកេតាតិ “សព្ពត្តកាយិកី”តិ អាទិបដិបជ្ជាយ ភេទេន.

តត្តតត្តកាយិកីតិ តិរយាទិតិដ្ឋានត្តិ ឋិតស្ស កត្តព្ពដ្ឋានេសុ តត្ត តត្ថេច កម្មសិលា. សព្ពត្តកាយិកីតិ មនាចុត្តេសុ សព្ពដ្ឋានេសុ ច កម្មសិលា.

សង្ខារចោ កាឡអសុត្តំ សញ្ញាតោ ទេរាចុចោ មហាទេរាចុចោ តាបនោ មហាតាបនោ អវីចីតិ ឯតេ អដ្ឋ មហានិរយា. ឯកេកស្ស ចត្តារិ ចត្តារិ ទ្វារានិ, ឯកេកស្មិំ ទ្វារេ ចត្តារោ ចត្តារោ ឧស្សទនិរយាគេយោតិ ឯវំ សោឡស ឧស្សទនិរយេ ចទេណ្ណន្តិ.

សក្កសុមាមានិកោ ទេវ្ហកទេចរាជា. បរាបតិចទុលព្រឹសាតាគយោ ចិយ ទុតិមានិដ្ឋានត្តុរការកោ បរិចារកោ.

កិលេសកាមបក្ខោតិ “ឆន្ទោ កាមោ, រាគោ កាមោ, ឆន្ទរាគោ កាមោតិ (មហានិ. ១) ឯវំ វុត្តឆន្ទរាគចសេន វុត្តំ. សោបិ ហិ

ᩅᩥᨻᩣᨵᨲᩥ, ᩏᨷᨲᩣᨷᩮᨲᩥ ᨧᩣᨲᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᨴᩁᨳᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᨠᩣᨿᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨶ ᨠᩥᩃᩮᩈᨴᩁᨳᨠᩣᩁᨠᨲᩮᩣ᪨ ᨠᩣᨿᨷᨭᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨠᩣᨿᩁᩣᨣᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨠᩣᨿᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᨠᩣᨿᨷᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᩣ ᩅᩣ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᩩ ᨧ ᨠᩣᨿᨷᨭᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮᩈᩩ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮ ᩑᩅ ᨠᩣᨿᨴᩁᨳᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨴᩁᨳᩮᩣ ᨶᩥᩁᩩᨩ᩠ᨫᨲᩦᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩔ ᨠᩣᨿᨴᩁᨳᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨷᨵᩣᨶᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᨬ᩠ᨬᩣᨷᨶᨴ᩠ᨵᩣᨴᩦᩈᩩ᪨ ᨷᩁᩔ,
ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨧ ᩅᩥᩉᩮᩈᨶᩴ ᩅᩥᩉᩥᩈᩣ᪨ ᨲᩴ ᩅᩣ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮᨲᩥ ᩅᩥᩉᩥᩈᩣ᪨

ᨻᩦᨩᩣᨴᩦᨴ᩠ᨵᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩃᨴ᩠ᨵᩣᨴᩦᨶᩣᨶᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩃᨴ᩠ᨵᩣᨲᩥ ᨻᩥᨩ᩠ᨩᩣᨠ᩠ᨠᨲᩮᩣ᪨

᪙᪐᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩈᨿᨴ᩠ᨵᩣᨲᩪᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩈᨿᩈᨽᩣᩅᩮᩣ᪨ ᨿᨳᩣ ᨣᩪᨳᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨽᩣᩅᩮᩣ ᩑᩈᩮᩣ ᨿᩴ ᨣᩪᨳᩣᨴᩦᩉᩥ ᩅ ᩈᩴᩈᨶ᩠ᨴᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩈᨿᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩔ
ᩈᨽᩣᩅᩮᩣ, ᨿᩴ ᩉᩦᨶᩣᨵᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᩉᩦᨶᩣᨵᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩉᩥ ᩅ ᩈᩴᩈᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨

ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨾᩪᩃᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩩᩈᩃᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ "ᨿᩴ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨴᩮᩈᨶᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ "ᩈᨴ᩠ᨵᩣ ᨻᩦᨩᩴ"ᨲᩥ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪑)᪨ ᨿᩴ ᩃᩮᩣᨽᨴᩮᩣᩈᩮᨶ,
ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨴᩮᩈᨶ ᨧ ᨴᩮᩣᩈᨴᩮᩈᨶ, ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨴᩮᩈᨶ ᨧ ᨾᩮᩣᩉᨴᩮᩈᨶ , ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨴᩮᩈᨶ ᨧᩣᨲᩥ ᨾᩮᩣᩉᩣᨴᩦᨶᩴ᪨ ᩅᩦᩁᩥᨿᨴᩮᩈᨶᩣᨲᩥ
ᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩅᩦᩁᩥᨿᨴᩮᩈᨶ᪨ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨴᩮᩈᨶᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣᩈᨾ᩠ᨽᩅᩴ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᩋᨠᩩᩈᩃᩔ ᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᨠᨲᩮᩣᨠᩣᩈᨲᩣᨿ ᩅᩥᨷᩣᨠᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ "ᩅᩥᨷᩣᨠᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮᨶ ᨶᩥᩅᩩᨲ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩴ ᨷᨶ ᨶᩥᨿᩔᨶᨿᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᨴ᩠ᩅᩣᩁᩣᨴᩦᩉᩥᨷᩥ
ᨶᩥᩅᩩᨲᨲᩣᨿ ᨷᩈᩥᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨿᨳᩣ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩮᩣᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᩈᩩᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩴ ᩃᩥᨧ᩠ᨨᩅᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩥᩴ, ᨿᨴᩥᨷᩥ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᨷᨭᩥᨷᨴᩔ ᩋᨽᩣᩅᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ
ᨶᩥᨿᨲᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩴ ᨶ ᨴᩮᩈᩮᨲᩥ, ᩅᩣᩈᨶᩣᨽᩣᨣᩥᨿᩴ ᨷᨶ ᨲᨳᩣᩁᩪᨷᩔ ᨴᩮᩈᩮᨲᩥ ᩑᩅᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ "ᩈᨧ᩠ᨧᨷᨭᩥᩅᩮᨵ"ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨
ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᨲ᩠ᨳᩣᨴᩦᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨲᩔᩣᨷᩥ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᩋᨶᩣᨣᨲᩮ ᩅᩣᩈᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨲᩥ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩥ
"ᩋᨶᩣᨣᨲᩮ ᨲᩔ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᩔᨲᩦ"ᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨿᩴ ᨠᩩᩃᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩣᩃᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨷᩁᩥᨸᨠ᩠ᨠᨷᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩮᩣ
ᨿᩮᩣᨣᩣᩅᨧᩁᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨧ ᨲᨳᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦᨲᩥ᪨

ᩋᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᩅᩥᨷᩣᨠᨽᩣᩅᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩣᨴᩮᩈᨶ ᩅᩥᩁᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩋᨶᩩᨷᨠᨲᩮᩣ᪨ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᨾᩉᩣᨣᨲᩔ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿ "ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ
ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ "ᨠᩥᩃᩮᩈᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩣᨿ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ"ᨲᩥ᪨

᪙᪑᪨ ᩅᩥᨵᩥ ᨷᨲᩮᩣ ᨷᨴᩣᨶᨠᩣᩁᩮᨶ ᩅᩥᨷᩣᨠᩴ ᨣᩉᩥᨲᩣ ᩈᩦᩃᩣᨴᩥᨷᩁᩣᨿᨶᩔ ᩋᨷᩥᨿᩮᨲᩣᨲᨲ᩠ᨳᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ "ᨿᨳᩣ ᨷᩩᨱ᩠ᨱᨬ᩠ᨧ ᨠᩣᨧᨲᩥᨠᩴ,
ᩋᨧᩮᩃᨬ᩠ᨧ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᩁᩅᨲᩥᨠ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩑᩅ ᩉᩥ ᨲᩔ ᩅᩥᨴ᩠ᨵᩣᨴᩦᨠᨾ᩠ᨾᩈᨾᩣᨴᩣᨶᩔ ᨲᩮᨶ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ "ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥᨾᩣᨶᩥ, ᨷᩩᨱ᩠ᨱ, ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩦ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨾ᪨
ᨶᩥ᪨ ᪒᪨᪘᪑) ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨲᩥ᪨ ᨲᩣᨿ ᨧ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᩅᩥᨵᩥᩴ ᨷᨭᩥᨶᩥᩔᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩮᨲ᩠ᨲ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᩴᩈᩩ᪨

᪙᪒᪨ ᨷᨠ᩠ᨡᨲᩣᨿ ᩅᩮᨴᨶᩣᨶᩴ ᨷᨠ᩠ᨡᩅᩮᨴᨶᩣᨶᩴ᪨ ᨲᨴᩮᩅ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨶᩣᨴᩦᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩣᨴᩥᩋᨷᩥᨠᨿᩔ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨶᩣᨿ

ទេវាតីតិ អាហ “ចុទ្ទនាតិ បក្ឃោចេវាគាត”ត្តិៈ កចក្កចុទ្ទនាតិ កចក្កុប្បត្តិៈ កចក្កចិត្តេ ហិ ស្ងប្បត្តេ ត់សយក្កិសយាបត្តិទោតា ចុទ្ទិតោ តាយ ទេវាតិៈ សញ្ញាទេចឝយិតអបកោយា ឲច អបកយចិទេយាត្តោៈ

ឮគ់ ចុទ្ទនាតត្តិ ឮគ់ ឃឆាចុត្តំ កោបេសល្លិ ចុទ្ទនាតទេហតុកាចទោតា ចុទ្ទនាតិៈ តឆា ហិ ចុត្តំ “ចេចាគាតយ្យ៉ិ តយ្យាតយ្យាសយាឝយ្យាចុទ្ទនាត”ត្តិ (ចិកៈ ប័១ប័)ៈ ឮយោឃ បត ចុទ្ទនាតបិឮ្យឮឃា អសក្កហិតត្តា “តិទោឆសយាបត្តិឃា ចុទ្ទនាតិ បិឮ្យឮយុត្តកចុទ្ទនាតិ តាយា”តិ សទេយ្យាហចិទេតាគតិឃំ (ចិកៈ អដ្ឋៈ ប័១ប័) ចុត្តំៈ ទេឃ បត “តិទោឆទោតា ឲលសយាបត្តិឃា ចុទ្ទនាត”ត្តិ បិឮ្យឮឃំ តត្តីតិ ចទេឃ្យ៉ិ, ទេត “តិទោឆា ចុទ្ទហត្តស្ស ទេតចសញ្ញាតាសញ្ញាឃតត់ ឲលសយាបត្តិឃា អតត្តទបច្ចទេឃត បច្ចទេឃា”តិ (បដ្ឋៈ ១ៈ១ៈ៣១លិ) ឮយោឃ បិឮ្យឮឃា បដិទេសឆេតព្ពាៈ

៤១ៈអឃំ ចស្ស អាសទេឃាតិ ឲត្តួ អាសឃខាតតាឌិតា ទេឃហិ ឮក្ខ្រិទេឃហិ ទេឃហិ បទោបទេហិ សត្តា កល្យាណបិបិសឃាឌិកា ទេហាត្តិ, ទេតសំ បខាតត់ ចិកាទេចតីតិ ទេចឌិតព្ពាៈ ឲចត្ថា កត្វា ឮក្ខ្រិឃបទោបទិឃត្តអាសឃាតុសឃពោលាត់ ចិស្ចុំ អសាឆាទេលាតា, ឮក្ខ្រិឃបទោបទិឃត្តតាតាឝយុត្តិកតាពោលាត់ ចិស្ចុំ ពាលតា ច សិទ្ធា ទេហាតិៈ

ឆាយកទោតាតិ ឲត្តួ ឆាយកយត់ តាយ អទេញ្ញាសំ អសាឆាទេណោ កាយទាកាឌឹត់ ឲច អាទេចលាទេកា សកាទេចា ទេចឌិតទេព្ពា, ឃទោតា “ឆាយកទោតា អត្ថុសឃំ បខហតី”តិ (បដិៈ យៈ ៦ៈ១១) ចុត្តំៈ

អាចខ្ញូតយទេត្តតេច សទេតិ អាកក្ខាឃត្តចុត្តិកត្តាៈ ចុត្តត្យ៉ា“អាកក្ខបដិពទ្ធ ពុទ្ធស្ស កាចទោតា ពោលា, យតសិការបដិពទ្ធ ពុទ្ធស្ស កាចទោតា ពោលា”ត្តិអាឌិ (យហាតិៈ ៧ិ៤; ក្នុឮអតិៈ ទេយាឈទាខយាលាចបុត្តាតិទេក្ខូស ប័៍; បដិៈ យៈ ៦ៈ៍)ៈ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណំ ចិឃ ហិ សព្ពំ កាចទោតា ពោលាំ បទិកយ្យុតិទទេបក្កុត្តិៈ

៤៣ៈស្ងបក្កិលេសចិយុត្តត្តាតិ ឲត្តួ ចិត្តាឌិ ឲច ស្ងបក្កិលេសា, តិព្ពត្តកស្ស ចា កយុស្ស បិទិពត្ថកិលេសាៈ កសិលាកយុបទិកយុស្សាតតិព្ពត្តតកសិលាកាទេចា ចុទ្ទសចិទេឆត ចិត្តបទិឝយត់ អភិញ្ញាភិតីហាទោទាតិ សព្ពត្តាបិ ឌីទិឃពាលស្ស ពាហុបកាទេត្តា ចុត្តំ “ឌីទិឃកាចតាពាលតិព្ពត្តា”ត្តិៈ ឌិព្ពសឌិសត្តាតិ ឌិទេព្ពា កចត្តិ ឌិព្ពំ, ឃឆាចុត្តំ បសាឆចក្កុ, ឌិព្ពំ ចិឃាតិ ឌិព្ពំ, អក្កុត់ អភិញ្ញាលាំ ឌិព្ពចិហាទោ ចត្តាទិ ទ្វបិចចទេញ្ញាតាតិៈ ទេតសំ ចទេសត តិព្ពត្តិត្វា បដិលទ្ធព្ពត្តា ឌិព្ពំ, ទេតត ឌិព្ពទេហតុកត្តា ឌិព្ពត្តិ ចុត្តត្តិ គទេស្សតិៈ ឌិព្ពចិហាទេសត្តិស្សិតត្តាតិ ទ្វបិចចទេចតុតញ្ញាទេតត តិស្សឃបច្ចទេឃត តិព្ពត្តត្តា, ទេតត ឌិព្ពតិស្សិត់ ឌិព្ពត្តិ គទេស្សតិៈ ឌិចុសឌ្ឍិ អក្កូទចិត្តកា កិឮ្យអាឌឹសុ បឆត្តីតិ ចុត្តំ “ត់ សព្ពំ សទ្ធសត្វាតុសាទេទត ទេចឌិតព្ពា”ត្តិៈ បុទិយា ហិ តទេឃា អត្វា កិឮ្យអត្វស្ស ចទេសត, ឮតទេទ ឌុតិកាតិអត្វចទេសទេតច គស្សិតាតិៈ

យតុស្សុបចាទត្តិ យតុស្សទេកាចទ៌ៈ គទ្ទិ៍ ត សក្កា ឮត្តទលាត្តា លាបច្ចុប្បត្តុស្សៈ “អាសត្តុចុតិកា”តិអាឌិតា សត្តតិបច្ចុប្បត្តុចទេសត “ចចយាទេត ស្ងបបខ្ចូយាទេត”តិ ចុត្តត្តិ គទេស្សតិៈ “ទេយាហតិស្សត្ថុឃុត្តត្តា”តិអាឌិតា សត្តាត់ ហឹតបលឹតត្តាឌិកាចស្ស ទេយាហាឌិកយុតិគាតទេហតុកត់,

ភិស្សត្ថផលតញ្ញា ភេស្សតិ៍ ជិន្តាចក្កស្ស បរិភោគ វុត្តេសត្តិ ជិន្តាចក្កបរិភោគានិ៍ តេន វុត្តំ "ជិន្តាចក្កានា សម្ពេច ព្រះត្តិ"តិ៍ តានិ ហិស្ស បរិកប្បនានាណានិ៍

សមាធិយត្តីតិ សមាធានានិ, កម្មានិ សមាធានានិ វុត្តេសត្តិ កម្មសមាធានា៍ សមាធានដ្ឋានានិជិឆកម្មានិ អត្ថោ បុរិមេ អត្ថេ, ទុតិយេ បន កម្មានិ សមាធានេបត្តីតិ កម្មសមាធានា, មិច្ឆាទិដ្ឋិយា កម្មសមាធានា មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមាធានា, សេសាអត្ថេ នេតំ ការណចនំ៍

តំ ចានត្តិ តំ អរិយានំ ឧបចនភចានំ៍ តំ ចិត្តត្តិ សម្មាបាកចិត្តំ៍ តំ ជិដ្ឋិត្តិ សេយភ មិច្ឆាការេហេភ អរិយេ អត្ថុន្ទេសតិ, មិច្ឆាទិដ្ឋិចេសំ៍ អយមេត្ថ អត្ថោ – យថា តាយ សេហតុសម្មត្តស្ស កិច្ចតោ ចិរុទ្ធ មីលំ, សមាធិញ្ញា សម្មាទេត្វា ជិតស្ស ភន្តេ សមុប្បាទោ ពិប្បាកិញ្ញាយ ជិដ្ឋេច ឆមេ្ម អញ្ញា, សតិ ចា ឧបាជិសេសេ អភាកាមិតា៍ វុចមេចំ មោ អរិយូបចាជី យថាវុត្តចិត្តជិដ្ឋីហិ អបក្កមិត្វា អប្បតិរូបំ សភាចំ "មយា, ភន្តេ, ឋមញ្ញុំ ឧបរិ វុត្ត'ត្តិ អច្ចយទេសនាយ តេ ត លមាសេតិ, សោ កាយស្ស ភេទា តិរយេ វុចាតិ៍ តេសុ បសន្នចិត្តស្ស លមាបនមេញ្ញ តេសំ ចាចាជីតំ បហានំ បដិភិស្សេក្កោច៍ ព្តតោ សាចជ្ជតទំ តាយ អញ្ញា តត្តំ សន្តានតួចិឆានតោ, សន្តហិតសុលបរិឆំសភតោ ច៍

កាយស្សភេទាតិ ព្តឆ កាយសន្តោ អត្តកាចបរិយាសេយាតិ អាហ "ឧបាជិន្នក្កន្ធបរិច្ចាកា"តិ៍ ពទភត្តុទត្តិ តស្ស មរណសន្តាតស្ស លត្ថបរិច្ចាកស្ស អភត្តុទំ៍ អកិតិន្តាតក្កន្ធទុត្វា បរសន្តោ, អតោរិមក្ខតចត្វុចិសមោ ចា និយា, អចនិចិសេសតមត្តិ ចា៍ តេសុ បុរិមំ សន្ធាយាហ "អកិតិន្តាតក្កន្ធកហលោ"តិ, បច្ឆិមស្ស បន ចសេត "ទុតិយោ ឧច្ឆ"ត្តិ៍

វុត្តចិបរិយាសេយភាតិ "ឋុច្ឆ ចរិតំ, សោភតំ ចា ចរិត"ត្តិអាជិភា៍ ហតភត្តិ ឈាតតំ៍

ការណាការណត្តិ ធានាដ្ឋានំ៍ សេតនាសេតនាសម្បយុត្តធមេ្ម តិរយាជិតិន្តាតកាមិបដិបទាក្ខតេ កម្មត្តិ កេហត្វា អាហ "កម្មបរិច្ឆេទសេចា"តិ៍ កម្មចិបាកត្តុទំ កម្មចិបាកចិសេសោ កម្មចិបាកស្ស ចិការោ៍ អសេប្បតំ ត សក្កោតិ អដ្ឋមភចមពាលីតិ ចិយ, តំសជិសំ ព្តទ្ធិចិឆនាណំ ចិយ ចិក្ខត្តិតំ, វុត្តេតស្ស ពាលសជិសតញ្ញា តិចារេតិ៍ ឈាភាជិនាណំ ចិយ ចា អសេប្បតំ , ចិក្ខត្តិតញ្ញា៍ មជិបិ ហិ ឈាភាជិបច្ចចេក្ខណានាណំ ព្តឆ លជ្ជិ ពាលត្តិ តស្ស សចិតក្កសចិចារតា វុត្តា, តថាបិ ឈាភាជីហិ ចិភា បច្ចចេក្ខណា តត្តិតិ ឈាភាជិសហកតំ នាណំ តទេន្តោកឆំ កត្វា វុចំ វុត្តំ៍ អថ ចា សត្តញ្ញាតញ្ញាណំ ឈាភាជិកិច្ចំ ចិយ ត សន្តំ ពាលកិច្ចំ កាតុំ សក្កោតីតិ ភេស្សតំ "ឈានំ ហុត្វា អសេប្បតំ, ព្តទ្ធិ ហុត្វា ចិក្ខត្តិតញ្ញា ត សក្កោតី"តិ (ចិក៑ មូលដី៑ ប័៦១) វុត្តំ, ត បន កស្សចិ ពាលស្ស ឈានិតន្តិការេចាតិ ភេដ្ឋព្តំ៍

ចិនយហារសម្បាតចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

៣។ យុត្តិហារសម្បាតវណ្ណនា

៩៣។ បដិបក្ខបដិពាឡ្ហា កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជិត្វេវ ន សក្កោន្តិ, ឧប្បន្នាបិ សមុច្ឆេទ អត្តនោ កិច្ចំ កាតុំ អសមត្ថតាយ អនុប្បត្តិសនិយាតិ បដិបក្ខវិចារណេន កុសលានំ ធម្មានំ កិច្ចករណាភាវំ ទស្សេតុំ “យតជ្ឈត្តានិ...បេ... ករិស្សតី”តិ វុត្តំ។ វិហរន្តស្សាតិ វិហរណហេតុ។ វិហរន្តោតិ វុត្តាបិ វុត្តោវ ភវេយ្យ, តេន រក្ខិតចិត្តតា វុត្តភវេន វុត្តត្តោ សម្មាសង្កប្បគោចរតាយ ច សិវត្តតីតិ ទស្សេតិ។ វុត្តភវេនាតិ មិច្ឆាសង្កប្បានំ អវសេ អវត្វា វិសោទិតមគ្គម្មានិវិតក្កតាយ។ អវិបរីតទស្សនាតិ កាយាទីអសុភាទីតោ អាការេ វិតិបិតភវត្តិ វុត្តិតភវំ។ សន្តាបិ ភាវយន្តោតិ “សម្មាសង្កប្បគោចរោ សម្មាទិដ្ឋិ ភវិស្សតី”តិអាទីសុ អនេន្វា យុត្តិយា យុត្តា វុត្ត អត្ថវិបការណភាវតោ។

យុត្តិហារសម្បាតវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៤។ បទដ្ឋានហារសម្បាតវណ្ណនា

៩៩។ យស្មា ច និកិលេសតោ រក្ខិតចិត្តស្ស តីហិ សុចរិតានិ បារិបូរឹ គច្ឆន្តិ, តស្មា រក្ខិតចិត្តស្សាតិ ឯត្ថ យាយំ រក្ខិតចិត្តតា, សា កាយសុចរិតាទីនំ តិណ្ណំ សុចរិតានំ បទដ្ឋានន្តិ ឧបនេត្វា អនេត្វា យោជិតព្វោ។ អត្ថាទីនន្តិ អត្ថបទានិ។

តតោ ឧបាតិ ការណគ្គហណេន ផលស្ស គហិតត្តា ឧប។

៩៥។ តទិត្វតិសេក្ខាតិ “បរិបាលិយតី”តិ ឋិតិសេក្ខា។

៦១-៣។ បញ្ចន្នំ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ តីហិ ខន្ធេហិ សង្គហិតានីតិ ឯត្ថ សទ្ធាវីរិយសតិន្ទ្រិយេហិ បីតិយោគ្គានិ តិចិធំ សីលំ គហិតំ សោវចស្សតា។ តេសន្តិ តេហិ សីលក្ខន្ធោ សង្គហិតោ។ សមាធិបញ្ញិន្ទ្រិយេហិ សមាធិបញ្ញាក្ខន្ធា គហិតាតិ បរិវេជិយត្វា, តថា វេសយ្យីតិ អាហ “ត្តតោ បទេសុ...បេ... វុត្តកាយេយថា”តិ។

៦៤។ ហេតុហេតុសមុប្បន្នបច្ចយបច្ចយុប្បន្នសង្ខាតស្សាតិ ឯត្ថ ហេតុបច្ចយចិការេកា ហេដ្ឋា វុត្តានេយ។

បទដ្ឋានហារសម្បាតវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

លក្ខណហារសម្បាតវណ្ណនា

ឰងាតិ យស្មា ឋុវត្តេសុ ហារោតិ យោជនានយសេសត្តា ហារសម្បាតេសេតា ហារវិភង្គេសេតា ចិយ ន ហារសន្ទុបយត្តសេសត្តា, តស្មា បេដកោបទេសេ អាកាតតយាតុសារេន អបរេហិ ចិបរិយាយេហិ ហារសម្បាតយោជនាចិធិ ទស្សេន្តោ "អបិចា"តិអាទិមាហ។ តត្ថ ចិញ្ញាចិញ្ញាយ កុសលាកុសលចិត្តុប្បចត្តិយា អលោភាទោសលោភទោសាបិ បរេសុការេន បចត្តន្តិ តិទានកាចតោតិ ទស្សេន្តោ "ឈ ធម្មា...បេ... មូលានី"តិ អាហ។ យថា ច តិទានការេន បុញ្ញាយតា, ឧចំ អត្តនោ ចសេចត្តនេតាបិ បុញ្ញាយតា លក្ខេតពាតិ ចុត្តំ "សាធិបតិកានំ អធិបតិ, សព្ពចិត្តុប្បាទានំ ធាត្រីយានី"តិ។ អលោភស្សាតិ អលោភយុត្តស្ស ចិត្តុប្បាទស្ស។ នេក្ខម្មច្ឆន្ទនាតិ កុសលច្ឆន្ទ នេក្ខម្មសន្ទោ បញ្ញាទីសុ តិរុឡ្ហោ។ ចុត្តញ្ហិ–

"បញ្ញា បធមំ ឈានំ, តិន្នានញ្ចា ចិបស្សនា;

សព្ពេបិ កុសលា ធម្មា, 'នេក្ខម្ម'ន្តិ បចុច្ចរេ"តិ។ (ឰតិចុ។ អដ្ឋ។ ១០៥; ឌី។ តិ។ ដី។ ១.១៣៥; អ។ តិ។ ដី។ ១.១.៩៩) –

តេសុ ធាឈ កុសលា ធម្មា អធិប្បេតា។ តេន ចុត្តំ "កុសលច្ឆន្ទនា"តិ។ នេក្ខម្មច្ឆន្ទន ភូបតិស្សយភូតេន, ន អធិបតិភូតេន។ ឰានំ ចុត្តំ ហោតិ – អលោភប្បធានោ ចេ ចិត្តុប្បាទោ ហោតិ, នេក្ខម្មច្ឆន្ទន ភូបតិស្សយភូតេន យតោ តស្ស បុញ្ញាយោ ហោតិ។ សេសបទទ្វយេបិ ឧសេច តយោ។

យទេក្កេន តេសំ ធម្មានំ យតោ បុញ្ញាយំ, តទេក្កេន តេសំ ឌេដ្ឋំ, បធានញ្ចាតិ ចុត្តំ "យតោរេដ្ឋាតិ យតោ តេសំ ធម្មាន"ន្តិអាទិ។ យតោយយតា យតេន កតាទិការេចា, សោ ច យតស្ស តេសំ សហជាតាទិនា បច្ចយការេចា ឧចាតិ ចុត្តំ "យតោយយាតិ...បេ... បច្ចយោ"តិ។ តេ បនាតិ ឧត្ត បន-សទ្ទោ ចិសេសត្ថីបកោ, តេនេតំ ទស្សេតិ – យទិបិ តេសំ ធម្មានំ ឈន្ទាទយោបិ បច្ចយា ឧច, ធាត្រីយាទិបច្ចយេន បន សចិសេសំ បច្ចយភូតស្ស យតស្សេច ចសេនេច ចុត្តំ "យតោយយា"តិ។ តត្ថ ឈន្ទសមុដ្ឋានីតាតិ យថាចុត្តនេក្ខម្មាទិឈន្ទន សម្មា ភូន្លសម្ពុទ្ធ តីតា, តតោ សមុដ្ឋាកតាតិ អត្ថោ។ តតោ ឧច នេក្ខម្មចិតក្កាទិតោ សមុប្បន្នត្តា អតាចិលសង្កប្បសមុដ្ឋានា។ តញ្ញយតោចិញ្ញាណសាត្សមុទ្យេស្សេន សហាធិដ្ឋានតោ ឋស្សសយោសានា។ "ឋុដ្ឋោ, កិក្ខវេ, ចេតេតិ, ឋុដ្ឋោ សញ្ញានាតិ, ឋុដ្ឋោ ចេតេតី"តិ (សំ។ តិ។ ៤.៩៣) ហិ ចុត្តំ។ ធាតំ យតោកយត្តិ កាយង្គចាចង្គចោបនំ អកត្វា សន្ធាសយន្តាកោតេន បសន្នេន យនសា បចត្តំ ធាតំ កុសលំ យតោកយ្យំ។ តំ បន អនភិជ្ឈាសហកតំ, អព្យាបាទសហកតំ, សម្មាទិដ្ឋិសហកតន្តិ តិចិធំ ហោតិ។

ការសតីតិ អចិសំចាទនាទិនា ចាចង្គចោបនាចសេន បចត្តត្តិយា ចតីចិញ្ញាត្តិយា សារេឆតព្ពំ សារេឆតីតិ អត្ថោ, តេន កាយទ្វារតោ បចត្តកុសលចតីកម្មម្បិ សង្គហិតំ ហោតិ។ តថា ហិ ចក្ខតិ "ចតីចិញ្ញាត្តិចិប្ផារតោ, តថា សាទិយតតោ ច ការសតី"តិ។ សព្ពម្បិ ចតីកម្មំ សច្ចាទិចសេន ចត្តព្ពិធំ។ ករោតីតិ អត្ថោ, បរេសញ្ហា ហិតាហិតានិ ការណាការណេហិ កាយង្គចោបនាចសេន បចត្តត្តិយា កាយចិញ្ញាត្តិយា សារេឆតព្ពំ សារេឆតីតិ អត្ថោ, តេន ចតីទ្វារតោ បចត្តកុសលកាយកម្មម្បិ សង្គហិតំ ហោតិ។ តថា ច ចក្ខតិ

“កាយវិញ្ញត្តិវិប្ផាររវសេន, តថា សាវជ្ជតាយ ច ករោតី”តិ (នេត្តិ។ អដ្ឋ។ ៥៩ វិប្ផារហារវិភង្គវណ្ណនា)។ កម្មបថវសេន កាយទ្វារេន បាណាតិបាតាទិវសេន តំ តិវិធំ ហោតិ។ តេនាហ “ឥតិ ទសកុសលកម្មបថានិស្សិតា”តិ។ ទសបុញ្ញកិរិយវត្ថុវសេនាបិ គាថាយ អត្ថោ យុជ្ជតិ។ តថា ហិ វក្ខតិ “សោ បសន្នចិត្តោ”តិអាទិ។ ភាសតិ វា ករោតិ វា កេវលំ មនសា បវត្តេតីតិ អធិប្បេតត្តា វា-សទ្ទោ។ តថា ចេវ សំវណ្ណិតំ។

ទសវិធស្ស កុសលកម្មស្សាតិ ទសវិធស្ស កុសលកម្មបថកម្មស្ស, វក្ខមាននយេន វា ទសបុញ្ញកិរិយវត្ថុសង្ខាតស្ស កុសលកម្មស្ស។ ននុ ច ទានាទីនំ តិវិធមេវ បុញ្ញកិរិយវត្ថុ វុត្តន្តិ? សច្ចំ, តំ បន ឥតរេសំ តទន្តោគធត្តា។

“សុខមន្វេតី”តិ សង្ខេបេន វុត្តំ សុខានុភវំ វិត្ថារេន ទស្សេន្តោ “ឥសស្ស បុរិសោ”តិអាទិមាហ។ តត្ថ ឧភំ សត្តិ ឧភំ ភូតំ, អព្យាហិតានុសយោ ហុត្វា សុខវេទនីយផស្សសម្ភូតន្តិ អត្ថោ។

តត្ថ “យំ យតោ”តិអាទិនា គាថាទ្វយវសេន ចតុសច្ចំ និទ្ធារេតិ។ អាទិតោ វុត្តាបិតេសុ លគ្គាទីសុ លគ្គបុរេន សច្ចានំ គមិតត្តា សត្តានំ និត្ថរិតកាវតោ នានានយេហិ វិបស្សនាភូមិកោសល្លត្តំ, បុព្ពាបរសម្ពន្ធស្សនត្វេ ឧភំ វុត្តំ “ឧភំ...បេ... និទ្ធារេតព្វានី”តិ។ សច្ចបុរេន អស្សាទាទិកេ និទ្ធារេត្វា ទេសនាហារសម្បាតំ យោជេតុំ “តត្ថ សមុទយេនា”តិអាទិមាហ, តំ វុត្តនយេន យោជេតព្វំ។ អញ្ញាបិ អត្ថតោ ន វិកត្តំ, តំ ហេដ្ឋា វុត្តនយត្តា, វត្តានត្តតា វាតិ វេទិតព្ពំ។

យោគលក្ខណោតិ យោគលក្ខណហេតុ “យោគលក្ខណោ”តិ វា បាឋោ។ ព្រហ្មកាវតោ ញាបរាកាវតោ។ យេន បសាទេន សមន្នាគតត្តា យតោ “បសន្នោ”តិ វុត្តោ, តស្ស បសាទស្ស កិច្ចំ យេន អាការេបត្វា អាហ “អកាលុស្សិយតោ, អាវិលត្តស្ស ញាបក្ខតោ ច បសន្នោ”តិ។ តថា សាវជ្ជតោតិ វាចាយ វត្តំ អវត្វា វ ផស្សសាវជ្ជតោ អនុនានតោ។ ភាតិវេយ តថា សាវជ្ជតោតិ ការេន កាតព្ពំ យថា កតំ ហោតិ, តថា វាចាយ និវិទាសតោ។ តថា បសុតត្តាតិ យថា សុខមន្វេតិ, តថា រូបវិតត្តា ឧភាតិ អត្ថោ។ តតោតិ តតោ ការណា, មនសា បសន្នេន, ភាសនេន, ករណេន ច ហេតុនាតិ វុត្តំ ហោតិ។ អនញ្ញត្ថាតិ ឧតត្វិ បន អត្ថោ។ តតោតិ តតោ ឧភ។ យោ ហិ បសន្នមនោ តេន យំ ភាសតិ, ករោតិ វា, តតោ ឧភ តំ សុខមន្វេតីតិ វុត្តំ ហោតិ។ សាតកាវតោតិ សាតវេទនាកាវតោ។ ឥដ្ឋកាវតោតិ មនាបកាវតោ។ កម្មតោ វិបាកប្បវត្តិផលទានសមត្ថភាវេន កម្មស្ស និដ្ឋាតត្តា វិបាកស្សេវ អនិដ្ឋាតត្តាតិ អាហ “កត្វា...បេ... អន្វេតីតិ វុត្ត”ន្តិ។ ការណាយត្តវុត្តិតោតិ កតការហេតុកត្តា កម្មស្សាតិ អធិប្បាយោ។ អសង្កន្តិតោតិ យស្មិំ សន្តានេ កម្មំ និដ្ឋាតំ, តទញ្ញសន្តានា សង្កមនតោ។

អាធិបច្ចយោគតោតិ សហជាតាធិបតិវសេន អាធិបច្ចយុត្តត្តា។ សហជាតធម្មានុវត្តនសមត្ថយុត្តស្ស មនស្ស វសេន បុព្ពង្គមតា ឥដ្ឋាធិប្បេតា។ តតោ ឧភាតិ អាធិបច្ចយោគតោ ឧភ។ មនស្សាតិ រូបយោគត្វ សាមិវចនំ។ តេនំ ធម្មានន្តិ សម្ពន្ធោ។ កុសលការេវ យុជ្ជតិ បសាទស្ស យោគិនិយាមកនិការហេតុកត្តា។ តត្ថ វិកប្បញ្ញាការណេសុ តេនំ សាវកានំ សទ្ធា រូបប្បជ្ជតីតិ? នាយំ សទ្ធា, តទាការា

ᨸᨶ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨲᨳᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩅᨠ᩠ᨡᨲᩥ “ᨠᩣᨿᩴ ᨸᩈᩣᨴᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ (ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪔᪙ ᩅᩥᨸᩃ᩠ᩃᩣᩈᩉᩣᩁᩈᨾ᩠ᨸᩣᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ)᪨ ᩈᩩᨡᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᨹᩃᨴᩣᨶᩮ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᨠᨲᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨹᩃᨴᩣᨶᩈᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᨠᨲᩴ ᩏᨸᨧᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦᨲᩥ᪨

ᨾᨶᩮᩣᨸᩅᩥᨧᩣᩁᩣ ᨨ ᨶᩮᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨾᩔᩥᨲᩣ ᩈᩮᩣᨾᨶᩔᩩᨸᩅᩥᨧᩣᩁᩣ, ᩏᨸᩮᨠ᩠ᨡᩩᨸᩅᩥᨧᩣᩁᩣ ᨧ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᨠᩩᩈᩃᩣᨵᩥᨠᩣᩁᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨲᩮ ᨸᨶ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨶ᩠ᨶᩥᩔᩣᨿ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨾᨶᩮᩣ ᨾᨶᩮᩣᨸᩅᩥᨧᩣᩁᩣᨶᩴ ᨸᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᩩᩈᩃᨸᨠ᩠ᨡᩔ ᨸᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨠᩩᩈᩃᩮᩣ ᨲᩣᩅ ᨹᩔᩮᩣ ᨠᩩᩈᩃᩔ ᩅᩮᨴᨶᩣᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩔ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩔ ᩈᩘᨡᩣᩁᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩔ ᩈᩉᨩᩣᨲᩣᨴᩥᨶᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ “ᨹᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩅᩮᨴᩮᨲᩥ, ᨹᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩈᨬ᩠ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᨹᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨧᩮᨲᩮᨲᩦ”ᨲᩥ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪔᪨᪙᪓) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩑᩅᩴ ᩅᩮᨴᨶᩣᨴᩦᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨴᩦᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨽᩣᩅᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨿᩮᩅ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿᩣᨲᩥ ᨶᩅᨠᨾ᩠ᨾᨠᩔ᪨ ᨠᩣᨿᩣᨴᨿᩮᩣ ᩉᩥ ᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨿᨳᩣᩁᩉᩴ ᨶᩅᨠᨾ᩠ᨾᨠᩔᩣᨸᩥ ᨠᩩᩈᩃᩔ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨸᩩᩁᩣᨱᨠᨾ᩠ᨾᨠᩔᩣᨸᩥ᪨

“ᨸᩈᨶ᩠ᨶ ᨾᨶᩈᩣ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᩈᩮᩈᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩅᩣᨧᩣᨸᨧ᩠ᨧᨿᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨴᩥᨷ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨠᩁᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩅᩣᨧᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨿᨾᨵᩥᨷ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ “ᨠᩁᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨿᨴᩥᨴᩴ ᨸᨴᩴ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨠᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩅᩣᨧᩣ ᨠᨳᩥᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ ᩈᩩᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᨠᩣᨿᩅᨧᩦᨠᨾ᩠ᨾᩮ ᨮᩥᨲᩔ ᩌᨩᩦᩅᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ, ᨶ ᨸᩩᩁᩥᩈᩔᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨲᩮ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩌᨩᩦᩅᩔ ᨸᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩮᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩅᩣᨧᩣᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩣ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨶ ᩌᨩᩦᩅᨭ᩠ᨮᨾᨠᩮ ᩈᩦᩃᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩔ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣᨶᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣᨶᩴ ᩋᨠᩩᩈᩃᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨸᩉᩣᨶᩣᨶᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᨶᩣᨶᩥ, ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣᨶᩴ ᨠᩩᩈᩃᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᨶᨸᩁᩥᨻ᩠ᨿᩪᩉᨶᩣ ᨧ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩅᩣᨿᩣᨾᩮ ᨮᩥᨲᩔᩮᩅ ᨠᩣᨿᩣᨴᩦᩈᩩ ᩈᩩᨽᩈᨬ᩠ᨬᩣᨴᩥᩅᩥᨴ᩠ᨵᩴᩈᩥᨶᩦ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩌᨩᩦᩅᩮᩣ...ᨸᩮ...ᨸᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩅᩮᨭ᩠ᨮᨠᩈᩦᩃᩴ ᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩈᩴᩅᩁᩮᩣ, ᩈᨴ᩠ᨵᩣᩈᩴᩅᩁᩮᩣ ᨧ ᩈᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨲᩴ ᩈᩦᩃᩔ ᨸᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᨿᩅᨧᩦᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ᪨ ᨠᨾ᩠ᨾᨸᨧ᩠ᨧᨿᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᨠᩩᩈᩃᨠᨾ᩠ᨾᩉᩮᨲᩩᨠᨲᩣᨿ᪨

ᨸᨴᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩣᨲᩥ “ᨾᨶᨶᨲᩮᩣ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩅᩥᨩᩣᨶᨶᨲᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ᪨

ᩋᨿᩴᩋᩣᩅᨭ᩠ᨭᩮᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩈᨽᩣᨣᩅᩥᩈᨽᩣᨣᨵᨾ᩠ᨾᩣᩅᨭ᩠ᨭᨶᩅᩈᩮᨶ ᩋᩣᩅᨭ᩠ᨭᩮᩣ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩉᩥ ᨠᩩᩈᩃᨾᩪᩃᩈᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨲᨾᨣ᩠ᨣᩣᨴᩥᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᨶᩣ ᩈᨽᩣᨣᨵᨾ᩠ᨾᩣᩅᨭ᩠ᨭᨶᩣ᪨ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨽᩅᨲᨱ᩠ᩉᩣᨶᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᨶᩣ ᩅᩥᩈᨽᩣᨣᨵᨾ᩠ᨾᩣᩅᨭ᩠ᨭᨶᩣ᪨

ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩥᩉᩣᩁᩮ ᨸᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᨽᩪᨾᩥᩅᩥᨽᩣᨣᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩣ, ᩈᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨽᩣᨣᨾᩮᩅ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨶᨿᩥᨴ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ “ᨶᨿᩥᨴᩴ ᨿᨳᩣᩁᩪᨸᩅᩈᩮᨶ ᨣᩮᩉᩔᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨶᩮᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᨶᩮᩣᩉᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨲᩴ ᩅᩥᩅᩁᨲᩥ᪨ “ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨾᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶᨶᩩ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᩉᩥᨲᩈᩩᨡᩣ ᨠᩩᩈᩃᩮᨿᩮᩅᩣᨲᩥ? ᨶᨿᩥᨴᨾᩦᨴᩥᩈᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩋᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨸᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣᨲᩥ, ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨸᨶ ᩋᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣᨲᩥ ᨴᩦᨸᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᩃᩮᩣᨠᩔ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨶᨲ᩠ᨳᨻᩦᨩᨽᩪᨲᩮᩈᩩ ᩈᨠᩃᩉᩥᨲᩈᩩᨡᨸᩁᩥᨸᨶ᩠ᨳᨠᩮᩈᩩ ᨲᩥᨲ᩠ᨳᨠᩁᩮᩈᩩ ᩋᩈᨲ᩠ᨳᩩᨣᩩᨱᩈᨾ᩠ᨽᩣᩅᨶᩅᩈᩮᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨵᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᩣᨲᩩᨠᩣᨾᩴ ᨸᩥᨸᩥᨠᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨸᨭᩥᨻᩣᩉᨲᩥ, ᩈᩮᩣᨸᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ, ᨠᩥᨾᨦ᩠ᨣ ᨸᨶ ᩋᩁᩥᨿᩅᩥᨶᨿᩮ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨸᨭᩥᨻᩣᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣᩅᩣᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨹᩃᩮᩣᩅ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩅᨲᩣᨸᩈᩴᩈᩣ ᨸᩈᩴᩈᩩᨸᩥᩈᨲᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ – “ᨶ ᨡᩮᩣ ᩋᩉᩴ, ᨾᩮᩣᨥᨸᩩᩁᩥᩈ, ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩔ ᨿᨳᩣᩁᩣᨿᩣᨿᩥ, ᩋᨸᩥᨧ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩮᩅᩮᨲᩴ

ᨸᩣᨸᨠᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣᨲᩴ...ᨸᩮ... ᨴᩦᨥᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩉᩥᨲᩣᨿ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨴᩦ. ᨶᩥ. ᪓.᪗), “ᨿᩮᩣ ᨶᩥᨶ᩠ᨴᩥᨿᩴ ᨸᩈᩴᩈᨲᩥ (ᩈᩩ. ᨶᩥ. ᪖᪖᪓; ᩈᩴ. ᨶᩥ. ᪑.᪑᪘᪐, ᪑᪘᪑; ᩋ. ᨶᩥ. ᪔.᪓; ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥ. ᪙᪒), ᩈᨻ᩠ᨻᩔᩣᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩔ ᨾᩪᩃᩴ ᨧᩦᩃᩮᩣᨸᩅᩮᩈᨶᩣ”ᨲᩥ ᨧ.

ᨴᩩᨲᩥᨿᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ “ᨾᨶᩮᩣᨸᩩᨻ᩠ᨻᨦ᩠ᨣᨾᩣ...ᨸᩮ...ᨸᨴ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨵ. ᨸ. ᪑, ᪒) ᨸᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᨴᨲᩥ. ᩑᨲᩔᩣᨲᩥ ᩈᩴᩅᨱ᩠ᨱᩥᨿᨾᩣᨶᩈᩩᨲ᩠ᨲᩔ.

ᨠᩥᨧ᩠ᨧᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸᨲᩥᨸᨧ᩠ᨧᨿᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩔ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩔ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᨶᩴ. ᨸᨵᩣᨶᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨸᨵᩣᨶᨽᩣᩅᩔ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᨶᩣ. ᩈᩉᨩᩣᨲᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨲᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨾᨶᩈᩣ ᩈᩉᨽᩣᩅᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᨶᩣ.

ᨾᩉᩣᨽᩪᨲᩣᨲᩦᨲᩥ ᩍᨲᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᩣᨴᩥᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨲᩮᨶ ᨾᩉᩣᨽᩪᨲᩣᩅᩥᨶᩣᨽᩣᩅᩦ ᩈᩮᩈᩣ ᩁᩪᨸᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᨿ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ.

“ᨾᨶᩮᩣᨸᩩᨻ᩠ᨻᨦ᩠ᨣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩈᨾᩣᩈᨸᨴᩮ “ᨾᨶᩮᩣ”ᨲᩥ ᨸᨴᩴ ᩋᩅᨿᩅᨽᩪᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨾᨶᩮᩣ ᨸᨴᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ”ᨲᩥ. ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉ “ᨾᨶᩮᩣᨸᩩᨻ᩠ᨻᨦ᩠ᨣᨾᩣᨲᩥ ᨸᨴᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ”ᨲᩥ. “ᩃᩣᨽᩣᨶ ᩋᨲᩥᨸᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᨸᩣᨮᩴ ᩈᩩᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩔ ᨠᩣᩁᨱᨽᩣᩅᩴ, ᨶ ᨿᨳᩣᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᨲ᩠ᨳᨷᩁᩥᩈᨾᩣᨸᨶᩴ. “ᩈᩩᩃᩮᩣᨠᩮᩣ”ᨲᩥ ᨸᨶ ᨿᨳᩣᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᨲ᩠ᨳᨷᩁᩥᩈᨾᩣᨸᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨸᨴᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ ᨶᩮᩅ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨽᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ ᨧᩣ”ᨲᩥ.

ᩑᨠᨲ᩠ᨲᨲᩣᨲᩥ ᨾᨶᩮᩣᨸᩩᨻ᩠ᨻᨦ᩠ᨣᨾᩣᨴᩥᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᨴᨲᩥ. ᩑᨠᩮ ᩈᨾᩮᩣᨸᩥ ᩅᩮᨾᨲ᩠ᨲᨲᩣ “ᨾᨶᩮᩣᨸᩩᨻ᩠ᨻᨦ᩠ᨣᨾᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨸᩈᩣᨴᩮᨶ ᨴᩩᩔᩃᩣᨿ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᩈᨲᩥ ᨸᨩ᩠ᨩᩅᩈᩣᨶᩮ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨸᨶᩮᨲᩣ ᩈᨾᩮᩣᨸᩥ ᩑᨠᩮᩈᩴ ᨶᩮᩣ ᨸᩈᩣᨴᩮᩣ ᩈᩥᨶᩮᩉᨸᨠᩣᩁᩮᩣ,
ᩋᩔᨴ᩠ᨵᩥᨿᩴ ᨴᩥᨿ ᩃᩮᩣᨽᨸᨠᩣᩁᩴ ᨴᩮᩣᩈᩴ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨶᩥᩅᩩᨲᩮᩣ”ᨲᩥ. ᨷᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᨲᩮᩣ ᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉ. ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ
ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨽᩴ ᩋᨶᩩᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᨸᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ.

ᨴᩮᩣᩈᨴᩩᨭ᩠ᨮᩣᨴᨿᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᨴᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩈᩴᩅᩮᨣᩉᩥᨴᩮᩣᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨠᩥᩃᩮᩈᨾᩃᩥᨶᨲᩣᨿᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᨿ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ. ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣᩁᨾ᩠ᨽᨴᩮᩣᩈᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ
ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩮᨶ᩠ᨴᩕᩣᩁᨾ᩠ᨽᩴ, ᨠ᩠ᩃᩣᩁᨴᩮᩣ, ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ. ᨲᨳᩣ ᨹᩔᩮᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩅᩮᨴᨶᩣᨴᩦᨶᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣᩁᨾ᩠ᨽᨴᩮᩣᩈᩮᩣ
ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ, ᩑᩅᩴ ᨹᩔᩮᩣᨸᩦᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨲᩣᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩏᨸᩈᩴᩉᩁᨲᩥ ᨲᨳᩣ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ. ᩅᩮᨴᨶᩣᨴᩦᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩉᩥ ᩅᩮᨴᨶᩣᨴᨿᩮᩣ ᨲᨿᩮᩣ ᨡᨶ᩠ᨵᩣ ᨣᩉᩥᨲᩣ.
ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩔ ᩅᩮᨴᨶᩣᨴᨿᩮᩣᨲᩥ ᨶᩣᨾᩁᩪᨸᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᨴᨲᩥ.

“ᩈᩦᩃᨾᨿᩔ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᩣ ᨸᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨶ᩠ᨲᩥᨸᨵᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩦᩃᩔ. ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩦᨲᩥ ᩋᨶᩩᨿᩩᨬ᩠ᨩᨲᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲᩥ. ᩈᩮᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨠᩩᩈᩃᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᩣᩅᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ.
“ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨽᩣᩅᨶᩣᨸᩉᩣᨶᩈᨾ᩠ᨾᨸ᩠ᨸᨵᩣᨶᩣᨶᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᨽᩣᨠᩥᨿᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩥᩅᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᩣᩁᩮᩣᨸᩮᨲᩥ, ᩅᩥᨽᨩᩥ
ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᨽᩣᩅᨶᩣᨠᩩᩈᩃᩅᩈᩮᨶ ᨸᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᩋᩣᩉ.

ᩅᩥᨽᨩᩥ “ᨾᨶᩮᩣᨸᩩᨻ᩠ᨻᨦ᩠ᨣᨾᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ”ᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᨽᩣᩅᨶᩣᨴᩥᨿᩮᩣᨩᨶᩣᩅᩥᨵᩥᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨣᩣᨳᩣᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᨲᨳᩣ ᨴᨶ᩠ᨲᩣ

បុញ្ញា”ន្តិអាទិមាហ។ តត្ថ ភាវនាមយន្តិ បញ្ញាភាវនាមយំ។

“អលោភោ កុសលមូល”ន្តិអាទិ ទានាទីនំ អលោភាទិបធានត្តា វុត្តំ, សព្ពត្ថ ច “វុត្ត”ន្តិ បទំ អានេត្វា យោជេតព្ពំ។ តេមន្តិ រាគាទីនំ។ និស្សរណន្តិ ច បរិនិព្ពានមេវ សន្ធាយ វទតិ។

បរិច្ចាគសីលោ អលោភជ្ឈាសយោ កាមេសុ អាទីនវទស្សាវី សម្មទេវ សីលំ បរិបូរេតីតិ អាហ “ទេវតា...បេ... បដិដ្ឋាន”ន្តិ។ ទូស ឍូឍ្យអាទិកា នាម កិលេសា ចិតិក្កមាវត្ថានំ, តប្បហានំ តទង្គប្បហានេន វេទិតព្ពំ។ មជ្ឈិមានន្តិ បរិយុដ្ឋានាវត្ថានំ។ សុខុមានន្តិ អនុសយាវត្ថានំ។ ពលានីកម្បិ ន្តិ ពិលាសវិកម្បិ។

ទេវតាតិ មក្កសហគតេន អលោភេន សទេវកស្ស លោកស្ស អភយទានំ ទេវតា។ បុញ្ញន្តិ លោកុត្តរកុសលំ។ សំមយតោតិ មក្កបរិយាបន្នេហិ សម្មាវាចាកម្មន្តាជីវេហិ ទិដ្ឋេកដ្ឋាទិសំកិលេសតោ មក្កសំមយេន សំមយន្តស្ស។ វេរន្តិ បាណាតិបាតាទិបាបំ។ កុសលោតិ មក្កសម្មាទិដ្ឋិយា កុសលោ ចិវក្ខណោ។ ជហាតិ បាបកន្តិ តេហិ តេហិ មគ្គេហិ តំ តំ បហាតព្ពំ បាបធម្មំ ឈូឌិសោ ជហាតិ សមុច្ឆិន្ទតិ។ តេនាហ “មគ្គា វុត្តា”តិ។

“ទេវតា”តិអាទិនា បុព្ពេ អចិការេន កុសលមូលានិ វណ្ណិតានីតិ ព្ទានិ ចិការេន តានិ វណ្ណេន្តោ “លោកិយកុសលមូល”ន្តិអាទិមាហ។

បុឍុជ្ជនស្សបិ សេក្ខស្សបិ ទស្សិតា បហានស្ស ចិប្បកតភាវទីបនតោ។ អសេក្ខស្សបិ ទស្សិតា អនុបាទាបរិនិព្ពានទីបនតោ។

សក្កាយាទិនិ បដិបទា បុញ្ញកាលប្បដិបត្តិ។

បុញ្ញោ កមិតេ បុញ្ញផលម្បិ កមិតមេវ ហោតីតិ វុត្តំ “ទេវតា...បេ... ទេវតមាហា”តិ។ សង្កប្បដ្ឋានេន ចិតា សំកិលេសប្បហានំ តត្វីតិ ទស្សេន្តោ អាហ “កុសលោ...បេ... ទេវតមាហា”តិ។

វេទសង្ខា អនិត្តាទានាទិបាបធម្មេសុបិ និទ្ទិសហោតិ វុត្តំ “ឧចំ សព្ពានិបិ សិក្ខាបទានិ ចិត្តារេតព្ពានី”តិ។ ឯវម្បិ ចិមុត្តិយោ សេក្ខាសេក្ខចិមុត្តិយោ, ទិដ្ឋាបទិសេសអនុបាទិសេសចិមុត្តិយោ ច។ តថា ហិ ចក្ខតិ “និព្ពុតោតិ ឯត្ថ និព្ពានធាតុយោ”តិអាទិ (នេត្តិ។ អដ្ឋ។ ៧៩)។

ការណូបចារេន, ការណក្កហណេន ចា ផលំ គហិតន្តិ អាហ “ឯត្ថ សុកតិយោ”តិអាទិ។ ចជ្ជីចជ្ជសម្បត្តិយោ ព្ទាមិស្សា ទេវតាយ ផលំ, តស្ស ទានំ សីលំ ភាវនា វូបិយោ, “សម្បត្តិត្ថយំ ព្ទន្ធេត្តន ទានាទីសុ អប្បមេត្តេន ភចិតព្ពា”ន្តិ អមយេតុ ភកវតា អាណត្តីតិ ព្ទាមមត្ថំ

សង្គាយាហ “ឞលិឌីតិ យឆារ៍ហំ ខេឌិតព្ហាតិ”តិ៍

ចិនយោតិ ចិនយហារសឭ្យោតា, ខោ ចុច្ចតីតិ អខេត្ត៍ ឲស តខេយា ពួខេតា បខេរសុបិ៍ “តិចិឆយិ ជាតយយ”ត្តិអាឌិតា បឌត្តចិនយំ ឌឞ្សិតិ, ខេតត អឞ្សាឌាឌខេយា, ព្ហតខេរ ឌ ចិនយហារបឌត្តា អត្តខេតា ចិចិតា ឲច ខេហាត្តិតិ៍ ទុបិឌិអារយុហាឞ្ស បរិច្ចខេកា ចុខេត្តាតិ សព្ហខេគ្ឋ៍ សខេព្ហាតិ សកខេលិ អតចខេសសខេតា កិច្ចឞ្ស ចុត្តតា៍

ជាតាកិរតឞ្ស ចាកាឆិដ្ឋាត៌ បិរិបុរិ៍ កច្ឆតីតិ ចុត្តុ “ឌឌខេតា...ខេប... បឌដ្ឋាត”ត្តិ៍ ចិរតិសខេច្ច, ចខីសខេច្ច ឌ តិដ្ឋខេតា សច្ចាឆិដ្ឋាត៌ បិរិបុរិ៍ កច្ឆតីតិ ចុត្តុ “សំយយ...ខេប... បឌដ្ឋាត”ត្តិ៍ ខេកាសល្លខេយាកខេតា ឌ បិបប្យហាតខេតា ឌ បព្ហាបិរិបុរិ៍ កច្ឆតីតិ ចុត្តុ “ក្សខេលិ...ខេប... បឌដ្ឋាត”ត្តិ៍ អតចខេសសរាកាឌីសុ បហឹខេតសុ ដ្ឋបសខេយា ដ្ឋបដ្ឋិខេតា តាយ ខេហាតីតិ ចុត្តុ “រាក...ខេប... បឌដ្ឋាត”ត្តិ៍

ក្សខេលិតិ បុក្កលិឆិដ្ឋាខេតត ខេកាសល្លសម្ហាឌិដ្ឋិ ចុត្តាតិ អាហ “ក្សខេលិ...ខេប... យក្កដ្ឋាឌិកាខេចត ឲកលក្ខហត្តា”តិ៍ អាឌិសខេច្ឆត ខេពាឆិបក្ខិយកាចាឌិ៍ សក្ខហ្យាតិ៍ ខេលខេបតព្ហកាខេចតាតិ បហាតព្ហកាខេចត៍

អខេចខេតត្តិ អសបត្តតំ៍ ក្សលឆខេម្ហីតិ អតចខ្ជឆខេម្ហិ, ឞលតិព្ហាខេតហីតិ អឆិប្យាខេយា៍ ជាតឞ្ស យហប្សលតា, ឞីលិឌិក្សខេហហិ សព្ស អត្សត្តរឌក្ខិខេលឃ្យកាខេចា, អត្សបិឌាបរិតិព្ហាតត្តិ ពួខេយសំ បច្ចខេចក្ខហា ពួយឞ្ស ជាតឞ្ស តិឌាតត្តិ អឃយខេត្ត បិឭព្ហយំ តិរុឭខេហាច៍ តិព្ហចតតិជាតសគ្គខេយា សុចិខេព្ហាឃ្យាចាតិ អាហ “តិព្ហចតតិជាតសគ្គខេយា ចត្តព្ហា”តិ៍

បឌិបក្ខតិខេគ្គខេសត សម្ញខេយាតិ ខេឌសតត្តុ បឌិបក្ខតិខេគ្គសខេតត តិគ្គរិខេតា អយំ យច្ឆរិយាឌិសំកិខេលសបក្ខិខេកា សម្ញខេយា៍ អខេលិខេកត... ខេប... ជាតាឌីហីតិ ខេឃហិ អខេលិកាឌីហិ ជាតាឌខេយា ឆម្ហា សម្ហចត្តិ, តាតិ ជាតាឌិក្កហខេហខេតច កហិតាតីតិ ក្សលម្សលិតិ តិគ្គខេរតិ “ព្ហយាតិ តីហិ ក្សលិតី”តិ៍ ខេតសត្តិ ក្សលម្សលិត៍

កឃខេហត្យ ខេឌតិ បណ្ណាការរាឌិចខេសត៍ រាកខេហត្យ ខេឌតិ សកាកចត្ស្សឞ្ស៍ អាមិសកិញ្ចិក្ខខេហត្យ ខេឌតិ លព្ហាឌិចខេសត៍ អត្សកប្យខេត្តា ចា កាក្សហារខេលខេត្ត៍ អបចយយាខេតា ក្សហខេលខេត្ត, ដ្ឋបការខេលខេត្ត ចា៍ កឃ្សបរខេតាតិ កខេឃត ឮរខេតា៍ ខេតត តឆារុខេបត សំយខេយត ខេចរំ ត ចិយខេតច៍ ឲចំ សព្ហឞ្ស អក្សសលឞ្ស បិបខេកា ចិបិខេកាតិ ខេយាឌតា៍

“ឌឌខេតា”តិអាឌិតា យឆា ជាតបឌិខេក្ខខេបត បរិចត្តត៌ ឌឞ្សិតំ, ឲចំ បហាតបឌិខេក្ខខេបតបិ បរិចត្តត៌ ឌឞ្សតព្ហត្តិ ចុត្តុ “អក្សខេលិ បត ត ឌហាតី”តិ៍

កម្ហឞលំ សទ្គហខេត្តា ជាតកិរិយាយំ បឌហខេត្តា ខេឃត ចិឆិតា ជាត៌ ជាតព្ហំ, តត្ត សតិ ដ្ឋបដ្ឋខេបត្តា ចិត្តំ សយាឌហខេត្តា សម្ហាឌិដ្ឋិ

ປຸຣຄ຺ລເຣາເຣຕ຺ຕາ ຊາເຕ ນຍ຺ຍາປບິປເຕ຺ກາ ເຫາຕີຕິ ອາຫ “ຊາຕິ ກາຍ...ເປ... ເຫາຕີ”ຕິ.

ກາຈກາປຫາກນຍາເຣາປກາກິ ປິຍັຄ຺ຄໍ ນທ຺ຍປເຕາ ຈິຍ຺ຍາຍຕ຺ຕິຕິ ປທ຺ຏາກເຈຈຈກນຍາເຣາປກາກິ ທເນ຺ຍຕໍ “ຕໍ ສີລສ຺ສ ປທ຺ຏານ”ນ຺ຕິອາທິ ວຸຕ຺ຕໍ, ຕໍ ສຸຈິເຍ຺ຍາຍ຺ຍໍ. ອຍ຺ຍາຍ຺ຍ ຍເທ຺ຕ ອຕ຺ຕເຕາ ກ ຈິກຕ຺ຕໍ, ຕໍ ວຸຕ຺ຕກຍຕ຺ຕາ, ນ຺ຕາກຕ຺ຕຕ຺ຕາ ທາຕິ ເຈທິຕຍ຺ຍາ.

ຫາຣສມ຺ປາຕວາຣວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ᨶᨿᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩅᩣᩁᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩃᩥᨦ᩠ᨣ᪨“ᩅᩥᩈᨿᨽᩮᨴᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩈᩴᨡᩮᨸᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨲᩮᩣ ᩅᩥᩅᩁᩥᨲᩩᩴ “ᨿᨳᩣ ᩉᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᨿᨲᩮᩣᨲᩥ ᨶᨿᨣ᩠ᨣᩣᩉᨲᩮᩣ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᨸᨭᩥᩅᩮᨵᨬᩣᨱᩴ ᩅᩥᨿ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨬᩣᨱᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩋᨶᩩᨾᩣᨶᨬᩣᨿᨿᩣᨶᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨽᩥᩈᨾᨿᨬᩣᨱᩔ ᩋᨶᩩᩁᩪᨸᩴ ᨬᩣᨿᨿᩣᨶᨲᩮᩣ᪨ ᨿᨳᩣ ᩑᨠᨸᨭᩥᩅᩮᨵᩮᨶ ᨾᨣ᩠ᨣᨬᩣᨱᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨲᨴᨶᩩᩁᩪᨸᩥᨠᩴ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨬᩣᨱᩣᩃᩮᩣᨠᩮᨶ ᨠᨿ᩠ᨿᩣᨶᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᨧ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᨿᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨶᨿᨠᩣᩁᩮᨶ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᩥᩈᩮᩈᩈᩩᨸᨶᩣᨿ ᨶᩁᨿᩣ ᨶᨿᩣ “ᨾᩩᨲ᩠ᨲᨠᩮᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᨸᨶᨲ᩠ᨳᩅᩥᨵᩣᩁᨠᩣᩁᩮᨶᨸᩥ ᨸᨶ ᩉᩣᩁᩣ “ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩅᩥᨧᨿᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨿᨴᩥ ᩑᩅᩴ ᨠᨳᩴ ᨲᨿᩮᩣᨲᩥ ᨧᩮᩣᨴᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉ “ᨸᨭᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨸᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩑᨠᨴᩮᩈᩮᨠᩣ ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᩅᩮᩣᨴᩣᨶᩣᨶᩴ ᩅᩥᨽᩣᨣᨲᩮᩣ ᨴᩥᩈᩣᩃᩮᩣᨧᨶᨲᩮᩣᨲᩥ ᩈᩮᩣᨲᩣᨶᩴ ᩅᨲᩩᩈᨧ᩠ᨧᩈᩮᩣ ᩅᩣᨲᩥ ᨶ ᨸᨴᩮᩈᩮᩣ ᩅᩮᨲ ᨶᨶ᩠ᨴᩥᨿᩣᩅᨭ᩠ᨭᩣᨴᨿᩮᩣ ᩅᨲᩩᩈᨧ᩠ᨧᩈᩣ, ᩋᨳ ᩅᩣ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ “ᩑᩅ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩔ ᨶᩥᨣᨾᨶᩴ᪨

ᨲᨳᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩔ ᩁᩪᨸᩅᩮᨿᨶ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᨲᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨿᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩴ ᨸᩁᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᨠᨳᩣᨿᩴ ᩋᩣᩅᩥ ᨠᩁᩥᩔᨲᩥ᪨ “ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨻᩦᨩᩴ ᨲᨳᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨿᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩈᩉᨲᩮ ᨶᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ (ᨠᨳᩣᩅ᪨ ᩅᨣ᩠ᨣᩅᩥᩈᩣᩃᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈ ᪑᪒ᨸ᪨) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨠᩣᨿᨲᨱ᩠ᩉᩣᨸᩥ ᨸᨭᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᨿᨲᩮᩣ ᨠᩣᨿᨣᨶ᩠ᨳᩴ “ᨶᩦᩅᩁᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᨸᨶ ᨶᩮᩅᩣᨸᩥ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨸᨧ᩠ᨧᨿᨸᨭᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩣᨲᩥᩈᨿᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨸᩥ ᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᩈᨽᩣᩅᩣ, ᨿᨲᩮᩣ ᩈᩣ ᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣ ᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᨽᩣᩅᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᩮᨲ᩠ᨲᩩᨸᩥ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨿ ᨻᨶ᩠ᨵᨶᨭ᩠ᨮᩣ ᩈᩣᨲᩥᩈᨿᩣ ᩋᩅᩮᨸᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᩅᩮᨲᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ ᩅᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨲᨳᩣᨸᩥ...ᨸᩮ... ᩅᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨

“ᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᩔ ᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨿᩥᩔᩥᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨶᩦᩅᩩᨲᩣ...ᨸᩮ... ᩋᨽᩥᨶᩥᩅᩥᩈᨶ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᩋᨸ᩠ᨸᩉᩦᨶᨽᩣᩅᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ, ᨶᩮᨲᩮᩣ ᩈᩣ ᩋᩅᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨽᩥᨲᩴ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨽᩥᨲᩦᨲᩥ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨠᩥᩃᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᩪᨸᨲᩣᨸᨶᨲ᩠ᨳᩮ ᩋᩣᩉ “ᨠᩥᩃᩥᩔᨶ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨿᩮᩣᨣᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨸᩁᩥᨲᩣᨸᨶᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᩃ᩠ᩃᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩮᩅᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ...ᨸᩮ... ᨬᩣᨱᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨶᩣ ᩋᨶᩩᨿᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨳᩣ ᨲᨳᩣ ᩁᩪᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᨠᩣᨾᩈᩩᨡᩃ᩠ᩃᩥᨠᩣᨶᩩᨿᩮᩣᨣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ, ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᨧ ᩑᨠᨴᩮᩈᩴ ᨬᩣᨱᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨿᨸᩥ ᩑᨠᨴᩮᩈᩴ ᨶᨿᩮ ᩈᨠᩣᨿᩅᩥᩈᨠᩣᨿᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨾᩣᨶᩮᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᨲᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩑᨲᩮᩈᩴ ᨬᩣᨱᩴ ᨶᨿᨴᩮᩅᨲᩣᩁᩥᨲᩥᨶᩥᩔᨿᩮᨲ᩠ᨲᩣ “ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩉᩮᨲᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᨿᩥᩣᨲᩥ “ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩉᩮᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ᪨ ᨠᩣ ᨸᨶ ᨠᨳᩣᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩈᨾᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᨶ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩮᨸᩥ ᨶᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨳᩮ ᩈᩮᩣᨿᩴ ᨬᩣᨱᩔ ᨸᨭᩥᩅᩮᨵᩮᩣ, ᨸᩁᨿᨠᩣᩉᩦᩁᩮ ᩋᩅᩥᨿᩣᨶᩴ ᩑᨠ ᩅᩥᨿᨿᨠ᩠ᨡᩮᨲ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩥᨶᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩥᩉᩮᨲᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᨲ ᩋᨲ᩠ᨳᩮ ᨠᩣ ᨶᩣᨿ ᨠᨳᩣ, ᩃᩥᨦ᩠ᨣᩣ ᨠᨳᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨸᨴᩮᨶᩔ ᨻᩮᩣᨵᩥᩃᩔ ᩈᨾᨵᩔ ᨲᩣᨴᩥᩈᩮ ᨠᩣᩁᩮ ᨻᩣᩉᩥᩁᨠᩣᨶᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ “ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨽᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᩈᩮᩈᩥᨲᩴ᪨ ᨴᩩᨸᩈᨾᨿ ᩈᨾᩩᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ, ᨸᨭᩥᨸ᩠ᨸᩔᨴ᩠ᨵᩥ ᨧ᪨

“ᩈᩴᩈᩣᩁᩔ ᩋᨶᩩᨸᨧ᩠ᨨᩮᨴᨶᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᨻᩦᨩᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣᨲᩣᨶᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣᨲᩥᨠᩣᨿᨲᨶᩔᩣᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᩉᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨿᩩᩁᨶᩔᩮᨲ ᩋᩈᨲᩥ ᩈᩴᩈᩣᩁᩮᩣ ᩁᩪᨷ᩠ᨽᩮᨴᩴ ᨿᩣᨲᩥ ᨠᩣᨿᨲᩥ᪨

ᨿᩮᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ –

“ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩣ ᨠᩥᨠᩥ ᨧᩮᨧ, ᨠᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᨷᩣᩉᩩᩃᩣᨽᩥᨿᩮᩣᨠᩣ;

ᩅᩮᨲ ᩋᨽᨿᩴ ᨠᩣᨿᨲ᩠ᨲᩥ, ᩈᨾᩩᨣ᩠ᨣᩉᩣ ᨧᨲ᩠ᨳᩮᩈᩣ ᨩᨲᩣ”ᨲᩥ. (ᩈᩴ. ᨶᩥ. ᩋᨭ᩠ᨮ. ᪑.᪑.᪑᪕᪑; ᩋ. ᨶᩥ. ᨭᩦ. ᪑.᪓.᪑᪕᪑);

ᨲᨶᨠᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᨲᩴ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩴ ᩋᨽᩥᨩᩣᨲᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᩩᩃᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨲᨶᨠᩥᨬ᩠ᨬᩣ. ᩋᨲ᩠ᨲᨽᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ, ᩁᩮᩣᨣᨠᩃ᩠ᩃᩈᩃ᩠ᩃᩈᨴᩥᩈᨲᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᩈᩣᨲᨬ᩠ᨬᩣ ᩁᩮᩣᨣᨠᩃ᩠ᩃᩈᩃ᩠ᩃᨲᩣ.

ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨿᨴᩔᨶᩮᨲᩥ ᩅᩥᨲ᩠ᨲ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨴᩔᨶᩴ, ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨿᩮ ᩅᩤ ᨴᩔᨶᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨿᨴᩔᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩮᨴᩥᨲᩮᩣ. ᨲᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨧᩁᩥᨲᩣᨶᩴ. ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨽᩥᨶᩥᩅᩮᩈᩣ ᨻᩃᩅᩣ. ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩁᩪᨸᩴ “ᩋᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ. ᨲᨳᩣ ᨧᩮᨴᨶᩣᨴᩥ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨧᩁᩥᨲᩣ ᨷᨶ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩁᩪᨸᩴ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨧᩁᩥᨲᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩥᨿᩣᨽᩥᨶᩥᩅᩮᩈᨶ ᩋᨽᩥᨶᩥᩅᩥᩈᨶ᩠ᨲᩣ ᨲᨬ᩠ᨬᩣᨱᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩈᩩᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ. ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩮᨴᨶᩣᨴᩦᩈᩩ. ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨧᩁᩥᨲᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ.

ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨿᩣᨠᩮᨲᩥ ᨷᩁᩮᩣᨯᩮᨲᩮᩣ ᩁᩪᨸᩃᨠ᩠ᨡᨿᩣᨠᩮ. ᨠᩣᩁᩮᨿᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣ. ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨿᩣ ᨷᩁᩥᨠᨷ᩠ᨷᩥᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥ ᩅᩥᨧ ᨷᩁᩮᩣᨯᩮᨲᩮᩣ ᨠᩩᨷᩃᨠ᩠ᨡᨲᩥ, ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨷᨶ ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲᨧᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩈᨲᩦ ᨧᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨿᩣᨠᩣ”ᨲᩥ.

ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨿᨴᩔᨶᨿᩩᩁᩮᩃᨶᩣᨲᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨿᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩩᩁᩮᩃᨶ.

ᨠᩩᩁᩮᩣᨧ᩠ᨨᨴᩔᨶᨲ᩠ᨲᩥ ᨲᩴᩈᩉᨧᩁᨱᨲᩮᩣ ᨠᩩᩁᩮᩣᨧ᩠ᨨᨴᩔᨶᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ. “ᨠᩩᩁᩮᩣᨧ᩠ᨨᨴᩔᨶᨧᩣᨠᩣ”ᨲᩥᨷᩥ ᨷᩣᨮᩮᩣ.

ᨠᨾ᩠ᨾᩥᩃᩣᨿᨲᨶᩣᨲᩦᨲᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩥᩃᨬ᩠ᨬᩣᨶᩣᨲᩥ.

ᨲᩮᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨶᩥᩈᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ.

ᨷᨯᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨧᨲᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣᨧᨯ᩠ᨰᩔ ᨠᩩᨿᩥᩁᨧᨶᨧᩮᩈᨶ ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᨷᨠ᩠ᨡᩣ ᨴᩔᩥᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨧᩁᩥᨲᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩣ ᨧᩮᩣᨴᩣᨶᨷᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨴᩔᩥᨲᩮᩤ”ᨲᩥ.

“ᨿᨳᩣ ᩈᩃ᩠ᩃᩮᩃ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨠᩣᩁᩮᨧᩣ”ᨲᩥ ᨭᩦᨿᩥᨶᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨠᩣᩁᨧᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩴᩃᩮᨡᩣᨶᩩᩈᨲ᩠ᨲᨲᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᨠᨧᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ. ᩈᩮᩈᩮᩈᩩᨷᩥ ᩅᩮᩈᨧ ᨶᨿᩮᩣ.

ᨿᩥᨭ᩠ᨮᩣᨽᩥᨿᩮᩣᨣᩮᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨷᨲᩥᩁᩪᨷᨠᩣ ᩋᨧᨲ᩠ᨲᩥ ᨷᩈᩣᨴᩮᩣ.

ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩥᨯ᩠ᨯᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨶ ᨯᨿᩮᩣᨣᨧ ᨧᩥᨠᨴᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨷᩥ...ᨷᩮ... ᨴᩔᩮᨲᩦ”ᨲᩥ.

ឃេ ហិ គេឌិតិ ឧត្វ ហិ-សន្ថេ នបិតមយត្វ៌ “ឡយាហិ ឧច ចត្យហិ បដិបកាហិ”តិបិ បិឡព្ភ៌ ទុក្ខាបដិបកាឌិចិការេគ យក្កោ ឧច ឡូឆ ចុត្តោតិ អាហ “បដិបកា ហិ យក្កោ”តិ ចត្យព្វិសាសង្ខាតំ យក្កត្តិ ចត្យព្វិសាសង្ខាតំ បចត្តត្យបិយំ៌ ឧក្ខ ឌិសា ឧតិស្សាតិ ខ្វិឌិសា៌ តត្ថិយាចដ្ឋស្សាតិ តត្ថិយាចដ្ឋតយស្ស៌

បំ៧៌ ចិចត្តតិ ចដ្ឋំ ឧត្វាតិ ចិចត្តំ, ចិចត្តំ ឧច ចិចដ្ឋំ, អសង្ខតឆាត្យ, តិឡ្យតិ ឧច ចា៌ តេត ចុត្តំ “តិឡ្យាត”ត្តិ៌

“គត្វឥដ្ឋឡ”ត្តិ ចា បិឡព្ភ៌ ឡបចឃេតិ ឡបចឃាចត្វាយត្តិ អត្វោ៌ ឥសត្តត្តិ លោកាឌិកិលេសចត្វូតំ៌ ចិបល្លាសហេត្យកាចតោតិ ស្យកសញ្ញាឌិចិបល្លាសហេត្យកកាចតោ៌ ចិបរិឃេសក្កាហចសេត ហិ អាឌឹតចេស្យ ឧច សំឃោឌតិឃេស្យ ឆមេស្យ អស្សាកាត្យបស្សិតា៌ ត ហិ ឃធាក្វតខាការេលា សតិ តធា សម្ពុចា៌ តេត ចុត្តំ “ឥសត្តំ...េប... កាចតោ”តិ៌ ឥសចិឆការលោតិ ឥសចិឆេ ការលោ, ឥសចិឆស្ស ចា ការលោ៌ អឃោតិសោយតសិការបរិក្ខតា ឆម្មា ស្យការម្មលាឥឃោ៌

តត្ថិសឃា កិលេសាតិ អាហារបរិញ្ញាបរិតត្ថ្យតា កិលេសា៌ ចិញ្ញាណដ្ឋិតិស្យបិ ឧសេច តឃោ៌ កាឃេ បចត្តយាតោ បឆេយា ចិបល្លាសា កាឃសម្យាឃេ, កាឃេកឥសេ ច គតាញ្ជាការេ អាហារេ បចត្តោ ឧច ហោតិតិ ចុត្តំ “បឆេយ អាហារេ ចិសឃត្យតេ បឆេយា ចិបល្លាសាបចត្តតិ”តិ៌ តធា ចេឥតាយំ បចត្តយាតោ ទុតិឃចិបល្លាសា តប្បច្ចយេ ឋស្សាហារេ, ចិត្តោ បចត្តយាតោ តតិឃចិបល្លាសា តប្បច្ចយេ យតោសច្ចោតតាហារេ, ឆមេស្យ បចត្តយាតោ ចត្យត្វចិបល្លាសា តប្បច្ចយេ ចិញ្ញាណាហារេ បចត្តោ ឧច ហោតិតិ ចុត្តំ “ចត្យត្វ អាហារេ ចត្យត្វោ ចិបល្លាសា”តិ៌ តេតាហ “សេសាហារេស្យបិ ឧសេច តឃោ”តិ៌ អាហារសិសេត ចា អាហារបដិពន្ធោ ឆត្តរាកោ គហិតោ៌ ចិញ្ញាណដ្ឋិតិស្យបិ ឧសេច តឃោ៌ តេតេចាហ “អាហារសិសេត តត្ថិសឃា កិលេសា អធិប្បេតា”តិ៌ បឆេយ អាហារេ ចិសឃត្យតេតិ ច បឆេយ អាហារេ ឆត្តរាកស្ស ចិសឃកាចំ បត្តោ, តត្ថាចំ អតតិក្កត្តោតិ អត្វោ៌ អប្បហិតឆ្ឆត្តរាកស្ស ហិ តត្វ ចិបល្លាសា សម្ពុចត្តិ, ត ឡតស្ស៌ តធា ទុតិឃចិបល្លាសាឌិស្យ អប្បហិតេស្យ៌ ឡតេ ឡបិតាតាតិ បចត្តត្តច អប្បហិតត្តាតិ អាហ “សេសបេស្យបិ ឧសេច តឃោ”តិ៌ ឃស្មា ច ឡបិតាតាឌិស្យ អប្បហិតេស្យបិ ឃោកាឥឃោ បចត្តត្តច ឃធារហំ ហំសកាចត្តា, តតេគដ្ឋសកាចតោ ច, តស្មា ចុត្តំ បិឡព្ភយំ “បឆេយ ឡបិតាតេ បឆេយា ឃោគោ”តិអាឌិ៌ តេតាហ “សេសបេស្យបិ ឧសេច តឃោ”តិ៌

បំ៨៌អបរិឌាតត្តស្សាតិ ឌាតបរិញ្ញាយ, តិរណបរិញ្ញាយ, បហាតបរិញ្ញាឃាតិ តិហិ បរិញ្ញាហិ បរិច្ឆិត្វា អឌាតត្តស្ស, តេសំ សម្យឥឃច្ចា អត្វដ្ឋយច្ចា អស្សាឥច្ចា អាឌិតចច្ចា តិស្សរលច្ចា ឃធាក្វតំ អតចព្ឆត្តស្សាតិ អត្វោ៌ តិឡ្យា ឌាហលោ ឆត្តរាកោ ហោតិ តណ្ហាចរិតកាចតោតិ អធិប្បាឃោ៌ ឡតិ ឡបក្កិលេសស្ស ឌិដ្ឋាកិតិចេសស្ស ហេត្យកាចតោតិ ឡយយត្វំ សត្ថាឃាហ “ចុត្តតឃេតចា”តិ៌ ស្យកស្យលសញ្ញាកាឃុបិតាតកាឃកចឃោកអកិញ្ញាកាឃកត្វកាឃកចាឥច- កាឃកចោឈរាកសល្លឆត្តាកតិកឃតាតិ តណ្ហាបក្ខិកតាឃ, តណ្ហាសកាចតាឃ ច តណ្ហាបឆាតាតិ៌ សិលឡ្យបិតាតព្យាបិតកាឃកត្វចោឥសល្លចោឥសាកតិកឃតាតិ បត តណ្ហាកាចច កាចតោ , ចិញ្ញាណដ្ឋិតិឃោ តណ្ហាចិសឃតោ, សឡ្យាសំ ចា តណ្ហាចិសឃតោ តណ្ហាបឆាតតា លត្ថុតោច៌ បត្ថិយកាតំ ឌិដ្ឋិបឆាតតា

ចុត្តភឃាត្សាសេភ េចឥតដ្ឋា៓

ប៉ះ៓កពាញ្ញព្រាកាេះ អាហារេទិ កពាញ្ញព្រាការាហារេចិសេឃ លត្ថុរាេក៓ “អប្បហឹេត”តិអាឌិក៌ បរិឃាឃកធំ យុទ្ធិត្តា តិប្បរិឃាឃេយេច

ឥេឃ្សេត្តា កពាញ្ញព្រាការាហារេស្ស “អស្ថុកសកាចត្តា, អស្ថុកសយុដ្ឋាភត្តា ចា”តិ ចុត្តំ៓ លត្ថុយាេភ ហិ ដ្កុេក អេត្ត្ត ក៌ បរិឃាឃកធាឃាតិ៓

លត្ថុរាេកា ចា តត្ថ អត្ថុសិេដ្ឋាតិ ឲចេយ្យត្ថ អេត្ត្ត ចុេត្តា៓ ភ ហិ តត្ថ អសតិ លត្ថុរាេក ចិបល្លាេសា សយ្កុចតិ៓ ទ្សក្កុសកាចត្តាតិ

សដ្ឋារេទ្សក្កុតាឃ ទ្សក្កុសកាចត្តា៓ ទ្សក្កុបច្ចឃត្តាតិ តិចិឆទ្សក្កុតាលក្កុលាស្ស ទ្សក្កុស្ស ការេលេតា៓ ចិញ្ញាណេល តិច្ចសញ្ញាេភា៓ តធា ហិ សាតិ

ភាយ កិក្កុ េកចដ្ឋស្ថុេត្តា “តំេឃច ចិញ្ញាណំ សត្ថាចតិ សំសេរតិ”តិ តត្ថ តិច្ចាកិតិេចសំ សំេចេឥសិ៓ េឃក្សេឃ្យុភ សដ្ឋារេស្ស អត្ថុសញ្ញាតា

ឌិឌ្ឌិកតិកាត់ “េចតភា អត្តា”តិអាឌិឌិឌ្ឌិ បរិឌឹបេភស្ស េចឥតដ្ឋា៓ “ភចចិស្សុឌ្ឌិ”តិ បឥស្ស អត្ថុចចត់ “តិដ្ឋតិស្សុល”ត្តិ៓ “សីលព្ពតេតហិ…េប…

ស្សុលត្តិ ឥញ្ញហំ កល្យាតឹ”តិ ព្ពយិភា សីលព្ពតុបាទាត់ ព្ពឆ ភចុបាទាភត្តិ ឥេស្សតិ៓ តធា ហិ ចក្កុតិ “សីលព្ពតុបាទាភសដ្ឋារេតភ

ភចុបាទាេភភា”តិ៓

បច្ចឃា េហាត្តិ ដ្កុបតិស្សឃបច្ចឃាឌិភា៓ បធេយ េឃាេក ឌិេតាតិ បធេយ េឃាេក បតិដ្ឋិេតា៓ អប្បហឹភា ហិ កិេលសា កយ្កុចដ្ឋាឌឹតំ

ការេលក្សតា តំសយក្កិេភា សត្តស្ស បតិដ្ឋាតិ ចុច្ចត្តិ៓ បរេស្ស អកិឡ្លាឃតំ បរាកិឡ្លាឃតំ៓ ភចបត្ថុតាឃ ភចឌិឌ្ឌិភចរាកចេសេភ បិឃាឃិតស្ស

ចត្ថុេភា ចិបរិលាយព្ពាធាកាេច េធាយភស្សុប្បត្តិ សត្ថាឃ ចុត្តំ “ភចរាក…េប… បក្ខុេសត្តិ”តិ៓

កត្តិត្តាតិ កត្តិ កត្តា៓ ឌិឆាក្សតំ រដ្ឋុអាឌិេក ចិឃ កត្តិកេលតិញ្ញកត្តត់៓ ចិត្តំ បរិឃាឥាឃ តិដ្ឋត្តា អាសចាត់ ដ្កុប្បត្តិេហតុ េហាត្តិតិ សយ្ពេត្ត្ត៓

បរិយុដ្ឋាភប្បត្តា ឲកេច្ច កិេលសា ចិេសសេតា អាសចុប្បត្តិេហតុ េហាត្តិតិ ឥស្សភត្ថ អដ្ឋកធាឃំ ដ្កុប្បដ្ឋិបាឋិចចត់៓ តប្បដ្ឋិបេក្កុ ចិសេឃ

បេត្ថតឹតិ េឃាឌភា៓ តត្តិសឃពាហុេល ភេច បេត្ថតឹតិ ឃធា យាត្សេកហិ កាេយហិ តិត្តិភ្នុបិ េឥច្ចុបបត្តិ៓ តំសកាចត្តាតិ ឌិឌ្ឌិសកាចត្តា៓

អបរាបេរត្តិ អញ្ញាយញ្ញា៓ ឲកច្ចា ហិ ឌិឌ្ឌិ ឲកច្ចស្ស ឌិដ្ឋាកិតិេចសស្ស ការណំ េហាតិ, ឃធា សក្កាឃឌិឌ្ឌិ ព្ពតរាសំ៓ អកិតិចិសត្តស្សាតិ

អកិតិេចសភេហតុ៓ “អេឃាតិេសាយភសិការេតា…េប… អចិជ្ជាសេចា ដ្កុប្បជ្ជតឹ”តិ ព្ពធំ សច្ចាកិតិេចសស្ស ចលក្សតំ អចិជ្ជាសចំ ឥេស្សតិ

ឲកត្តចស្សិេយឈចុដ្ឋាេភភ ចិឃ យេហាឈប្បចត្តិ៓ អចិជ្ជាសេចា សិេដ្ឋា េហាតិ ចុដ្ឋិេហតុកយេហាឈសិដ្ឋិឃា ដ្កុបរិេយឈចុដ្ឋាត់ ចិឃ៓

“ភត្តិរាកសហកតា”តិអាឌឹស្សុ (យហាច៓ ១៣) ចិឃ តព្ពាចេត្ត្ត សហកតសេដ្ឋាតិ អាហ “អត្សុសឃ…េប… ក្សតា ចា”តិ៓ ចិត្តស្ស

អព្ពត្តុរសដ្ឋាតំ ហឥឃត្តិ ចិបាកចិត្តប្បចត្តិ សត្ថាឃ ចឥតិ៓ ចិបាកចេដ្ឋបិ កិេលសចាសភាហិតា អត្តិ កាចិ ចិេសសយត្តា៓

េលិកសហកតស្ស ចិញ្ញាណាស្ស៓ ព្ពតរេស្ស េធាសសហកតាឌិកស្ស៓ ញ្ញេញ្ញាេភភ ចិឃ េភាឌភស្ស អារេម្មណាស្ស អកិសដ្ឋេរណំ ចិេសសាបិឥត់

ដ្កុបេសចត់, ភត្តិ សប្បីតិកតល្យា ដ្កុបេសចត់ ឲតស្សាតិ ភត្ថុបេសចត់ ដ្កុបេសចភក្សតាឃបិ ភត្តិឃា រាកសេល្លាបតិសេតា៓ ដ្កុបសិេទ្ធ បភ

ចត្តព្ពេយច ភត្តិតិ ឥេស្សត្តំ បិញ្ញព្ពឃា “រាកសេល្លភ ភត្ថុបេសចេភភ ចិញ្ញាណេលភា”តិ ចុត្តត្តិ តយត្ត បិកដំ កាត្តំ “េកភ បភ តំ

ភត្ថុបេសចភ”ត្តិ បុច្ឆតិ៓

រាគសល្លេនាតិ ហេតុម្ហិ ករណវចនន្តិ ទស្សេន្តោ “រាគសល្លេន ហេតុភូតេនា”តិ អាហ។ ឧបនិស្សយបច្ចយេន ចេត្ថ ហេតុភាវោ។ ឧបកត្តព្ពតោ វិញ្ញាណេនាតិ វិកត្តំ បរិណាមេត្វា យោជេតព្ពំ។ “បតិដ្ឋាការេនា”តិ ឋបិតា វិញ្ញាណស្ស និស្សយាទិបច្ចយំ វទតិ។ តេនាហ “រូបក្ខន្ធំ និស្សាយ តិដ្ឋតី”តិ។ ឯវំ ទុតិយាទិវិញ្ញាណដ្ឋិតីសុបិ និស្សយាទិបច្ចយតា វត្តព្ពា បតិដ្ឋាវចនតោ។

បរំ។ យទិបិ អកុសលមូលានិ តិបុគ្គលស្ស, តណ្ហានិទានំ តត្ថិយាវដ្ឋស្ស ទិសាការេន វក្កូតិ, តថាបិ អញ្ញមញ្ញានុប្បវេសតោ ឯកត្តំ នយេ និទ្ទេ ឋាតរេបិ និទ្ទា ឯវ ហោតីតិ ឋានស្ស វិសេសស្ស ទស្សនត្ថំ “អាហារោ ទេយោ…បេ… វចត្តបេតុ”ន្តិ វុត្តំ។ វក្កមានេ ទា អកុសលមូលតណ្ហានិទាន អាទិសទ្ទេន សង្គហេត្វា “អាហារោ ទេយោ”តិ វទន្តោ “នយាន”ន្តិ ពាហុវចនមាហ។ ឯកស្ស អត្ថស្សាតិ រាគាទិកស្ស ឧបក្កិលេសភាវសង្ខាតស្ស ឯកស្ស បទេយោជនស្ស។ ព្យញ្ជនេត្វាបិ គហិតោ, ន ព្យញ្ជនមេវ គហិតន្តិ សុត្តបទានិ អញ្ញមញ្ញបរិយាយវចនានិ យថារហំ តណ្ហាវត្ថុំ តត្ថ គមិតត្តា វុត្តំ “សវត្ថុកា តណ្ហា វុត្តា”តិ។ ទោសវត្ថុំ, មិច្ឆាវត្ថុភត្តា តត្ថ គមិតត្តា “សវត្ថុកោ ទោសោ, សវត្ថុកា មិច្ឆា ច វុត្តា”តិ ឋបេយត្វំ សន្ធាយាហ “វុត្តនយានុសារេនា”តិ។

ទុក្ខាការេន សហ ទុក្ខាការំ គហេត្វាតិ អត្ថោ។ ឯវត្ថេ ខោ បនេត្ថ យទិ តំតំអនុបស្សនាពាហុលស្ស វសេន បុរិមាហារទ្វយាទីសុ វិបល្លាសមុខវិសេសនិទ្ទេសោ កតំ, ឯវំ ឯវមេវ វេទិតព្ពំ, ន អញ្ញថា។ តត្ថ ការណំ វទន្តោ “ន ហី”តិអាទិមាហ។ តស្សេត្ថ – យថា អរិយមគ្គានំ ឧប្បត្តិយា កិលេសប្បហានតោ បហាតព្ពេសុ ធម្មេសុ និយមោ អត្ថិ, ន ឯវំ វិបស្សនាយ បរិញ្ញាបហានានំ អនិច្ចន្តិកត្តាតិ។

អបរេ បនាហុ – បុរិមេ អាហារទ្វយេ បរិកិលេសការេន, ទុក្ខបច្ចយត្តា ច ទុក្ខលក្ខណំ សុបាកដំ។ តត្ថ បុរិមេ វិញ្ញាណដ្ឋិតិទ្វយវិញ្ញាណាហារេ តតិយវិញ្ញាណដ្ឋិតិយំ អនិច្ចលក្ខណំ, មនោសញ្ចេតនាហារេ ចតុត្ថវិញ្ញាណដ្ឋិតិយំ អនត្តលក្ខណំ សុបាកដន្តិ តិស្សន្នំ អនុបស្សនានំ បវត្តិមុខតាយ តេហិ អប្បណិហិតាទិវិមោក្ខមុខេហិ បរិញ្ញា គច្ឆតីតិ។ តថា វិបល្លាសាទីសុ បុរិមទ្វយំ ទុក្ខានុបស្សនាយ ឧជុវិបច្ចនីកំ, ឋាតទ្វយំ អនិច្ចានត្តានុបស្សនានំ ឋាតិ បវត្តិមុខតាយ ច ឧជុវិបច្ចនីកតាយ ច ឋាតេ ធម្មា យថារហំ អប្បណិហិតាទិវិមោក្ខមុខេហិ បរិញ្ញេយ្យា, បហាតព្ពា ច វុត្តា។ តត្ថ សុខសុភសញ្ញាកាមុបាទានសីលព្ពតុបាទានកាមយោគភវយោគអភិជ្ឈាកាយ គន្ថកាមាសវការយោគ ខទោគ រាគសល្លផស្សអភិនិវេសតាតិ សុខស្សាទវសេន បវត្តនតោ ទុក្ខានុបស្សនាយ បដិបក្ខភាវតោ ព្យាបាទកាយគន្ថទោសសល្លទោសអភិនិវេសតាតិ បវត្តិមុខតាយ អប្បណិហិតវិមោក្ខមុខេន បហាតព្ពានិ។ តតិយសញ្ញាទយោ និច្ចាភិនិវេសតន្តិយិត្តាហិ អនិច្ចានុបស្សនាយ បដិបក្ខភាវតោ អនិមិត្តវិមោក្ខមុខេន បហាតព្ពា។ ចតុត្ថសញ្ញាទយោ អត្តាភិនិវេសតន្តិត្តាហិ អនត្តានុបស្សនាយ បដិបក្ខភាវតោ សុញ្ញតវិមោក្ខមុខេន បហាតព្ពា។ តត្ថ មានសល្លកាយអភិនិវេសតា និច្ចាភិនិវេសនិមិត្តតា វេទិតព្ពា។ ន ហិ អនិច្ចតោ បស្សតោ មានុប្បត្តិ, គហំ វា សមុទេតិ។ អវិជ្ជាយោគាទីនំ អត្តាភិនិវេសនិមិត្តតា បាកដា ឯវាតិ។

ប័៩។ អប្បមញ្ញាចន្ទា ទ្ឫបាវចរសមាបត្តិយោ ឌិព្ពវិហារា "ឆេច្ចុបបត្តិសំចត្តតិកក្យុសលសមាបត្តិយោ ចា"តិ កត្វា, សតិបិ តត្ថាទេច បរហិតបដិបត្តិយោ, តំទេត្ថាសតាយ ច សេដ្ឋា វិហារាតិ ចតស្សោ អប្បមញ្ញា ព្រហ្មវិហារា, ចតស្សោ ផលសមាបត្តិយោ អរិយវិហារា "អារកា កិលេសេហិ អរិយានំ វិហារា"តិ។ ចតស្សោ អារុប្បសមាបត្តិយោ អានេញ្ជវិហារា, សតិបិ ឆេច្ចុបបត្តិសំចត្តតិកក្យុសលសមាបត្តិកាទេច អានេញ្ជសត្តតាហិ លោកិយេសុ សិលាប្បត្តិយោ។

អធិករណាកេតឆេតាតិ ចត្ទុកេតឆេត។

ឃំ អភិណ្ហំ បចត្តតិ, តំ អន្តរិយត្តិ ឆសេ្សាតំ "អត្ថស្ស...បេ... ដ្ឋប្បជ្ជតក"ត្តិ ទុត្តំ។ អធិតិដ្ឋតិ សីលាទិ ឲទេតត សទេ្ទត, ឲត្វ ចា សទេ្ទ តិយិត្តក្ខុទេ, អធិដ្ឋាតយត្តយេច ចា តំ សទ្ទត្តិ ឲចំ ករណាធិករណកាចត្វា បត្តយចសេត ទេចឌិតព្វា សមាភាធិករណសមាសបទេក្ខ។ តចា អញ្ញាបឝត្វសមាសបទេក្ខ។ ព្ទាតទស្វិ បត សមាទេស ករណាធិករណត្វា ឲច, ទេត ច ទេតា សីលាទិចសេត ច ទេចឌិតព្វា។ សុលត្តិ ឈាតចិបស្សតាយក្កុផលតិដ្ឋាតសុលំ។ លោកិយចិបាកសុលយ្យិ លត្ថុទេតច។ "តាណ្ណាណ ទេនិន្ទ្យា...បេ... បរិលិត"ត្តិ (សំ។ តិ។ ១។ ៥ប័) ហិ ព្ទាយាយ កាចាយ សក្ខហិតា អតត្តបរិហារយុទេលត សត្តានំ អកឃា តិដ្ឋាតសយ្យត្តិសុលាចហា ចត្តារោ ឈយ្វា ព្ទាឆ "សុលកាកិយា"តិ ទុត្តាតិ។ អតចទេសសបរិយាឝាតទេតាតិ ឋរណចសេត អតចទេសក្កុហណទេតា។

បឋមស្ស សតិបដ្ឋានស្ស បឋមបដិបទាវសេន បវត្តស្សាតិ អធិប្បាយោ។ ឲចំ សេសេសុបិ។ "យថា ហិ"តិអាទិតា យថាទុត្តបដិបទាសតិបដ្ឋានានំ តាតត្តទិយកាតំ ដ្ឋបយាយ ចិការទេចតិ។ សតិបិ ច សព្វាហិ បដិបទាហិ សព្វេសំ សតិបដ្ឋានានំ តិយមាការទេច តាតត្តទិកការទេចត ទេសតាក្កុយេទេតទេចត្វ ទេតសំ អឃយត្ថក្កុយោ កទេតាតិ ទេចឌិតព្វា។ អឆ ចា កាយទេចឆតាសុ សុកសុលសញ្ញាតំ ទ្ទត្តិតិទេចធិយតាយ អសុកទ្ទក្ខាតុបស្សតាតំ កិច្ចសិទ្ធិទេតា បុរិមេត បដិបទាត្វយេត បុរិមំ សតិបដ្ឋានត្វយំ យោឌិតំ តទកាចទេតា។ ព្ទាតទេត ព្ទាតទេ។ តាតិ ហិ បុរិមេសុ សតិបដ្ឋានេសុ កតាកយ្វស្ស ព្ទាន្ធិតព្វាតិ។ អឆ ចា យថា តណ្ហាចរិតឌិដ្ឋិចរិតាតំ យត្តតិក្ខបញ្ញាតំ ចសេត ចតស្សោ បដិបទា យោឌិតា, ឲចំ ចត្តារិ សតិបដ្ឋានានិ សម្ភចត្តីតិ ឆសេ្សាតំ បដិបទាសតិបដ្ឋានានំ អឃយត្ថក្កុយោ កទេតា។

"តឆា"តិ ព្ទាយិតា យឆា សមាតបដិបក្ខតាយ បឋមស្ស សតិបដ្ឋានស្ស កាចតា បឋមស្ស ឈាតស្ស ចិទេសាចហា, ឲចំ បីតិសហកតាឌិសមាតតាយ ទុតិយសតិបដ្ឋានាឌិកាចតា ទុតិយញ្ញាតាឌីតំ ចិទេសាចហាតិ ព្ទាយត្វំ ដ្ឋបសំហរតិ។ បីតិបដិសំទេចឆតាឌីតិ អាឌិសទេ្ទត សុលបដិសំទេចឆតំ, ចិត្តសង្ខារបដិសំទេចឆតំ, បស្សទ្ធត្វា សង្គណ្ហាតិ។ ចិត្តស្ស អភិប្បទេមាឆតក្កុហណទេ្វាត្វ តិឆស្សតយត្តំ ឆដ្ឋត្តំ បដិសំទេចឆតសមាឆហតចិទេមាចតាតយ្យិ ចសេត បចត្តិយា ព្ទាន្ធិតព្វាត្វា។ អតិច្ចចិរាកាឌីតិ អាឌិសទេ្ទត តិទោឆបដិតិស្សក្កា សង្គយ្ហត្តិ។

ទ្ឫបាវចរសមាបត្តីតត្តិ ឲត្វ បដិលទ្ធយត្តំ បឋមញ្ញាតំ បឋមញ្ញាតសមាបត្តិយា បក្ខលចសីភាចាបាឌតស្ស បច្ចយោ ទេហាតិ, ត ព្ទាតរាសំ។ ព្ទាតរាសំ បត អធិដ្ឋាតការទេចត បរយ្យាយ បច្ចយោ ទេហាតីតិ ទេចឌិតព្វំ។ ញ្យាបាឌចិហិំសាចិតក្កអរតិរាកា ញ្យាបាឌចិតក្កាឝយោ។ សុទេលតាតិ អកិទេ្ធត, អកសិរេតាតិ អទេ្វា។

ឌិដ្ឋចិហារាឌិពេ ចត្តារោ ចិហារេ បឥដ្ឋាតិ ពត្វា តាតាសត្តារេតសុ ៗប្យត្តាឃ ចុដ្ឋាតកាយិតិចិបឃ្សុតាឃ ឃធាក្កយិ អត្យប្យត្តាក្យសលិត្យប្យាឥតាឌិចសេត បចត្តចិសឃំ សត្ថាឃ បិឡព្ហឃំ “បធរយា ចិហារោ កាចិតោ ពាហុលិកតោ”តិអាឌិ ចុត្តំ។

សយ្ទប្យឆាតសឌិសញ្ចេ សយ្ទប្យឆាតិ ចុត្តំ។ អទិឃចិហារេ ច ហេដ្ឋិយេ តិឃ្សាឃ ៗបទិយក្កាឆិកយាឃ ចាឃយត្តឃ្សុ អឃំ តយោ លព្ភតិ។ យក្កបទិឃាបត្តស្សេច ចា សយ្ទប្យឆាតឃ្សុ តាតាសត្តាតិកឃ្សុ ឃធាចុត្តចិបឃ្សុតាកយតេត ចំចំកិច្ចាឌិកឃ្សុ ចសេតចំ ចុត្តំ។ សក្កា ហិ ចិបឃ្សុតាកយតេត សឌ្ឍិត្រឹយាឌិតិក្លុតាចិសេសា ចិឃ ចិទិឃឃ្សុ កិច្ចចិសេសចិសយោ យក្កោ ចិញ្ញាតុំ។

ពធា សិពាយទិត្តារេបក្លុសតិបិទិឃុឌ្ឍិឌិដ្ឋចិហារិ តិឃ្សាឃ ៗប្យត្តំ បធយិ សយ្ទប្យឆាតិ យាតប្យហាតិ ៗក្កិសេតិ, ច្រាហ្វចិហារសត្តិឃ្សុយេ ៗប្យត្តំ ចុតិឃំ សយ្ទប្យឆាតិ កាយាលឃសយ្ឈ្ឈាចំ, អទិឃចិហារសត្តិឃ្សុយេត ៗប្យត្តំ ពតិឃំ សយ្ទប្យឆាតិ អចិដ្ឋាបហាតិ, សត្តចិយោក្លុសត្តិឃ្សុយេត ៗប្យត្តំ ចព្បត្តំ សយ្ទប្យឆាតិ កចុបសយំ ៗក្កិសេតីតិ ឥឃ្សុចុំ “បធយំ សយ្ទប្យឆាត”ត្តិអាឌិ ចុត្តំ។

បហឹតយាតោ ត ចិសំចាឥឃ្សាតិ យាតប្យហាតិ សច្ចាឆិដ្ឋាតិ ចឆេ្ឌតិ ចិសំចាឥតតិយិត្តសេ្សច អកាចតោ។ អប្យហឹតយាតោ ហិ យាតតិឃ្សុយេត កិច្ចិ ចិសំចាឥឃ្សុ។ កាយាលយេ, ឌិដ្ឋាលយេ ច សយ្ឈ្ឈាឌិពេ ចាកបឌិបក្លុឃ្សុ អចសោ ខុច តត្តិតិ អាលឃសយ្ឈ្ឈារតោ ចាកាឆិដ្ឋាតិ ចឆ្ឆេតិ។ អចិដ្ឋាឃ សយុឌ្ឍិត្តាឃ បញ្ញាចុឌ្ឍិឃា បទិពត្ថោច តត្តិ, កចសក្លារេសុ ឌ្ឍឃ្សុដ្ឋេសុ អកចុបសយឃ្សុ ឌ្ឍកាសោច តត្តិតិ យាតប្យហាតាឥយោ សច្ចាឆិដ្ឋាតាឌិពេ សំចឆ្ឆេត្តិតិ ឥឃ្សុចុំ “យាតប្យហាត”ត្តិអាឌិ ចុត្តំ។

អចិសំចាឥតសីលេ ឆយ្ទឆ្ឆត្តពាហុលេ លឥ្ឆាឆិបតោឃ្យំ សយាឆិ តិដ្ឋតេត្តតិ។ ចាកាឆិយុតោ្ត តេក្លុយ្ញាសយោ អតោសដ្ឋពាហុលតាឃ ចិទិឃាឆិបតោឃ្យំ, ពាលាត្តារោ ចិត្តំ អត្តតោ ចសេ ចតេ្តាតេ្តា ចិត្តាឆិបតោឃ្យំ, ចុបសត្តសកាចោ ៗបសយេហព្ភតាឃ ចិយំសាឃ ចិយំសឃតោ ចិយំសាឆិបតោឃ្យំ សយាឆិ តិដ្ឋតេត្តតិតិ សច្ចាឆិដ្ឋាតាឌិបិទិឃុឌ្ឍិលឥ្ឆសយាឆិអាឌិតំ បិទិប្បទិឃា សំចត្តតិតិ ឥឃ្សុចុំ “សច្ចាឆិដ្ឋាតិ កាចិត”ត្តិអាឌិ ចុត្តំ។

ឆយ្ទឆ្ឆត្តពាហុលេ លឥ្ឆសយាឆិយិឞ្ចេតោ ព្ហដ្ឋាតិដ្ឋលឡ្យអារយុណាបិតោ អតចដ្ឋសេចិ ហោតិ។ អាដ្ឋទិចិទិឃោ ចិទិឃសយាឆិយិឞ្ចេតោ សំកិលេសបក្លុឃ្សុ សត្តបតចសេតេច បុញ្ញា បទិប្បុទេតិ។ ចិត្តំ អត្តតោ ចសេ ចតេ្តាតេ្តា ចិត្តសយាឆិយិឞ្ចេតោ បញ្ញាឃ ៗបកាទាត្យបការេកេ ឆយុ បទិក្កហ្យុត្តា ពុឌ្ឍិ ចាតិ កយិឃ្សុតិ។ ចិយំសាសយាឆិយិឞ្ចេតោ ឆយុចិចឃពាហុលេ ៗបឆិបឌិតិឃ្សុក្កាចហេច បឌិបត្តិ ច្រាហេតីតិ ព្ហយេត្តំ ឥឃ្សុចុំ “លឥ្ឆសយាឆិ កាចិតោ”តិអាឌិ ចុត្តំ។

ចុទាចុបច្ចត្តិកតិចារលោ ពាហុបការោ ព្ហត្រឹឃសំចតោ យេត្តាឃ ចិសេសុប្យត្តិហេតុតោ យេត្តំ ចឆេ្ឌតិ។ តបេត សំកិលេសឆយុ ចិក្លុយ្ខេត្តា ចិទិឃាឆិកោ បទេក្លុបតឃតកាយចំ សាហត្តិកំ កទោតីតិ តបេិ កចុណ៌ សំចឆ្ឆេតិ។ បញ្ញា បទិយោឥាបិតា សាចដ្ឋាតចដ្ឋឆយុ បទិក្កហ្យុត្តិ បហាសតិបិតតោ យុឌិចំ ទក្លត្តិ បទិច្រាហេតិ។ ៗបឆិតិឃ្សុក្កា បក្លុតេ្ឆា តិត្តុបិលាបព្ហារោច សយុចេច

សត្តសន្តានេសុ ឧឡារិកោ ហោតីតិ យោ ឧបេក្ខាវិហារំ បរិច្ឆេទេតីតិ ញាយយត្តំ គរុស្សតំ “ញត្តិយំ វេទនា ភាវិតោ”តិអាទិ វុត្តំ។ តេនាហ “យោ យស្ស វិសេសបច្ចយោ, សោ តំ បរិពូហេតីតិ វុត្តោ”តិ។

បលិ៍ វិនាការេនាតិ តយានំ វិនាការេនាតិ យោ បេតត្ថា អនន្តាបិស្ស បុព្វេ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្វោ។ យេន វាទេក្កេន យស្ស រាគចរិតាទិបុគ្គលស្ស វេទានំ វិសុទ្ធិ យថា អបរិញ្ញាតា, អប្បហីនា ច បដិបាទានវិបល្លាសនយោ រាគចរិតាទីនំ បុគ្គលានំ ឧបក្កិលេសា, ឯវំ បដិបបទិបទានយោ ភាវិតា ពាហុល្លិកតា តេសំ វិសុទ្ធិយោ ហោន្តីតិ វុត្តនយានុសារេន សក្កា វិញ្ញាតុន្តិ អាហ “ហេដ្ឋា វុត្តនយេនា”តិ។

អថ វា បុរិមាហិ ទ្វីហិ បដិបទាហិ និយ្យាតា វិបស្សនា អត្តនោ កិច្ចវុត្តិសង្ខាតំ បវត្តិទុក្ខម្បិ សង្ខារេ ទុក្ខានុបស្សនាពាហុល្លវិសេសតោ ទុក្ខលក្ខណំ បដិវិជ្ឈន្តី “អប្បណិហិតំ វិមោក្ខមុខ”ន្តិ វុត្តា។ តតិយាយ បដិបទាយ និយ្យាតា សុខប្បវត្តិកតាយ សព្វេសំ សន្តតិឃនំ ភិន្ទិត្វា អនិច្ចលក្ខណំ វិភាវេន្តី “អនិមិត្តំ វិមោក្ខមុខ”ន្តិ វុត្តា។ ចតុត្ថាយ បន បដិបទាយ និយ្យាតា សុខប្បវត្តិកតាយ, វិសទញាណតាយ ច សមូហកិច្ចារម្មណឃនំ ភិន្ទិត្វា សព្វេសុ អនត្តលក្ខណំ វិភាវេន្តី “សុញ្ញតំ វិមោក្ខមុខ”ន្តិ វុត្តា។

តថា កាយវេទនានុបស្សនា វិសេសតោ ទុក្ខលក្ខណំ វិភាវេន្តី, ចិត្តានុបស្សនា អនិច្ចលក្ខណំ, ធម្មានុបស្សនា អនត្តលក្ខណន្តិ តា យថាក្កមំ “អប្បណិហិតាទិវិមោក្ខមុខ”ន្តិ វុត្តា។

សប្បីតិកតាយ អស្សាទានិ បឋមទុតិយជ្ឈានានិ វិរជ្ជនវសេន វិសេសតោ ទុក្ខតោ បស្សន្តិយា វិបស្សនាយ វសេន “អប្បណិហិតំ វិមោក្ខមុខ”ន្តិ វុត្តានិ។ តតិយំ សុខវេទនាយ ពាហិរកានំ និច្ចាភិនិវេសវត្ថុភូតំ សភាវតោ “អនិច្ច”ន្តិ បស្សន្តិយា វិបស្សនាយ វសេន “អនិមិត្តំ វិមោក្ខមុខ”ន្តិ វុត្តំ។ ចតុត្ថំ ឧបក្កិលេសវិគមាទីហិ បរិសុទ្ធំ សុសមាហិតំ យថា បនេសំ, ឯវំ អត្តនោ ច យថាភូតសភាវាវពោធហេតុតាយ សមូហេន “សុញ្ញ”ន្តិ បស្សន្តិយា វិបស្សនាយ វសេន “សុញ្ញតំ វិមោក្ខមុខ”ន្តិ វុត្តំ។

ឯវំ វិហារានំ វិបស្សនាវសេនេវ វិមោក្ខមុខតា, តត្ថ “ទិព្ពព្រហ្មវិហារានំ សត្តសុខតាយ អស្សាទនីយតា”តិអាទិនា អប្បណិហិតវិមោក្ខមុខតា យោជេតព្វា។ អរិយវិហារស្ស បញ្ញាធិកត្តា វិសេសតោ អនត្តានុបស្សនាសម្ពន្ធតាយ សុញ្ញតវិមោក្ខតា។ អានេញ្ជវិហារស្ស សន្តវិមោក្ខតាយ អនិច្ចលក្ខណប្បដិវេធស្ស វិសេសបច្ចយភាវតោ អនិមិត្តវិមោក្ខមុខតា យោជេតព្វា។

តថា បុរិមានំ ទ្វិន្នំ សមុប្បាទានំ សំកិលេសវិសយត្តា កិលេសទុក្ខវីតិក្កមស្ស ទុក្ខានុបស្សនាពាហុល្លតា អប្បណិហិតវិមោក្ខមុខតា។ តតិយស្ស អនុប្បន្នកុសលុប្បាទនេន ធម្មានំ ឧទយព្វយវន្តតាវិភាវនតោ អនិច្ចលក្ខណំ បាកដន្តិ អនិមិត្តវិមោក្ខមុខតា។ ចតុត្ថស្ស ឧប្បន្នានំ ឋិតត្តំ ញាយបរិបូរណេន ធម្មានំ អវសវត្តិតាទីបនតោ អនត្តលក្ខណំ សុបាកដន្តិ សុញ្ញតវិមោក្ខមុខតា។

យាគប្យហាគាលឃសយ្ហ្ឈ្លតាគំ សហាឃតញ្យាបហាគតាឃ តញ្យាបលិឌិចិរសោឆគរតា អប្បលិហិតចិរយាក្លុយុលតា៍ អចិន្លាបហាគស្ស បន្លាកិច្ចាឌិកតាឃ ឃុន្លាតចិរយាក្លុយុលតា៍ កទ្ធបសយស្ស សន្លារតិយិត្តបដិបក្លតាឃ អតិយិត្តចិរយាក្លុយុលតា៍

បកតិឃា ទ្យក្លសការេច សន្លារេទ ឆាកាលសច្ចេត អចិសំចារេទត្តា ទ្យក្លតោ ៤ច បស្សតិ, ចាកាឌិចិយុត្តតាឃ តញ្យាចិទ្ធ្រឹកទេរាត្តា រាកប្យលិឌិ ចិរសោរសតីតិ បុរិយំ អឌិដ្ឋាគច្ចឃំ "អប្បលិហិតំ ចិរយាក្លុយុល"ត្តិ ទុត្តំ៍ ឰតរស្ស បគ អឌិដ្ឋាគច្ចឃស្ស ឃុន្លាតាតិយិត្តចិរយាក្លុយុលតា ទុត្តគឃា ៤ច៍

លក្ខាឌិបរតឃ្យា ចិរត្តកក្កតា ចិរសសរតា ឆយ្ហ្ឈ្លចរតា រគក្លុខចិតក្កឆាហុលស្ស រហាតិ, ចឹរិឃាឌិបរតឃ្យា បគ កាយចិតក្កាឌិរក ចិរតារឥគ្គស្សាតិ តទ្យកឃំ គិស្សាឃ បចត្តា ចិបស្សគា ចិរសសរតា រាកាឌិប្យលិឌិគំ ចិរសោរសគរតា "អប្បលិហិតំ ចិរយាក្លុយុល"ត្តិ ទុត្តា៍ ចិត្តាឌិបរតឃ្យំ , ចឹយំសាឌិបរតឃ្យញ្ចា គិស្សាឃ បចត្តា ឃឆាក្លុយំ អតិច្ចាគត្តាគុបស្សគាឆាហុល្លរតា "អតិយិត្តំ ចិរយាក្លុយុលំ, អប្បលិហិតំ ចិរយាក្លុយុល"ត្តិ ច ទុត្តា៍

អកិញ្ញាចិគឃរតា ឰត្រ្តិឃសំចររា, កាយសក្កប្យាឌិចិរតាឥរតា តរបិ ច ទុត្តគរឃរគច បលិឌិបដិបក្លុរតា អប្បលិហិតំ ចិរយាក្លុយុលំ, ត្បុគ្គិ អគត្តាគុបស្សគាតិយិត្តំ, ប្តបឌិបដិគិស្សរក្កា តិយិត្តក្កាហបដិបរក្លាតិ តទ្យកឃសត្តិស្សឃា ចិបស្សគា ឃឆាក្លុយំ "ឃុន្លាតំ, អតិយិត្តំ ចិរយាក្លុយុល"ត្តិ ទុត្តា៍

អាសត្ថុបច្ចត្តិកទាក់ បដិឆាហត្តិ រយត្តា រាកបលិឌិឃា បដិបរក្លា, កទ្យលា បរទ្យក្លាបគឃគាកាទទុត្តិកា ទ្យក្លសហកតាឃ ទ្យក្លាគុបស្សគាឃ ចិរសសបច្ចរឃាតិ តទ្យកឃសត្តិស្សឃា ចិបស្សគា "អប្បលិហិតំ ចិរយាក្លុយុល"ត្តិ ទុត្តា៍ យុឌិតា សត្តាគំ រយាឥក្កហលាឆាហុលិ តឥតិច្ចតាឥស្សគរតា អតិច្ចាគុបស្សគាឃ ចិរសសបច្ចរឃាតិ តត្តិស្សឃា ចិបស្សគា អតិយិត្តំ ចិរយាក្លុយុលំ៍ ប្តរបក្លា ឆាកាលកិច្ចាឌិកតាឃ អគត្តាគុបស្សគាឃ ចិរសសបច្ចរឃាតិ តត្តិស្សឃា ចិបស្សគា "ឃុន្លាតំ ចិរយាក្លុយុល"ត្តិ ទុត្តាតិ ៤ចរយត្តុ បចត្តិអាការរតា ចិបស្សរតា គិស្សឃរតា, កិច្ចរតា ច គិត្តិត្វា ចិរយាក្លុយុលាតិ រឃាឌិតាតីតិ៍

សយតិក្លុយគំ បរិញ្ញាបហាគច្ចា៍ សបរសត្តារគតិ អត្តរគា, បររសច្ចា សត្តារគ, រតគ កាឃិរកា, ចាចសិរកា ច ចិហាររា "ចិក្កឹឡុឰត"ត្តិ ទុរត្តាតិ ឥរស្សតិ "ចិចិរឆា ហាររា"តិ កត្វា៍ តស្ស បគ ចិកាចគា ឰឆ អឌិរប្យតា គឃស្ស ក្ធយិកាចរតា៍ រឃគ បដិបក្លុការចគ៍ រតសំ បដិបក្លុការចាតិ រតសំ អាហាររាឌិគំ បដិបក្លុការចា បហាតត្ថការចា បដិបគាឌិគំ បដិបក្លុការចា បហាឃកការចាតិ រឃារឌតត្ថា៍ តត្វ បដិបគាក្កហរលាគ ចិបស្សគា កឆិតា៍ ចិបស្សគា ច ចត្តាររា អាហាររទ បរិឌាគត្តិ តប្យដិឆត្តិលត្តុរទាក់ បឌហតីតិ ប្តទ្យករយច រតសំ បដិបក្លុតា, ៤ចំ ឈាគាឌិគយ្បិ ប្តបិឌាគាឌិបដិបក្លុតា រចឌិតត្ថា តទ្យបរឥរសគ ចិបស្សគាឃ កឆិតត្តា៍ ចិបល្លាសសតិបដ្ឋាគាគំ បដិបក្លុការចា បិករបិ ៤ច៍ ត្តិ ឹឹហចិក្កឹឡុឰតំ៍ ចឹសតិឃា ចត្យរក្លុហិ ចិសកាករតា ចិត្វារគ ចិកត្តត្តិ តីហិ បរឥហិ សក្ករហត្វា កឆិកត្តា

ចុត្តំ “សន្តេបេត ឆេស្សន្តោ”តិ៍

ព្ត្រៃឃាតត្តិ សន្ធាឌិព្ត្រៃឃាតិ៍ ឆេសត្ថិ ចត្យក្កាត់ តិដ្ឋារណាតិ ឃោឌតា៍

ប៉ប៉៍តិក្កដ្ឋតីតិ តិក្លូយតិ៍ តតោ តិដ្ឋារេទ្វា ចុច្ចុយាតោ ហិ តិក្កដ្ឋេត្តា ចិឃ ហោតីតិ៍ ចត្តារោ បុក្កលេតិ “តណ្យាចរិតោ យត្ថោ”តិអាឌិតា (តេត្តិ៍ ៩) ចុទ្ទេ ចត្តារោ បុក្កលេ៍ បុក្កលាធិដ្ឋានេតត ចេត្តូ ឆយ្មោ ចុទ្ទោតិ អាហ “ក្នុមិ តិដ្ឋិសិទ្វា”តិ៍ តតោ ឲចាតិ ឃឆាចុត្តបុក្កលចត្យក្កតោ ឲច៍ ព្តាតទ្វាបឹតិ “ស្ចាឃ...រប... បុក្កលា”តិ ឲត្វាបិ៍ សាឆារណាឃាតិ បចយចត្យត្វាហិបិ ចិមិស្សាឃ៍ ឃឆាចុត្តាស្នុតិ ឝុតិឃតតិឃាស្ន៍

ហេដ្ឋាតិ ឆេសតាហារចិកក្ខចិចឃហារសយ្យាតចណ្ណតាស្ន៍

ឲសេច តឃោតិ ក្សលយ្មលាឌិក្ខាឆេសតិណសក្កហោ អតចឌ្ឍបក្លោ៍ “ចោឆាឃតិ ស្មញ្ញាតិ ឲតេតាតិ ចោឆាត”ត្តិ (តេត្តិ៍ អដ្ឋ៍ ១១) ចំ តេតព្តាតំ សន្ធាឃាហ៍

ឃឆា ហារិរាទេ្ឋសោ ពតោ, ឲចិ តឃាតិ អពរណេ ពារណំ, បឃោឌតន្ចោ ចិការចត្យពារយា “ពស្មា បតា”តិអាឌិយាហ៍ តឃេហិ តឃត្តរេហិ៍ សម្ពចឆស្សតត្តិត្តិ ឋ្មបត្តិឆស្សតត្វំ៍ តត្វ សម្ពចា អត្ថេ្ឋសក្កយេត តិដ្ឋិសេត ពរណំ ឆស្សត់ បឃោឌត់៍ ឃឌិ ហិ ព្តេយ តឃា ឋ្មបត្តិដ្ឋាតចេសត អសំកិណ្ណា កចេឃ្យុំ, ហារា ចិឃ ឋ្មេ្ឋសាត្ថក្កយេតេច តិដ្ឋិសិតព្តា សិយុំ៍ តឆា ហិ ចុត្តំ ហារាតំ ឋ្មេ្ឋសាចសាតេ “ឲតេ សោឡអស ហារា បកិត្តិតា អត្វតោ អសំកិណ្ណា”តិ (តេត្តិ៍ ១)៍

ឃស្មា បតេតេ ម្ចលបឆេហិ ម្ចលបឆត្តេតិដ្ឋារណេត អញ្ញាមញ្ញា តេ តិក្កដ្ឋត្តិ, តស្មា ឲពស្មិំ តិដ្ឋិដ្ឋេ ព្តាតទោបិ អត្វតោ តិដ្ឋិដ្ឋាឃេច តាយ ហោតីតិ ព្តាយស្ស អត្វស្ស ឆស្សតត្វំ “ឋ្មេ្ឋសាត្ថក្កយេត តិទ្ធេសោ ត ពតោ”តិ៍

ព្តាឆាតិ តរយេច សន្តេបេត ចុត្តមត្វំ ចិត្វារេត ឆស្សេតុំ “បចយតឃតោ ហី”តិអាឌិ ចុត្តំ៍ តត្វ តណ្យាឌិដ្ឋិចរិតចសេត ឌ្វិឆា បុក្កល ចិកឌិត្វា តេតំ ចសេត តត្តិឃាចដ្ឋតឃំ តឹហរិត្វា បុត តេ ឲច តណ្យាឌិដ្ឋិចរិតេ ចត្យប្យឌិបឆាចិការពេត ចិកឌិត្វា សឹហចិក្កិឡតព្តាតស្ស តឃស្ស សម្ពចា ឆស្សិតោ, តេ ឲច ចត្យប្យឌិបឆាគេឆកិត្តេ បុក្កល បុត ឋ្មឈ្ឆិតញ្ញាអាឌិចិការពេត តិឆា ចិកឌិត្វា តិបុក្លលស្ស តឃស្ស សម្ពចា ឆស្សិតោ៍ តំ សន្ធាឃាហ “បចយតឃតោ...រប... តិដ្ឋិដ្ឋោ”តិ៍

ឃស្មា ស្ចកស្ចលសញ្ញាហិ លោកេកា, តិច្ចសញ្ញាឃ ឆោរសោ “ព្តាមិតា យេ អតទ្វោ ពតោ”តិ អាឈាត្យប្យត្តិតោ , អត្តសញ្ញាឃ យោហោ ពហិតោ ហោតិ៍ តឆា អស្ចកសញ្ញាឌីហិ អលោភាឆឃោ, តស្មា ឆយ្មាធិដ្ឋាតចសេត តតិឃតឃតោ ឝុតិឃតឃស្ស សម្ពចា៍ ឃស្មា បត

លោកេ សតិ សម្ភវតោ លោកក្ខន្ធលោកតោ និរោធោ គយ្ហតិ។ លោកោ ច តណ្ហា, ខេមោ អវិជ្ជា, តប្បដិបក្ខតោ អលោភាទោសេហិ សមុទយោ គយ្ហតិ, អខេមោ វិបស្សនា, តស្មា ឆព្ពិធាភិសមយតោ ទុតិយភវតោ បឋមភវស្ស សមុទយោតិ ឯវំ វិសេសំ និទស្សេតុំ ចុតិបដិសន្ធិនិក្ខេបេន តីសុ ភវេសុ ឯកទេសតោ ទស្សេន្តោ “ឆព្ពិធាភិសមយេន បតា”តិអាទិមាហ។

ទោតតោតិ តតិយភវតោ ទុតិយភវស្ស ចេវ ទុតិយភវតោ បឋមភវស្សាបិ សមុទយោ។ ឯវំ បិឡក្ខណំ បុគ្គលាភិសមយេន អាគតំ តិស្សាយ អដ្ឋកថាយំ ឆព្ពិធាភិសមយេន ភវតិក្ខេបា និទ្ទិដ្ឋាតិ អយមេវ វិសេសោ។ យទិ ឯវំ តត្ថ បិឡក្ខណំ អាគតប្បការតោ អញ្ញាតបិ បការេន ភវា និទ្ទិដ្ឋា, ឯវំ សន្តេ យថា បុគ្គលាភិសមយេន បឋមភវតោ តតិយភវស្ស, តតិយភវតោ ទុតិយភវស្ស សមុទយោ ទស្សិតោ, ឯវំ ឆព្ពិធាភិសមយេន បឋមភវតោ តតិយភវទុតិយភវានំ, ឆព្ពិធាភិសមយេន ទុតិយភវតោ តតិយភវស្ស សមុទយោ និទ្ទិដ្ឋោតិ វត្តព្វោតិ អាហ “ឯត្ថ ហុត្វា...បេ... សិយា”តិ។

តត្ថ ភវោតិ បច្ឆា វុត្តទុតិយភវោ។ អត្ថតោតិ អត្ថាបត្តិតោ, អត្ថតោ លទ្ធមានត្តា ឯវ សរូបេន ន វុត្តោតិ អធិប្បាយោ។ វុត្តានិ ហិ អត្ថាបត្តិ ឯកន្តិកំ វត្វា ទស្សេតុំ “យស្មា”តិអាទិ វុត្តំ។ អនុប្បជ្ជមានោ វុឌ្ឍិតោ ហិតិតភវមូលបច្ចយានំ ភវត្តរមូលបច្ចេសុ សមុទព្ពូឡ្ហតោ។ តថា ហិ “យត្ថ សត្តា អកុសលពហុលា សន្តិ សំវដ្ដមានា អាភស្សរំ គច្ឆន្តិ, យត្ថ សត្តា កុសលពហុលា សន្តិ សំវដ្ដមានា អាភស្សរំ គច្ឆន្តី”តិ (ខេត្តិ ១) ច វុត្តំ។ អយញ្ច អត្ថោតិ “ភវានំ អញ្ញមញ្ញអនុប្បជ្ជមានា និក្ខេបា”តិ អយំ វុត្តិយា អត្ថោ។ បិដកានំ អត្ថកថំ ទេវតំ, សោ ឯវ រូបទេសោតិ ទេវតោបទេសោ, រូបទេសមត្តា បរិយត្តិសង្គហិតាតិ អត្ថោ។

អាទិតោ បដ្ឋាយាតិ ភវានំ អញ្ញមញ្ញអនុប្បជ្ជមានិក្ខេបវត្តេន អធិការេន តត្ថ វិជ្ជាទស្ស បឋមាទិមតោ បភុតិ វិការតា និបតា បការិតា។

ទោសវិទ្ធិតិ អប្បស្សាទតាទិទោសវាហិកវិទ្ធិ, ទោសទស្សិតោតិ អត្ថោ។ តេ ហិ អសមូហតានុសយា, ការេសុ ច អាទីនវទស្សិនោ។ ពុទ្ធសិក្ខាគេសំ អក្ខរំ អត្តកិលមថានុយោគស្ស ការណំ វុត្តំ។ តត្ថ អត្ថោតិ យោ រាគាទិក្លេសហិ អត្តនោ បរិតប្បិតោ វិទ្ធមានោ ការេហិ អត្ថោ, សោ មគ្គធិភិក្ខុស្ស មគ្គសិក្ខាពារាធលេហតមិនោ អប្បស្សាទោ ពហុទុក្ខា ពហុបាយាសោ ពហុអាទីនវោ សវិឃាតោ សបរិឡាហោ សម្បរាយិកោ តទេវាតិ សព្វទាបិ វិញ្ញាតាតិកស្ស ការេហិ បយោជនំ ន វិន្ទតិ។ អភិក្ខន្តាតិ អភិក្កន្តា វិហរន្តិ។ តេន វុច្ចតិ ទុក្ខា បដិបទាតិ តេន យត្ថកិលេសការេន តេសំ បុគ្គលានំ អភិភវិត្វា និព្ពានាភិ វិបស្សនា បដិបទា “ទុក្ខា បដិបទា”តិ វុច្ចតិ។ អតន្ទ្រិតាតិ អភិធិវិដ្ឋា។ ពុទ្ធេ សន្តេ សន្តាតិ ពុទ្ធេ តណ្ហាទិដ្ឋិចរិតការេន វិធា វុត្តា អបរិយាទិប្បភេទា សន្តេបិ បដិបន្នា សត្តា។

សុខេន បដិនិស្សដ្ឋត្តិតិ កិលេសេ អភិភវិត្វា បដហិត្វា “ទុក្ខា ទន្ធស្សា បដិបទា”តិអាទិ បដិបទានំ ឧទ្ទានតាយំ, វិសយកាចកិច្ចេសុ ច ញាណធាទាកាចទស្សនំ។ អយំ បដិបទាតិ និកាយតំ, អយំ បដិបទា យាយ ចរេន សីហវិក្កីឡិតាទស្ស ភវស្ស ក្ខមិទស្សតត្ថំ វត្តារោ បុគ្គលា

តិដ្ឋាទិតាតិ អធិប្បាយោ។ ចតុក្កយេក្កេន កិលេសេ តិដ្ឋិយតីតិ អត្ថោ។ ចក្ខុយាទេត អាហារាទិចតុក្កយេក្កេន ឥសចតុក្កោ កិលេសេ សមុទេហ តិដ្ឋិយតិ។ ចតុក្កយេក្កេន អរិយធម្មេសុ តិដ្ឋិសិតព្ពាតិ តប្បដិបក្ខេន បដិបទាទិចតុក្កយេក្កេន អរិយធម្មេសុ នៅនិបក្ខិយេសុ ថិរយក្ខុតេសុ តិដ្ឋានេត្វា កនេធតព្ពា។

ព្ពន្ធា បយាលំ ចត្តារោ អាហារាតិ ព្ពនេយសំ ថិបល្លាសានំ បចត្តិយា បយាលំ, យតិទំ ចត្តារោ អាហារា។ ព្ពទំ ចុត្តំ ហោតិ – យាចទេច ចត្តារោ អាហារា បរិញ្ញា ត កច្ឆន្តិ, តាចទេច ចត្តារោ ចិបល្លាសេ ចិកឌត្តិ។ យាចទេច ចត្តារោ ចិបល្លាសា អប្បហីតា, តាចទេច ចត្តារិ ឧបាទានានិ បរិគ្គហេត្តិតិ។ ឲចំ សព្ពត្ថ យថារហំ ចតុត្ថំ។ ទេតាហ “ឲចំ ព្ពយានិ សព្ពានិ ឥស បទានី”តិ។ “ទេយាទេតព្ពានី”តិ ច ចចនសេសោ។

“អកិញ្ញាយ កច្ឆតី”តិ ព្ពយិតា អកិញ្ញាយតសេច កច្ឆតត្តិ ឥសេស្សតិ។ ឲស តសេយា សេសេសុបិ។ បបទោ្ហេត្តាតិ ជិដ្ឋាកិតិទេសំ ចិត្តានេត្តា។

ចិប្បដិសារានុប្បត្តិហេតុភាវេច កិលេសានំ អាសចតត្តិ អាហ “អាសចត្តី”តិ។ កា ចិប្បដិសារាតិ ទេត កិលេសានំ ចិតិក្កមចត្តំ ចទតិ។ យស្មា អប្បហីតានុសយស្សេច ចិប្បដិសារា, ត ព្ពតេស្ស, តស្មា “ទេយ ចិប្បដិសារា, ទេត អនុសយា”តិ ចុត្តំ។ បទត្ថេយតបិ ថលូបចារេត ការណំ ចុត្តំ។

បធេយតបទេតាតិ យថាចុត្តេសុ ឥសេសុ សុត្តបទេសុ បធេយត បទេត។ បធយាយ ទិសាយាតិ តទត្ថសង្គាតាយ សីហចិក្កីឡិតតយស្ស សំកិលេសបក្ខេ បធយាយ ទិសាយ។

ព្ពតីតិ ឲចំ, ចុត្តតយេតាតិ អទេត្វា។ ក្ឫសលាក្ឫសលាតត្តិ យថាចុត្តអតធម្មសាធម្មធម្មេ។ បក្ខបដិបក្ខេទេសតាតិ ទេចាទាតបក្ខតប្បដិបក្ខេទេសត។ ទេយាទេតាតិ បធយទិសាទិការេចត ឃុទេត្វា កត្វា យតសាតុបេក្ខតា។ “យតសា ទេចាទេលិកេយទេត”តិ (នេត្តិ។ ៤) ហិ ចុត្តំ។

តស្សាតិ ទិសាទេលិកតស្ស។ សោតាបត្តិផលាទីតំ បរិទេយាសាតតា ព្ពត្រ្ថិយទេសត ទេចតិតព្ពា។ ទេយសញ្ញាសទ្ធាទីតំ ព្ពត្រ្ថិយានំ ចទេសត សតិបដ្ឋានាទីតិ សិជ្ឈត្តិ, ទេតសំ ចទេសត សោតាបត្តិផលាទីតំ បរិទេយាសាតតា។ តត្ថ សោតាបត្តិផលេ សទ្ធិត្រ្ថិយំ បារិបូរិំ កច្ឆតិ។ សោតាបទេន្តា ហិ សទ្ធាយ បរិបូរិការី។ សកទាកាមិផលេ ចីរិយិត្រ្ថិយំ បារិបូរិំ កច្ឆតិ។ សកទាកាមី ហិ អារទ្ធចីរិយោ ឧបរិមគ្គាធិកមាយ។ អតាកាមិផលេ សមាធិត្រ្ថិយំ បារិបូរិំ កច្ឆតិ។ អតាកាមី សមាធិស្មិំ បរិបូរិការី។ អគ្គផលេ អរហត្តេ សតិត្រ្ថិយញ្ច បញ្ញិត្រ្ថិយញ្ច បារិបូរិំ កច្ឆតិ។ អរហា ហិ សតិចេបុល្លប្បត្តោ, បញ្ញាចេបុល្លប្បត្តោ ចាតិ។

អបរោ បតាហ – សទ្ធាធាទេត សុតសញ្ញាយ បហានំ។ សទ្ធហទេន្តា ហិ បដិក្កូលយតសិការេ កម្មំ កទោតិ។ ចីរិយធាទេត សុខសញ្ញាយ

បហានំ។ វីរិយវា ហិ សុខស្សាទំ អភិភវិត្វា យោនិសោមនសិការមនុយុញ្ជតិ។ សមាធិពលេន និច្ចសញ្ញាយ បហានំ។ សមាហិតោ ហិ សង្ខារានំ ឧទយព្ពយំ បរិគ្គណ្ហិត្វា អនិច្ចសញ្ញំ បដិលភតិ។ បញ្ញាពលេន អត្តសញ្ញាយ បហានំ។ បញ្ញវា ហិ សង្ខារានំ អវសវត្តិតំ សល្លក្ខេត្វា អត្តសុញ្ញតំ បដិវិជ្ឈតិ។ សតិ បន សព្ពត្ថាបិ ឥច្ឆិតព្ពា។ តេនាហ “សតិំ ច ខ្វាហំ, ភិក្ខវេ, សព្ពត្ថិកំ វទាមី”តិ (សំ។ និ។ ៥។២៣៤; មិ។ ប។ ២។១។១៣)។ ឯវំ ចតុវិបល្លាសប្បហាយីនំ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ បារិបូរិង្គានំ ចត្តារិ សាមញ្ញផលានិ ចតុវិបល្លាសមុខានំ ចតុន្នំ ទីសានំ បរិយោសានានិ វុត្តានីតិ។

“លោភោ អកុសលមូល”ន្តិអាទិ លោភាទីនំ ហេតុផលភាវេន សម្បយុត្តតាយ វុត្តំ។

តត្ថ មនាបិកោនាតិ យេភុយ្យវសេន វុត្តំ។ អមនាបិកោនាបិ ហិ អារម្មណេន វិបរិយេសវសេន លោភោ ឧប្បជ្ជតិ។ មនាបិកោនាតិ វា មនាបិកាការេន។ ផស្សវេទនូបវិចាររាគវិតក្កបរិឡាហា សហជាតាបិ លព្ភន្តិ, អសហជាតាបិ។ “ឧប្បាទោ”តិ ឯតេន ឧប្បជ្ជមានសង្ខារគ្គហណន្តិ “ឧប្បជ្ជតី”តិ វុត្តំ។ ឧប្បាទលក្ខណស្ស បន គហណេ “ឧប្បជ្ជតី”តិ ន វត្តព្ពំ សិយា។ ន ហិ ឧប្បាទោ ឧប្បជ្ជតិ, រាគបរិឡាហហេតុកតា ច តេសំ រាគស្ស តណ្ហាសភាវត្តា។ តណ្ហា ហិ ទុក្ខស្ស សមុទយោ, យំ កិញ្ចិ សមុទយធម្មំ, សព្ពំ តំ ទុក្ខន្តិ។ តថា ច វុត្តំ “តណ្ហាសហជាតវេទនាយ បន លោភោ សហជាតាទិបច្ចយេហិ ច បច្ចយោ”តិ។ ឯវំ ឥដ្ឋារម្មណេ ឧប្បន្នលោភសហគតសុខវេទនាយ ឧទយោ ឥធ “ឧប្បាទោ សង្ខតលក្ខណ”ន្តិ វុត្តោ, តស្សា វិបរិណាមោ “វិបរិណាមទុក្ខតា”តិ។ វិបរិណាមាវត្ថា ច ឧទយាវត្ថំ វិនា ន ហោតីតិ សា តំ និស្សាយ ឧប្បជ្ជន្តី វិយ វុត្តា “ឧប្បាទំ…បេ… ទុក្ខតា”តិ។

ទោសោ អកុសលមូលន្តិអាទីសុបិ វុត្តនយានុសារេន អត្ថោ វេទិតព្ពោ។ អយំ បន វិសេសោ – ឋិតស្ស អញ្ញថត្តំ នាម ជរា, តំ និស្សាយ ទោមនស្សស្ស ឧប្បជ្ជនតោ វុត្តំ “ឋិតស្ស…បេ… ទុក្ខទុក្ខតា”តិ។ ទោសបរិឡាហហេតុកតា ជរាយ ទោសពាហុលស្ស បុគ្គលស្ស នចិរេន ជីរណតោ វេទិតព្ពា។

វយោតិ សង្ខារានំ និរោធោ។ អនិច្ចតាវសេន ច សង្ខតធម្មានំ សង្ខារទុក្ខតាតិ វុត្តំ “វយ…បេ… សង្ខារទុក្ខតា”តិ។ តេនាហ ភគវា “យទនិច្ចំ តំ ទុក្ខ”ន្តិ (សំ។ និ។ ៣។១៥, ៤៥, ៧៦; បដិ។ ម។ ២។១០)។ មោហបរិឡាហហេតុកតា វយលក្ខណស្ស យេភុយ្យេន សម្មោហនិមិត្តតា, មរណស្ស អវិជ្ជាបច្ចយត្តា ច សំសារប្បវត្តិយា វេទិតព្ពា។

អលោភាទីនំ បញ្ញាទិបារិបូរិហេតុកតា យថារហំ ឧបនិស្សយកោដិសហជាតកោដិយា ច បច្ចយភាវេន វេទិតព្ពា។ សព្ពេ ហិ កុសលា ធម្មា សព្ពេសំ កុសលានំ ធម្មានំ យថាសម្ភវំ បច្ចយវិសេសា ហោន្តិ ឯវាតិ។ អព្យាបាទវិតក្កសន្និស្សយោ ឧបវិចារោ អព្យាបាទូបវិចារោ។ អវិហិំសូបចារោបិ ឯសេវ នយោ។

អយំ តិបុគ្គលោ នាម ទុតិយោ នយោ សង្ខិ ជិនាលោកននយេន និទ្ទិដ្ឋោតិ វចនសេសោ។ “ឥមេ ចត្តារោ”តិអាទិ បុគ្គលាធិដ្ឋានេនេវ

នន្ទិយាវដ្ដស្ស នយស្ស ភូមិទស្សនត្ថំ អារទ្ធំ។ ឥមេ យថាវុត្តបដិបទាចតុក្កស្ស វសេន ចតុព្ពិធា។ វិសេសេនាតិ ទិដ្ឋិតណ្ហាសន្និស្សយតាវិសេសេន។ ទិដ្ឋិចរិតោ ហិ តិក្ខបញ្ញោ, មុទុបញ្ញោ ច សុខាយ បដិបទាយ ខិប្បាភិញ្ញាយ ច ទន្ធាភិញ្ញាយ ច និយ្យាតីតិ ទ្វិធា វុត្តោតិ។ តថា តណ្ហាចរិតោ ទុក្ខាយ បដិបទាយ ខិប្បាភិញ្ញាយ ច ទន្ធាភិញ្ញាយ ច និយ្យាតីតិ ទ្វិធា វុត្តោតិ ទស្សិតោ ចាយមត្ថោ។ តេនាហ “ទ្វេ ហោន្តិ ទិដ្ឋិចរិតោ ច តណ្ហាចរិតោ ចា”តិ។

ចត្តារោហុត្វាតិ សីហវិក្កីឡិតស្ស នយស្ស ភូមិទស្សនេ ចត្តារោ ហុត្វា ឋិតា, ចតុប្បដិបទាវសេន ចត្តារោ កត្វា វុត្តាតិ អត្ថោ។ តយោ ហោន្តីតិ តិបុក្ខលស្ស នយស្ស ភូមិទស្សនេ ឧគ្ឃដិតញ្ញូអាទិវសេន តយោ ភវន្តិ។ តយោ ហុត្វាតិ តថា តយោ ហុត្វា ឋិតា តយោ កត្វា កថិតា។ ទ្វេ ហោន្តីតិ ឥទានិ នន្ទិយាវដ្ដស្ស នយស្ស ភូមិទស្សនេ ទ្វេ ភវន្តិ។ អជ្ឈោសានន្តិ ទិដ្ឋិអជ្ឈោសានំ។ អភិនិវេសោតិ តណ្ហាភិនិវេសោ។ អហំការោតិ អហំមានោ “អហ”ន្តិ វា ករណំ អហំការោ។ ទិដ្ឋិមានមញ្ញនានំ វសេន “អហមស្មី”តិ សមនុបស្សនា មមំការោ, មមាយនំ តណ្ហាគ្គាហោ។

ទសបទានិ “បឋមា ទិសា”តិ កាតព្ពានីតិ នន្ទិយាវដ្ដស្ស នយស្ស “បឋមា ទិសា”តិ ករណីយានិ, “បឋមា ទិសា”តិ វវត្ថបេតព្ពានីតិ អត្ថោ។ សំខិត្តេន...បេ... បក្ខស្សាតិ អនេកប្បភេទស្សបិ កណ្ហបក្ខស្ស សំកិលេសបក្ខស្ស អត្ថំ សង្ខេបេន បដិបក្ខេ វត្តមានេ វោទានធម្មេ ឧទ្ទិស្ស ឋាបេន្តិ បកាសេន្តិ, បឋមា កាតព្ពាតិ យោជនា។ ទស បទានិ ទុតិយកានីតិ តណ្ហាទិកា ទស កោដ្ឋាសា “ទុតិយា ទិសា”តិ កាតព្ពា។ “សំខិត្តេន...បេ... កណ្ហបក្ខស្សា”តិ អានេត្វា យោជេតព្ពំ។

យោនិសោតិ ឧបាយសោ។ យោនិសោ មនសិការោ អនិច្ចាទិវសេន បឋមមនសិការោ។ បញ្ញាតិ សុតចិន្តាមយី បញ្ញា, ទសនាភិញ្ញា ច។ និព្ពិទាតិ និព្ពិទាញាណំ។ សោមនស្សធម្មុបសំហិតំ បមោទាទិសហគតំ ចេតសិកសុខំ។

កុសលបក្ខេ ចាតិ ច-សទ្ទោ សមុច្ចយត្ថោ, តេន ឧភយបក្ខតោ សមុច្ចយវសេន ចតស្សោ ទិសា, ន បច្ចេកន្តិ ទស្សេតិ។

តេសន្តិ តណ្ហាទីនំ, តណ្ហាយ, តណ្ហាបក្ខិកានញ្ចាតិ អត្ថោ។ សតិបិ អនវសេសតោ រាគេ បហីយមានេ អនវសេសតោ អវិជ្ជាបិ បហីយតេវ, រាគស្ស បន ចេតោវិមុត្តិ ឧជុបដិបក្ខោតិ ទស្សនត្ថំ “រាគវិរាគា”តិ វុត្តំ។ អវិជ្ជាវិរាគាតិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។ អយញ្ច អត្ថោ “អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ”ន្តិអាទិកា (ម។ និ។ ១។៣៦៩) អាគតបាឡិយា អត្ថវណ្ណនាវសេន វុត្តា, ឥធ បន “រាគវិរាគា ចេតោវិមុត្តិ សេក្ខផលំ, អវិជ្ជាវិរាគា បញ្ញាវិមុត្តិ អសេក្ខផល”ន្តិអាទិកា (នេត្តិ។ ៨១) វេវចនសមារោបនេ អាគតត្តា បុរិមា អនាគាមិផលំ។ តតិយាកាមរាគស្ស ឧជុវិបច្ចនីកតោ សមាធិបារិបូរិយា ច វិសេសតោ “រាគវិរាគា ចេតោវិមុត្តី”តិ វុច្ចតិ, បច្ឆិមា អរហត្តផលំ តណ្ហាយ, អវិជ្ជាយ ច អនវសេសប្បហានតោ, បញ្ញាបារិបូរិយា ច “អវិជ្ជាវិរាគា បញ្ញាវិមុត្តី”តិ វុច្ចតិ។

តត្ថាតិ តត្ថិយាចេក្ខតយេ ទេតស្មតិ “ចត្តារិ បកាតី”តិ ចុទេត្តស្ម តញ្ញាឌីស្ម ចត្មស្ម ឮលបទេស្ម ខ្ពស សេយាសទលាត្តិ សក្ខទេហា ចុទេត្តា, ទេសា ច សកាចទេតា, សកាកទេតា ច ទេហាតីតិ តញ្ញាឌីតិ ចត្តារិ ឌទេស្សេត្វា “ទេតស្ម អដ្ឋាទេស ឮលបកាតិ សេយាសទេត្តី”តិ ចុត្តិ សយឆ កេឌត្តិ សកាចទេតា, សកាកទេតា ចាតិ អឆិប្បាទេយា ចិបស្សតិ កេឌត្តីតិ ឲត្វាបិ ឲទេសច តទេយា តយាឆិដ្ឋាតាតិ តយាឆិដ្ឋាទេត អត្យប្បទេចទេសា តយាតិ តទេយស្ម អត្យប្បទេចទេសា ឲច តាយ ទេហាតីតិ អាហ “តិបុក្ខទេលា…ទេប… អត្យប្បចិសត្តី”តិ

អទេលាកាទេយាហបក្ខុ អកឌាទេបត្វា អទេគាសបក្ខុ កឌាទេបតន្តាស្ស តត្ថិយាចេក្ខឹហចិក្ខិត្យត្ពលបទេស្ស អកាចទេតា អទេគាទេសា ឲកស្មត្តទេកាឌឹយា ឲកទេកាច ទេហាតីតិ ឌទេស្សទេត្តា អាហ “អទេគាទេសា អទេគាទេសា ឲចា”តិ ទេគាទេសា ទេគាទេសា ឲចាតិ ឲត្វាបិ ឲទេសច តទេយា សទេយាសទេត្តិ សកាកទេតា ច សកាចទេតា ច សក្ខហំ កន្តិ្តតិ អទេត្វា

ក្សូយិ ទេកាចទេទាតិ ច ឮលបកាតិ ឲច សគ្គាយ ចេឌតិ ឲទេកកំ តឃំ អត្យប្បចិសតិ តំតំឮលបកាត្យប្បទេចសទេតា កៀសទេល ចា ចិន្តាទេត អកៀសទេលា បឌិបទេក្ខា, អកៀសទេល ចា កៀសទេលា បឌិបទេក្ខា អទេត្វសិតទេន្តា សិចល្លិយយាតស្មត្តបកាត្សូបទេតា ក្ខបបទិក្ខិតទេន្តា អទេត្វសតា ក្ខបបទិក្ខា “ឌិសាទេលាកត”ត្តិ ចុត្តិ ទេសា តទេយា តិឌ្ឋិសិតទេន្តាតិ តឆា អទេត្វសិត្វា ទេតហិ ឆទេយូហិ ឌិសា ចចត្វទេបត្វា ទេសា ទេសា តទេយា តិដ្ឋាទេទត្វា ទេយាទេឌតទេន្តា យឆា ឮលបទេស្ម ឮលបកាតិ អត្យប្បទេចទេសា សិចល្លិទេតា, ត្ពយិតាច តទេយត ឮលបកទេតា ឮលបកាតិ តិដ្ឋាទេលាតិ ទេចឌិតន្តាតិ ឌទេស្សទេត្តា “យឆា ឲកយិ.ៗទេប… តិឌ្ឋិសិតន្តាតី”តិ អាហ “ឲទេកកស្មិ ឌីញ្ញ”តិអាឌិ កាទេលាចចតិ

តត្វ តត្វាតិ ឲទេកកស្មិ តទេយ ឲកស្មិ ឆទេយូ ចិន្តាទេតតិ តញ្ញាឌិទេក ឲកស្មិ ឮលបកឆទេយូ សទ្សូបទេតា, តិដ្ឋាទេលាចទេសត ចា ចិន្តាទេត សទេន្តាឆយូា ចិន្តាតា ទេហាត្តីតិ តឌន្តាឮលបកក្សូតា សទេន្តា ទេលាកាឌទេយា ចិន្តាតា តយស្ស ក្សូយិចទេលាទេយាញ្ញតាយ បកាសា បិកឌី ទេហាត្តិ “ត្ពទេយស”ត្តិអាឌិ តយត្តយឌិសាក្សូតឆយូាតិ យត្វកបិបទេតត តិល្លិ តយាតិ ក្សូឌក្ខហលំ, តំ ទេហដ្ឋា ចុត្តតយទេយច

បុត “ត្ពទេយស្ម”តិអាឌិ កយូតយត្វយស្ស ចិកាកចិកាចតំ, តំ ចិទេន្តាឃ្យទេយច

តយសយដ្ឋាតចាទេចល្លតា តិដ្ឋិតា

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ឞាឞតបដ្ឋាតចារចណ្ណតា

ប័ង៍ឞក្កហចារាឌីឞ្វតិ ឞក្កហចារ៏រាឌ្គឞតិឌ្គឞចារេឞ្វ៍ ឞទ្វបេតា ត ឌឞ្សិតំ, អត្វេតា បត ឌឞ្សិតរេយចាតិ អឌិប្បារេឃា៍ តរេយច ហិ អត្វេតា ឌឞ្សតត្វំ ឬ្គាហរេលាការេចត តិក្កិបតិ, ឃធា ឞ្វលបរេឌហិ បដ្ឋាតំ តិដ្ឋារេទតព្ពត្តិ៍ “អញ្ញាយញ្ញាឞក្ករេហា”តិ ព្លាឌំ ឞ្វលបឌបដ្ឋាតាតំ អញ្ញាយញ្ញារេតា តិដ្ឋារេទតព្ពតាឃ ការេលចចតំ “ឞតិ អត្យប្បរេចរេឞ តរេតា ចិតិក្ការេយា ឞិឃា”តិ៍ បដ្ឋាតត្តិ ៩ត្វ ប-ព្លតិ ឬ្គបឞក្កបឌំ, តំ បត “ចិករេត្តឞ្វ ឌរេយ្ទឞ្វ ឃំ រេឞដ្ឋំ, តក្យបិកយ្”ត្តិអាឌីឞ្វ ចិឃ បការេត្វរេឌាតកត្តិ ឌរេឞ្សរេត្តា “បការេទហិ ធាត”ត្តិអាឌីឞ្វ ចិឃ បការេត្វរេឌាតកត្តិ ឌរេឞ្សរេត្តា “បការេទហិ ធាត”ត្តិ អាហ៍ ព្លឆាតិ ព្លយឞ្វិ រេតត្តិប្បករេលា៍ តឞ្សាតិ រេឌឞតាឞដ្ឋាតឞ្ស បទិឃត្តិឞាឞតឞ្ស៍ តធាកាចឌីបតត្តិ រេចរេតឃ្សញ្ញាឞឃាត្វទ្វរេបត បចត្តិតត្តា ឞំកិរេលឞកាកិឃតាឌិប្បការេទហិ ចិតការេចត ឌីរេបតព្ពត្តា “ឌីបិឞ្សតីតិ ឌីបត”ត្តិ កត្វា៍ បតិដ្ឋហត្តិ អឌិឞីលឞិក្ខាឌរេឃា ឞយុកាឃទ្វរេបត កហិតា៍ ៩រេតហិ ឞំកិរេលឞឆយ្វាឌីហិ, ឞំកិរេលឞឆយ្វាឌីតំ អឌិឞីលឞិក្ខាឌីតំ បចត្តត្យបិឃតា អត្យបុព្វិកធាឃ ឞាយក្កិឞិកាឃ ឆយ្វរេឌឞតាឃ ឌីរេបតព្ពា៍ រេតាឞត្តិ ឞំកិរេលឞឆយ្វាឌីតំ៍ បុត រេតាឞត្តិ ឞុត្តាតិ ឞត្តាឃាហ៍

រេកាដ្ឋាតិ ចឌា៍ បដ្ឋិតការេចាតិ កតការេចា៍ អាកតដ្ឋាតឞ្វិត្តិ ឞីហតាឌឞ្វត្តំ (យ៍ តិ៍ ១៍១៥៩) ចឌតិ៍ បចត្តកយតត្តា ៩ត្វាតិ ចចតរេឞរេឞា៍ អឆ ចា កន្លតិ ៩ត្វាតិ កយតំ, រេឌឞតារោលាឞ្ស តិឞ្សក្កចរេឞត បចត្តកយតរេឌឞកាចរេតា បដ្ឋាតំ តាយាតិ អរេត្វា៍ រេចាយិឞ្សាតិ “ឞំកិរេលឞកាកិឃត្វា ចាឞតាកាកិឃត្វា”តិអាឌិតា ត្យកតិកចត្យក្កការេចត យិឞ្សិតា៍

ឞំកិរេលឞការេច ឆារេបតរេព្វា បចត្តំ, តំ ចិឞឃំ កត្វា រេឌឞិតត្តិ អរេត្វា, អត្វយត្វចចតរេត្វាតំ , ឞំកិរេលឞការេក កចត្តិ ឞដ្គតរេឃត អរេត្វា រេចឌិតរេព្វា៍ “ឞំកិរេលឞកាកិក”ត្តិបិ បិរេធា, តឞ្ស ឞំកិរេលឞការេកា ៩តឞ្ស អត្វិ, ឞំកិរេលឞការេក ចា តិឃុត្តំ, ឞំកិរេលឞកាកឞ្ស ចា បរេចាឆតឞីលំ ឞំកិរេលឞកាកិកំ, តរេឌច ឞំកិរេលឞកាកិឃត្តិ អរេត្វា រេចឌិតរេព្វា៍ បគាលតំ ឞយុឆ្ធិគតំ, បគាលតឞត្តិឞ្សយតា រេចត្វ បគាលតក្កហរេលាត កហិតាតិ ឌដ្ឋព្វា៍ អរេឞរេក្លតិ អរេឞក្លឆរេយ្ទ៍ រេតាឞំ រេចាយិឞ្សកតឃចរេឞតាតិ រេតាឞំ ឞំកិរេលឞកាកិឃាឌីតំ ចត្យត្តំ បឌិរេក្លបិបឌិរេក្លបរេចាយិឞ្សកតឃចរេឞត៍

“តាតិ បត ៧ ត្យកា”តិអាឌិតា បគាតំ កហលបទិរេឆ្លឌរេតា ចចត្វាបតតំ ចត្វា បទរេតា “ឞាឆារលាតិ កតាតី”តិ បឌឞ្ស អត្វឞំចណ្ណតាឃ ឞឃរេយច ឞទ្វបរេតា ឌរេឞ្សឞ្សតិ៍ “អត្យដ្ឋរេលា ការលំ តត្តិ’តិ ចត្វា ឬ្គដ្ឋរេលា បត ការលំ ឌរេឞ្សរេត្តា “តធា ហិ ចក្លតី”តិអាឌិតា បិញ្ញព្លយាហទិ៍ រេចាឌាតំ តាយ ឞំកិរេលឞរេតា រេហាតិ ឞំកិលិដ្ឋរេឞ្សច រេចាឌាតឞ្ស ព្លន្ធិតត្តា៍ ឃឞ្វា រេចាឌាតំ តឌក្កាឌិចរេឞត ឞំកិរេលឞរេតា ចិឞ្សត្តំ, តឞ្វា “តំ បត អត្វរេតា ចាឞតាកាកិឃាឌិ ៩ច រេហាតី”តិ ត្យត្តំ៍ តត្វ តឌក្កចិក្លយ្កតហិ រេចាឌាតំ ចាឞតាកាកិឃាឌិចរេឞត រេហាតិ, ឞយុរេឆ្លឌបឌិប្បឞ្សឞ្ធិហិ រេចាឌាតំ តិរេព្វឆកាកិឃចរេឞត, អរេឞក្លកាកិឃចរេឞត រេចាឌាតំ បឌិប្បឞ្សឞ្ធិឃា ៩ច រេចឌិតព្វា៍ ឃាឃំ រេឌឞតា ទាកាឌិកាកិតី ឞិឃា, ឞា ឞំកិរេលឞកាកិឃា៍ ឃាឃំ រេឌឞតា ចាកាឌិកាកិតី ឞិឃា, ឞា ចាឞតាកាកិឃា៍ ឃា បត អាបត្តិចិរេឆ្លឌតី ឞាចរេឞឞំ, អតចរេឞឞត្វា, ឞា តិរេព្វឆកាកិឃា, អរេឞក្លកាកិឃា ច៍

“តហ្យាំនំកិលេសកាកិយំ ស្វត្តា”ត្តិអាឌិតា បឍយេយច នំកិលេសកាកឃ្ស ឌឃ្សិតត្តា ច្វត្តំ “នំកិលេសោ ពិចិឆោ...បេ... ចិសឃឌឃ្សតត្តំ អារេឌ្ឌ”ត្តិ៍ ភចរាកោ ភចបត្តតា៍ ៗ្ឋប្បញ្ញតីតិ ត ចិកន្ធតិ៍ ៣៧ ៣៧ ភេចតិ ឃឌិ ចា កាយភេច, ឃឌិ ចា ទ្វបភេច, ឃឌិ ចា អទ្វបភេច៍ បឌត្តូទនំឃោឌតចេសតាតិ ទ្យាតឃេតច បឌត្តូទេត ឃោឌតចេសត៍ យិឃ្សិតាតិ កតាតីតិ នំសដ្ឋាតិ កតាតិ៍

ទុកកចត្យុក្កចេសត ឌឃ្សិតត្ថាតិ បឌាតិ ទុច កេហត្តា អាច្វត្តិតឃឌឃ្សតចេសត យិឃ្សត្តា អចសិឌ្ឌទ្យាកចេសត, ពិកចត្យុក្កចេសត ច ព្ពតេទ អដ្ឋ បដ្ឋាតកាកា ឌឃ្សិតាតិ អាហ “តាតិឃេច ឃឆាច្វត្តាតិ អដ្ឋ ស្វត្តាតី”តិអាឌិ ៍ ចត្តារេា ទុកកាឃេច បិឡព្ពឃំ អាឌិតោ ឌឃ្សិតា៍ លទ្យកា បិឡព្ពឃំ អាកតា ចត្តារេា, អដ្ឋកឆាឃំ ឆ្វេតិ៍ ចត្តារេា ពិកា បិឡព្ពឃំ អាកតា ឆ្វេ, អដ្ឋកឆាឃំ ឆ្វេតិ៍ ឆ្វេ ចត្យុក្កា បត អដ្ឋកឆាឃេច អាកតា៍ “បិឡព្ពឃំ អតាកតា”តិ ព្ពគំ សទ្វបតោ អតាកយតំ សត្តាឃ ច្វត្តំ, តឃតោ បត អាកតភាចា ឌឃ្សិតោ ទុច៍ ឃេ បតេត្ត បិឡព្ពឃំ អតាកតា, តេតំ ៗ្ឌាហទណាតិ បទតោ ឌឃ្សឃិឃ្សាយ៍

ឃោឡអសហីតិ ឃោឡអសចិឆេហិ៍ ត ហិ តាតិ ស្វត្តាតិ ឃោឡអឃេច, អឆ តោ ឃោឡអសប្បកាទាតីតិ ឫលកលាតំ ឌបេត្តា កាទលស្វត្តលឌ្ឋេត សក្ខាទកក្ខតេ តឌត្វទ្វបេ ឃោ កលាតចិត្តោរេា, តឃ្ស បត្តទលចិឌិ បដ្ឋាតតឃោ៍ ព្ពយិតា...បេ... តត្តីតិ ឃឆាច្វត្តបដ្ឋាតចិតិយុត្តោ បរិឃត្តិឃាឃតប្បឌេឃោ ត ចិន្ទតិ ឃឆាទហំ ពំពំបដ្ឋាតភាចេត បចត្តត្តាតិ ឌឃ្សតិ៍ ឃឌិ ស្វត្តកេឃ្សាឌិ តចចិឌំ បរិឃត្តិឃាឃតំ ឃឆាច្វត្តបដ្ឋាតចេសតេច បចត្តំ, តត្ត កឆយិឆ អតិឌឃ្សិតាតំ កាឆាឌីតំ នំកិលេសកាកិយាឌិភាចា កេហតេត្តាតិ បត់ក្យាសត្តាឃ “កាឆាឃ កាឆា អត្វយិតិតត្ថា”តិអាឌិបិឡព្ព បចត្តាតិ ឌឃ្សតំ “កឆំ បតា”តិអាឌិ ច្វត្តំ៍

តត្ត អឃំ កាឆា ចិឃាតិ “កាយត្តា ឌាលសញ្ញត្តា, យតោបុព្ពក្តយា ឆយ្វា, ៗ្វឌ្ឌំ អឆោ សព្វឌិ ចិប្បយុត្តោ, ឃឃ្ស ឃេល្វបយំ ចិត្ត”ត្តិអាឌិតា ព្ពឆ ៗ្ឌាហដកាឆា ចិឃ៍ កាឆាតិ អញ្ញាបិ តេបិដកេ ព្យុឌ្ឌចឆេត អាកតា ព្ពឆ អត្វឌាហដា៍ នំចណ្ណូតាកាលេ សយ្វតីភាចេត “អឃំ កាឆា ចិឃា”តិ ច្វត្តា ឃា កាឌិ កាឆា “នំកិលេសកាកិយា”តិ ចា “នំកិលេសចាសតាតិឃ្ពោឆអឃេសក្កាកាកិយា”តិ ចា អត្វយិតិតត្ថា តឃក្កាហេត ឆាវេបតត្ថាតិ ឌឃ្សតំ ច្វត្តំ “នំកិលេស...បេ... ឌាតិតត្ថាតិ អតេត្តា”តិ៍ ចា-សឃ្គោ ហិ ព្ពឆ អច្វត្តចិកប្បតេត្តា៍ ឃេសបឌេឃ្វតិ ចេឃ្សាកទលស្វត្តបឌេឃ្វ៍

៥០៍អទិឃាតំ ឆយុត្តិ ចារិត្តចារិត្តភេឌំ ឃីលិចារំ៍ ទុកត្តកាទលីឃឃ្ស អកាទលយ្បិ ចីតិក្កេយា ទុច៍

អចិញ្ញាឌិកេ នំកិលេសឆយ្វ តឌក្កាឌិចេសត ឆ្វតាតីតិ ឆោតា ច្វច្ចតិ បញ្ញា៍ បច្ចចេក្ខិត្តា បរិក្សញ្ញាតបញ្ញាតិ បត បកាទណាត អចឆ្វិតត្តា ច្វត្តំ៍ ពំ អតិក្កយិត្តា ចទត្តោតិ បច្ចឃាតំ អបច្ចចេក្ខិត្តា បច្ចឃបរិភោកេ អាឌីតចំ អបឃ្សត្តោ ព្ពលាបរិភោកចេសត បរិក្សញ្ញាត្តោ ត បរិយុច្ចតិ តិទឃាឌិទ្យក្ខតោ, ចដ្ឋទ្យក្ខតោ ច៍

ក្យក្កូឌតក់ តាយ ពគលិយា ប្យប្យតាឞ្ជា បទាកចាឃាតិ ចិតាឃាឃ តធាតិ ឃធា ថលបិកត្តា ពគលិ, ឲចំ ទចញ្ចូតញ្ញអាបិ ខ្លួឃនិឌាតិកញ្ចាតិ ប្ដូឃបំហារទញ្ចា តធា-ឃទគ្គា ទតតាហ “ថល់ ទចញ្ចុំ ថល់ តញ្ញអ”ត្តិ

ឃុទលទញ្ចូបឺតិ បិ-ឃទគ្គត ទពា បត ចាទគា ប្ដាឃទាឌិទគាឃឝុទ្ធុ ឃុ ទលទញ្ចូឃុតិ គទឃ្យូតិ “លពហ...ទប... អទញ្ចា”តិ ឲទតត ឃធាចុញ្ចូអកិឃគ្គទហាកាទចត ឌឹឌទគាឃឝ្ខក្តិ គទឃ្យូតិ

៥៨ ឃខ្ចិតត្តិ ឃខ្ចិតំ អបទិក្លទតតិ បខិបទក្លហិ ឝទយ្យហិ អចិក្លប្ដិទត អទទាទក

ឃាឃ ឃយត្តាកទតា ប្យក្កូទលិ “កិ ឃុតំ ឃឃា, កិ ចា ឃុលាយិ”តិ ក្យឃល់ កទចឹ ធទតិ, ឃា ឝទយ្យាឌបញ្ញា កិឃ្យូចា តាឃ ឝុញ្ញាឃិតាតិ ឝុ្ក កាឃិតា, ញ្ចឃ្យាឃឆ្ជិឃទគាឃាឌឹហិ ឝ្ខា ចា កាឃិតា

៥៦ ចិចិតាតឹតិ ចិទឃឃទតា ចិតាតិ បឃចតិ

ចិកតក្ខុតាតិ ចិកតឃច្ចុ ទតតាហ “អលឹកចាឌិ”តិ

អចឌាតបុត្តាតិ លិយកបុត្តា កកចទតា ឃាឃទត បញ្ចូខិត្វា តិហឹតចុត្តិតំ ឃគ្គាឃ ចគតិ ទតទឃិទពាតិ តិទទឃ តិញ្ចូតូតទកា ឋិបកប្ដិទតា បបតត្តិ ឲត្វាតិ បបតំ, តទក់

តញ្ហាឌឹតំ ឃកាចទកគទតាតិ តញ្ហាឌិឌ្ធិឝុធ្ធុទិតាតំ តញ្ហាឃតចិបទឹតគឃ្យូតឝ្ខធទិតតាឃគ្គាតឃកាចចិកាកទតា អចត្វាទកគទតាតិ តញ្ហាឃ លគ្គទបឃទលិកទាកតត្តឹបិបិឃាឃ្ឆ្ឆាឌទឃា, ឌិ្ឋិឃា កាហបទាឃាឃមិឆ្ឆាកិតិទចឃចិឃុកចិប្យត្តិតចិបទឹតគឃ្យូតាឌទឃា, ឝុធ្ធុទិតឃ្យ ពិទឆ្ឆាតទបត្តិចិឃឃអឃុទឃាតិកាឃិតាឌទឃា អចត្វាចិទឃឃា ឝ-ឃទគ្គត ទតឃំ កាឃតញ្ហាឌិទ្ធុបតញ្ហាឌិអត្តាឝុឌិ្ឋាឌិឃឃ្យូតកាហាឌិកាឃឝុធ្ធុទិតាឌិ- ឋិលាតិបិតាឌិប្យកាទទកគា ឃក្ខឃ្យូតិ

៥៧ ចិប្យលត្តិ ប្ដញ្ញអាទំ, ទតលិឌឹហិ ទចច ឝតឝញ្ញាឌឹហិ ឝ បហុតឃត្តិឝឃត្តិ អទញ្ចា ឃញ្ចាឝាតិ ឌតឃំឃគ្គឃញ្ចូឌ្ឍា

គទល្អត ត ហិឃតឹតិ ឲត្វ ឝុត្តិ ឃំ គល្អតិឝាតំ, តំ ចដូចិចដូតិឃ្យូិតំ តឝុកឃឃ្យូាបិ ថល់ គទឃ្យូទត្តា “ទឃា ប្យក្កូទលិ”តិអាឌិឃាហ

៥៣ កិច្ចាតិ តំឃឃត្តិតំ ចិឃគ្គឹតិ កិច្ចាតំ, ទាកាឌិ, បលិញ្ចត្តតិ ក្យឃលប្យចត្តិ តិចាទទតឹតិ បលិទតាទឝា, ទាកាឌិទឃច, កិច្ចាតទយច បលិទតាទឝា កិច្ចាតបលិទតាទឝា អច ចា កិច្ចាតច្ចា បលិទតាទឝា ឝ កិច្ចាតបលិទតាទឝា, អាឃិឃកិច្ចិក្កូច្ចា ទាកាឌិឃំកិលទឃា ធាតិ

អត្ថោ។

ចិនេសិតត្តិ ចិនេលិយំ, ចិនេយំ ករិយត្តិ អត្ថោ។ វាឌកណ្ឌត្តិ ជុរេវានេ សត្ថាយ ចនត្តិ។

ឃាចេឃារកាតិ ឃាចតេឃារកា, ឃាចកាតំ យនេតារឆបរិប្ជរេលោតា។ តេនាហ “ឃាចិតត្ថាឃុនេត្តា”តិ។ ឌាតឃុនេត្តាតិ សតាតំ ឌាតកិរិយាសយត្ថិ។ ឌាតសំចិកាកេរេតាតិ ឯត្ថ ឌាតំ តាយ អត្ថិកាតំ យឆាឌិប្បាយបឋិយត្តបរិច្ចាកេកា, សំចិការកេកា អត្តនា បរិក្ខិត្តត្ថនេតា អប្បយត្តកនេតាបិ សំចិកឌតំ។ ត្ថនេយហិ នេលា...នេប... នេហាតីតិ ឯត្ថ នេហាតិសនេ្តត “សមន្នាកេតា”តិ បឌំ សម្ពន្ធិតត្ថំ, ត “នេសាតាបន្នោ”តិ ឌនេស្សតំ “នេសាតាបន្នោ...នេប... នេហាតី”តិ វុត្តំ។ នេតហិ ឌនេយ្យហិ សមន្នាកេយា ហិ ត្ថាន ចិឌឹយតិ, ត នេសាតាបន្នកានេចា, នេតត នេសាតាបន្នលក្ខណេយនេត ឌយ្យា, ត នេសាតាបន្នកាចលក្ខណត្តិ ឌនេស្សតិ។ តចា ហិ “នេសាតាបន្នេត...នេប... លក្ខយាគតំ ឌនេស្សតី”តិ វុត្តំ។

៩៩។ លបតិ កនេចតិ ឯនេតភាតិ លបតំ, ជុដ្ឋំ។

៩៩។ យុតិនេតាតិ ឌិត្ថសយ្យត្តិយា បយុតិនេតា។

៩៩។ កិច្ចាបិ ដ្ឋានតាទីតិ តនេលកិរិយា អតីតកានេចត វុត្តា, តនេលនេយច បត កនេហត្វា អាហ “ជុឈតនេលស្ស អរិយបក្កកិច្ចត្តា”តិ។ ឯចំ ចិប្បយុនេត្តា, ចិយុនេត្តាតិ ច ឯត្ថ យុច្ចតកិរិយាយបិ ចត្តត្ថំ។

១០០។ បិតុ-សន្ថុត្ថនេកា កចត្តិ-សនេ្តា សិយា ដ្ឋប្បាឌបរិយារនេយា សិយា អាចិកាចបរិយារនេយាតិ “បិតុកចត្តី”តិ បឌស្ស “ដ្ឋប្បជ្ជត្តិ, បកានេសត្តិ ចា”តិ អត្ថោ វុនេត្តា។ បិតុក្ខតឌយ្យស្សាតិ ដ្ឋប្បត្តនេចាឌិបក្ខិយឌយ្យស្ស, ចិក្ខតចតុសច្ចឌយ្យស្ស ចា។ នេតា កនេល្លាតិ ត ឃុនេត្តា។ សនេហតុឌយ្យត្តិ ឯត្ថ បច្ចយុប្បន្នឌយ្យាច កហិតា, ត បច្ចយឌយ្យាតិ? តយិឌនេយចំ ឌដ្ឋត្ថំ បច្ចយឌយ្យាតយ្យិ បច្ចយុប្បន្នកាចាតតិចត្តតនេតា។ អឆចា សនេហតុឌយ្យត្តិ បច្ចយុប្បន្នឌនេយ្យា បឌាតកានេចត វុនេត្តា, បច្ចយឌនេយ្យា បត ក្យលកានេចតាតិ ឯចនេយត្ថដ្ឋកនេយសំ វុត្តកានេចា នេចឌិតនេត្តា។

អារញ្ញកត្តិ អារញ្ញកដ្ឋសមន្នាកតំ។ អញ្ញានេតាតិ បរិចយចនេសត ត ញានេតា, អសំសនេដ្ឋាតិ អត្ថោ។ នេតភាហ “តិច្ចតនេចា”តិ។

ញ្យាបិឌចិហិសាចិតក្កចិនេវហ នេចរិបរិសក្កាយ អការេច អកិត្តិបរិយុត្តីតិ ឯចយាឌីហិបិ ការនេណហិ នេកាឌប្បហារេតត សុលំ សុបតិ។ នេកាឌបរិញ្ញអាហាកានេចា បត បិកឧតនេវាតិ អាហ “នេកាឌ...នេប... សយតី”តិ។ ចិសម្ពលស្សាតិ ឯត្ថ ចិសសរិក្ខតាយ “ចិស”ត្តិ វុក្ខ អឌិនេប្បតត្តិ អាហ “វុក្ខចិបាកស្សា”តិ។ សុខត្តិ នេចតសិកសុខំ។ អក្កដ្ឋស្ស បច្ចនេក្កាសិត្វា ច បច្ចនេក្កាសតនេហតុ ដ្ឋប្បជ្ជតីតិ នេយាឌតា។

១០០. សល្លេខាហតំ សល្លេខាហ.

ចិរយរកេរេត, បចត្តិអាការរកេរេត ច អកេតករកេតត្វា កាយសញ្ញាយ ចុត្តិ “យាយ កាយឌី”តិ.

ឌាតយុរេលតាតិ ឌាតេតត យុលក្ខុតេត, ឌាតំ បយុលំ កត្វាតិ អត្ថោ.

“អរិយយក្កសយ្យាបតចរសតា”តិ ឰយិតា អត្ថកយ្យាត្ថុយាតំ ឲកត្តាតចឌ្ឍតយេច ចិការចេតិ. “អត្ថកយ្យា”តិ បឌស្សត្វចិចរលំ “ករុណាយតា”តិ, ឰតរស្ស “ខេយត្តាយតា”តិ.

១០១. បកតិអាឌីតិ អាឌិសត្ថេត អលុត្ថស្សរបឌាបតិបុរិសកាលិឆិដ្ឋាយការិអាឌិកេ សង្គហ្យាតិ.

ការេយស្វតិ កាយក្ខុលេស្ស ទ្វបិឌិចិសយេស្ស.

ឌាហលកិលេសតាយាតិ ឌាហុលកិលេសការចេត. បុត្តេហត្ថយត្ថតាយាតិ ចិចដ្ឋបតិស្សយស្ស កុសលស្ស អកតត្តា.

ចិត្តច្ចុបសយកាចតាយាតិ ចិត្តច្ចុបសយកករកាចតាយ សយឆចិបស្សតាយ.

បរិស្សយា ឹលិឌិបរិប្ពុលាស្ស បរិគាត្ថក្ខុតា កិលេសា ឲច. អតរិយា បញ្ញាសិង្ហ ភ្លក្ខិបិត្វា ឌាត្ថយេច ត សក្កោត្តិតិ ចុត្តិ “ឌាណាសិខេត អឆោសិរា ហុត្វា”តិ.

១០២. កកចតោ, កិក្កុសដ្ឈស្ស ច ចសតយោព្យការចោ, តោហិ តិចុត្តការចោ ច តស្ស សាតិសយោ ចណ្ហាតិ ចុត្តិ “បឆយកាឆាយ ខេតចតស្ស ចណ្ហំ កឆេត្វា”តិ. ចុត្តចោត្យាំ –

“ការេយ ចា យឌិ ចារញ្ញោ, តិតេត្ថ ចា យឌិ ចា ឆលេ;

យត្ថ អរហន្តោ ចិហរន្តិ, តំ ភូមិរាយណេយ្យក”ន្តិ. (ឆ. ប. ៩៨; ឆេរកា. ៩៩១);

ឰឆ ឆយ្ហសត្ថោ សយាឌិបរិយាយោ “ឲចំឆយ្ហា តោ កកចន្តោ”តិអាឌីសុ (ឌី. តិ. ២.១២; យ. តិ. ១.១៩៩; សំ. តិ. ៥.១៧៩) ចិយាតិ អាហ “ឆយ្ហាតិ សយាឌី”តិ សយាឌិបក្ខិកា ឆយ្ហា សតិចាយាយា.

តាត្យាវេទ្ធយ្យាតិ តាត្យតវេឃ្យ៉ា អត្យតរភវេយច ហិ តឍ្យាឌិដ្ឋិហិ អត្យាយត៌ បដិចិបវេឃ្យឃ្យាតិ ចិបឃ្សតារយ្ញូរតយាហ៍ ឃយកវេតា, ហិ ឍហិកវេតា, បដិបិដិវេតា ន រយ្ញូរត៌ ចិបឃ្សតាឃបិ រយ្ញូរតវេតា បដិចិបឃ្សតា តាយ៍ រា ហិ ចិបឃ្សតាឃ

ឌិដ្ឋិវ្ស្ពាវតយាតរយ្ស្ពាវតតិកត្ថិបរិឃាឌាតវេហត្យតាឃ ចិវេរវេតា បដិបវេក្ខត អរ៉ហឹវអរ៉ក្យុប្យតវេហត្យក្នុតា បរិទ្វ្រាហតា វេហាតិ៍ "បុតប្យុត៌...វេប... អវេប្យវេត្តា"តិ ឲវេតត តិដ្ឋាតាវយ្ញូឍឆយ្ញូាត្យទ្វ្រាហត៌ ឃធា "ទ្វ្រាវេហតា ឃុដ្ឋាកាវាត"ត្តិ (យ៉ តិ៍ ១៍៩៣) ឌវេឃ្យតិ៍

ឃំ កិច្ចិ អបដិសិទ្ធា បដិញ្ញាតាត៌ រដ្ឋវេរា៍ វេរា បត អត្តវេតា កិច្ចិចិវេរ៉ អបដិសិទ្ធា ឫិត្តរត្តចចវេរត ចា កាលិកយត៌ អបដិសិទ្ធា កិច្ចិក្ខាត្យប្យឌាវេតត ចា បដិតាហកវល៌ អបដិសិទ្ធា តាលក្កវេតាឆចវេរត ចា សិឃាតិ តឃ្យ ឫិត្តកវណាឌិបរិឃាឃត៌ រត្ថាឃាហ "រដ្ឋវេរាតិ...វេប... តាយ"ត្តិ៍ ឲចំ បដិបត្តត្តាតិ ឲចំ អតិច្ចរញ្ញាយុវេឍត តិឃឌ្ឋវេកឃុ រត្ថាវេរុ អប្យយាឌប្យដិបត្តិឃា បដិបត្តត្តា៍

ឌិដ្ឋចក្កុ ឃុចិឃុដ្ឋត្តិ រាចវេរា វេឌរតាតិ អាហ "ឃំ រត្ថិកវេរាតិ"តិ៍ ទ្វុបិឃតតវេញ្ញត្តុ អឆិវេប្យត៌

១០៣៍អត្តត្តិ រត្ថាវាត៌ បិវិយត្តក្នុត៌ វេចឌាតត្តិ យក្កតាាឍវេចឌាតវេយច៍ អវេហត្តាឆិកវេយត អត្ថិ បរិវេឃារាត៌ កតត្តា៍ កយ្ញូចិបិកចដ្ឋាត៌, កិវេលរចដ្ឋ ឃ្យាបិ ន ដ្ឋឃ្សវេឌត ដ្ឋបចវេឃត ដ្ឋឃ្សឌា, វាកាឌវេឃា៍

ឃុវេក្កាការរតាឃ ឃុក្កា, អកិចិសិដ្ឋក្កហា៍ រដ្ឋាតិ ចា តាវកទ្វុបិតិ ឃុក្កា៍ ចិត្តឹតិ ដ្ឋបលកតិ, បដិចិញ្ញឹតិ អវេទ្ធ៍

"អឌ្ឍត្តិ ចិបឃ្សតាកិតិវេចវេរា វេហាតិ"តិ ឌ្ឍាត៌ "រវេកឃុ ឆវេយ្ញូឃ្នុ"តិ បិវក្យកាចឃ្យ ចិវេរសិតត្តា ចុត្តិ, តឆ្នា វេឍា អកិតិវេចវេរវេតច វេឌសិត៌ "រត្ថា , កិក្ខវេច, អកិវេញ្ញាឃ្យ"ត្តិ (រ៉៍ តិ៍ ៣៍៣៩; បដិ៍ យ៍ ១៍៦) ចុត្តិ៍ បិវក្យតា ន វេតរ៉ ឍត្ថាត៌ បរិញ្ញាកិរយឃចវេរត វេហាតិ៍ តវេតា ន វេតរ៉ វេហត្យក្នុតរយុឌវេឃ, តឌប្យចត្តិលក្ខវេណ តិវេរាឆ, តិវេរាឆកាយិតិឃា បដិបឌាឃ ន បហាតរត្ថិកិរិឃាកាចតាកិរយឃបិរិប្អិចវេរត ឌ្ឍតវេរវេច្ចឃុបិ បិវក្យកាវេចា ចុវេត្តា ឲច វេហាតិ៍ រត្ថាវេរា ហិ រកអត្តកាចវេតាវេឆតបិ ចត្យរច្ចាកិរយវេឃា វេហាតិវេឃច៍ ចុត្តវេញ្ញត្ត៌ "ឌ្ឍយឃ្ញូិវេឃច ញ្ញាយយវេត្ត កញ្ញឲចវេវ រររត្ថិយិប្បយតវេក វេលិកច្ចា បត្ថាវេបយិ, វេលិករយុឌឃច្ចា"តិអាឌិ (រ៉៍ តិ៍ ១៍១០លិ៍; អ៍ តិ៍ ៣៍៣វ៍)៍ អឆ ចា រវេកឃុ ឆវេយ្ញូឃ្នុតិ អត្តវេតា ឆវេយ្ញូឃ្នុ៍ អត្តឆយ្ញូ តាយ អត្តកាយឃ្យ ក្យលបុត្តឃ្យ ឃឹលិឌិឆយ្ញូ៍ ឃឹលរយាឆិបញ្ញាឌវេឃា ហិ វេចាឌាតឆយ្ញូ ឲកត្តហិតឃុឍរយ្យាឌតវេតា បុរិរឃ្យ រកឆយ្ញូ តាយ, ត អតត្តាចហា រ៉កិវេលរឆយ្ញូ ចិឃ បវឆយ្ញូ៍ វេតរ៉ ឃឹលិឌឹត៌ បិរិប្អិឃា បិវ៌ បរិឃត្ថិ កវេតាតិ បិវក្យ៍ "អក្ក្យល បក្ក្យល"ឌ្ឍតិ ឲចំ ចិហិរតកបវេឃាក៍ អឌកលិវេបត (ដ្ឋឌា៍ លិ៍) ហិ តឌា ភកចត្តិ ភឹរាវេបត្យកាវេយត កត៌ ឃក្ខកដ្ឋិត៌ "អក្ក្យល បក្ក្យល" ឌ្ឍតិ ឌ្ឍយិតា អាកាវេវត រត្តាត៌ វេរាតបធំ អកយាសិ, តឃ្ញូា ត៌ "អក្ក្យលំ បក្ក្យលកវណ"ត្តិ ចុត្តិ៍

តាកិតត្ថឹតិ "អឃំ ឫំ ឌដ្ឋុំ អាកតា"តិ ត ត្យឃ្យតិ៍ ឃឃ្ញូា បត "ភកចវេតា ភាសិត៌ អកិតត្ថិ"តិអាឌឹឃុ (យ៍ តិ៍ ១៍ប៉ប៉) ចិឃ រយ្យដិច្ឆតវេទ្ធាបិ

អកិតត្តុសខ្កា ហោតិ, តស្មា វុត្តំ “ឆិខេត្តន ន សម្បជ្ជតី”តិ។ ន សោភតីតិ “យឃា អសយោខិតា កច្ឆតី”តិ ន ឆិត្តសត្ថាបំ អាបជ្ជតិ។ “សក្ខា សក្ខាយជី យុត្ត”ន្តិ ពុត្តំ អកិតត្តុសោចតាតំ អកាចស្ស ការណចចតំ។

ខេតតាតិ ក្ខដខក តក្យុខតត។ ខេតតចាហ “ន ក្ខដខកត សុចី ហោតី”តិ។ តស្សខេត្វា – ក្ខដក្យុប្ចជ្ជតាឌិតា ខតច សត្តាតំ សុចិ បិបខេតា សុក្ខិ តាយ ហោតីតិ។ ក្ខដក្យុប្ចជ្ជតាឌិតិ ហិ ពុត្តឆ ក្ខត្តរបដខលិខេបត “ក្ខដក”ន្តិ វុត្តំ។ ក្ខដខកតាតិ ចា ក្ខប្ចជ្ជតាឌិកិរិយាសាឆតក្នខេតត ក្ខដខកត សត្តាតំ សុចិ បិបសុក្ខិ ន ហោតីតិ។ អឆ ចា សុចិខេតត យឆាចុខេត្តត ក្ខដខកត បិបយលខេតា សុខេក្ខា តាយ សខេត្តា ន ហោតីតិ។ យឌិ សិយា, សខេត្តាសខេយច យត្ថពាក្ខាតំ បិបសុក្ខិ សិយា។ ខេតតាហ “ពាខេហ្វត្វ តក្យឃតី ឌខេតា”តិ។ យាតុឈាតាឌិបិបកយុការិតំ, អខេត្តាសត្វា ខេកាយហិសាឌិតំ ក្ខដកំ ឈ្ពខទាហត្តាតំ អត្តយខេសា យត្ថកត្ថខេប ក្ខបិតាយ សខេត្តាសយ្យិ បិបសុក្ខិ សិយា , ន បខេតចំ ហោតិ។ កស្មា? តក្យតិយបិបខេហតុតំ អប្បដិបក្ខកាចខេតា។ យតិក្យាយំ ឆិតាខេសតិ, ខេសា តស្ស បដិបខេក្ខា។ យឆា អាខេលិខេកា អត្តការស្ស, ឆិជ្ជា អឆិជ្ជាយ, ន ឲចំ តក្យតំ បិបស្ស, តស្មា តិក្ខខេយត្វ កត្តត្តំ “ន ក្ខដខកត សុចី ហោតី”តិ។ ខេយត បត សុចិ ហោតិ, តំ ឌខេស្សតុំ “យមិក្យសត្វត្វា”តិអាឌិ វុត្តំ។ តត្វ សត្វត្តិ ចឌិសត្វត្វា ឆិទតិសត្វត្វា។ អឆ ចា សត្វត្តិ ពាកាណសត្វខេត្វាច បរយត្វសត្វត្វា។ ឆខេយាតិ ខេសខេសា អរិយឆខេយា។ សត្វស្ស បខេតត្វ ឆិស្មុំ កហណំ តស្ស ពាហុការតាឌស្សតត្វំ ខេសសំ សុចិខេត្តាឃ្យខេយច។

ឌាតិពាលតិខេសឆកត្តិ ឌាតិយត្តព្រាហ្មណាតំ ខេកាចាឌិកាតំ បដិខេសឆកំ។ ឌាតិចាឌស្ស ចា តិខេសឆកំ, “ន ឌត្វា ព្រាហ្មខេណា ហោតី”តិ (សុ។ តិ។ ៦៣៥) ហិ វុត្តំ។ ខេឆខេទា ហិ តឆាចាខេឆត ខេត អតិក្ខណក្យត្តាបិ តិក្ខណក្យត្តា ឆិយ ហោតីតិ កត្វា វុត្តំ។

១០៣. ឆិយុត្តិឃត្តិ អតុបិឌិខេសសតិត្ថាតឆាតុឃំ។

សចាសតត្តិ ឲត្វ ហឹណាសចស្សាបិ អហឹណាសចសឌិសកាឃចឌឹបខេឃាកខេហតុក្ខតា សត្តាខេត កិខេលសកាចតា ចាសតា តាយ អាឃស្មុខេតា បិលិត្តុចត្ថស្ស (អ។ តិ។ អដ្ឋ។ ១.១.១១៥; ឆ។ ប។ អដ្ឋ។ ១.បិលិត្តុចត្ថខេត្វខេចត្វ) ចសលខេចាហាខេទា ឆិយ, សហ ចាសតាយាតិ សចាសតំ, កាចតប៉ុសកខេត្វាតំ “ឆិសយំ ចត្តិយស្នរិយា បរិចត្តត្តិ”តិអាឌិសុ (អ។ តិ។ ៣.៤០) ឆិយ។ យឆាវុត្តចាសតយ្យិ អខេសខេសត្វាតិ អខេត្វា។ ក្យុប្បក្កបរិហខេណចខេសត ឃក្កសប្បដិបត្តីតិ យខេក្ក ក្យុសខេលិ អយខេក្កបិ ក្យុសខេលិ ឲច ហោតិ។ កកចា បត សត្តាត្យុតាយ សត្តាខេត្វច ក្យុសខេលិតិ អាហ “យខេក្ក ច អយខេក្ក ច ខេកាឆិខេឆា”តិ។

១០៩. តខេយត ឃុខេត្តាតិ យឆាវុត្តតខេយា តស្ស អត្ថីតិ តខេយា, ឬក្កខេលិ។ អប្បកាសកាខេចត ឆិតា ណក្ខាច តខេយា។ អាខេលិកក្នខេតាតិ ឌាតិក្យណាខេលិខេកា, បិកាឌក្យខេណាតិ អខេត្វា។

កិខេលសយឃំ ពាក្ខតំ “ឌឭហ”ន្តិ ចឌត្តិ។ ឃខេតា សត្វាតិ បដិឆិជ្ឈក្ខា ញុក្ខាច តំ ណិត្តុត្តិ, ន អខេត្តា។

ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨣ᩠ᨣᨲᩮᩈ᩠ᩅᨲ᩠ᨳ ᩈᨲᩥᨸᩥ ᨶᩥᨿᩣᨾᨠᩣᩁᩮᨶ ᩈᩥᨳᩥᩃᨻᩩᨲ᩠ᨲᩥᨲᩴ ᨲᩔ ᨯᩦᨷᩮᨲᩩᩴ “ᨻᩣᩉᩩᨠᩣᩃᨾ᩠ᨸᩥ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨿᩮᨶ “ᩋᩉᩮᩣ ᩈᩩᨡᩩᨾᨲᩁᩴ ᨴᩮᩣ, ᨠᩥᩃᨾᩮᨧ, ᨾᩣᩁᨻᨶ᩠ᨵᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

᪑᪐᪗᪨ ᨿᨴᩥᨸᩥ ᨧᩮᨲᨶᩣ ᨠᩩᩈᩃᩣᨠᩩᩈᩃᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩣ, ᩋᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣᨽᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩮᩣ ᨸᨵᩣᨶᩣᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩮᩣᨲᩥ ᨲᩔ ᩅᩈᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩋᨠᩩᩈᩃᨧᩮᨲᨶᩣᩅᩈᩮᨶ ᨧᩮᨲᩮᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨧᩮᨲᨶᩴ ᩋᨽᩥᩈᨦ᩠ᨡᨲᩴ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨻ᩠ᨿᩣᨸᩣᩁᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩁᩮᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨶ ᨧᩮᨲᨶᩣ ᨿᨴᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᨲᩥ, ᨲᨴᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨾᩩᩔᩣᩉᩣᨴᩥᨠᩩᩃᨧᩣᨿᩣᨿᩣ ᨧᩥᨿ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩥᨠᨷᩴ ᨸᩅᨿᩣᨠᩴ ᨶᩥᨷ᩠ᨹᩣᨴᩮᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᨸᨠᨷ᩠ᨸᩮᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨸᩥᨠᨷ᩠ᨸᩅᨿᩣᨠᨷ᩠ᨸᨶᩮᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨠᨷ᩠ᨸᨶᩴ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨲᨿᩮᩣ ᨸᨠᨷ᩠ᨸᩮᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨷᩦᨩ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨲ᩠ᨳᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

᪑᪐᪘᪨ ᨿᨳᩣ ᨩᩃᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩔ ᩅᩦᨧᩥᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶ ᩃᨠ᩠ᨡᩥᨿᨾᩣᨶᩮᩣ ᩅᩮᨣᩮᩣ “ᩅᩦᨧᩥᩅᩮᨣᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩔᩣᨷᩥ ᩁᩪᨷᩣᨷᩤᨳᨣᨾᨶᩮᨶ ᩃᨠ᩠ᨡᩥᨿᨾᩣᨶᩮᩣ ᩅᩮᨣᩮᩣ “ᩁᩪᨷᩅᩮᨣᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᩮᩈᩮᩈᩩᨷᩥ᪨ ᩋᩣᩅᩥᨬ᩠ᨨᨶᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᨠᨯ᩠ᨰᨶᨲᩮᩣ, ᩋᩣᨠᨯ᩠ᨰᨶᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩩᨷ᩠ᨷᩣᨴᨶᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᨴᩩᨷ᩠ᨷᩁᩥᨿᩣᩅᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩴ ᨠᩥᩃᩮᩈᨷᨿᩴ, ᩋᨧ᩠ᨧᩩᨧ᩠ᨧᨲᩣ, ᨠᩥᩃᩮᩈᩣᨶᩴ ᩐᨾᩥᩋᩣᨴᩥᩈᨴᩥᩈᨲᩣ ᩈᨾᩣᨧᩁᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩣᩅᩉᨲᩣᨿ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩐᨾᩥᩁᩪᨷᨷᩁᩥᨿᩣᩉᩣᨿ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩐᨾᩥᨠᩣᨲᩔ ᩅᨯ᩠ᨰᩣᨲᩴ ᩋᨷ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᨶ, ᨠᩩᩉᨠᩣᩁᨧᩥᨲᩣᩈᩮᨶ ᨧ ᨠᩮᩣᨵᩩᨷᩣᨿᩣᩈᩤᨶᩴ ᩐᨾᩥᩋᩣᨴᩥᩈᨴᩥᩈᨲᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨

ᩋᨽᩥᨾᩩᨡᩮᩣ ᨶᨶ᩠ᨴᩦᨲᩥ ᨲᨴᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᩈᩩᨡᩴ ᩈᩮᩣᨾᨶᩔᩴ ᩈᩣᨴᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᩋᨽᩥᩅᨴᨲᩦᨲᩥ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᩅᩈᩮᨶ ᩋᨽᩥᩅᨴᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩔ ᩋᨽᩥᩅᨴᨶᩴ ᨴᩦᨷᩮᨲᩩᩴ “ᩋᩉᩮᩣ ᩈᩩᨡ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᩈᩣᨶᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨠᩢᨲᩣᨿ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨿ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᩅᩈᩮᨷᩔ ᩋᨶᩩᨷᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩅᩮᨱᩥᨠᨲᩣᨠᩣᩁᩮᨶᩮᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᩈᩣᨿ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩦᨲᩥ ᨣᩥᩃᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨶᩥᨭ᩠ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ᪨

᪑᪐᪙᪨“ᨣᩤᩉᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨷᨶ᩠ᨶᩩᨠ᩠ᨠᩤᨶᩴ ᩋᩈᩩᨷ᩠ᨷᨲᩥᨠᩣᩁᩴ ᩋᩣᩉ “ᨿᩮᨶ ᨧ ᨷᨠᩣᩁᩮᨶᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨿᩮᨶᩣᨲᩥ ᨿᩮᨶ ᨧ ᨠᩣᨿᨴ᩠ᩅᩣᩁᨾᨶᩮᩣᨴ᩠ᩅᩣᩁᨽᩪᨲᩮᨶ ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩣᨽᩥᨶᩥᩅᩮᩈᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩮᨶ᪨ ᨣᩉᨱᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ ᨲᨴᩣᩁᩪᨷᩴ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨧᨯ᩠ᨰᩣ ᨿᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨧᨯ᩠ᨰᩴ ᩅᩮᨧ ᨷᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨲᩔ ᨷᨠᩣᩁᩔ ᨧᨯ᩠ᨰᩴ ᩋᨶᩩᨷᩥᨿᨠᩣᩁᨲᩣ ᨧ ᩁᩪᨷᩥᨿᨠᩣᩁᨲᩣ ᨧ ᩋᨧᨯ᩠ᨰᩴ᪨ ᨲᨳᩣᨷᩦᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨧᩥᨿᩣᨲᩴ ᨸᩥᨷᩩᩃᨲ᩠ᨲᩣᨷᩥ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᨭᩮᩣ ᨻᩣᩉᩥᩁᨠᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩮ ᨶᩥᩈ᩠ᩈᩁᨱᩴ ᩋᨷ᩠ᨸᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩣ ᨿᨲ᩠ᨳᨠᩥᩃᩮᩈᩴ ᨯᩦᨥᩣᨿᩩᨠᩴ ᩈᩩᨡᨻᩣᩉᩩᩃ᩠ᩃᩴ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᨧᩴ ᩅᩮᨲᩮᨶ ᨿᨲ᩠ᨳᨠᩥᩃᩮᩈᩣᨴᩥᨠᩣᩁᩮᨶ “ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾᨶᩩᨷᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨶᩮᩅ ᨶᨧᨧᩥᨷ᩠ᨷᨿᩮᩣᨣᩮᩣ ᩅᨯ᩠ᨰᨲᩦᨲᩥ᪨

ᨶᨧᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩈᩉᨣᨲᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈᨷᩮᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨲᩢᨲ᩠ᨲᩁᨷᨠᩮᩃᩥᨷᩮᨶ ᨶᨧᨲᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨶᨧᨲᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᨧᩥᨿᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨿᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩮᨧ᪨

ຕເຕາ ຩຈາຕີ ຄຸ໌ຕາຣຕິຍາ ຩຈ຺ ອຐ໌ຎາຍຐ໌ຎາຕິໂຍສຕ຺ຕານັ ໂລຄ຺ນາໂກ ຄາລຈາ ໂຫຕີ຺ ອຄຈໂຣຣເສາຕີ ອຄຈໂຣໂຣຄ, ຄ ກິຕ຺ຕິ ໂຣໂຣຕ຺ວາ຺

ນິສາຣໂສາຕສ຺ສ ອຄຸກ຺ກຸລການເຈຄ ກຣ຺ຍຕີຕິ ອຄຸໂສາຕກາຍີ຺ ຕເສ຺ສຈ ປຊິກ຺ກຸລຈໂຣຄ ຄິນ຺ຐີຄາຄຸປສ຺ສຄາຊີຫິ ປຈຕ຺ຕີຕິ ປຊິໂສາຕກາຍີ,

ອຈລປ຺ຍສາຄາຊິສຍຄ຺ກາເກຍຄ ຊິຕສການຈາຕີ ອເຕ຺ວາ຺

໑໑໐຺ “ປລຓ຺ຄຕິ, ຄິຕຊ຺ຕີ”ຕິອາຊີຮຸ ຍິຍ ຽປສເກ຺ກ ປຄຈຓ຺ຄຍຕ຺ຄິ ອາຫ “ອກິຊາຕິເກາຕິ ຊາຕິເຍາ”ຕີ຺ ຄລາຊຍ຺ສຍຄ຺ກາຕຕ຺ວາ ຈາ

ກເລາ຺ ປຄຍຈເຍປິ ຍຍ຺ຍຈເຍປິ ປິປສຍຄ຺ຄ ຫຸຕ຺ວາ ຊີເຕາ ຄລາຊເຍ຺ ອກິຊາຍຕີ, ປຄ຺ຄປິ ປິປັ ປສຈຕີຕິ ອເຕ຺ວາ຺ ຄຸເກ຺ກາຕິ ຈາ ຩຕ຺ວ

ຄຸຕ຺ຕຈິປຣິຍາເຍຄຈ ອເຕ຺ວາ ເຈຊິຕເຕ຺ຄາ຺

໑໑໑຺ ປຸຣິຍຍ຺ຍິຕ຺ຄິ ປຸຣິຍຍ຺ຍິ ປຊ຺ ຍິສເຍ ຄຸຍ຺ ຕຕ຺ ເຊຍ຺ຍຊຍ຺ສ຺ ປຕິຐ຺ຐປຄເຕາ຺ ຄຸຕິເຍ ອຊິກເຣລ, ຕຊຊິກເຣລຕິຍາຄິນ຺ຄາຄຄ຺ຄິ຺

ກຫຐ຺ຐປຄຸຊິຕກິເຄ຺ຍຸ ຈາ ຍິຍິຐ຺ຐຊຍ຺ຊຍ຺ສຄຕ຺ວ ປຄ຺ຍຊາຄາຣຫຕ຺ຕານັ ສຍຊຸຣຕາຄິເຄ຺ຄເສາ຺ ອຈ ຈາ ເຍຄ ເຍຄ ປຄ ຈຕ຺ຄາຕິ

ຄຸປິຄຸປຄິເຣາຊາຊິຄາ ຕລາຈຕ຺ຄາ຺ ອຍຣາຈິເກ຺ປຈຕ຺ຄອາຊິຄາຕີ ຩຕ຺ວ ອາຊິ-ສເຄ຺ຄ ຄຸຄຄຸລາຊິຍິຍ຺ຍກິຄິເຈສຈຕ຺ຄ ສຐ຺ກລາຕີ຺ ຍຈາ ຈາ

ຕລາຊິຐ຺ຐິຄຸຄ຺ຄຸຣິຕານັ ຈເສຄ ນິກິເລສກາກິຍສ຺ສ ຄຸຕ຺ຕສ຺ສ ຍິການເກ, ຩຈັ ສຍຈຍິປສ຺ສຄາຄຸຈຣິຕຈເສຄ

ຕລາເຈາຊາຄກາກິຍາຊິຄຸຕ຺ຕຍິການເກາຕີ ຊເສ຺ສຕ຺ ປິຍ຺ຍຊ຺ຍັ “ຕລາ…ເປ… ຄິຊ຺ຊິສິຕຍ຺ຍາ”ຄ຺ຄິ ຄຸຕ຺ຕີ຺

ຍລັຩຈັ ປຈຕ຺ຕິຄ຺ຄິ ຍຈາ ຄຸຈິຄ຺ຄິຕາຊິຈເສຄ ຄາເລລີ ເຫາຕີ ປຸກ຺ກເລລີ, ຩຈັ ຕສ຺ສ ຄຸຈິຄ຺ຄິຕຈິຄ຺ຄິຕາຊິການຄາຈເສຄ ປຈຕ຺ຕ ຍລັ

ນິກິເລສກາກິຍັ ຄາຍ ຄຸຕ຺ຕີຄ຺ຄິ ປຸເຄ຺ຄ ນິກິເລສຊຍ຺ຍິການເກຄ ຄຸຕ຺ຕ ຍລຊາຄິ ສາຍຐ຺ຎເຕາ ສຐ຺ກເຫຕ຺ວາ ຈຊຕີ຺ ຍລັ ຈາສຄາການັ ຄຸຕ຺ຕີຄ຺ຄິ

ຩຕ຺ວາປິ ຍລຍິຄາ ຄເຍຄ ອເຕ຺ວາ ເຈຊິຕເຕ຺ຄາ຺

ກິເລສປຐ຺ຐາເຄຫີຕິ ກິເລສານັ ປຈຕ຺ຕິຐ຺ຐາເຄຫີ຺ ກິເລສາຈຕ຺ວາຫີຕິ ກິເລສານັ ປຈຕ຺ຕິອາການເຣຊິເສເສຫີ຺ ການຣາກາຊີຫິ ນິຍຸຊ຺ຊຕິ

ການຣາກາຊິເຫຕຸ ກຍຸຍິປິການຊິຄາ຺ ສຕິປິ ເຕສັ ການລຄ຺ຄຸຄຸຕ຺ຕີຍັ ນິຍຸເຕ຺ຄາ ຄາຍ ເຫາຕີ, ຍເຕາ ການຣາການເຍາ “ນິເຍາຊຄ”ຄ຺ຄິ ຄຸຄ຺ຄີ຺

ຽປິຊິຍຕີຕິ ຊຍັ ກລາຕີ ປຈເຕ຺ຕີ຺ ເສສັ ຄຸຕ຺ຄຍຕ຺ວາ, ຽຕ຺ວາຄຕ຺ວາ ຈ ນິຈລ຺ລິຕັ຺

໑໑໑຺ ຽຊາຫເຣລຈເສຄາຕີ ຄິຊສ຺ສຄຈເສຄ, ຩກເຊສຊສ຺ສຄຈເສຄາຕີ ອເຕ຺ວາ຺ ສກລສ຺ສ ຫິ ປຣິຍຕ຺ຕີສາສຄສ຺ສ ເສາຍອສຫີ

ປຐ຺ຐາຄການເກຫີ ກຫີຕຕ຺ວາ຺ ຍຈາ ຕເຊກເຊສານັ ເສາຍອສຄ຺ຄຍີ ປຐ຺ຐາຄກາກາຄັ ກຫລັ ຽຊາຫເຣລຍຕ຺ຕ, ເຕສັ ປຄ ເສາຍອສຄ຺ຄ

ຩກເຊສກ຺ກຫລັ ຽຊາຫເຣລຄ຺ຄິ ກິເຍຕ຺ວ ຈຕ຺ຄຍ຺ຍາ຺ ເຕຄ ຄຸຕ຺ຕ “ຩກເຊສຊສ຺ສຄຈເສຄາຕີ ອເຕ຺ວາ”ຕີ຺ ກຍຸາ ປເຄຕ຺ວ ປິຍ຺ຍຊ຺ຍັ ປຐ຺ຐາຄສ຺ສ

ຩກເຊເສາຈ ຽຊາຫເຣີ, ຄ ອຈເສເສາຕີ? ຄຍຄິຊສ຺ສຄຕ຺ວ຺ ຍລຍິຄາ ຄເຍຄ ອຈເສເສາປິ ປຐ຺ຐາຄການເຈາ ເຈຊິຕເຕ຺ຄາຕີ຺

តត្ថ “អប្បម្បិ ចេ សំហិត ភាសមានោ…បេ… ន ភាគវា សាមញ្ញស្ស ហោតី”តិ (ធ៓ ប៓ ២០) ឥទំ វាសនាភាគិយញ្ច អសេក្ខភាគិយញ្ច៓ តត្ថ ហិ “អប្បម្បិ ចេ សំហិត ភាសមានោ”តិ ឥទំ វាសនាភាគិយំ, “ន ភាគវា សាមញ្ញស្ស ហោតី”តិ ឥទំ អសេក្ខភាគិយំ៓

តថា មឃទេវសុត្តំ៓ តត្ថ ហិ “ភូតបុព្វំ, អានន្ទ, ឥមិស្សាយេវ មិថិលាយំ មឃទេវោ នាម រាជា អហោសិ ធម្មិកោ ធម្មរាជា ធម្មេ ឋិតោ មហាធម្មរាជា, ធម្មំ ចរតិ ព្រាហ្មណគហបតិកេសុ នេគមេសុ ចេវ ជានបទេសុ ច, ឧបោសថញ្ច ឧបវសតិ ចាតុទ្ទសិំ, បញ្ចទសិំ, អដ្ឋមិញ្ច បក្ខស្សា”តិអាទិ (ម៓ និ៓ ២៓៣០៨), ឥទំ វាសនាភាគិយំ៓ “ឥទំ ខោ បនានន្ទ, ឯតរហិ មយា កល្យាណំ វត្តំ និហិតំ ឯកន្តនិព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្វានាយ សំវត្តតី”តិ (ម៓ និ៓ ២៓១៨៩) ឥទំ អសេក្ខភាគិយំ៓ “បមាទំ អប្បមាទេន, យទា នុទតិ បណ្ឌិតោ”តិ (ធ៓ ប៓ ២៨) ឥទំ និព្វេធភាគិយំ៓ “បញ្ញាបាសាទ…បេ… អវេក្ខតី”តិ (ធ៓ ប៓ ២៨) ឥទំ អសេក្ខភាគិយន្តិ ឥទំ និព្វេធភាគិយញ្ច អសេក្ខភាគិយញ្ច៓

តថា “តីណិមានិ, ភិក្ខវេ, ឥន្ទ្រិយានី”តិ (សំ៓ និ៓ ៥៓៤៩២) សុត្តំ៓ តត្ថ “តីណិមានិ, ភិក្ខវេ, ឥន្ទ្រិយានិ៓ កតមានិ តីណិ? អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ អញ្ញិន្ទ្រិយ”ន្តិ ឥទំ និព្វេធភាគិយំ, “អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយ”ន្តិ (សំ៓ និ៓ ៥៓៤៩២) ឥទំ អសេក្ខភាគិយំ៓

រដ្ឋបាលសុត្តំ (ម៓ និ៓ ២៓២៩៣ អាទយោ) សំកិលេសភាគិយញ្ច វាសនាភាគិយញ្ច អសេក្ខភាគិយញ្ច៓ តត្ថ ហិ “ឩនោ លោកោ អតិត្តោ តណ្ហាទាសោ”តិអាទិកា (ម៓ និ៓ ២៓៣០៤) សំកិលេសា វិភត្តា, “ឯកោ វូបកដ្ឋោ”តិអាទិកា (ម៓ និ៓ ២៓២៩៩) អសេក្ខធម្មា, ឥតរេ វាសនាធម្មាតិ៓

“ធម្មេ ច យេ អរិយបវេទិតេ រតា, អនុត្តរា តេ វចសា មនសា កម្មុនា ច;

តេ សន្តិសោរច្ចសមាធិសណ្ឋិតា, សុតស្ស បញ្ញាយ ច សារមជ្ឈគូ”តិ៓ (សុ៓ និ៓ ៣៣១);

ឥទំ វាសនាភាគិយញ្ច និព្វេធភាគិយញ្ច អសេក្ខភាគិយញ្ច៓ តត្ថ ហិ “ធម្មេ ច យេ អរិយបវេទិតេ រតា”តិ អយំ វាសនា, “អនុត្តរា…បេ… សណ្ឋិតា”តិ អយំ និព្វេធោ, “សុតស្ស បញ្ញាយ ច សារមជ្ឈគូ”តិ អសេក្ខធម្មា៓

តថា “សទ្ធោ សុតវា និយាមទស្សី”តិ គាថា (សុ៓ និ៓ ៣៧១)៓ តត្ថ ហិ “សទ្ធោ សុតវា”តិ វាសនា, “និយាមទស្សី វគ្គគតេសុ ន វគ្គសារី ធីរោ, លោភំ ទោសំ វិនេយ្យ បដិឃ”ន្តិ និព្វេធោ, “សម្មា សោ លោកេ បរិព្វជេយ្យា”តិ អសេក្ខធម្មា៓

សព្វានវំវទោ បរិយាយាទីនំ វសេន សព្វភាគិយំ វេទិតព្វំ៓ តត្ថ ហិ សំកិលេសធម្មា, លោកិយសុចរិតធម្មា, សេក្ខធម្មា, អសេក្ខធម្មា ច វិភត្តា៓ អសង្ខភាគិយំ បន “បស្សំ បស្សតី”តិអាទិកំ (ម៓ និ៓ ១៓២០៣) ភូមាទិអត្ថាធារណវចនំ វេទិតព្វំ៓ ឯវមេតស្មិំ សោឡសវិធេ

សាសតបដ្ឋានេត ឲ្យេត ពេញ្យាឌិចសេត តេយា សំកិលេសកាកា, េចាគាតាឌិចសេត តេយា ចាសតាកាកា, េសក្លាត់ សីលក្លត្ថាឌីត់ ចសេត តេយា តិេទ្ទាឆកាកា, អេសក្លាត់ សីលក្លត្ថាឌីត់ ឲ្ច ចសេត តេយា អេសក្លកាកា, េពសំ ចសេត ម្វលបដ្ឋាតាតិ ឲ្ច ក្ខាគស េហាត្តិ៍ តាតិ បត ចិត្តារតេយត ចិកឌិយយាតាតិ លត្តក្វតាឆិកាតិ ចត្តារិ សហស្សាតិ េហាត្តិ៍ យឆាគស្សត់ បេតតាតិ ក្ខន្ធិតទ្ទាតិ៍ តាតិ បត យស្មា សក្កហេតា កាយពេញ្យាឌិចសេត តេយា ពេញ្យាសំកិលេសកាកា, សស្សព្វេច្ឆគចសេត េច្ឆ ឌិដ្ឋិ សំកិលេសកាកា, កាយគ្ភុទ្ធិតាឌិចសេត តេយា គ្ភុទ្ធិតសំកិលេសកាកាតិ អដ្ឋ សំកិលេសកាកា៍ ឆយ្ខាមិសាកយគាតចសេត តិចិឆំ គាតយយំ បុញ្ញាកិរិយចត្តុ, កាយស្ទចរិតាឌិចសេត តិចិឆំ សីលយយំ បុញ្ញាកិរិយចត្តុ, សយឆចិបស្សតាចសេត គ្ទចិឆំ កាចតាយយំ បុញ្ញាកិរិយចត្តុតិ អដ្ឋច ចាសតាកាកា៍

សទ្ធាត្មសារី សទ្ធាចិមុេត្តា ឆយ្ខាត្មសារី ឌិដ្ឋិប្បេត្តា កាយសក្ខិតិ (បុ៍ ប៍ យាតិកា លិ៍១១-១៩; បុ៍ ប៍ ១៩-១០) បញ្ចាត្តំ េសក្លាត់ បេច្ឆក់ តេយា សីលិឌិក្លត្ថាតិ បត្តរេស តិេទ្ទាឆកាកា, ស្វញ្ញាតាតិមិត្តាបលិហិតេគគា បញ្ញាចិមុត្តាត់ តេយា អក្កឋលឆយ្ខា, េពស្ម បេច្ឆក់ តេយា តេយា សីលិឌិក្លត្ថា, តឆា ខ្ពុកេតាកាកចិមុត្តាតត្តិ អដ្ឋារេស, សិក្លិតទ្ទាកាចសាយេទ្ទាត អសដ្ឋតឆាតុំ បក្លិមិត្វា ឲ្យុត្តចីសតិ អេសក្លកាកា, ទ្ទាតិ បុរិយាតិ ឲ្យតិស, ទ្ទាយាតិ ឲ្យុត្តចីសតីតិ សយបញ្ញាស សំកិលេសកាកិយាឌិឆយ្ខា េហាត្តិ៍ តស្មា ទ្ទាេយសំ សយបញ្ញាសាយ សំកិលេសកាកិយាឌិឆយ្ខាត់ ចសេត សយបញ្ញាស ស្វត្តាតិ េហាត្តិ៍

យស្មា ច េព បញ្ញាចិមុត្តា ខ្ពុកេតាកាកចិមុត្តចិកាក់ អកត្វា អសដ្ឋតាយ ឆាតុយា អក្កហេលាត តិប្បរិយាេយត អេសក្លកាកាកាចេតា តេចច អេសក្លកាកាតិ សយចត្តាលីស េហាត្តិ, តស្មា េបដេក "ចត្តារីសាយ អាកាេរហិ បរិេយសិតព្វំ, បញ្ញាសាយ អាកាេរហិ សាសតបដ្ឋាត់ តិឌ្ឌិដ្ឋ"ត្តិ (េបដេកា៍ ១៧) ច គុត្តំ៍ សក្កហេតា ឲ្ច បត បុេទ្ទា គុត្តចិត្តារតេយត េសាឡអស េហាត្តិ, បុត តិចិឆសំកិលេសកាកិយាឌិចសេត ក្ខាគស េហាត្តិ, បុត ពេញ្យាឌិដ្ឋិគ្ភុទ្ធិតសំកិលេសពេញ្យាឌិដ្ឋិគ្ភុទ្ធិតេចាគាតកាេចត ៧ េហាត្តិ, បុត សំកិលេសកាកិយំ ចាសតាកាកិយំ គស្សតកាកិយំ ចាសតាកាកិយំ អេសក្លកាកិយត្តិ បញ្ច េហាត្តិ, បុត ម្វលបដ្ឋាតចសេត ចត្តារិ េហាត្តិ, បុច្ឆត្តកាកិយេសក្លកាកិយអេសក្លកាកិយកាេចត តីណិ េហាត្តិ, បុត សំកិលេសកាកិយេចាគាតកាកិយកាេចត េច្ឆ ឲ្ច េហាត្តិ៍ បដ្ឋាតកាេចត បត ឲ្យចិឆេយច, ទ្ទាតិ បដ្ឋាតកាេចត ឲ្យចិឆម្បិ សំកិលេសេចាគាតកាកិយកាេចត គ្ទចិឆត្តិ ចិកាកេតា យាច លត្តក្វតាឆិក់ ចតុសហស្សប្បេភទំ េហាតិ, តាច េតពទ្ទំ៍ ឲ្ចេយត់ បដ្ឋាត់ សក្កហេតា, ចិកាកេតា ច េចឌិតព្វំ៍

ទ្ទាយស្សាបិ បដ្ឋាតចិកាកស្ស, ត បុរិយេស្សចាតិ អឆិប្បាេយា៍ េលាកិក់ អស្សត្តិតិ, េលាកិកសហចរណេតា ចា េលាកិយំ, ស្វត្តំ បេគេសតាតិ ឲ្យេគេសត៍ សទ្ទាបេគស្វតិ តំតំតិកាត់ តតិយបេគស្ម៍ ព្យទ្ធាឌីតត្តិ ព្យទ្ធបេច្ឆកព្យទ្ធព្យទ្ធសាចកាត់៍ ឆេយ្ខា បេតត្វ ព្យទ្ធាឌិក្កហេលាត េចឌិតេទ្ទា, អាឌិសេទ្ទត ចា៍

បរិណាយតីតិ បរិបច្ឆតិ៍ ឆេត្តីតិ បតាត្តចសេត បចត្តត្តិ៍ ត្តិ បិបកយ្ខំ៍ េពតិ ក្វសលិកិតិទ្ទាតក្លត្ថា៍ រក្លត្តិ ចិបិកគាតេតា ចិបច្ឆិតុំ ឌ្ឍកាសំ ត េគត្តីតិ អេត្វា៍ អយញ្ចា អេត្វា ខ្ពុបបច្ឆេចគតិេយស្ម យុជ្ជតិ, ទ្ទាតេស្មិម្បិ យឆារេហំ លច្ឆុេពច៍ េពតាហ "គ្មតិេយ ចា តតិេយ ចា

អត្តភាវេន”តិ។

១០៧។ អត្តនោ អភចខ្ឆស្វលាចហំ បដិបត្តិ បដិបន្ខេត្តា បរេយត្តនោ អត្តកាមេយា ភាយាតិ អាហ “អត្តនោ ស្វលកាមេយា”តិ។ ស្វលាត្វាតន្តញ្ញា ស្វល៌ កាមេយន្តា ស្វលមេយច កាមេយតីតិ ច ស្វលកាមេយាតិ។

ចិត្តតេដ្ឋេភាតិ ស្វចិប្បាទេដ្ឋិតំ បចត្តភដ្ឋាភតាយស្លាទេតភ ចិត្តាទេដ្ឋេភ។

១០៨។ ឌិដ្ឋេ ទ្វក្លាឌិឆយ្យេតិ ភាវេចភភាចលក្ខណេ ក្វម្មំ, ទ្វក្លាឌិឆយ្យេ ឌិដ្ឋេ ឆាភេតតិ អវេត្តា។

“ខ្វដ្ឋ”ត្តិអាឌិ កាលទេសាតំ អភចទេសសបរិយាគាតត្តិ អាហ “ខ្វដ្ឋត្តិ អតាកាតំ, ខ្វបរិ ចា”តិអាឌិ។ កយតេតាតិ ទ្វត្វបបិតកយតេត។

១០៩។ ភកាទដ្ឋាទមិទកាទលាត្តត្តិ ភកាទស្ស ដ្ឋាទដាំហមិទកាទលាត្តំ។ កម្ពិទតេយតាយាតិ “តេយំ”ត្វដ្ឋតិ តិលាតឆម្ពាឌីតំ បឆចិ អត្វបចិសិត្តា ឌិតប្បេនេសា , កម្ពិទំ តេយំ ឲតស្សាតិ កម្ពិទតេយា, តស្ស ភាវេចា កម្ពិទតេយតា, តាយ។ កយ្យតំ យឆាឌិតស្ស ខ្លតេតា ចិតេតា ច សទេត្វាបតំ, ចាលតំ ឌិតដ្ឋាភតេតា ចាចតំ។ អទេល្លាកាទេហត្វាតិ អចិបរីតសកាចាកិសយយចទេសត អត្វបចិសិត្វា, អត្វបចិទេដ្ឋា ចិយ ហ្វត្វាតិ អវេត្តា។

សំទេយាឌភាតំ បឌហភចទេសភាតិ កាឆាយ ចចភសេសំ អាទេត្តា ឌទេស្សតិ។ អឆ ចា បហាតត្តស្ស បហាទេតត ចិតា ភ កាចតាសិឌ្ឋិតិ អត្តសិឌ្ឋិ បហាតត្តបហាតំ អឌ្ឍត្តំ, ឌាហិឌ្ឋាតិ បឌឌ្ឋទេយត ទេយាទេឌត្តា ឌទេស្សត្វំ អឌ្ឍត្តំ ឌាហិឌ្ឋាតិ ឌ្វទម្ពាកិទិយាដ្ឋម្ពាកិយសំទេយាឌភាតំ ចិសំទេយាកកហិទេតាតិ ត្លយយត្តំ បិឡត្លយា សយទេត្តត្វំ “ទេតភាហ សត្តទេលិទេក”តិ ទ្វត្តំ។

អវេលិកសីទេសភាតិ អវេលិទេកត ប្វត្តក្តទេយត, យទេតា ទេយាកាចចទេរា “ទេតក្លូយទ្ធូទេត្ថា”តិ ទ្វដ្ឋតិ។ អស្វកសត្តា ទាកប្បដិបក្ខតាយ “ចិទេសសទេតា អវេលិកប្បឆាភា”តិ ទ្វត្តា, ឌសាស្វកចទេសភ ចា។ អឆិកតត្លាភាឌីតីតិ អាឌិសទេឌ្គត ចិបស្សភាឌីតិ សក្កល្យាតិ។ ចិហិំសាទតិទាកាតំ ឡប្បាបិឌទេហត្វកទេតា ចត្តាទេរាបិ (ព្រហ្ម)ចិហាទា អឡប្បាបិឌបឆាភាតិ អាហ “ចត្វ...បេ... អឡប្បាបិទេឌា ឆយ្យបឌ”ត្តិ។ អឆិកតាតិ ឌសាភាឌីតីតិ ទេយាឌភា។ ឌសាត្វស្សតិ...បេ... អឆិកតាតិ សយ្យសតិ ឆយ្យបឌំ សតិសីទេសត ទេតសំ អឆិកត្តត្តត្តាតិ អឆិប្បាទេយា។ អាភាបិតកាចតាយំ សយាឆិបិ បឆាទេតា, ភ សតិ ឲចាតិ ឌស្សតត្តំ “ឌសកសិណ...បេ... សយ្យសយាឆិ ឆយ្យបឌ”ត្តិ ទ្វត្តំ។ ចត្វឆាត្វចចត្តាភចទេសត អឆិកតាភយ្យិ ឲទេត្តច សក្កទេហា ឌដ្ឋទេត្តា។

១១០។ ខ្វបលក្ខណការទេណាតីតិ សឌ្ឍាភភតិបិត្តាតិ។

បាបយេវ បាបិយោតិ អាហ “បាបំ ហោតី”តិ, “បាបិយោ”តិ ច លិង្គវិបល្លាសវសេន វុត្តំ។ ឯកវចនេ ពហុវចនន្តិ ឯកវចនេ វត្តព្ពេ ពហុវចនំ វុត្តំ។

១១៥។ ឱលីយនតណ្ហាភិនិវេសវសេនាតិ ភវតណ្ហាភវទិដ្ឋិវសេន។ តា ហិ ភវេសុ សត្តេ អល្លីយាបេន្តិ។ អតិធាវនាភិនិវេសវសេនាតិ ឧច្ឆេទទិដ្ឋិវសេន។ សា ហិ អវុបច្ឆេទេយេវ វុបច្ឆេទំ កត្វា អភិនិវិសនតោ អតិធាវនាភិនិវេសោ នាម។ ឱលីយន្តីតិ សម្មាបដិបត្តិតោ សង្កោចំ អាបជ្ជន្តិ។ អតិធាវន្តីតិ សម្មាបដិបត្តឹ អតិក្កមន្តិ។

តេសន្តាតិ តេសំ ឧភិន្នំ អភិនិវេសានំ, តណ្ហាទិដ្ឋីនំ សន្តានយន្តិតានំ។

១១៦។ ផលំ ផលវិបាកំ អត្ថិវិបាកន្តិ ផលំ ផលវិបាកសន្តានំ អត្ថិវិបាកសន្តានំ វា។

“អគ្គតោ ន ខាទេយ្យ”ន្តិ ឯតេន “អាគ្គតោ”តិ ទីឃិនា បទេន សទ្ធិំ សម្ពន្ធស្សយុត្តេន “ន ខមា”តិ បទស្ស អត្ថំ ទស្សេតិ។

ន ឧបលព្ភតីតិ នត្ថីតិ អត្ថោ។

១១៧។ តានីតិ កម្មកម្មនិមិត្តគតិនិមិត្តានិ។ បច្ចុបដ្ឋានាការេនេវ ហោន្តិ, មទិទំ ឈាយាតំ ចោលម្ពន្តំ។ ឯវំ ហោតីតិ “អកតំ វត មេ កល្យាណ”ន្តិអាទិប្បការេន វិប្បដិសារោ ហោតិ។

១១៨។ ឧបនេហីតិ កវេនហិ សបរសត្ថានេ សម្បានេហិ។ ទុក្ខក្ខន្ធន្តិ ទុក្ខផលំ។ តីហិ ការណេហីតិ កាយវាចាទិទ្វារេហិ។ តានិ ហិ តំតំសមុដ្ឋានានិ ទ្វារការេន ការណានីតិ វុត្តានិ។ តីហិ ឋានេហីតិ វា តីហិ ឧប្បត្តិដ្ឋានេហិ។ បិហិតន្តិ បិធាយកំ។

“ឋានាឋានសម្ពាធ”ន្តិ ពលំ បិសាចភាវសាមញ្ញា គហេត្វា វុត្តំ។

១១៩។ វេមិស្សកន្តិ បុប្ផវេមិស្សកំ។ តស្សាតិ តស្ស នេក្ខានេក្ខមុនិតោ។ មហិទ្ធិកំ វិយ កាយេ វត្តមានា កាយវាសិកំ សន្ធាវតិ វា ភោគវតិ វា ន ហោតិ, អថ ខោ ឧបរូបរិ វុឌ្ឍមេវ ហោតីតិ ទស្សេន្តោ “បាកតិកមេវ ហោតី”តិ អាហ។ អជ្ឈត្តិកកាយដ្ឋានន្តិ វត្ថុសន្និស្សយដ្ឋានំ។

តេនាតិ កុសលេន កាមាវចរកម្មុនា។ ទិវាកាលេ ទាយំ នាមាតិ តស្ស អត្ថំ ទស្សេន្តោ “ទាយវាតិ ឋិតិយា”តិ អាហ។

អត្តនិស្សយំ េបយំ អត្តាតិ គេហត្វា "អត្តនយ"ន្តិ វុត្តន្តិ អាហ "អត្តនេបេយេត នយំ េបយំ តត្ថិ"តិ។ កគចេតា ចិបស្សតាទាគាេណាកាសប្បចត្តិ នន្ទាឃាហ "បញ្ញា បត...េប... នេក្កាតី"តិ។ នញ្ញាញ្ញាតញ្ញាណំ, បត អភិញ្ញាទាគាណាតិ ច អតន្តាបរិយាណំ េលាិកឆាតុំ ឲ្យកាេនត្តិ។

១៦៖។ គិស្ស គឹតាតិ េគត គាេណាត គឹតា។

ឆេបត្វាតិ បចេត្តត្វា។ ចឆតឹេឃា ឃាចកាតត្តិ េឃាឌតា, ឃាចិតញ្ញាឃុេត្តាតិ អេត្ថ។ ឃេញ្ញាបក្ខេទាតិ ឃេញ្ញាបគេណា។ "ឲេតាសុ ឆេមួសុ ជិេតា ចត្យសុ"តិ វុត្តិ ចត្យក្កិ ចចត្តេបតុំ "នេន្ទាតិ ឲគំ អក្ក"ន្តិអាឌិ វុត្តិ។

គាឆាយំ វុត្តឆេមួ េទ្វ េទ្វ ឲគំ គត្វា អក្កគេណា ទុគតេឃា។

ឌាតិឆមួត្តិ បចត្តិឆមួំ នន្ទាឃ ចឆតិ។

១៦៍។ នេច្ចគេឥនេតា នច្ចនយុតាេឃា អតចេនេនបរិឃាគាតេតា ចិនិេដ្ឋាតិ ឥេស្សេត្តា "បេយត្តនច្ចំ ចា េហាត្យ"តិ អាហ។ ចត្យេទា បគាតិ ចត្តារិ បគាតិ, លិក្កចិបល្លាេនត វុត្តិ, ចត្តាេទា ឆមួេគាដ្ឋានាតិ អេត្ថ។ េគចលំ នត្តចិកាគឥស្សតត្តេមច ចត្យបឥក្កហណំ, ត អតិគតឆម្មាត្យុបតាឃ។

តិមួតាតិ ត យតា។

"នច្ចចាឌឹ ឌិេតា េទាេយា"តិបិ បាេឋា។ តត្ថ េទាេយាតិ ឌិដ្ឋិទាគេត្តាតំ តិត្ថិឃាតំ, តិត្ថគទាតញ្ញ អឆមួចាឌឹតំ ទាគចិបរិតឆមួេឥនតេតា កឃឌតេគា, អឆមួចាឌឹតំ ចា តត្ថ អាឌឹតចឥស្សេតត កាឃិតេញ្ញា, អប្បហិតានំចទាតំ ចា ទុរុបនក្កយតេតា ទុទានេឥាតិ អេត្ថ។

នេច្ចា ច េនា ឆេមួា ចាតិ នច្ចឆេមួា។ េពតាហ "ឲគត្តនិស្សរណាកាេចតា"តិអាឌិ។

ឲគាឃតកាចត្តិ ឲគយក្កកាចំ, អញ្ញាយក្កកាចត្តិ អេត្ថ។

ឥស្សតកាគិឃំ កាចតាកាគិឃត្តិ តិេញ្ញឆកាគិឃេយច ក្វិឆា ចិកឌិត្វា វុត្តត្តិ អាហ "និគិេលេនកាគិឃាឌីហិ ចត្យហិ បេឥហី"តិ។ េនេនត្តិគាតត្តិ នត្តាឆិដ្ឋាតត្តិគាឌីតំ អដ្ឋន្នំ តិគាតំ។ េនេនបគាតញ្ញាតិ និគិេលេនកាគិឃញ្ញា ចានតាកាគិឃញ្ញាតិអាឌិយិស្សគបគាតញ្ញា។ ច-នេន្ទត និគិេលេនកាគិឃាឌិបគាតិ ច នក្កល្យាតិ។ េលាិគិឃត្តិគេស្សច ហិ "េនេនបគាតី"តិ វុេត្តហិ យិស្សគបេឥហិ ឲចំ និនត្តេត តឃឥស្សតំ, ញ្ញាតេទនំ បត តិគាតំ និគិេលេនកាគិឃាឌិបេឥហិ េចច េនេនបេឥហិ ច និនត្តេត ញ្ញាឌំ តឃឥស្សតត្តិ "វុត្តតឃាត្យនាេទត

សុចិណ្ណោយ្យ"ត្តិ ចុត្តំ៍ សយតិក្កយតត្តិ បហាតំ៍ សតិបិ ចារតាកាកិយសំកិលេសកាកិយឆយ្ញាតំ លេកិយការេច បុទិរេយហិ បត បដ្ឋិយា បហាតព្វា តឥក្ខចេរេត, ចិក្ខុយ្ហតចេរេត ច៍ ឲចំ បដហតសយតួតាយ បហាតត្តិ ចុត្តំ "ចារតាកាកិយំ សុត្តំ សំកិលេសកាកិយស្ស សយតិក្កយាយ ហោតី"តិ៍ សំកិលេសឆយ្ញាតំ សយតិក្កយេត អឆិកត្តព្វា ចោឌាតឆយ្ញា ចិឃាតិ ឃោឌតា៍ កាចតា តាយ តិចិឆា ឃាតកាចតា, ចិបស្សតាកាចតា, យក្កកាចតាតិ៍ តាវុ យក្កកាចតាយ កហិតាយ ចិបស្សតាកាចតា កហិតា ឲច ហោតីតិ តំ អតាយសិត្វា ព្ពតទា ទេ្វ ឲច កហិតា៍ តឆាបិ "កាចតាកាកិយស្ស សុត្តស្ស បដិតិស្សក្កាឃា"តិ ចុទេត្ត កិំ សទ្ធោត សត្ថំ អសេក្កូស្ស ឃាតកាចតាបិ បដិតិស្សដ្ឋាតិ ចោឌតំ យតសិ កត្វា បិញ្ញាយំ "អសេក្កូកាកិយំ សុត្តំ ឌិដ្ឋឆយ្ញុសុលចិហារត្ថ"ត្តិ ចុត្តត្តិ ឥស្សេត្តា "អសេក្កូឆយ្ញុសុ ស្តុបេត្តសុ យក្កកាចតាកិច្ចំ តាយ តត្ថី"តិ ចត្វា "ឃាតកាចតាបិ ឌិដ្ឋឆយ្ញុសុលចិហារត្វា ឲចា"តិ អាហ៍

ឲកំ ឲច កចតីឌំ បដិសត្តិចិណ្ណាណំ ឲកតីឌំ, តំ អស្ស អត្ថីតិ ឲកតីឌី៍ សត្តាចិត្វា សយាកត្វា, តិព្ពត្តតចេរេត ស្តុបកត្វាតិ អត្ថោ៍ សំសទិត្វាតិ តស្សេច ចេចចតំ៍ កុលំ កុលំ កឆ្ឆតីតិ កោលំកោលេ៍ បុទិរេបេឌ អតុតាសិកលេបំ អកត្វា តិឌ្ឌេសា៍

តេសំ សោតាបត្តាតំ៍ ឲតំ បកេឌត្តិ ឲកតីឌិអាឌិចិកាកិ៍ បុទិរេកចសិត្តិ ចិចត្ថបតិស្សេយបុញ្ញាកយុំ ព្ពឆ បុញ្ញហេតុ តាយ៍ ឃោ "កតបុញ្ញាតា"តិ ចុច្ចតិ, សោ បឌេយរក្ក សាឆិតេ ចទិតត្តតាយ ចិបក្កចិបាកំ ចិឃ កយុំ ស្តុបទិរេយក្កាតំ ស្តុបតិស្សេឃា ត សិឃាតិ អឆិប្បាយេតាហ "ស្តុបទិ...បេ... អាបឌ្ឌតី"តិ៍ តិណ្ណំ យក្កាតំ តិទត្ថកតា អាបឌ្ឌតិ បឌេយរក្កតេច តេហិ កាតព្ពកិច្ចស្ស សាឆិតត្តា៍ បឌេយរក្ក...បេ... អាបឌ្ឌតីតិ អតុប្បត្តស្ស អត្ថកិទិឃាសឃ្គចតោ៍ ឲចំ តិណ្ណំ ចាឌាតំ ឃុត្តិអកាចំ ឥស្សេត្វា ចតុត្តចារេឌា ឲចេចត្ថ ឃុទេត្តាតិ ឥស្សេត្តា អាហ "ចិបស្សតា...បេ... ឃុឌ្ឌតី"តិ៍ "សេច ហិ"តិអាឌិតា តំ ឃុត្តិ ចិការេចតិ៍ ចិយុត្តិបទិបិចតីឃាតំ ឆយ្ញាតំ បទិបក្កតាយ ព្ពត្ថ្លិឃាតំ តិក្ខតាយ ចាកាឃស្ស ចិសឥតាយ ចិបស្សតាយ ពលចការេចា ចេឌិតេព្ពា៍ សោ ហិ ចោយិស្សកតេយត សំសទឃេកា ព្ពឆាឆិបេតោ "េឌេច េចច យាតុរេស ច សត្តាចិត្វា"តិ ចុត្តត្តា៍ ព្ពឆ កាយកេច ឌិតោ ព្ពឆឌ្ឋកោ៍ យតុស្សេឌចលេក្ខបបឌ្ឌតេតា ឋ្ខការេត ចោកិណ្ណោ៍ អទិយសាចកស្ស តំតំសត្តតិកាឃុបបត្តិ តស្ស តស្ស សោឆតសឌិសំ កិលេសយលិឌិអតត្វាបតឃតេតាតិ អាហ "៧ េឌចលេកេ សោតេឆត្វា"តិ៍ "អកតិដ្ឋេ ឆត្វា"តិ ឲតេត ហេដ្ឋាព្រហ្មលេកេសោឆតំ ចុត្តេយចាតិ ចេឌិតព្ពំ៍

សត្តិ ឆុទំ កត្វាតិ សត្តិ ឆុទំ ឌេដ្ឋកំ បុព្ពឌ្ឋយំ កត្វា៍ សត្តាយ អតុស្សតិ បដិបត្តិ, សត្តិ ចា បុព្ពកាកិយំ អតុស្សតិ, សត្តាយ ចា អតុសេឃសីលេតិ សត្តាតុសារី៍ ឆយ្ញាតុសារីតិ ឲត្ថាបិ ឲសេច តឃោ៍ ឆយ្ញាតិ បតេត្ថ បញ្ញា ចេឌិតព្ពា៍ សត្តហេត្តា ចិយុត្តាតិ សត្តាចិយុត្តា៍ ឃឌិបិ សព្ពឆា អចិយុត្តា, សត្តាយត្តត បត ចិយុត្តាតិ អត្ថោ៍ សត្តាយ ចា អឆិយុត្តាតិ សត្តាចិយុត្តា៍ ចុត្តតឃោតាតិ ស្តុបទិយក្កចិបស្សតាយ ពលចយត្ថុយត្ថុតទការេចត៍ ឌិដ្ឋិឃា បត្តាតិ ឌិដ្ឋិប្បត្តា, ចតុសច្ចឥស្សតសព្វាតាយ ឌិដ្ឋិឃា តិទាឆប្បត្តាតិ អត្ថោ៍ ឌិដ្ឋត្តំ ចា បត្តាតិ ឌិដ្ឋិប្បត្តា, ឥស្សតសព្វាតស្ស សោតាបត្តិយក្កចាកាឃស្ស អតត្តទប្បចត្តាតិ ចុត្តំ ហោតិ៍ បឌេយឋលតោ បដ្ឋាយ ហិ ឃាច អក្កយក្កា ឌិដ្ឋិប្បត្តាតិ៍ ព្ពឌត្តិ ឃឆាចុត្តសោតាបត្តាតំ សត្តាចិយុត្តឌិដ្ឋិប្បត្តតាចចតំ៍ អដ្ឋត្តំ ចិយោក្កាតត្តិ ចតស្សា ទុបិចទសយាបត្តិឃោ, ចតស្សា អទុបិចទសយាបត្តិឃោតិ អដ្ឋ ចិយោក្កា, តេសំ៍

ᨹᩩᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩁᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨠᩣᨿᩈᨠ᩠ᨡᩦ, ᨹᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨹᩩᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨹᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᩁᩪᨷᨩ᩠ᨫᩣᨶᩣᨶᩴ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩮᩣ ᨠᩣᩃᩮᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ᪨ ᩋᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩈᩴᨿᩮᩣᨣᩮ ᨧᩮᨲᩴ ᩏᨷᨿᩮᩣᨣᩅᨧᨶᩴ, ᨹᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩁᨠᩣᩃᨾᩮᩅ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩁᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, “ᩅᩥᩈᨾᩴ ᨧᨶ᩠ᨴᩥᨾᩈᩪᩁᩥᨿᩣ ᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪔᪨᪗᪐) ᩅᩥᨿ ᩅᩣ ᨽᩣᩅᨶᨷᩩᩴᩈᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨿᩮᩣ ᩉᩥ ᩋᩁᩪᨷᨩ᩠ᨫᩣᨶᩮᨶ ᩁᩪᨷᨠᩣᨿᨲᩮᩣ, ᨶᩣᨾᨠᩣᨿᩮᨠᨴᩮᩈᨲᩮᩣ ᨧ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨽᨶᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮᨶ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨲᩮᨶ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮᩣ ᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩋᩣᩃᩮᩣᨧᩥᨲᩮᩣ ᨷᨠᩣᩈᩥᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨠᩣᨿᩮᨶ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᨲᩮᩣ, ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩴ ᨷᨶ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮᩈᩩ ᩋᩣᩈᩅᩮᩈᩩ ᨡᩮᨷᩥᨲᩮᩈᩩ ᨲᩮᨶ ᩈᩮᩣ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᩮᩣ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩴ ᨿᨳᩣᩋᩣᩃᩮᩣᨧᩥᨲᩴ ᨶᩣᨾᨠᩣᨿᩮᨶ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩁᩮᩣᨲᩦᨲᩥ “ᨠᩣᨿᩈᨠ᩠ᨡᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨶ ᨲᩩ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩣᨶᩴ ᩑᩅ ᩋᩣᩈᩅᩣᨶᩴ ᩋᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩦᨱᨲ᩠ᨲᩣ᪨

ᩋᨶᩮᨠᨽᩮᨴᩣᨲᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨷᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨿᩥᩋᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩮᨶ ᩅᩥᨵᩣ᪨ “ᩋᨶᩮᨠᨽᩮᨴᩣ”ᨲᩥ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩈᨴ᩠ᨵᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᨠᩣᨿᩈᨠ᩠ᨡᩥᨽᩮᨴᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨷᩥ ᩋᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨿᨳᩮᩅ ᩉᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨷᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨿᩥᩋᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩣᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶᩮᩅ ᩑᨠᩮᨠᩮᩣ ᩋᨶᩣᨣᩣᨾᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨽᩮᨴᩣᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶᩮᩅ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨠᩣᨿᩈᨠ᩠ᨡᩦᨲᩥ ᨲᨿᩮᩣ ᩋᨶᩣᨣᩣᨾᩥᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨿᨾ᩠ᨷ ᩋᨶᩣᨣᩣᨾᩥᨶᩮᩣ ᨲᩣᨴᩥᩈᨿᩅᨲ᩠ᨲᩣᨲᩮᨶᨴᩥ ᨠᩮᩉᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩃᩣᨷᩣ ᨠᨲᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ “ᩋᩅᩥᩉᩣᨴᩦᩈᩩ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩈᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᨾᩮᩅ᪨

ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩑᩅ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨶ ᨧᩮᨲᩮᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮᨶ ᩈᨾᩣᨵᩥᨶᩣᨷᩦᨲᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩏᨽᨲᩮᩣᨽᩣᨣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩏᨽᩮᩣᩉᩥ ᨽᩣᨣᩮᩉᩥ ᩏᨽᨲᩮᩣᨽᩣᨣᨲᩮᩣ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣᨶᩴ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨽᨶᩈᨾᩩᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩉᩥ ᩁᩪᨷᨠᩣᨿᨶᩣᨾᨠᩣᨿᨲᩮᩣ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩅᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨽᨶ…ᨷᩮ… ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩋᩁᩪᨷᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩁᩪᨷᨠᩣᨿᨲᩮᩣ, ᩋᨣ᩠ᨣᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᨶᩣᨾᨠᩣᨿᨲᩮᩣ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨿᨳᩣᩉ –

“ᩍᨵ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨿᩮ ᨲᩮ ᩈᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩣ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾ ᩁᩪᨷᩮ ᩋᩣᩁᩩᨷ᩠ᨷᩣ, ᨲᩮ ᨠᩣᨿᩮᨶ ᨹᩩᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ, ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨧᩔ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩈᩅᩣ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩦᨱᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩏᨽᨲᩮᩣᨽᩣᨣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪒᪨᪑᪘᪒)᪨

ᩍᨴᩴ ᨷᨶ ᨾᩉᩣᨶᩥᨴᩣᨶᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᩁᩪᨷᩦ ᩁᩪᨷᩣᨶᩥ ᨷᩔᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩮ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪒᪨᪑᪒᪙) ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩋᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᨭ᩠ᨮ ᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ –

“ᨿᨲᩮᩣ ᨡᩮᩣ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩍᨾᩮ ᩋᨭ᩠ᨮ ᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᨾᩣᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ…ᨷᩮ… ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩏᨽᨲᩮᩣᨽᩣᨣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩍᨾᩣᨿ ᨧ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᩏᨽᨲᩮᩣᨽᩣᨣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᩏᨽᨲᩮᩣᨽᩣᨣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᨲᩁᩣ ᩅᩣ ᨷᨱᩦᨲᨲᩁᩣ ᩅᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪒᪨᪑᪓᪐) –

ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩴ ᩏᨽᨲᩮᩣᨽᩣᨣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩈᩮᨭ᩠ᨮᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩣᩁᩩᨷ᩠ᨷᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩦᩈᩩ ᩑᨠᩣᨿᨷᩥ ᩁᩪᨷᨠᩣᨿᩮᩣ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨽᩥᨲᩮᩣ ᩑᩅ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᩣᩁᩩᨷ᩠ᨷᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩦᨶᩴ, ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨧ ᩃᩣᨽᩦᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᨷᨬ᩠ᨧ ᩏᨽᨲᩮᩣᨽᩣᨣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩑᩅ ᨶᨿᩮᩣ ᨠᩣᨿᩈᨠ᩠ᨡᩥᨾ᩠ᩉᩥᨷᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᨠᨳᨶᩮᨷᩥ ᩉᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩈᨾᨬ᩠ᨬᩣ ᨿᨳᩣ “ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᩮᩁᩈᩈᩩ ᩈᩦᩈᩮᩈᩩ ᨷᩃᩥᨻᩮᩣᨵᩈᩦᩈᩣᨴᩦᨶᩥ, ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩈᩦᩈᨬ᩠ᨧ ᨷᩁᩥᨿᩣᨴᩥᨿᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ, ᩋᨵᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩈᩦᩈᩣᨴᩦᨶᩥ ᨷᩁᩥᨿᩣᨴᩣᨿᨠᩣᨶᩥ, ᨣᩮᩣᨧᩁᩈᩦᩈᩴ ᨷᩁᩥᨿᩣᨴᩣᨿᨠᨹᩃᩴ᪨

ᨲᨲᩥᨿᩣᩅᩥᩈᨿᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩴ ᨹᩃᩴ, ᩅᩥᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣᨴᩮᩃ᩠ᩃᩣ ᨸᩁᩥᨿᩣᨴᨠᩔ ᨾᨣ᩠ᨣᩔ, ᨹᩃᩔ ᨧ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩣ᩺ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩅᩥᩅᩮᨠᨠ᩠ᨡᨱᩮᨲᩣ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩣᨲᩥ ᨸᩁᩥᨿᩣᨴᩥᨿᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ, ᨸᩁᩥᨿᩣᨴᨠᨹᩃᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩉ ᩅᩥᩈᨿᩈᩴᩈᩥᨴ᩠ᨵᩥᨴᩔᨶᩮᨶ ᩈᨾᩈᩦᩈᩦᨽᩣᩅᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ ᨸᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣᨿᩴ (ᨸᨭᩥ᩺ ᨾ᩺ ᪑᩺ᨸᩢᩃᩥ) ᨲᩮᩁᩈ ᩈᩦᩈᩣᨶᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ᩺ ᨸᩩᨶ ᨸᨶ “ᨿᩔ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᩋᨸᩩᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᨧᩁᩥᨾᩴ ᩋᩣᩈᩅᨸᩁᩥᨿᩣᨴᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨩᩦᩅᩥᨲᨸᩁᩥᨿᩣᨴᩣᨶᨬ᩠ᨧᩤ”ᨲᩥ (ᨸᩩ᩺ ᨸ᩺ ᪑᪙) ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᩋᩣᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩮᩈᩩ ᨠᩥᩃᩮᩈᨸᩅᨲ᩠ᨲᩈᩦᩈᩣᨶᩴ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᩩᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨠᩥᩃᩮᩈᩈᩦᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᩺ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩈᩦᩈᨾ᩠ᨸᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩩᨲᩥᨲᩮᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨠᩁᨱᩅᩈᩮᨶ ᨿᨴᩥᨸᩥ ᨸᩁᩥᨿᩣᨴᩥᨿᨲᩥ, ᨿᩣᩅ ᨸᨶ ᨧᩩᨲᩥ, ᨲᩣᩅ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᨲᩮᩣ “ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩈᩦᩈᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᩥᨶ᩠ᨴ᩠ᩕᩥᨿᩴ ᨧᩩᨲᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩁᩥᨿᩣᨴᩥᨿᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᩺

ᨠᩥᩃᩮᩈᨸᩁᩥᨿᩣᨴᩣᨶᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᩅᩥᨿ ᨶᩥᨸ᩠ᨹᩣᨴᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩅᩣᩁᩣ ᨧ ᨠᩥᩃᩮᩈᨸᩁᩥᨿᩣᨴᩣᨶᩔᩮᩅ ᩅᩣᩁᩣᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨲᩴ ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩥ᩺ “ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨾᩥᨲᩥ ᨬᩣᨱᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨾ᩺ ᨶᩥ᩺ ᪑᩺ᩃᩥᨸᩢ; ᩈᩴ᩺ ᨶᩥ᩺ ᪓᩺᪑᪑, ᪑᪓) ᩉᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮᨶ ᨠᩥᩃᩮᩈᨸᩁᩥᨿᩣᨴᩣᨶᩴ ᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩥᨲᩴ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩥ᩺ ᨲᩴ ᨸᨶ ᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩴ ᨿᨴᩥ ᨧᩩᨲᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨲᩮᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᨿᩴ ᩅᩣᩁᨧᩩᨲᩥᩈᨾᨲᩣᨿ ᨠᩥᩃᩮᩈᨸᩁᩥᨿᩣᨴᩣᨶᨩᩦᩅᩥᨲᨸᩁᩥᨿᩣᨴᩣᨶᩣᨶᩴ ᩋᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣᨧᩁᩥᨾᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩅᩣᩁᩈᨾᨲᩣᨿᩣ”ᨲᩥ᩺ ᨠᨧ᩠ᨨᩴ ᨻᩩᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨿᨲᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨠᨬ᩠ᨬᩣᨲ᩠ᨲᩁᩮᩣᩉᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨠᩮ᩺

ᨧᩁᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩁᩥᨲᩣ ᨠᩣᨿᩅᨧᩦᨾᨶᩮᩣᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥ᩺ ᩏᨲ᩠ᨲᩴ ᨧ ᨿᩮᨶ ᩁᩣᨣᩣᨴᩥᨠᩣᩁᩮᨶ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ “ᩁᩣᨣᨧᩁᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩃᨠ᩠ᨡᩦᨿᨲᩥ, ᨲᩣᨿᩴ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ᩺ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩁᩣᨣᨬ᩠ᨬᩮᩅᩮᩣ ᩁᩣᨣᩣᨴᩥᨠᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ”ᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᩋᨸ᩠ᨸᩉᩦᨶᨠᩣᩁᩮᨶ ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩮ ᨵᩣᨿᨾᩣᨶᩔ ᩁᩣᨣᩔ ᨻᩃᨠᩣᩁᩮᨶ ᩃᨠ᩠ᨡᩦᨿᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ ᩈᩮᩈᩮᩈᩩᨸᩥ᩺

ᩈᩦᩃᩅᨲ᩠ᨲᩴᩉᩦᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥᩈᨴ᩠ᨴᩔ ᩃᩮᩣᨸᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ ᨠᨲᩮᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ “ᩈᩦᩃᩅᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᩉᩦ”ᨲᩥ᩺ ᩋᩣᨴᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨠᩣᨿᨠᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ᩺

ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨽᩪᨲᩣᨶᩮᩅᩣᨲᩥ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨽᩪᨲᩣᨶᩥ ᩑᩅ᩺

ᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᨽᩪᨾᩥᩋᩣᨴᩦᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩈᩮᨠ᩠ᨡᩣᩈᩮᨠ᩠ᨡᨽᩪᨾᩦᩈᩩ᩺ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᨠᩩᩈᩃᩣ, ᩈᩮᨠ᩠ᨡᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᨸᩉᩦᨶᩣᩅᩈᩮᩈᩣ, ᩋᩈᩮᨠ᩠ᨡᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᩅᩥᨸᩣᨠᨠᩥᩁᩥᨿᩣ, ᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᨽᩪᨾᩥᩈᩮᨠ᩠ᨡᨽᩪᨾᩦᩈᩩ ᩅᩣ ᨿᨳᩣᩁᩉᩴ ᨠᩩᩈᩃᩣᨸᩉᩦᨶᩣᩅᩈᩮᩈᩣ᩺ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨴᩥᨠᩣ ᩉᩥ ᨠᩩᩈᩃᩣᨸᩉᩦᨶᩣᩅᩈᩮᩈᩣ ᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩔ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨶᩦ, ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈ ᩈᩮᨠ᩠ᨡᩔ, ᩋᩈᩮᨠ᩠ᨡᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᩅᩥᨸᩣᨠᨠᩥᩁᩥᨿᩣ᩺ ᨲᨿᩮᩣ ᩅᨯ᩠ᨰᩥᨲᨲ᩠ᨳᩥ “ᨿᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩁᩣᨣᩮᩣ ‘ᨴ᩠ᩅᩮ ᨲ ᨸᩣᨸᩮᨲᩦ’ᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᩅᩥᨴ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩴ ᩅᩮ ᨸᩣᨸᩥᨿᩴ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩮᨲᩥ, ᩋᨸᩣᨸᩥᨿᩴ ᨸᨭᩥᨻᩣᩉᨲᩥ, ᨲᩴ ᩅᩮ ᨸᩣᨸᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ (ᨾᩉᩣᩅ᩺ ᪓᪐᪕) ᨲᨿᩅᩔᨲᨶᩮᨶ ᨸᨠᩣᩈᩥᨲᩴ᩺ ᩈᩁᩣᨣᩣᨴᩥᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᩁᩣᨣᩣᨴᩥᨠᩣᨿᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ᩺

ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ “ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᨠᩣᩁᩥᨿᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩣᩈᨶᩣᨠᩣᩁᩥᨿᨭ᩠ᨮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᨠᩣᩁᩥᨿᩣᨴᩦᨶᩴ ᨸᨴᩣᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᨲᩣ᩺

អនេកចិនេឆាតិ ក្ខាគសចិនេឆា ឃាច ក្ខាតច្ចតាឆិកចត្យសហស្សចិនេឆាបិ អនេកប្យកាទោ៝ ទលាកិយសត្តាឆិដ្ឋាតាឌិសំសក្កទតាតិ អាឌិសទ្ទេត ទលាកិយំ ទាាលាំ, ទលាក្យត្តរំ ទាាលាំ, ទលាកិយញ្ច ទលាក្យត្តរញ្ច ទាាលាំ, ទលាកិយំ ទទាឃ្យំ, ទលាក្យត្តរំ ទទាឃ្យំ, ទលាកិយញ្ច ទលាក្យត្តរញ្ច ទទាឃ្យំ, ទលាកិយំ ទាាលញ្ច ទទាឃ្យញ្ច, ទលាក្យត្តរំ ទាាលញ្ច ទទាឃ្យញ្ច, ទលាកិយញ្ច ទលាក្យត្តរញ្ច ទាាលញ្ច ទទាឃ្យញ្ចាតិអាឌិទកា សម្ពុចទេត្តា បដ្ឋាតទកទគា សក្កហិទតា៝ ក្ខកឃត្វាតិ សំកិទលសកាកិឃាឌិទក, ទលាកិឃាឌិទក ច៝ ឃឆាទហត្ថិ ទឃា ទឃា សំសក្កចទសត ទឃាឌតំ អទហតិ, ទសា ទសា ឆទយ្ខា៝ សម្ពុចាចិទទាទឆទតច ហិ ទឃាឌតា៝ ត ហិ “ទលាកិយំ តិទព្វាឆកាកិឃ”ត្តិអាឌិតា ទឃាឌតា សម្ពុចតិ៝

តិស្សបិដទកស្ស លព្ភយាតស្សាតិ តិទស្សា សក្កឹតិទឃា អាទ្រឭទហ ទតបិដទក ពុទ្ធចចទត ក្ខបលព្ភយាតស្ស ចិជ្ជយាតស្ស, ឲទតត ត ទកចលំ សក្កទហា ឲច ឃឆាច្ចត្តទកគាតំ បដ្ឋាតកាកាតំ តិទ្ធាទណាឃ កាទណំ, អឆ ទលា បិញ្ញព្ពឃំ គស្សតញ្ចាតិ ចិកាទចតិ៝ ទតតាហ “ឃំ ឌិស្សតិ តាស្ស តាស្ស ក្សឹស្ស”តិ៝ “ទតទតច ហឹ”តិអាឌិតា ឃឆាច្ចត្តស្ស អត្វស្ស បិជាត្យកាយំ គទស្សតិ៝

សាសតបដ្ឋាតចាទចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៝

តិកាយតកឆាចណ្ណតា

សគ្គ្យាចតទដ្ឋាទតតិ ទគសត្តទទតា អាកត្វា សគ្គ្យស្ស អចតទទណាកាសក្សទត សគ្គ្យស្សចតឆាទណបទិចឃបទិប្ឋាយតសិកាទពាហ្យលិតំ តិចាសដ្ឋាតតំ សន្ធាទឃតំ ច្ចត្តំ, អត្តទតា ចា សត្តាទត បទិឃត្តិសគ្គ្យស្ស អត្យប្យទចសតដ្ឋាតតាឃ ឲចំ ច្ចត្តំ៝ ទសសំ ស្យចិទព្ពាឃ្យទយចាតិ៝

ទតត្តិអដ្ឋកថាឃ លីតត្វចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៝

ទតត្តិប្យកទណ-ឌីកា តិដ្ឋិតា៝